

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 15 lutego 2023 r.

Druk nr 925

**MINISTER
DO SPRAW UNII EUROPEJSKIEJ**
Szymon Szynkowski vel Sęk

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z realizacją zobowiązań wynikających z ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 213, poz. 1395), w załączeniu przekazuję przygotowaną w trybie art. 3 ust. 1 ustawy „*Informację dla Sejmu i Senatu RP o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w pracach Unii Europejskiej w okresie lipiec–grudzień 2022 r. (przewodnictwo Czech w Radzie Unii Europejskiej)*”.

Jednocześnie informuję, że ww. dokument został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich w dniu 2 lutego 2023 r.

Z poważaniem

(-) Szymon Szynkowski vel Sęk
Minister do Spraw Unii Europejskiej

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

INFORMACJA DLA SEJMU I SENATU RP O UDZIALE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W PRACACH UNII EUROPEJSKIEJ W OKRESIE LIPIEC–GRUDZIEŃ 2022 R.

/PRZEWODNICTWO CZECH W RADZIE UNII EUROPEJSKIEJ/

Dokument przygotowany w związku
z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 8 października
2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem
i Senatem w sprawach związanych
z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej
w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 213, poz. 1395)

Spis treści

I.	Wprowadzenie.....	4
II.	Prezydencja czeska i jej znaczenie dla interesów Polski w UE	4
III.	Aktywność Polski w priorytetowych dla prezydencji czeskiej obszarach funkcjonowania UE.....	13
1.	Zarządzanie kryzysem uchodźczym i powojenna odbudowa Ukrainy	13
1.1	Polityka sankcyjna wobec Rosji.....	13
1.2	Wsparcie wojskowe, polityczne i europejska integracja Ukrainy.....	15
1.3	Wsparcie uchodźców ukraińskich oraz państw frontowych	15
1.4	Odbudowa i pomoc makrofinansowa dla Ukrainy.....	17
2.	Bezpieczeństwo energetyczne	19
2.1	Uniezależnienie UE od surowców kopalnych z Rosji i implementacja <i>REPowerEU</i>	19
2.2	Pakiet <i>Fit for 55</i>	21
2.3	Rozwój infrastruktury energetycznej z uwzględnieniem energii jądrowej	27
2.4	Ograniczanie społecznych i ekonomicznych skutków wzrostu cen energii	28
2.5	Ograniczenie skutków sytuacji na rynku gazu ziemnego	29
3.	Wzmocnienie zdolności obronnych Europy i bezpieczeństwa cyberprzestrzeni	29
3.1	Implementacja Kompasów Strategicznych	29
3.2	Rozwój europejskiej współpracy przemysłowo-obronnej	30
3.3	<i>EU Hybrid toolbox</i> i walka z dezinformacją.....	31
3.4	Bezpieczeństwo cyberprzestrzeni	32
4.	Strategiczna odporność gospodarki europejskiej	33
4.1	Odporność łańcuchów dostaw, w tym zwiększanie dostępności strategicznych surowców i komponentów dla europejskich firm	33
4.2	Jednolity rynek cyfrowy.....	33
4.3	Gospodarka o obiegu zamkniętym	37
4.4	Pogłębianie jednolitego rynku.....	38
4.5	Polityka handlowa	41
4.6	Polityka spójności	49
4.7	Nauka, badania i innowacje	51
5.	Odporność instytucji demokratycznych	51
5.1	Praworządność	51

5.2 Europejski Plan Działania na rzecz Demokracji	54
5.3 Konferencja ws. przyszłości Europy (CoFE)	56
5.4 Prawa człowieka	57
IV. Pozostałe obszary funkcjonowania UE	59
1. Strefa Schengen, ochrona granic i wzmocnienie bezpieczeństwa wewnętrznego UE	59
2. Polityka azylowa i migracyjna	62
3. Współpraca w ramach wymiaru sprawiedliwości	66
4. Reforma ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego	71
5. Budżet UE	71
6. Polityka finansowa i podatki	75
7. Unia celna	89
8. Relacje z krajami trzecimi	90
9. Relacje pomiędzy UE a Wielką Brytanią	99
10. Polityka rozwojowa	101
11. Polityka transportowa	102
12. Zatrudnienie i polityka społeczna	104
13. Zdrowie	106
14. Polityka klimatyczna i środowiskowa	107
15. Polityka rolna	109
16. Polityka rybołówstwa	110
17. Ochrona konsumentów	111
18. Edukacja i młodzież	113
19. Kultura	114
20. Sport i turystyka	114
21. Przestrzeń kosmiczna	115
V. Lista załączników	116

I. Wprowadzenie

Niniejsza Informacja jest trzydziestym ósmym półrocznym sprawozdaniem Rady Ministrów dla Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z udziału Rzeczypospolitej Polskiej w pracach Unii Europejskiej w okresach kolejnych prezydencji. Została opracowana w związku z realizacją postanowień art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 213, poz. 1395), na mocy którego Rada Ministrów ma obowiązek poinformować Sejm i Senat – nie rzadziej niż raz na sześć miesięcy – o udziale Polski w pracach Unii Europejskiej. W dokumencie, przygotowanym wspólnie przez wszystkie ministerstwa i urzędy centralne, podsumowano działania realizowane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej w okresie prezydencji Czech w Radzie UE.

Pierwszy rozdział Informacji podsumowuje w syntetyczny sposób przebieg i dokonania prezydencji czeskiej przez pryzmat jej priorytetów oraz kwestii kluczowych z punktu widzenia Polski.

Rozdział drugi dotyczy aktywności Polski w priorytetowych dla prezydencji czeskiej obszarach. Rozdział trzeci podsumowuje działalność Rządu w obszarach nieujętych w poprzednich rozdziałach.

Dokument koncentruje się na elementach współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem, które są kluczowe z perspektywy politycznego, społecznego i gospodarczego interesu Polski w Unii Europejskiej. W Informacji zwrócono szczególną uwagę na postulaty i inicjatywy, które miały na celu realizację polskich interesów, przede wszystkim w odniesieniu do projektów o najpoważniejszych długofalowych konsekwencjach, zarówno w zakresie pozytywnych bodźców oddziałujących na rozwój wielu obszarów, jak i elementów niosących ze sobą potencjalne zagrożenia.

W załącznikach zamieszczono informacje o transferach finansowych pomiędzy Polską a Unią Europejską, o wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych i funduszu spójności, a także wykazy stanowisk do aktów prawnych i dokumentów poza legislacyjnych Unii Europejskiej, przygotowanych przez Rząd zgodnie z ustawą z 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, przekazanych do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w drugiej połowie 2022 roku. Podstawą przygotowania planu prac nad projektami ustaw wykonujących prawo Unii Europejskiej (zamieszczonego w załączniku nr 5.3) jest ust. 1a art. 125a Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

II. Prezydencja czeska i jej znaczenie dla interesów Polski w UE

Od 1 lipca do 31 grudnia 2022 r. Czechy sprawowały po raz drugi prezydencję w Radzie UE, jako drugie państwo z trio prezydencji Francja-Czechy-Szwecja. Czeski rząd przyjął polityczny program prezydencji 15 czerwca, a 1 lipca 2022 r. opublikowano priorytety w ramach poszczególnych polityk sektorowych.

Motto czeskiej prezydencji składało się z dwóch elementów: „Europa jako zadanie” („Europe as a Task”) oraz „Przemyśleć, odbudować, wzmocnić” („Rethink, rebuild, repower”). Inspiracją do jego powstania był esej byłego prezydenta Czechostowacji i Czech Václava Havla z 1996 r. poświęcony rozważaniom nad rolą Europy w zmieniającym się świecie. Motto podkreślało potrzebę wspólnej refleksji, w wyniku której Unia Europejska powinna wziąć odpowiedzialność za globalne wyzwania i podjąć działania w oparciu o wyznawane wartości. Innymi słowy, Europę należy na nowo „przemyśleć, odbudować i wzmocnić”, by stała się inspiracją dla reszty świata. Logo prezydencji – kompas składający się z dwudziestu siedmiu strzałek reprezentujących flagi państw członkowskich – miało symbolizować przejęcie sterów przez Czechy i kierowanie dyskusją o przyszłości UE.

Ogólnym założeniem prezydencji było dążenie do stworzenia warunków dla bezpieczeństwa i dobrobytu UE, przy poszanowaniu wartości europejskich oraz odpowiedzialności za środowisko naturalne. Silny wpływ na proces przygotowań prezydencji czeskiej miała agresja Rosji na Ukrainę

24 lutego 2022 r. oraz jej konsekwencje ekonomiczne i humanitarne, które w znacznym stopniu ukształtowały priorytety Czech w Radzie UE. Znalazły się wśród nich: zarządzanie kryzysem uchodźczym i przygotowania do powojennej odbudowy Ukrainy, bezpieczeństwo energetyczne, wzmocnienie zdolności obronnych Europy i bezpieczeństwa cyberprzestrzeni, strategiczna odporność europejskiej gospodarki oraz odporność instytucji demokratycznych.

Konsekwencje rosyjskiej agresji na Ukrainę

Czechy przejęły prezydencję w Radzie UE w warunkach trwającej rosyjskiej agresji na Ukrainę, masowego napływu uchodźców, a także wzrostu cen energii i żywności.

30 września 2022 r. wskutek sfałszowanych referendum Rosja dokonała nielegalnej aneksji obwodów chersońskiego, zaporoskiego, donieckiego i ługańskiego Ukrainy. Eskalacja rosyjskich działań wojennych, w tym ostrzał ukraińskiej infrastruktury cywilnej, postawiła UE przed wyzwaniem potencjalnej kolejnej fali uchodźców. Ogłoszenie przez W. Putina częściowej mobilizacji spowodowało również napływ Rosjan uciekających do Europy przed wcieleniem do wojska. Rosnące ceny energii i żywności, wywołane rosyjską agresją na Ukrainę, przyczyniły się do spowolnienia gospodarczego i pogorszenia perspektyw ekonomicznych UE.

Pomimo powyższych wyzwań, prezydencji udało się utrzymać jedność państw członkowskich w zakresie dalszego wsparcia dla Ukrainy – zarówno finansowego, wojskowego, humanitarnego, jak i w zakresie długoterminowej odbudowy. Przyjęto również kolejne trzy pakiety sankcji na Rosję. W porozumieniu z państwami G7 ustanowiono także górny pułap ceny ropy eksportowanej przez Rosję do państw trzecich (ang. *oil price cap*), celem obniżenia zysków osiąganym przez nią z tego tytułu.

Symbolicznym wyrazem jedności europejskiej, jak również dowodem na postępującą izolację międzynarodową Rosji, było **pierwsze spotkanie Europejskiej Wspólnoty Politycznej** (ang. *European Political Community*; EWP)¹ 6 października 2022 r. w Pradze. Wzięli w nim udział szefowie państw i rządów UE oraz 17 przywódców europejskich państw partnerskich (Norwegii, Islandii, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Liechtensteinu, Ukrainy, Gruzji, Mołdawii, Azerbejdżanu, Armenii, Turcji oraz państw Bałkanów Zachodnich: Albanii, Bośni i Hercegowiny, Czarnogóry, Kosowa, Macedonii Północnej, Serbii).² Spotkanie miało służyć pogłębieniu dialogu i współpracy w Europie w kwestiach związanych z bezpieczeństwem, energią, klimatem i sytuacją gospodarczą.

Państwa uczestniczące zdecydowały o kontynuacji formatu. Ustalono, że kolejne szczyty EWP będą organizowane co pół roku, naprzemiennie w państwach członkowskich i państwach partnerskich. Najbliższe odbędą się w Mołdawii, Hiszpanii oraz Wielkiej Brytanii. Nie przewiduje się jednak głębszej instytucjonalizacji inicjatywy. Nie określone pozostają również priorytety współpracy w ramach EWP, co rodzi pytania o zainteresowanie nią państw partnerskich w przyszłości.

W Pradze 7 października 2022 r. odbyło się również nieformalne posiedzenie Rady Europejskiej. Przywódcy wyrazili na nim jedność i wolę kontynuacji zdecydowanego wsparcia Ukrainy w obliczu podjętych przez Rosję działań eskalacyjnych, czego wyrazem było uzgodnienie ósmego pakietu sankcji jeszcze przed szczytem. Kontynuowano również dyskusję nt. reformy funkcjonowania

¹ Europejska Wspólnota Polityczna wywodzi się z koncepcji Prezydenta Emmanuela Macrona, przedstawionej w przemówieniu na zakończenie Konferencji w sprawie przyszłości Europy na forum PE 9 maja 2022 r. Zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej w dniach 23-24 czerwca 2022 r., EWP ma być „platformą koordynacji politycznej dla wszystkich krajów europejskich, z którymi UE utrzymuje bliskie stosunki”. RE podkreśliła również, że „ramy współpracy nie zastąpią istniejących polityk i instrumentów UE, w szczególności rozszerzenia, będą w pełni respektować autonomię podejmowania decyzji przez UE”.

² W szczycie wzięli udział wszyscy zaproszeni przywódcy z państw partnerskich oraz 26 szefów państw i rządów UE (z wyjątkiem Premier Danii).

wewnętrznego rynku energii, jak również sytuacji ekonomicznej w Europie, w tym problemu wysokich cen dla obywateli i przedsiębiorstw.

Rada Europejska w dniach 20-21 października 2022 r. zdecydowała o dalszych krokach w walce z bezprecedensowym kryzysem energetycznym UE. Przywódcy zobowiązali KE do wypracowania środków ograniczających cenę gazu na rynku UE, w tym tzw. cap na cenę gazu na giełdzie, w oparciu o propozycje tzw. korytarza cenowego. Zapowiedziano również przyspieszenie prac nad reformą strukturalną rynku energii elektrycznej. Wśród uzgodnionych mechanizmów znalazły się też dobrowolne wspólne zakupy gazu ziemnego, które miały służyć wzmocnieniu pozycji negocjacyjnej UE względem dostawców oraz zabezpieczyć proces napełniania magazynów przed kolejnym sezonem grzewczym.

Przywódcy potwierdzili ponadto nieustające wsparcie dla Ukrainy w zakresie potrzeb finansowych, wojskowych i humanitarnych oraz determinację do jej powojennej odbudowy. RE potępiła rosyjskie zbrodnie wojenne wobec ludności ukraińskiej i zwróciła się do Wysokiego Przedstawiciela i KE o zbadanie możliwości wsparcia dążeń Ukrainy do zapewnienia pełnej rozliczalności rosyjskich zbrodni wojennych. Liderzy potępiłi również akty sabotażu wymierzone w infrastrukturę krytyczną, w tym rurociąg NordStream, oraz zapowiedzieli podjęcie środków w celu zwiększenia odporności infrastruktury krytycznej w UE.

W odniesieniu do sytuacji ekonomicznej, RE zaakcentowała znaczenie wspólnych rozwiązań na szczeblu europejskim oraz ścisłej koordynacji polityk gospodarczych i fiskalnych w celu zachowania integralności jednolitego rynku.

W obliczu nadchodzącej zimy i braków energii na Ukrainie, spowodowanej rosyjskimi atakami na infrastrukturę energetyczną, Unia stanęła przed zagrożeniem katastrofą humanitarną w swoim bezpośrednim sąsiedztwie. **Rada Europejska 15 grudnia 2022 r.** zadeklarowała zwiększenie pomocy humanitarnej i w zakresie ochrony ludności oraz wsparcia w odbudowie infrastruktury krytycznej Ukrainy. Przywódcy osiągnęli również porozumienie ws. pomocy makrofinansowej i uzgodnienia instrumentu MFA+, który ma wesprzeć budżet Ukrainy kwotą 18 mld euro w 2023 r. RE podjęła również decyzję o przyjęciu dziewiątego pakietu środków restrykcyjnych i wyraziła gotowość do dalszego wzmacniania polityki sankcyjnej wobec Rosji.

Rada Europejska kontynuowała również koordynację w walce z kryzysem energetycznym. Szefowie państw i rządów podkreślili konieczność zwiększenia inwestycji w infrastrukturę, odnawialne źródła energii (OZE), projekty efektywności energetycznej, interkonektory i zdolności magazynowe, celem uniezależnienia Unii od rosyjskich paliw kopalnych, przyspieszenia zielonej transformacji i zapewnienia bezpieczeństwa dostaw.

Liderzy podkreślili również konieczność ochrony europejskiej gospodarki oraz zachowania równych warunków działania w UE i na świecie. Wskazali na potrzebę zwiększenia odporności gospodarczej Europy i jej globalnej konkurencyjności przy jednoczesnym zachowaniu integralności jednolitego rynku. Istotnym kontekstem tych deklaracji oraz szerszej dyskusji przywódców nt. relacji transatlantycznych była amerykańska ustawa *Inflation Reduction Act* (IRA). Dlatego też Szefowie państw i rządów zwrócili się do Komisji, by do końca stycznia 2023 r. przedstawiła wstępne analizy ewentualnych inicjatyw ukierunkowanych na uruchomienie odpowiednich narzędzi krajowych i unijnych, a także na poprawę obecnych warunków ramowych. Ponadto RE poprosiła KE o przedstawienie na początku 2023 r. strategii na szczeblu UE mającej na celu zwiększenie konkurencyjności i wydajności.

Szefowie państw i rządów UE wezwali również do przyspieszenia działań na rzecz rozwoju zdolności obronnych oraz wzmocnienia europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego. Podsumowali wdrażanie swoich wcześniejszych wytycznych, Kompas Strategicznego oraz zaleceń zawartych we wspólnym komunikacie „Analiza luk inwestycyjnych w zakresie obronności i dalsze

działania”. Potwierdzili również decyzję Rady ds. Zagranicznych o zwiększeniu budżetu Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju (ang. *European Peace Facility*, EPF), co ma pozwolić na realizację zobowiązań w zakresie pomocy wojskowej państwom trzecim, w tym utrzymanie wsparcia dla sił zbrojnych Ukrainy oraz finansowania misji i operacji wojskowych.

Unii udało się utrzymać wysoką dynamikę polityki rozszerzenia oraz kontynuować zacieśnianie współpracy z partnerami – w tym zwłaszcza państwami europejskimi zagrożonymi wpływami Rosji – co stanowiło istotny element odpowiedzi UE na rosyjską agresję na Ukrainę.

Na **szczycie z Bałkanami Zachodnimi 6 grudnia 2022 r.** w Tiranie Unia Europejska przyjęła nowy pakiet wsparcia energetycznego w wys. 1 mld euro dla państw regionu, zadeklarowała również otwarcie wspólnych zakupów gazu, LNG i wodoru dla partnerów bałkańskich. Potwierdzono dalszą współpracę na rzecz wzmacniania odporności regionu, w tym w zakresie zagrożeń cybernetycznych i hybrydowych. Na marginesie szczytu operatorzy telekomunikacyjni podpisali porozumienie o stopniowej redukcji stawek roamingu między UE a Bałkanami Zachodnimi od 2023 r., z myślą o ich całkowitym zniesieniu w 2027 r. Rada Europejska 15 grudnia 2022 r. potwierdziła również decyzję Rady ds. Ogólnych o przyznaniu Bośni i Hercegowinie statusu państwa kandydującego do UE.

Unia wykorzystwała również pierwszy **szczyt z państwami Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN) 14 grudnia 2022 r.** do przekazania swojej oceny rosyjskiej agresji na Ukrainę oraz jej globalnych reperkusji. Ambitna agenda spotkania obejmowała ponadto współpracę gospodarczą, wymianę handlową oraz inwestycje, bezpieczeństwo i transformację energetyczną, bezpieczeństwo żywnościowe, zmiany klimatu, kwestie agendy cyfrowej, ochronę środowiska, ochronę zdrowia, wymianę kulturalną, naukową i młodzieżową. Zgodnie z oczekiwaniami strony unijnej, we wspólnym oświadczeniu liderów ze szczytu podkreślono przywiązanie państw ASEAN oraz UE do wzmacniania multilateralnego systemu opartego na zasadach, w tym poszanowania prawa międzynarodowego, praw człowieka i podstawowych wolności, zasad integralności terytorialnej, równości oraz nieingerencji, co ma istotne znaczenie w kontekście rosyjskiej napaści na Ukrainę.

Realizacja priorytetów prezydencji:

1. Zarządzanie kryzysem uchodźczym i powojenna odbudowa Ukrainy

Polska aktywnie współdziałała z prezydenturą czeską na rzecz zwiększania krótko- i długoterminowego wsparcia Ukrainy ze strony UE – makrofinansowego, wojskowego, humanitarnego oraz na rzecz odbudowy powojennej kraju. Jako państwo goszczące największą w UE liczbę ukraińskich uchodźców, angażowała się również w działania prezydencji związane z kryzysem uchodźczym.

Istotnym priorytetem polskiej polityki europejskiej było wzmacnianie presji sankcyjnej na Rosję, poprzez zarówno przyjęcie nowych środków ograniczających, jak i wzmocnienie implementacji dotychczas przyjętych sankcji i zapobieganie ich obchodzeniu. Polskie zaangażowanie i współpraca z państwami członkowskimi przyczyniła się do przyjęcia kolejnych pakietów sankcyjnych przez Radę UE odpowiednio 21 lipca, 6 października i 16 grudnia 2022 r. Wspólne propozycje, składane przez Polskę w ramach stałej współpracy z Litwą, Łotwą i Estonią, a także podczas pracy nad poszczególnymi pakietami z Irlandią, Szwecją i Niderlandami, zostały częściowo uwzględnione przez Komisję Europejską w kolejnych pakietach środków restrykcyjnych. Polska docenia osiągnięte rezultaty w tym obszarze, przy zachowaniu jedności w ramach stanowiska UE.

Od początku agresji Rosji na Ukrainę, Polska aktywnie promowała również zakończenie przez państwa członkowskie UE importu surowców energetycznych z Rosji oraz możliwie najdalej idących sankcji w sektorze energetycznym. 3 grudnia ustalono pułap cenowy dla ropy naftowej i olejów ropy naftowej oraz olejów otrzymywanych z minerałów bitumicznych, które pochodzą lub są eksportowane z Rosji, na poziomie 60 USD za baryłkę. Pułap ma na celu ograniczenie wzrostu cen

spowodowanego nadzwyczajnymi warunkami rynkowymi oraz zmniejszenie dochodów osiągniętych przez Rosję.

Polska była najbardziej aktywnym państwem członkowskim w zabiegach o zwiększenie unijnego wsparcia wojskowego dla Ukrainy – zarówno poprzez ustanowienie misji w zakresie pomocy wojskowej dla Ukrainy (EUMAM Ukraine), jak i zwiększanie środków z Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju (ang. *European Peace Facility*, EPF) na rzecz wsparcia ukraińskich sił zbrojnych.

Wskutek tych wysiłków, 17 października Rada do Spraw Zagranicznych zatwierdziła ustanowienie misji EUMAM, z dowództwem operacyjnym w Polsce. Ponadto, dzięki m.in. polskim zabiegom, Rada Europejska 15 grudnia 2022 r. potwierdziła decyzję Rady o zwiększeniu całościowego budżetu EPF o 2 mld EUR w 2024 r. z możliwością dalszego zwiększenia w przyszłości – o maksymalnie 3,5 mld euro – o ile zajdzie taka konieczność. Całkowite zwiększenie ogólnego pułapu finansowego EPF do 2027 r. mogłoby wynieść nawet 5,5 mld euro. Ogólna wartość wsparcia z EPF dla Ukrainy w 2022 r. sięgnęła ok. 3,1 mld euro (54% całości siedmioletniego budżetu EPF). Polska pozostaje największym beneficjentem refundacji kosztów wsparcia wojskowego Ukrainy z EPF (850 mln euro w latach 2023-2027 r.).

Polska popierała inicjatywy mające na celu zapewnienie spójnego i długoterminowego wsparcia makrofinansowego UE dla Ukrainy, w tym uzgodnienie instrumentu MFA+ o wartości 18 mld euro na 2023 r. Agresja Rosji doprowadziła bowiem do skrajnego nadwyrężenia sytuacji finansowej Kijowa.

Polska podejmowała również energiczne wysiłki na rzecz intensyfikacji pomocy energetycznej dla Ukrainy, zmagającej się z ciężkimi atakami rakietowymi na swoją infrastrukturę krytyczną. Sprawna organizacja dostaw paliw oraz generatorów, a także części zamiennych i narzędzi do napraw – zarówno elektrowni, ciepłowni, jak też sieci przesyłowych – miały kluczowe znaczenie zwłaszcza w kontekście zbliżającej się zimy.

Polska aktywnie uczestniczyła w dyskusji na temat odbudowy Ukrainy, m.in. biorąc udział w międzynarodowej Konferencji nt. Odbudowy Ukrainy w Lugano (4-5 lipca) oraz w Konferencji Ekspertów o Odbudowie i Modernizacji Ukrainy w Berlinie (25 października), każdorazowo podkreślając swoją pełną determinację do wsparcia Ukrainy zarówno podczas trwania wojny jak i w jej odbudowie. W swoich działaniach Polska zwracała szczególną uwagę na potrzebę odbudowania infrastruktury krytycznej, szkół i szpitali, zwłaszcza w kontekście przygotowania się do zimy oraz umożliwienia części ukraińskich uchodźców podjęcia decyzji o powrocie do Ukrainy. Polska podnosi również istotną rolę właściwej komunikacji i koordynacji działań między KE, państwami członkowskimi, innymi darczyńcami i międzynarodowymi instytucjami finansowymi. Ponadto Polska wielokrotnie podkreślała konieczność przyspieszenia prac KE nad rozwiązaniami umożliwiającymi konfiskatę zamrożonych rosyjskich aktywów i ich wykorzystania w procesie odbudowy Ukrainy.

Biorąc pod uwagę znaczące obciążenie dla wielu państw członkowskich, w szczególności państw frontowych, wynikające z masowego napływu uciekających przed wojną, Polska zabiegała o wsparcie finansowe UE dla państw recepcyjnych. Zgodnie z przedstawionym w kwietniu 2022 r. pakietem zmian do budżetu UE w celu wsparcia państw członkowskich w radzeniu sobie z kryzysem migracyjnym, KE zaproponowała unijny wkład w finansowanie kosztów pierwszego przyjęcia uchodźców ukraińskich na łączną kwotę 400 mln euro dla wszystkich krajów członkowskich, w zakresie instrumentu pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych Funduszu Azylu Migracji i Integracji (FAMI) 2021-2027 oraz Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami (IZGW). W ramach pierwszej transzy Polska otrzymała

w sierpniu 2022 r. środki w wysokości 144,6 mln euro, a w grudniu 2022 r. – kolejne 55,5 mln euro. Kontynuowane były wysiłki mające na celu zwiększenie tej pomocy. Wskutek licznych apeli państw członkowskich, w tym Polski, Komisja Europejska opublikowała pakiet zmian pn. FAST-CARE

rozszerzający możliwości udzielania wsparcia w ramach polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie (CARE).

Od początku rosyjskiej agresji Polska sygnalizowała potrzebę podejmowania zdecydowanych działań w celu ścigania zbrodni popełnianych w Ukrainie. Na wniosek Polski podczas prezydencji Czech wypracowano konkluzje Rady UE w sprawie walki z bezkarnością w odniesieniu do zbrodni popełnionych w związku z rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie.

W kontekście globalnych konsekwencji rosyjskiej agresji wobec Ukrainy w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego, Polska podejmowała szereg działań mających na celu zapewnienie płynnej obsługi przewozów towarów rolno-spożywczych przez granicę polsko-ukraińską oraz uproszczenie procedur kontrolnych. Polska wdrożyła i nadal wdraża liczne działania mające na celu ułatwienie eksportu produktów rolnych z Ukrainy drogą lądową, także w ramach unijnej inicjatywy tzw. Korytarzy Solidarnościowych. Szlaki prowadzące przez terytorium Polski zajmują drugie miejsce pod względem wielkości eksportu żywności z Ukrainy – 40% (pierwsze miejsce z ok. 50% – korytarze przebiegające przez terytorium rumuńskie, wykorzystujące transport śródlądowy Dunajem i morski przez port w Konstancy) i pierwsze pod względem unijnego eksportu do Ukrainy, dostarczając jej niezbędnej pomocy, w tym humanitarnej. Polska zadeklarowała także udział (ufundowanie transportu zboża dla Nigerii o wartości 20 mln dolarów) w inicjatywie „Zboże z Ukrainy”, której celem jest wysłanie w 2023 roku 60 statków ze zbożem do krajów trzeciego świata.

Polska pozostawała zaangażowana się na rzecz rozwoju polityki rozszerzenia, zarówno w kontekście Bałkanów Zachodnich, jak i partnerów wschodnich. Jesteśmy zadowoleni z rozpoczęcia przez UE negocjacji akcesyjnych z Albanią i Macedonią Północną, uznając je za kluczowe dla mobilizowania reform w obu krajach. Polska poparła również decyzję Rady ds. Ogólnych o przyznaniu Bośni i Hercegowinie statusu państwa kandydującego do UE. Dzięki staraniom Polski, KE zapowiedziała ponadto wcześniejszą, publiczną ocenę postępów Ukrainy, Mołdawii i Gruzji na drodze do członkostwa już wiosną 2023 r.

2. Bezpieczeństwo energetyczne

Polska podzielała pogląd prezydencji czeskiej o nadrzędnym znaczeniu bezpieczeństwa energetycznego wobec transformacji energetycznej. Aktywnie wspierała działania na rzecz uniezależnienia od paliw kopalnych z Rosji i realizacji inicjatywy *REPowerEU*, w tym dywersyfikacji i przejścia na niskoemisyjne i odnawialne źródła energii.

Polska promowała pogląd, że niezbędne jest zwiększanie europejskiej niezależności energetycznej, przede wszystkim w oparciu o własne zasoby energetyczne, a także dostawy od wiarygodnych partnerów z państw trzecich. W ramach prac nad pakietem *REPowerEU* czeska prezydencja wykazała się inicjatywą w zakresie przyspieszenia rozwoju OZE, co spotkało się z poparciem Polski. Jednocześnie jednak konsekwentnie wskazywaliśmy na konieczność uzupełnienia zielonych źródeł energii – zależnych od czynników pogodowych – o źródła stabilne, przede wszystkim elektrownie jądrowe, a także węglowe. Apelowaliśmy również, zarówno do państw członkowskich, jak i prezydencji Czech, o to, by przyjmowane zobowiązania w dziedzinie energetyki, m.in. wynikające z założeń pakietu *Fit for 55*, były realistyczne i wykonalne.

Polska aktywnie angażowała się także w wypracowanie wspólnych rozwiązań mających na celu walkę z kryzysem energetycznym. Stale podkreślała konieczność objęcia ochroną osób i przedsiębiorstw w najtrudniejszej sytuacji finansowej i materialnej, m.in. poprzez wprowadzenie podatku od nadzwyczajnych zysków spółek energetycznych, a także wartość dodaną propozycji Komisji Europejskiej, np. w postaci utworzenia dobrowolnej, wspólnej platformy zakupowej dla państw członkowskich.

Szczególne znaczenie miały w tym kontekście prace nad ustaleniem ceny maksymalnej gazu (ang. *gas price cap*), których Polska była jednym z inicjatorów. Dzięki inicjatywie Polski, Belgii, Włoch i Grecji wspartej przez czeską prezydencję udało się osiągnąć kompromis, który ustabilizuje ceny gazu – a w rezultacie energii – na europejskich giełdach.

Polska w okresie czeskiej prezydencji była także liderem jeżeli chodzi o zastępowanie rosyjskich surowców energetycznych dostawami od sprawdzonych partnerów – zarówno europejskich, jak i transatlantyckich. Stale podkreślała konieczność rozwoju infrastruktury importowej, która wydatnie zwiększy bezpieczeństwo energetyczne UE. Przykładem takich aktywności było uruchomienie gazociągu *Baltic Pipe*.

W kwestiach klimatycznych osiągnięto wstępny kompromis w negocjacjach kluczowych elementów pakietu *Fit for 55*, tj. rewizji dyrektywy ETS (ang. *Emissions Trading System*), rewizji rozporządzenia ESR (ang. *Effort Sharing Regulation*), rewizji rozporządzenia LULUCF (ang. *Land use, land use change and forestry*), projektu rozporządzenia CBAM (ang. *Carbon Border Adjustment Mechanism*), projektu rozporządzenia ustanawiającego Społeczny Fundusz Klimatyczny (SCF), rewizji rozporządzenia ustanawiającego standardy emisyjne dla nowych samochodów osobowych i lekkich pojazdów użytkowych. Należy zakładać, że formalne zatwierdzenie ostatecznych wersji wspomnianych aktów legislacyjnych nastąpi w czasie prezydencji szwedzkiej.

W negocjacjach Polska kładła nacisk przede wszystkim na: poziom wsparcia i zasady korzystania z mechanizmów solidarnościowych w dyrektywie ETS oraz rozporządzeniu SCF, niezwiększanie krajowych celów ESR, zwiększenie liczby darmowych uprawnień dla sektora ciepłowniczego w Polsce, harmonogramu odchodzenia od darmowych uprawnień do emisji dla sektorów objętych CBAM. Polska opowiadała się także za uwzględnieniem tych propozycji PE, które w racjonalny sposób odpowiadają na wyzwania wysokich cen energii, tj. wprowadzeniem pewnych ograniczeń dla instytucji finansowych zmierzających do ograniczenia spekulacji na rynku ETS czy czasowym wyłączeniem gospodarstw domowych z nowego ETS dla budynków i transportu drogowego. Polsce udało się uwzględnić jedynie część postulatów, w tym te dotyczące dodatkowych darmowych uprawnień dla ciepłownictwa, zachowania poziomu celu krajowego w ESR czy zwiększenia puli SCF. Choć nie zdecydowano się na wyłączenie gospodarstw domowych z nowego systemu ETS to nieznacznie odsunięto wdrażanie tego systemu w życie.

Wzmocnienie zdolności obronnych Europy i bezpieczeństwa cyberprzestrzeni

Polska wspierała dążenia prezydencji czeskiej do wzmocnienia zdolności obronnych Europy i bezpieczeństwa cyberprzestrzeni, w tym poprzez wdrożenie Kompas Strategicznego i rozwój strategicznego partnerstwa UE z NATO.

W związku z bezpośrednim zagrożeniem dla bezpieczeństwa europejskiego po agresji Rosji na Ukrainę Polska koncentrowała się na przyspieszeniu prac nad poprawą mobilności i logistyki wojskowej, wzmocnieniu relacji UE z NATO i UE z USA oraz promowała potrzebę zwiększania wydatków obronnych w państwach członkowskich. W zakresie mobilności wojskowej zabiegaliśmy o zwiększenie budżetu Komisji Europejskiej na inwestycje w infrastrukturę podwójnego zastosowania, zwłaszcza w państwach graniczących z Rosją. Dzięki zabiegom Polski doprowadzono do przyjęcia w lipcu 2022 r. rekomendacji grupy polityczno-wojskowej Rady UE akcentującej postulat znacznego zwiększenia inwestycji UE na ten cel. W listopadzie 2022 r. Komisja Europejska przedstawiła *Plan Prac na Rzecz Mobilności Wojskowej 2.0*, uwzględniający większość polskich postulatów.

W odniesieniu do przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym i walki z dezinformacją, podczas prezydencji czeskiej Polska zabiegała o wypracowanie ambitnych wytycznych na rzecz skoordynowanej odpowiedzi UE na kampanie hybrydowe, które są kluczową częścią tzw. *EU Hybrid Toolbox*. Polska aktywnie uczestniczyła w opracowaniu brzmienia konkluzji przyjętych przez Radę UE

w

lipcu

2022

r.

w sprawie zagranicznych manipulacji informacjami i obcej ingerencji (*foreign information manipulation and interference, FIMI*). Z dużym zaangażowaniem brała również udział również w procesie wypracowywania konkluzji Rady w sprawie dyplomacji cyfrowej UE, która ma stać się jednym z podstawowych elementów i integralnym obszarem działań zewnętrznych UE.

W odniesieniu do europejskiej współpracy przemysłowo-obronnej, której rozwój należał do priorytetów prezydencji czeskiej, Polska aktywnie uczestniczyła w szeregu prac nad rozwojem zdolności obronnych w ramach UE. Kontynuowano prace związane z zarządzaniem oraz wdrażaniem Europejskiego Funduszu Obronnego (ang. *European Defence Fund, EDF*). Polska brała także udział w pracach prowadzonych przez Komisję Europejską nad projektem rozporządzenia w sprawie wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego za pomocą wspólnego aktu w sprawie zamówień publicznych (ang. *Regulation on establishing the European Defence Industry Reinforcement through Common Procurement Act, EDIRPA*), które będą kontynuowane w 2023 r.

Polska była także aktywnym uczestnikiem procesów dot. bezpieczeństwa cyberprzestrzeni, zwracając uwagę na wrogie działania Rosji wymierzone w instytucje i obywateli Ukrainy oraz podkreślając znaczenie poszanowania zasad prawa międzynarodowego w cyberprzestrzeni. Podczas prezydencji czeskiej zakończono prace w Radzie UE nad nową dyrektywą dot. bezpieczeństwa sieci i informacji – NIS2, w której znacznie uaktualniono istniejące ramy prawne z uwzględnieniem pogłębionej w ostatnich latach cyfryzacji rynku wewnętrznego oraz zmieniającego się krajobrazu zagrożeń cyberbezpieczeństwa. Polska konsekwentnie podkreślała, że NIS2 powinna być regulacją horyzontalną i ma kluczowe znaczenie dla podniesienia poziomu cyberbezpieczeństwa w UE i w państwach członkowskich UE w świetle rosnącej liczby cyberzagrożeń i cyberataków.

Podczas prezydencji czeskiej Polska brała także udział w pracach nad projektem rozporządzenia ustanawiającego środki na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa w instytucjach, organach, urzędach i agencjach Unii, wyrażając poparcie dla jego celu – wzmocnienia poziomu cyberbezpieczeństwa instytucji UE.

3. Strategiczna odporność europejskiej gospodarki

Kryzys wywołany pandemią COVID-19, a także następstwa rosyjskiej agresji na Ukrainę pokazały konieczność wzmocnienia odporności gospodarki europejskiej. W tym kontekście Polska podkreślała kluczowe znaczenie w pełni funkcjonującego i zintegrowanego rynku wewnętrznego. Zabiegała o kontynuację prac nad eliminacją wszystkich barier, również tych, które zidentyfikowano jeszcze przed wybuchem pandemii COVID-19.

Prezydencja czeska kontynuowała prace i doprowadziła do przyjęcia podejścia ogólnego do projektu Europejskiego Aktu o Czipach, którego celem jest wzmocnienie technologii półprzewodnikowych i zdolności innowacyjnych europejskiego przemysłu, co ma pomóc w zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw, jak również ustanowienie mechanizmu monitorowania potencjalnych sytuacji kryzysowych i reagowania na zakłócenia w dostawach półprzewodników. Z punktu widzenia Polski istotnymi kwestiami dyskutowanymi podczas prac w Radzie było przede wszystkim uwzględnienie efektu *spill-over* inwestycji wspieranych ze środków publicznych na inne państwa członkowskie. Inne postulaty Polski dotyczyły nieproporcjonalności przepisów w zakresie sposobu gromadzenia informacji od przedsiębiorców po uruchomieniu etapu kryzysowego; zwiększenia roli państw członkowskich w podejmowaniu decyzji odnośnie do kolejnych etapów kryzysowych; konieczności przyjęcia rozwiązań ułatwiających udzielanie pomocy państwa na inwestycje w sektorze także dla inwestycji w produkcję układów scalonych obecnej generacji, które nie są jeszcze produkowane w Europie. W odniesieniu do ww. postulatów Polski udało się osiągnąć pożądaną zmianę kierunku części przepisów.

Prezydencja czeska rozpoczęła prace nad projektem rozporządzenia ws. Instrumentu nadzwyczajnego jednolitego rynku (ang. *Single Market Emergency Instrument, SMEI*). Ma on zapewnić właściwe

funkcjonowanie jednolitego rynku w sytuacjach nadzwyczajnych, tj. swobodny przepływ osób, towarów i usług w przypadku przyszłych kryzysów, wzmocnić odporność łańcuchów dostaw, zaadresować braki oraz zabezpieczyć podaż krytycznych produktów i surowców. W świetle ostatnich kryzysów, Polska popiera ogólny cel projektu, jednak ma poważne wątpliwości m.in. w zakresie zgodności projektu z zasadą pomocniczości i proporcjonalności. Dotyczy to w szczególności: potencjalnego zagrożenia dla kompetencji państw członkowskich w zakresie rezerw strategicznych, środków przewidzianych na wypadek kryzysu na poziomie UE w postaci instrumentów udzielania zamówień publicznych, ingerowania Komisji w działania przedsiębiorstw w okresie kryzysu, a także wprowadzenia nadmiernych obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorstw.

Polska wspierała dążenie prezydencji czeskiej do przyjęcia ogólnoeuropejskiego narzędzia bezpiecznego i wiarygodnego potwierdzania tożsamości obywateli (tzw. europejskiego portfela tożsamości cyfrowej) oraz stworzenia efektywnego i uczciwego rynku danych. Polska podkreślała w toku negocjacji, że europejski portfel tożsamości cyfrowej, obejmujący dotychczasowe systemy krajowe, musi być przyjazny użytkownikowi i szeroko stosowany, co jest możliwe do zagwarantowania tylko pod warunkiem zapewnienia odpowiednich przypadków użycia, mających istotne znaczenie dla użytkowników. Podejście ogólne do projektu rozporządzenia w sprawie ram europejskiej tożsamości cyfrowej, przyjęte podczas posiedzenia Rady UE ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii 6 grudnia 2022 r. uwzględnia większość zgłaszanych przez Polskę uwag.

By zwiększyć przestrzeń fiskalną dla dodatkowych inwestycji, Polska postulowała konieczność specjalnego traktowania wydatków na obronność i na pomoc dla uchodźców w przypadku wszystkich reguł budżetowych. W części korygującej Paktu Stabilności i Wzrostu oznaczałoby ono, że przekroczenie wartości referencyjnych dla deficytu lub długu (3% PKB i 60% PKB) wyłącznie wskutek wzrostu wydatków na obronność i pomoc uchodźcom nie stanowiłoby podstawy do uruchomienia przez Komisję Europejską procedury nadmiernego deficytu. Podczas prezydencji czeskiej, 9 listopada 2022 r. KE opublikowała komunikat ws. reformy zarządzania gospodarczego w Unii Europejskiej. Dyskusja będzie kontynuowana w I połowie 2023 r.

5. Odporność instytucji demokratycznych

Prezydencja czeska dążyła do wzmocnienia odporności instytucji mających wpływ na utrzymanie i rozwój wartości demokracji i praworządności w UE. Kontynuowano prace w ramach m.in. przejrzystego finansowania partii politycznych, reformy ordynacji wyborczej do PE, niezależności środków masowego przekazu oraz otwartego dialogu z obywatelami, a także w obszarze międzynarodowym poprzez wdrażanie Europejskiego Planu Działania na rzecz Praw Człowieka i Demokracji i wykorzystując instrumenty UE, w tym potencjalne mechanizmy sankcji.

Polska współpracowała z prezydencją w ramach dalszych negocjacji projektów z pakietu legislacyjnego na rzecz wzmocnienia demokracji, w szczególności 1) projektem rozporządzenia ws. statusu

i finansowania europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych (eppf) oraz 2) projektem rozporządzenia ws. przejrzystości i targetowania reklamy politycznej. W ocenie Polski potrzeba zapewnienia transparentności i etycznych standardów w instytucjach UE została jeszcze bardziej wyeksponowana w obliczu skandalu korupcyjnego w PE, z udziałem państw trzecich, który wybuchł

w grudniu 2022 r. W odniesieniu do projektu rozporządzenia ws. eppf szczególnie istotne stało się zwiększenie przejrzystości w finansowaniu eppf i ograniczenie możliwości nielegalnego wpływu z zewnątrz na europejskie partie polityczne. Natomiast w zakresie projektu dot. reklamy politycznej Polska pozytywnie odnotowuje wypracowanie przez prezydencję kompromisu, który pozwolił na przyjęcie przez Radę w grudniu 2022 r. podejścia ogólnego. W dalszych negocjacjach z PE z perspektywy Polski szczególnie istotne jest wyłączenie z zakresu projektu (art. 12 ust.1) danych osobowych ujawniających poglądy polityczne w rozumieniu art. 9 ust. 1 RODO. Ponadto w zakresie

prac nad propozycją gruntownej reformy ordynacji wyborczej do PE przeprowadzona przez prezydencję dyskusja w Radzie wykazała jasno, że nie ma zgody wielu państw członkowskich, wśród nich Polski, na daleko idącą próbę harmonizacji przepisów wyborczych, w tym ideę ustanowienia ogólnounijnego okręgu wyborczego, wraz z systemem wyboru kandydatów na przewodniczącego KE (tzw. system kandydatów wiodących) oraz wspólnego dnia głosowania w wyborach do PE we wszystkich państwach członkowskich (9 maja).

W odniesieniu do działań prezydencji czeskiej w zakresie praworządności, przeprowadzono przegląd praworządności w kolejnych 5 państwach członkowskich – w Polsce, a także w Portugalii, Rumunii, Słowenii i Szwecji. Dyskusję oparto o przygotowane przez Komisję Europejską Sprawozdanie nt. praworządności za 2022 r. Polska odniosła się do ustaleń Komisji zgodnie z przyjętym 2 września 2022 r. stanowiskiem Rządu, uwzględniając aktualny stan prawny. W ramach procedur prowadzonych na podstawie art. 7 TUE prezydencja zorganizowała wystąpienie Węgier oraz posiedzenie ws. Polski w formule *State of Play*. Polska przedstawiła aktualne informacje pozostające w obszarze procedury z art. 7 TUE, podkreśliła jej znaczące koszty polityczne i skutek w postaci osłabienia zaufania obywateli do projektu unijnego oraz wezwała do zakończenia procedury wobec Polski.

W zakresie Konferencji w sprawie przyszłości Europy (*Conference on the future of Europe, CoFE*), prezydencja czeska przeprowadziła w Radzie UE dyskusje w ramach działań następczych CoFE, w szczególności w zakresie kwestii instytucjonalnych, a także zaprezentowała informację nt. działań podjętych przez Radę podczas wydarzenia międzyinstytucjonalnego dot. informacji zwrotnej dla obywateli w Brukseli 2 grudnia 2022 r. Polska podkreślała, że priorytetowo należy wdrożyć te propozycje, które są kluczowe dla obywateli, oraz które można w efektywny sposób wdrożyć w ramach obecnych ram traktatowych, z poszanowaniem traktatowej zasady kompetencji powierzonych, a także zasad subsydiarności i proporcjonalności.

III. Aktywność Polski w priorytetowych dla prezydencji czeskiej obszarach funkcjonowania UE

1. Zarządzanie kryzysem uchodźczym i powojenna odbudowa Ukrainy

1.1 Polityka sankcyjna wobec Rosji

Podczas prezydencji czeskiej kontynuowane były działania ukierunkowane na odchodzenie przez UE od współpracy z Rosją i Białorusią w odpowiedzi na zbrojną napaść na Ukrainę.

Polska była jednym z najbardziej aktywnych krajów UE w formułowaniu postulatów sankcyjnych. Wprawdzie do czerwca 2022 r. UE przyjęła już sześć pakietów sankcji, jednak wobec eskalacji działań zbrojnych Rosji przeciwko Ukrainie zdecydowano o wprowadzeniu kolejnych środków ograniczających wobec Rosji. Znajdowało to także odzwierciedlenie – również na wniosek Polski – w konkluzjach

z posiedzeń Rady Europejskiej przyjmowanych podczas czeskiej prezydencji (konkluzje z posiedzeń Rady Europejskiej 20-21.10.2022 oraz 15.12.2022).

Polska formułowała i przekazywała Komisji Europejskiej szerokie listy postulatów do kolejnych pakietów sankcji sektorowych, obejmujące m.in. ograniczenie dostępu Rosji do europejskich technologii, zakaz świadczenia usług biznesowych na rzecz rosyjskich podmiotów, zakaz importu wybranych produktów przynoszących Rosji znaczne dochody. Nasze propozycje dotyczyły również sektora finansowego, transportu oraz kwestii handlowych. Ponadto, Polska przygotowała obszerne pakiety dowodowe i propozycje wpisów na listy sankcji indywidualnych. Wspólne propozycje, składane przez Polskę w ramach stałej współpracy z Litwą, Łotwą i Estonią, a także podczas pracy nad poszczególnymi pakietami z Irlandią, Szwecją i Niderlandami, zostały częściowo uwzględnione przez Komisję Europejską w kolejnych pakietach sankcji.

Podczas prezydencji czeskiej przyjęto trzy kolejne pakiety sankcji UE wobec Rosji, które ograniczyły zdolności Rosji do kontynuacji agresji na Ukrainę. Przyjęty 21 lipca 2022 r. siódmy pakiet sankcji o charakterze uzupełniającym (ang. *maintainance and allignment package*) ma zapobiegać obchodzeniu sankcji a także nadmiernym działaniom właściwych instytucji (ang. *overcompliance*). Przyjęte środki zawierały również uzgodniony w gronie państw G7 zakaz zakupu, importu, transferu złota (w tym biżuterii) pochodzących z Rosji oraz dalsze wpisy indywidualne. W przyjętym 6 października 2022 r. ósmym pakiecie sankcji uwzględniono m.in. propozycję Polski polegającą na dodaniu nowego kryterium sankcji indywidualnych, pozwalającego na wpisanie na listę sankcyjną osób i podmiotów z państw trzecich wspierających w obchodzeniu sankcji wobec Rosji. 16 grudnia 2022 r. przyjęto dziewiąty pakiet sankcji, na który składają się dalsze ograniczenia sektorowe wobec Rosji, jak i sankcje indywidualne uderzające w osoby i organizacje wspierające W. Putina – 141 osób fizycznych i 49 prawnych.

Polska pozostaje zwolennikiem daleko idących środków restrykcyjnych w sektorze energetycznym. W związku z tym, podczas negocjacji limitu cenowego (ang. *price-cap*) na ropę naftową eksportowaną z Rosji do krajów trzecich postulowaliśmy ustalenie jego wysokości na możliwie najniższym poziomie. Polska skutecznie zabiegała także o wprowadzenie odpowiedniego mechanizmu przeglądownego, który zagwarantuje, że poziom limitu cenowego będzie zawsze niższy od rzeczywistej ceny, jaką Rosja uzyskuje za swoją ropę na rynku światowym. Podczas nadchodzących przeglądów działania mechanizmu (pierwszy w styczniu 2023 r., kolejne co 2 miesiące), Polska będzie dążyć do obniżenia limitu cenowego, tak aby znalazł się on możliwie najbliżej ceny produkcji ropy naftowej w Rosji oraz maksymalnie ograniczył dochody Rosji z tytułu eksportu tego surowca.

Jednym z wyzwań, które pojawiały się podczas negocjacji kolejnych pakietów sankcyjnych były wnioski szeregu państw członkowskich o wprowadzenie wyjątków i derogacji dla przyjętych już środków ograniczających. Polska konsekwentnie postulowała, aby ograniczać liczbę takich zapisów, gdyż prowadzą one do rozluźnienia reżimu sankcyjnego.

Część postulatów zgłaszanych przez Polskę nie została nadal uzgodniona na poziomie UE. Jednym z nich jest możliwie pełna synchronizacja sankcji białoruskich i rosyjskich. Do uregulowania pozostaje także znalezienie odpowiednich rozwiązań prawnych umożliwiających konfiskatę zamrożonych rosyjskich aktywów i przeznaczenie ich na odbudowę Ukrainy, zniszczonej przez rosyjskie działania wojenne. Kwestia ta jest przedmiotem prac m.in. specjalnie powołanej w UE grupy roboczej „Freeze and Seize”. Podczas prezydencji czeskiej kontynuowane były prace mające na celu ustanowienie naruszania sankcji przestępstwem, które byłoby ścigane na podstawie zasad uniwersalnych dla wszystkich państw członkowskich UE. Pierwszym krokiem w tym kierunku była listopadowa decyzja Rady UE o dodaniu naruszeń sankcji do unijnego wykazu przestępstw zamieszczonego w Traktacie o funkcjonowaniu UE. Prace będą kontynuowane; Komisja Europejska zaproponuje dyrektywę zawierającą minimalne normy definiowania przestępstw i kar za naruszanie unijnych sankcji. Zaproponowana dyrektywa będzie wymagała omówienia i przyjęcia przez Radę i Parlament Europejski.

Polska będzie kontynuować działania na rzecz objęcia unijnymi sankcjami północnej nitki ropociągu Drużba. Postulat ten pozostaje połączony z propozycją wprowadzenia mechanizmów wyrównawczych (ceł i ograniczeń ilościowych) dla ropy naftowej z Rosji nieobjętej sankcjami UE.

Zawieszenie Rosji i Białorusi w organizacjach międzynarodowych

Podczas II półrocza 2022 roku Polska wspierała na forum UE wszelkie działania w zakresie wykluczenia lub zawieszenia Rosji oraz Białorusi w organizacjach międzynarodowych oraz międzynarodowych instytucjach finansowych.

W wyniku aktywnych działań Polski w ramach Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ang. *International Civil Aviation Organization*; ICAO) Rosja przegrała głosowanie 4 października 2022

r. o reelekcję do Rady ICAO (główny organ zarządzający tej organizacji). Po raz pierwszy w historii tej organizacji Rosja nie będzie zasiadać w Radzie ICAO.

Polska ponadto zwracała uwagę na problem uczestnictwa Rosji w G20 oraz ewentualnej reformy tej Grupy (Polska nie jest państwem członkowskim G20 i jest reprezentowana pośrednio jako państwo członkowskie UE).

1.2 Wsparcie wojskowe, polityczne i europejska integracja Ukrainy

Polska we współpracy z partnerami podejmowała wszelkie przewidziane prawem międzynarodowym działania na rzecz wsparcia Ukrainy, jej władz, sił zbrojnych i obywateli. Na forum UE opowiadaliśmy się za zapewnieniem i konsekwentnym zwiększaniem wymiernego, widocznego i jak najszerzego wsparcia politycznego, militarnego, finansowego, materialnego, i humanitarnego dla Ukrainy.

Podczas prezydencji czeskiej Polska zabiegała o kontynuowanie pomocy wojskowej dla Ukrainy z Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju (ang. *European Peace Facility*, EPF) oraz o korzystne warunki udzielania wsparcia z tego Instrumentu. Do października 2022 r. Rada UE podjęła sześć decyzji o zwiększeniu pomocy dla Ukrainy, dzięki czemu ogólna wartość wsparcia z EPF w 2022 r. sięgnęła 3,2 mld euro (54% całości siedmioletniego budżetu EPF). W lipcu 2022 r. uzgodniono harmonogram refundacji kosztów wsparcia wojskowego Ukrainy z EPF. Polska aktywnie i skutecznie angażowała się w negocjacje dotyczące zasad i kwot refundacji, co doprowadziło do wypracowania korzystnych dla nas rozwiązań. Zgodnie z harmonogramem w latach 2023-2027 r. Polska otrzyma ok. 850 mln euro, będąc największym beneficjentem refundacji z EPF.

Zgodnie z postulatem Polski zakres wsparcia z EPF dla Ukrainy rozszerzony został o możliwość finansowania naprawy i konserwacji sprzętu wojskowego, którego przekazanie było wcześniej finansowane z tego Instrumentu. Ponadto, z EPF finansowana jest część szkoleń dla ukraińskich żołnierzy realizowanych w ramach misji EUMAM (Misja Doradcza Unii Europejskiej na Ukrainie; ang. *EU Advisory Mission Ukraine*)³. Polska skutecznie zabiegała o znaczne rozszerzenie katalogu kosztów wspólnych, dzięki czemu ok. 80 ze 106 mln euro budżetu tej misji będzie przeznaczonych na refundację kosztów szkoleń (w tym realizowanych w Polsce).

W listopadzie i grudniu 2022 r. odbyła się w Radzie UE dyskusja dotycząca zwiększenia całościowego budżetu EPF. Dzięki m.in. polskim zabiegom, Rada Europejska 15 grudnia 2022 r. potwierdziła decyzję Rady o zwiększeniu całościowego budżetu EPF o 2 mld euro w 2024 r. z możliwością dalszego zwiększenia w przyszłości – o maksymalnie 3,5 mld euro – o ile zajdzie taka konieczność. Całkowite zwiększenie ogólnego pułapu finansowego EPF do 2027 r. mogłoby wynieść nawet 5,5 mld euro.

Dzięki staraniom Polski 14 listopada 2022 r. uruchomiona została misja WPBiO w zakresie pomocy wojskowej dla Ukrainy (EUMAM Ukraine). Celem misji jest wzmocnienie ukraińskich sił zbrojnych, poprzez zapewnienie szkoleń dla ukraińskich sił zbrojnych, zarówno indywidualnych, jak i zbiorowych (od poziomu batalionu do poziomu dywizji) oraz realizacja szkoleń specjalistycznych. W efekcie trudnych i długotrwałych negocjacji Polsce udało się zapewnić utworzenie dowództwa operacyjnego misji w Żaganiu. Drugie dowództwo operacyjne będzie zlokalizowane w Niemczech, a dowództwo szczebla strategicznego w Brukseli.

W ramach EUMAM planowane jest przeszkolenie łącznie ok. 14 800 osób w jednym cyklu szkoleniowym. Przewiduje się szkolenia m.in. personelu medycznego, logistyczne, saperskie, strzeleckie, z zakresu cyberbezpieczeństwa oraz szkolenia lekkiej piechoty, w tym Wojsk Obrony Terytorialnej, a także utrzymania i naprawy wyposażenia i sprzętu wojskowego.

1.3 Wsparcie uchodźców ukraińskich oraz państw frontowych

Podczas prezydencji czeskiej Polska kontynuowała aktywne zaangażowanie w działania Unijnego

³ EUMAM - misja WPBiO w zakresie pomocy wojskowej dla Ukrainy.

Mechanizmu Ochrony Ludności (ang. *EU Civil Protection Mechanism, UCPM*) w związku z wojną na Ukrainie, nadal prowadząc działania ukierunkowane na udzielanie Ukrainie pomocy w ramach mechanizmu.

Utworzony w Polsce w I półroczu 2022 r. węzeł logistyczny UCPM, w którym tymczasowo gromadzi się pomoc z państw objętych Mechanizmem i przygotowuje się ją do dalszej dostawy na Ukrainę, kontynuował swoją działalność również w II półroczu.

Ponadto we wrześniu 2022 r. pod Rzeszowem utworzono również centrum ewakuacji medycznych, zapewniające opiekę medyczną pacjentom ewakuowanym z Ukrainy przed ich dalszym transportem do europejskich placówek medycznych.

Polscy eksperci kontynuowali także wsparcie koordynacji unijnych działań pomocowych, szczególnie w kontekście centrum ewakuacji medycznych, w ramach Europejskich Zespołów Ochrony Ludności (ang. *European Union Civil Protection Team; EUCPT*).

Obecnie prowadzone są także prace nad utworzeniem w Polsce, w ramach UCPM, specjalnego węzła logistycznego w kontekście potrzeb Ukrainy związanych z wyzwaniami dla sektora energetycznego.

Handel ludźmi

W obszarze przeciwdziałania handlowi ludźmi Polska aktywnie uczestniczy we współpracy z Europejskim Koordynatorem ds. handlu ludźmi (ang. *EU Anti-Trafficking Coordinator*).

Podczas prezydencji czeskiej (6 lipca 2022 r.) Polska brała udział w nadzwyczajnym posiedzeniu Europejskiej Sieci Krajowych Sprawozdawców i Równoważnych Mechanizmów ds. Handlu Ludźmi (ang. *Network of National Rapporteurs and Equivalent Mechanisms; NREM*). Celem spotkania była ocena sytuacji w kontekście handlu ludźmi w związku z agresją rosyjską wobec Ukrainy oraz podsumowanie zakresu wdrażania *Wspólnego Unijnego Planu Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w celu ochrony potencjalnych ofiar wśród osób uciekających z Ukrainy*.

Podczas prezydencji czeskiej przedstawiciel Polski wraz z przedstawicielami z innych państw członkowskich UE, a także Mołdawii, Ukrainy, Maroka i Albanii wziął także udział we wspólnym posiedzeniu Europejskiej Sieci Sprawozdawców Krajowych i Równoważnych Mechanizmów (NREM) oraz unijnej platformy Społeczeństwa Obywatelskiego Przeciwko Handlowi Ludźmi (26-27 października 2022 r. w Brukseli). W ramach dyskusji nt. wdrożenia *Wspólnego Unijnego Planu Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w celu ochrony potencjalnych ofiar wśród osób uciekających z Ukrainy*, przedstawiciel Polski zaprezentował informację dot. działań podjętych przez Polskę w kontekście sytuacji w Ukrainie. Uczestnicy dyskusji uznali, że tymczasowa ochrona, a także działania koordynacyjne i zapobiegawcze w odniesieniu do handlu ludźmi, przyczyniły się do niskiej liczby potwierdzonych przypadków tego rodzaju przestępczości. Podkreślili wagę monitorowania sytuacji w celu zidentyfikowania potencjalnych zagrożeń w przyszłości, które mogą stworzyć nowe możliwości dla handlarzy ludźmi.

W ramach *Wspólnego Unijnego Planu Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w celu ochrony potencjalnych ofiar wśród osób uciekających z Ukrainy* Polska podejmuje nasilone i skoordynowane działania informacyjno-prewencyjne oraz działania ukierunkowane na jak najwcześniejszą identyfikację potencjalnych ofiar handlu ludźmi, wykorzystując m.in. *Algorytm postępowania dla funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi oraz Algorytm identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej*. Prowadzony jest także stały monitoring sytuacji na granicy.

Należy podkreślić, że Polska odnotowuje zmianę trendu w ostatnich latach w odniesieniu do handlu ludźmi. Problem wykorzystywania osób do pracy przymusowej jest głównym wyzwaniem, przed

jakim stajemy nie tylko na poziomie krajowym, ale także unijnym. Dlatego też działania instytucji zwalczających zjawisko handlu ludźmi, także podczas prezydencji czeskiej, nakierowane były głównie na przeciwdziałanie temu zjawisku, zarówno poprzez aktywne ściganie sprawców, jak również działania informacyjno-edukacyjne.

Fundusze europejskie

22 kwietnia 2022 r. KE zaproponowała pakiet zmian do budżetu unijnego w celu wsparcia państw członkowskich w radzeniu sobie z kryzysem migracyjnym. Komisja Europejska zaproponowała, aby budżet UE wniósł wkład w finansowanie kosztów pierwszego przyjęcia i rejestracji uchodźców ukraińskich na łączną kwotę 400 mln euro dla wszystkich krajów członkowskich, w zakresie instrumentu pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych Funduszu Azylu Migracji i Integracji (ang. *Asylum, Migration and Integration Fund*; FAMI) 2021-2027 oraz Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami (IZGW; ang. *Border Management and Visa Instrument*). W ramach pierwszej transzy Polsce zostały przyznane środki w wysokości 144,6 mln euro. Umowy grantowe zostały podpisane 16 sierpnia 2022 r., zaś 26 sierpnia 2022 r. Komisja Europejska przekazała ww. środki stronie polskiej. Środki z FAMI zostały rozdysponowane poprzez Fundusz Pomocy, zaś w przypadku instrumentu granicznego zostaną wykorzystane przez Straż Graniczną na wzmocnienie systemów ochrony na granicy zewnętrznej UE.

Dodatkowo, 6 września 2022 r. Komisja Europejska poinformowała stronę polską, że w ramach instrumentu pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych FAMI rozdysponowała kolejne 100 mln euro na siedem państw członkowskich, dotkniętych kryzysem związanym z napływem uchodźców z Ukrainy, tj. Polskę, Czechy, Bułgarię, Litwę, Łotwę, Estonię i Słowację. Polska miała otrzymać z tej puli kwotę 42 mln euro. Wniosek aplikacyjny został złożony do Komisji Europejskiej 10 października 2022 r. 28 października 2022 r. KE poinformowała o zwiększeniu dostępnej kwoty do 137 mln euro, w tym kwoty dla Polski do 55,5 mln euro bez konieczności zmieniania złożonego już wniosku. 11 listopada 2022 r. strona polska otrzymała z Komisji Europejskiej notę informującą o akceptacji złożonego wniosku o udzielenie pomocy w sytuacji nadzwyczajnej. Stosowna umowa grantowa pomiędzy stroną polską a Komisją Europejską została podpisana 12 grudnia 2022 r., a środki przekazane na konto Ministerstwa Finansów w dn. 16 grudnia 2022 r.

1.4 Odbudowa i pomoc makrofinansowa dla Ukrainy

Odbudowa Ukrainy

Polska kontynuowała udział w debacie na forum UE nt. odbudowy Ukrainy, w tym konfiskaty zamrożonych rosyjskich aktywów i przeznaczenia ich na odbudowę zniszczonej przez rosyjskie działania wojenne Ukrainy. Polska przekonywała, że proces odbudowy powinien być powiązany z reformami, dzięki którym będzie możliwa nie tylko modernizacja i wzmocnienie ukraińskiej gospodarki, ale także postęp Ukrainy na drodze integracji z UE. Przedstawiciele Polski wzięli udział w międzynarodowych konferencjach nt. odbudowy i wsparcia Ukrainy. Podczas konferencji Polska potwierdziła gotowość odegrania aktywnej roli w powojennej odbudowie Ukrainy na poziomie zarówno rządowym, regionalnym i lokalnym, jak i pozarządowym, w ścisłym dialogu z władzami ukraińskimi.

W dniach 4-5 lipca w Lugano w Szwajcarii odbyła się międzynarodowa konferencja ws. odbudowy Ukrainy, współorganizowana przez Szwajcarię i Ukrainę. W trakcie konferencji, strona ukraińska zaprezentowała kompleksowy plan odbudowy kraju, zakładający nie tylko rekonstrukcję zniszczonych obiektów, ale także całościową transformację państwa i gospodarki. Podczas Konferencji Ekspertów o Odbudowie i Modernizacji Ukrainy w Berlinie 25 października, współorganizowanej przez Niemcy (sprawujące przewodnictwo w grupie G7) oraz KE, dyskutowano o sposobach trwałego i kompleksowego wsparcia Ukrainy, w tym poprzez ustanowienie międzynarodowej platformy

koordynującej proces odbudowy kraju. Głównym celem międzynarodowej konferencji wsparcia „Solidarni z narodem ukraińskim” zorganizowanej przez Francję i Ukrainę w Paryżu 13 grudnia było zapewnienie Ukrainie środków potrzebnych do przetrwania zimy. Uczestnicy skupili się na koordynowaniu wsparcia w 5 kluczowych sektorach: dostępu do energii elektrycznej, dostępu do wody, zaopatrzenia w żywność, opieki zdrowotnej i infrastruktury transportowej.

12 grudnia liderzy grupy G7 zapowiedzieli utworzenie wielostronnej Platformy Koordynacji Darczyńców (ang. *Donor Coordination Platform*), która miałaby koordynować istniejące mechanizmy w celu zapewnienia bieżącego krótko- i długoterminowego wsparcia dla Ukrainy.

Pomoc makrofinansowa

Agresja Rosji doprowadziła do skrajnego nadwyrężenia sytuacji finansowej Kijowa. W maju i czerwcu KE zapowiedziała udzielenie Ukrainie w 2022 roku pomocy w wysokości 9 mld euro. Podczas prezydencji czeskiej trwały prace nad realizacją tych postanowień. Również w II poł. 2022 roku Polska popierała inicjatywy mające na celu zapewnienie spójnego i długoterminowego wsparcia makrofinansowego UE dla Ukrainy.

W celu zaspokojenia najpilniejszych potrzeb finansowych Ukrainy, Komisja Europejska przedłożyła 1 lipca Parlamentowi Europejskiemu i Radzie UE wniosek dotyczący decyzji o przyznaniu Ukrainie dodatkowej pomocy makrofinansowej w wysokości do 1 mld euro w formie długofalowej, korzystnie oprocentowanej pożyczki. Wypłata środków nastąpiła w dwóch transzach 1 i 2 sierpnia 2022 r. Na wniosek Ukrainy odsetki od pożyczki będą mogły być sfinansowane z budżetu UE.

Dalsza wyjątkowa pomoc makrofinansowa dla Ukrainy w wysokości 5 mld euro (w postaci pożyczek o maksymalnej zapadalności na 25 lat, z poziomem gwarancji w wysokości 70%) została uzgodniona i wypłacona w trzech transzach: w październiku, listopadzie i grudniu.

Wobec wyczerpania możliwości budżetu UE Komisja Europejska zaproponowała połączenie ww. wniosków z w jeden unijny system gwarancji w wysokości 70% pożyczki, dzielący się na:

- a) gwarancje budżetu UE w wysokości 9% (540 mln euro) oraz
- b) gwarancje państw członkowskich w wysokości 61% (3,66 mld euro).

Komisja Europejska wypłacała środki Ukrainie przed uzyskaniem wszystkich gwarancji państw członkowskich. W grudniu KE podpisała 8 umów gwarancyjnych z państwami członkowskimi (w tym z Polską), a kolejne planuje podpisać w 2023 roku. Na wniosek Ukrainy odsetki od pożyczki będą mogły być sfinansowane z budżetu UE.

W związku z trwającą wojną oczekuje się, że krótkoterminowe potrzeby finansowe Ukrainy na 2023 r. będą znaczne. Zgodnie z ostatnimi szacunkami ukraińskich władz, we współpracy z Międzynarodowym Funduszem Walutowym, w 2023 r. utrzyma się luka w finansowaniu w wysokości od 3 do 4 mld euro miesięcznie. Kwota może się zwiększyć wobec ataków Rosji na infrastrukturę krytyczną Ukrainy. W tym celu Komisja Europejska zaproponowała utworzenie nowego instrumentu wsparcia dla Ukrainy (pomoc makrofinansowa+) w wysokości 18 mld euro na 2023 rok, który ma zapewnić krótkoterminową pomoc finansową w formie wysoce preferencyjnych pożyczek, w sposób przewidywalny, ciągły, uporządkowany i terminowy. UE pokryje koszty spłaty odsetek od pożyczonych środków dla Ukrainy, które będą finansowane do końca 2027 r. z wkładów państw członkowskich w formie zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel. Zbadane będą też możliwości wsparcia z budżetu UE spłaty odsetek. Wstępne szacunki Komisji Europejskiej wskazują na kwotę przypadającą na Polskę w roku 2024 w wysokości ok. 21 mln euro.

Pożyczki dla Ukrainy będą zabezpieczone gwarancją tzw. *headroomu* budżetu UE, tj. przestrzeni budżetowej powyżej pułapu płatności wieloletnich ram finansowych (WRF) do pułapu zasobów

własnych budżetu UE. Całkowita pula pożyczek zostanie udostępniona na okres 12 miesięcy, co odpowiada średnio 1,5 mld euro miesięcznie.

Zgoda państw członkowskich na udzielenie pożyczek (rozporządzenie MFA+) została udzielona w procedurze pisemnej 10 grudnia 2022 r., natomiast zgoda na rewizję WRF i użycie headroomu w procedurze pisemnej 15 grudnia 2022 r.

Parlament Europejski zgodził się na pakiet MFA+ podczas głosowania plenarnego 23 listopada oraz uzupełniająco 15 grudnia 2022 r., gdy przegłosowano poprawki Rady UE uzgodnione 10 grudnia (zapisy awaryjne w przypadku braku zgody na rewizję WRF [weto Węgier] czyli Plan B, gwarancje budżetowe UE26). Rozporządzenie MFA+ zostało opublikowane 14 grudnia 2022 r.

Polska z zadowoleniem przyjęła porozumienie ws. pomocy makrofinansowej dla UA i uzgodnienie instrumentu MFA+ o wartości 18 mld euro na 2023 r. Od miesięcy zabiegaliśmy o zwiększenie wsparcia potrzeb finansowych UA – przynajmniej do poziomu zapewnianego przez USA. Liczymy, że te środki zostaną wypłacone Ukrainie jak najszybciej.

2. Bezpieczeństwo energetyczne

2.1 Uniezależnienie UE od surowców kopalnych z Rosji i implementacja REPowerEU

REPowerEU ma na celu szybkie zmniejszenie zależności od rosyjskich paliw kopalnych przez przyspieszenie transformacji w kierunku czystej energii i połączenie sił, aby osiągnąć bardziej odporny system energetyczny i prawdziwą unię energetyczną. Głównymi filarami przedstawionych działań są: 1) oszczędność energii; 2) dywersyfikacja dostaw; 3) szybkie zastąpienie paliw kopalnych, dzięki przyspieszeniu transformacji Europy w kierunku czystej energii; 4) inteligentne łączenie inwestycji i reform. Te działania w połączeniu z propozycjami w ramach *Fit for 55* mają przeobrazić strukturalnie system energetyczny UE.

Podczas prac nad projektem rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmieniającym rozporządzenie (UE) 2021/1060, rozporządzenie (UE) 2021/2115, dyrektywę 2003/87/WE i decyzję (UE) 2015/1814 (tzw. rozporządzenie *RePowerEU*) Polska wyraziła poważne wątpliwości wobec sposobu alokacji funduszy, które miałyby sfinansować podejmowane przez państwa członkowskie reformy i inwestycje energetyczne. Zgodnie z pierwotną propozycją Komisji Europejskiej, Polska popierała sprzedaż pochodzących z rezerwy stabilności rynkowej ETS, tzw. MSR (ang. *Market Stability Reserve*), obawy budziła propozycja dotycząca klucza alokacji opartego okresie pandemii COVID-19. Polska stała na stanowisku, że taka propozycja klucza alokacji nie odpowiada na potrzeby związane z obecną sytuacją geopolityczną oraz gospodarczą i zasługuje na sprzeciw. Dzięki wysiłkom Polski udało się uwzględnić węgiel w kluczu alokacji, a udział Polski w kluczu alokacji REPowerEU w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności (ang. *Recovery and Resilience Facility*, RRF) wzrósł do 13,8% (ostateczny kompromis) z 6,6% (wg propozycji KE), zwiększając udział Polski o 2% wobec klucza bez węgla. Podczas ostatnich trilogów zawarto wstępne porozumienie, w którym zakładany udział frontloadingu z EU ETS wynosi 40%, a udział Funduszu Innowacyjnego 60%. Polska również podejmowała działania w zakresie utrzymania zwolnienia od stosowania zasady „nie czyn poważnej szkody” (ang. *Do No Significant Harm*, DNSH) dla inwestycji w infrastrukturę energetyczną konieczną dla zapewnienia bezpieczeństwa dostaw. W ocenie Polski powody, dla których powstał Plan REPowerEU są wystarczającym uzasadnieniem dla odstępstwa od stosowania przedmiotowej zasady, gdyż utrzymanie tak ostrych wymagań środowiskowych uniemożliwiłoby sfinansowanie inwestycji kluczowych dla bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw surowców do UE, takich jak terminale LNG czy gazociągi. Kierunek ostatecznych zmian rozporządzenia wprawdzie pozostawia zwolnienie od stosowania zasady DNSH dla inwestycji w obszarze gazu, jednak, wskutek zmian forsowanych przez PE w ramach trilogów, jest to obarczone licznymi ograniczeniami.

W ramach planu *REPowerEU*, prezydencja Czech kontynuowała także prace nad zmianami w ramach trzech projektów dyrektyw, tj. dyrektywy ws. charakterystyki energetycznej budynków (2010/31/UE), efektywności energetycznej (2012/27/UE) i o promowaniu stosowania energii ze źródeł odnawialnych (UE 2018/2001).

Celem projektu aktu prawnego jest przyspieszenie transformacji energetycznej m.in. poprzez zwiększenie udziału OZE w bilansach energetycznych państw członkowskich oraz znacząca poprawa efektywności energetycznej w kontekście trudnej sytuacji geopolitycznej i rosnących cen energii. Wniosek Komisji przewiduje następujące rozwiązania:

- wprowadzenie obowiązku wyznaczania obszarów docelowych energii odnawialnej i określenie uproszczonych zasad wydawania pozwoleń na tych obszarach;
- podwyższenie unijnego celu w zakresie energii odnawialnej do 45% w zużyciu energii końcowej brutto w perspektywie 2030 roku;
- zobowiązanie państw członkowskich do wspierania projektów polegających na testowaniu nowych technologii energii odnawialnej przy zastosowaniu odpowiednich zabezpieczeń;
- ustalenie przez państwa członkowskie obszarów lądowych i morskich niezbędnych do realizacji instalacji wytwarzających energię ze źródeł na potrzeby ich krajowych wkładów w realizację unijnego celu na 2030 rok;
- uproszczenie procesów wydawania pozwoleń, w tym dla instalacji wykorzystujących energię promieniowania słonecznego zlokalizowanych na sztucznych konstrukcjach.

Polska, co do zasady, popierała zaproponowane rozwiązania ułatwiające inwestycje w OZE, dostrzegając potrzebę prowadzenia działań na rzecz ograniczania negatywnych skutków zmian klimatu, w tym poprzez ograniczanie emisji gazów cieplarnianych i zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz konieczność intensyfikacji działań UE w tym zakresie.

W ocenie Polski, podejmując obecnie jakiegokolwiek działania związane ze zmianami wprowadzanymi w dyrektywie w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (tzw. RED II), należy zagwarantować, aby odpowiadały możliwościom ich realizacji przez państwa członkowskie UE, w tym Polskę, a także żeby uwzględniały one indywidualne uwarunkowania występujące w poszczególnych państwach i ich punkt startowy. Jest to szczególnie ważne, biorąc pod uwagę termin przyjęcia dyrektywy RED II oraz prace związane z jej implementacją do prawa krajowego, jak również skutki pandemii COVID-19, które wpłynęły na tempo wprowadzania niektórych zmian.

W toku negocjacji w Radzie, przyjęto szereg poprawek strony polskiej względem projektu. Wydłużono terminy wydawania pozwoleń, pozostawiono państwom członkowskim większą swobodę wyboru technologii w ramach obszarów docelowych OZE, zaakcentowano kwestie środowiskowe i związane

z bezpieczeństwem pracy sieci elektroenergetycznej oraz zrezygnowano z podnoszenia ambicji do poziomu 45% udziału OZE w zużyciu końcowym brutto w roku 2030.

Szczególnie istotne dla Polski jest uzyskanie, na etapie prac w Radzie UE, maksymalnej alokacji grantowej na działania w ramach *REPowerEU* w wysokości 2,76 mld euro.

Projekt rozporządzenia Rady ustanawiającego ramy służące przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej

Na początku listopada 2022 r. Komisja Europejska opublikowała projekt rozporządzenia Rady ustanawiającego ramy służące przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej. Zawierało ono szereg propozycji dotyczących obszarów takich jak: skracanie procedur dla urzędów OZE, instalacje słoneczne zintegrowane z budynkami (ang. *Building Integrated Photo Voltaics*), rozbudowa i repowering istniejących instalacji, przyspieszenie w przyłączaniu pomp ciepła, a także

artykuł dotyczący nadrzędnego interesu publicznego, w ramach którego wzmocniono problematykę środowiskową (wcześniej pojawiał się on w tekście kompromisowym prezydencji w ramach rewizji dyrektywy REDII, z której został wykreślony na etapie REV2).

W toku negocjacji, udało się zapewnić uwzględnienie postulatów polskich, m.in. w zakresie wydłużenia niektórych terminów, oraz wątpliwości względem obowiązku upubliczniania danych wrażliwych.

2.2 Pakiet *Fit for 55*

Prezydencja czeska, po przyjęciu podejść ogólnych w czerwcu 2022 r. w okresie prezydencji francuskiej kontynuowała prace nad pakietem *Fit for 55* poprzez trilogi z Parlamentem Europejskim. Polska zgłosiła bardzo poważne wątpliwości wobec wielu elementów unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS), wraz z postulatem jego tymczasowego zawieszenia. Wielokrotnie także podnosiła argument, że w opinii Polski procedowany akt prawny powinien być przyjmowany w procedurze przewidującej głosowanie jednogłośnie ze względu na fakt, że znacząco wpływa on na kształtowanie miksu energetycznego państw członkowskich. Podczas trwania negocjacji w trilogach Polska powtarzała, że nie widzi możliwości zwiększenia ambicji, czyli celu w ETS. Obecny cel redukcji emisji

o 61% do 2030 r. jest już wystarczającym wyzwaniem w obecnej sytuacji związanej z kryzysem energetycznym.

Dla Polski jedną z kluczowych kwestii w ETS jest utrzymanie w ostatecznym tekście rozwiązania dla problemu sektora ciepłownictwa systemowego, który na skutek ekonomicznych konsekwencji rosyjskiej agresji na Ukrainę mierzy się z coraz większymi trudnościami finansowymi spowodowanymi rosnącymi cenami surowców i uprawnień do emisji. W podejściu ogólnym przyjętym przez Radę UE znajduje się zapis przyznający ciepłownictwu o 30% więcej darmowych uprawnień (art. 10b dyrektywy). To ukierunkowane wsparcie dla ciepłownictwa systemowego pozwoli wygospodarować środki finansowe na inwestycje w rozwiązania nisko- i zeroemisyjne. Zapis ten został utrzymany podczas ostatniego trilogu z Parlamentem Europejskim.

Bardzo ważny jest również mechanizm stabilizujący ceny uprawnień w ETS (art. 29a). Odpowiada on na wielokrotnie podnoszony przez Polskę postulat ograniczenia tempa wzrostu i zmienności cen uprawnień do emisji. Mechanizm powinien być *rule-based* (brak decyzji uznaniowej dotyczącej jego aktywacji), a uprawnienia, w liczbie przynajmniej 100 mln, powinny być uwalniane z rezerwy (ang. *Market Stability Reserve*, MSR), jeśli średnia cena będzie półtorakrotnie wyższa niż w przyjętym okresie obserwacji.

Dodatkowo, Polska przedstawiła szereg możliwości reformy systemu EU ETS, aby przeciwdziałać kryzysowi cen energii, w tym zawieszenie ETS. Polska przedstawiła także szereg rozwiązań technicznych w tym kierunku. Pierwsze z nich to zamrożenie ceny uprawnień na poziomie 32 euro/tonę. Cena 32 euro jest spójna z oceną skutków i scenariuszami KE dotyczącymi realizacji celu klimatycznego dla obecnego okresu, na których oparto decyzję o podwyższeniu celu do co najmniej 55%. Inne środki zaradcze mogłyby obejmować tymczasowe zwiększenie przydziału bezpłatnych uprawnień dla niektórych sektorów w ujęciu rocznym w celu złagodzenia ryzyka upadłości i zamknięcia instalacji, w szczególności dostawców ciepła i energii elektrycznej, a także zakładów energochłonnych, z sektorów zagrożonych ucieczką emisji (ang. *carbon leakage list*). Należałoby zatem zwiększyć przydział bezpłatnych uprawnień dla najbardziej wrażliwych sektorów, takich jak wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej lub kluczowe sektory przemysłowe, o charakterze strategicznym. Dodatkowo, rezerwa stabilności rynkowej (MSR) została stworzona dla zapewnienia stabilności rynku. Mimo to rynek jest niestabilny i znajdujemy się w środku kryzysu energetycznego. W związku z tym można by również uwolnić 400 mln uprawnień z rezerwy stabilności rynkowej.

Ponadto Polska podważyła zasadność i skuteczność wprowadzenia systemu handlu uprawnieniami dla transportu drogowego i budynków, tzw. BRT (ang. *buildings and road transport*), argumentując, że takie rozwiązanie może uderzyć w najbardziej zagrożone grupy społeczne, dotknięte ubóstwem energetycznym. Specjalne pismo w tej sprawie zostało skierowane do prezydencji czeskiej, wiceprzewodniczącego Komisji Fransa Timmermansa oraz sprawozdawcy w Parlamencie Europejskim. Polska poruszała ten temat na licznych forach oraz w rozmowach bilateralnych, m.in. z przedstawicielami Parlamentu Europejskiego, wskazując jednocześnie na techniczne możliwości wyjęcia gospodarstw domowych z nowego systemu. We wstępnie zawartym porozumieniu z Parlamentem Europejskim uzgodniono, że system będzie funkcjonował od 2027 r., z ewentualnym rocznym opóźnieniem jeśli ceny gazu i ropy będą wysokie. Utworzono również dodatkowe zabezpieczenia w przypadku wysokich cen w nowym systemie. Jeśli cena przekroczy 45 euro, 20 mln uprawnień zostanie wypuszczonych na rynek.

W zakresie rozporządzenia o wspólnych wysiłkach redukcyjnych, tzw. ESR (ang. *Effort Sharing Regulation*), podczas negocjacji Polska kierowała się przede wszystkim potrzebą zachowania obecnego celu redukcyjnego oraz utrzymaniem jak najkorzystniejszej trajektorii redukcji emisji. Ważne również było zachowanie jak najszerszego zakresu elastyczności w realizacji celu. Ostatecznie cel redukcyjny dla Polski pozostał niezmienny, a unijna trajektoria redukcji emisji nieznacznie zmniejszona w ramach kompromisu z Parlamentem Europejskim.

W zakresie Społecznego Funduszu Klimatycznego kluczowe elementy negocjacyjne były uwarunkowane rozmowami w sprawie BRT. Mając na względzie konieczność utrzymania akceptacji społecznej dla trwającej transformacji oraz w związku trwającym kryzysem energetycznym, Polska zabiegała o zwiększenie wielkości przedmiotowego Funduszu oraz jego jak najszybsze uruchomienie, niezależnie od BRT. Uzgodniony kompromis nie zmienia architektury finansowania wypracowanej w Radzie opartej na zewnętrznych dochodach przeznaczonych na określony cel (ang. *external assigned revenues*). Polska ma być największym beneficjentem Funduszu, z ponad 17% udziałem. Zakłada się wcześniejsze finansowanie (ang. *frontloading*) działań, tj. od 2026 r. oraz zgodnie z postulatami Polski zwiększenie wielkości alokacji (do 65 mld euro) w stosunku do uzgodnionej wielkości w Radzie (59 mld euro). Należy podkreślić, że dla Polski ograniczenie obowiązkowego wkładu własnego było kluczowe, stąd Polska zabiegała o to, aby prezydencja Czech utrzymała w negocjacjach stanowisko Rady. Ewentualna elastyczność Polski w zakresie niewielkiego współfinansowania państw członkowskich uwarunkowana była utrzymaniem Funduszu poza budżetem UE, zapewnieniem pomocy technicznej (2,5%) oraz możliwością transferów do polityki spójności (15%). W tym kontekście, pomimo że w uzgodnionym kompromisie ujęto obowiązek współfinansowania przez państwa członkowskie 25% szacowanych kosztów Planu, to jest on na znacznie niższym poziomie niż w początkowej propozycji KE (KE postulowała 50%). Do tego wartości dla pomocy technicznej oraz transferów pozostały na postulowanym przez Polskę poziomie.

W przypadku tego instrumentu Polska również podejmowała starania na rzecz utrzymania możliwości bezpośredniego wsparcia dochodu dla najbardziej wrażliwych grup dostosowanej do zidentyfikowanych potrzeb i wyzwań przez państwa członkowskie. W tym zakresie ostateczny kompromis zakłada przeznaczenie na ten cel maksymalnie 37,5 % kosztów planu. Polska, kierując się koniecznością zmniejszenia obciążeń administracyjnych (wynikających m.in. z oparcia przez KE Funduszu na modelu jak w przypadku Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności), przedstawiła również konkretne uwagi do zaproponowanych przez Komisję Europejską aneksów zawierających m.in. wzory Planów społeczno-klimatycznych.

W II połowie 2022 r. trwały również prace nad projektem rozporządzenia w sprawie mechanizmu dostosowania cen na granicach UE z uwzględnieniem emisji CO₂ (ang. *Carbon Border Adjustment Mechanism*, CBAM). Po przyjęciu w marcu 2022 r. podejścia ogólnego Rady i stanowiska Parlamentu Europejskiego w czerwcu 2022 r. możliwe było zorganizowanie szeregu trilogów politycznych

i technicznych. Z uwagi na nowatorski charakter mechanizmu i wiążące się z nim nowe zadania, w pierwszym okresie prace koncentrowały się na zaprojektowaniu funkcjonalnego systemu zarządzania mechanizmem CBAM. W szczególności udało się uzgodnić podział zadań pomiędzy szczebel scentralizowany (Komisja Europejska, a w przyszłości być może dedykowany organ europejski), a szczebel krajowy (właściwe organy państw członkowskich). Istotne rozbieżności między stanowiskami Rady i PE dotyczyły również zakresu produktów i sektorów, które mają być objęte mechanizmem CBAM.

W toku negocjacji Polska zgłaszała postulaty racjonalizujące funkcjonowanie mechanizmu, ale pozostawiające najważniejsze elementy jego funkcjonowania (m.in. pobieranie opłat i nakładanie kar) w gestii państw członkowskich. W dyskusjach dotyczących zakresu produktowego Polska, po zasięgnięciu opinii najważniejszych zainteresowanych podmiotów, dążyła do oparcia decyzji w tej sprawie na pogłębionej analizie skutków i doświadczeniach zebranych w trakcie pierwszego, przygotowawczego okresu stosowania rozporządzenia.

W trakcie ostatniego trilogu, który odbył się 12 grudnia 2022 r., prezydencja czeska osiągnęła wstępne porozumienie z PE odnośnie do wszystkich elementów rozporządzenia:

- rozszerzenie zakresu produktowego CBAM o wodór, jeden produkt bardziej zaawansowany i pięć produktów wsadowych;
- uwzględnienie emisji pośrednich w tych sektorach, które nie otrzymują darmowych przydziałów jako rekompensaty dla przemysłów energochłonnych (czyli sektorach produkcji cementu i nawozów);
- rozszerzanie zakresu produktowego w przyszłości będzie przedmiotem odrębnej procedury legislacyjnej, na podstawie zebranych doświadczeń.

W ramach trilogu dot. rewizji dyrektywy EU ETS, przeprowadzonego w dniach 16-18 grudnia 2022 r., uzgodniono tempo wycofywania darmowych uprawnień do emisji w sektorach objętych CBAM. Okres wycofywania darmowych uprawnień został rozłożony na 9 lat (2026-2034). W pierwszym okresie tempo będzie wolniejsze (w sumie 22,5% w pierwszych czterech latach). Przyspieszy ono po 2030 r. (12,5-14% rocznie), aby osiągnąć 100% w 2034 r.

Osiągnięte wstępne porozumienie zostało zaakceptowane po stronie Rady na poziomie COREPER II 20 grudnia 2022 r.

Prezydencja czeska kontynuowała prace nad projektem rozporządzenia dot. wzmocnienia standardów emisji CO₂ dla nowych samochodów osobowych i nowych lekkich pojazdów użytkowych. Prezydencja doprowadziła do uzgodnienia tekstu ww. propozycji legislacyjnej z Parlamentem Europejskim.

W trakcie negocjacji prowadzonych przez czeską prezydencję, Polska dążyła m.in. do wydłużenia poza rok 2029 proponowany przez KE (a następnie wobec braku takiej możliwości – do utrzymania w projekcie) terminu funkcjonowania mechanizmu wsparcia dla samochodów nisko- i bezemisyjnych (ang. *zero and low emission vehicles*, ZLEV), jako instrumentu mogącego pobudzać rozwój rynku.

Polska co do zasady popierała redukcję emisji w transporcie dzięki standardom emisyjnym obciążającym producentów, zamiast przenoszenia obciążeń na obywateli, np. poprzez podniesienie kosztów paliw. Wyrażała też poparcie dla tendencji zmierzających do obniżenia poziomu emisji spalin z pojazdów – jednakże w sposób zrównoważony, z uwzględnieniem możliwości rynku, zarówno od strony względów technologicznych producentów pojazdów lub ich wyposażenia, jak również od strony ekonomicznej, uwzględniającej możliwości finansowe obywateli. Polska deklarowała również, że

w czasach kryzysu odstępstwa od wymogów rozporządzenia powinny być skierowane do najuboższych obywateli, nie mogła natomiast zaakceptować objęcia derogacjami producentów niektórych marek luksusowych. Polska podkreślała wagę generalnej zasady redukcji emisji przez

wszystkie sektory w sprawiedliwy społecznie sposób. Tekst kompromisowy wynegocjowany z Parlamentem Europejskim został przyjęty przy wyraźnym sprzeciwie Polski.

Projekt dyrektywy w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych

14 września 2022 r. Parlament Europejski przyjął treść poprawek do projektu dyrektywy w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych w ramach pakietu *Fit for 55*. Odbyły się także trzy trilogi w tym zakresie: 6 października, 15 listopada i 15 grudnia. W trakcie pierwszego trilogu skupiano się na rewizji dyrektywy RED II, a delegacje zgodziły się, że projekt reprezentuje właściwy kierunek w kontekście ram prawnych dla Europejskiego Zielonego Ładu, oraz wspiera starania podejmowane na rzecz dywersyfikacji miksu energetycznego UE. Na drugim trilogu doszło do znacznego postępu w negocjacjach, a prezydencji czeskiej udało się znaleźć konstruktywny i zbalansowany kompromis w zakresie wielu zapisów, wliczając w to te dotyczące OZE w budynkach, w sektorze ciepłownictwa i chłodnictwa, oraz ciepłownictwa systemowego. W ramach trilogów nie podjęto kwestii transportowych, które pozostały do rozstrzygnięcia podczas prezydencji szwedzkiej w pierwszej połowie roku 2023. W kontekście trzeciego trilogu, prezydencja oczekiwała na opinie państw członkowskich w zakresie art. 29 dotyczącego kryteriów zrównoważenia i emisji gazów cieplarnianych z biopaliw, biomasy i biopłynów, art. 3 (3) dotyczącego wsparcia dla energii z biomasy, artykułu 30 – weryfikacji i zgodności ze zrównoważonymi kryteriami dla oszczędzania emisji gazów cieplarnianych, artykułu 31a – unijnej bazy danych i rozszerzenia jej na biomasę stałą, oraz artykułu 33 – dotyczącego monitorowania przez Komisję paliw pozyskiwanych z biomasy leśnej.

Strona polska sprzeciwiła się propozycjom art. 29, nie zgadzając się na próby ograniczania wsparcia dla biomasy leśnej. Polska była przeciwna także propozycji przyjęcia definicji pierwotnej biomasy drzewnej, bez analizy wpływu na funkcjonowanie tego rynku. Polska podkreślała także, że biomasa to surowiec kluczowy dla dekarbonizacji sektora ciepłownictwa i ważny punkt na drodze uniezależniania się od surowców kopalnych z Rosji.

Przegląd dyrektywy o efektywności energetycznej

Podczas Rady UE ds. Energii, która odbyła się 27 czerwca 2022 r., Polska nie poparła podejścia ogólnego do projektów nowelizacji dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej (EED), mimo wynegocjowania pewnych korzystnych rozwiązań, zwłaszcza w zakresie ciepłownictwa.

Od lipca do grudnia odbywały się rozmowy trójstronne w zakresie rewizji dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej. Trilogi miały miejsce 6 października, 22 listopada i 14 grudnia.

Przygotowując stanowisko Rady UE przed trilogami, Polska wielokrotnie wskazywała na przepisy art. 4 (określające wkłady krajowe państw członkowskich w wiążący cel unijny na rok 2030), art. 8 i załącznik V (dotyczące braku możliwości wliczania oszczędności energii pochodzących z bezpośredniego spalania paliw kopalnych) oraz art. 24 (dotyczące ciepłownictwa systemowego) jako priorytetowe. W odniesieniu do art. 4 Polska zwróciła uwagę, że wraz ze wzrostem poziomu ambicji, stosownej modyfikacji powinna ulec metodologia wyznaczania krajowych wkładów do celu ogólnounijnego na 2030 r. W szczególności metodologia ta powinna uwzględniać aspekt geopolityczny w związku z konfliktem zbrojnym prowadzonym przez Federację Rosyjską na terenie Ukrainy. W odniesieniu do art. 8 Polska podkreślała, jak ważne jest utrzymanie podejścia ogólnego Rady w zakresie progresywnego podejścia do wysokości obowiązku corocznej oszczędności energii finalnej. Niemniej jednak Polska była otwarta na negocjacje w zakresie uwzględnienia możliwości zliczania oszczędności energii wynikających z bezpośredniego spalania paliw kopalnych.

Prezydencja czeska włożyła duży wysiłek w kontynuowanie prac nad projektem rewizji dyrektywy ws. efektywności energetycznej oraz utrzymanie zapisów podejścia ogólnego Rady podczas rozmów technicznych oraz trójstronnych.

Kluczowe dla polskiego ciepłownictwa systemowego definicje, tj. efektywnego systemu ciepłowniczego (art. 24 ust. 1 oraz 2) oraz wysokosprawnej kogeneracji (załącznik III) nie były

poruszane przez prezydencję czeską na posiedzeniach grupy roboczej ds. energii w Radzie UE, posiedzeniach COREPER oraz samych trilogach przez większą część ostatniego półrocza. Kwestie leżące w obszarze zainteresowania ciepłownictwa systemowego, tj. planowanie energetyczne na poziomie lokalnym (art. 23 ust. 6) oraz wykonywanie analizy kosztów i korzyści dostawy ciepła odpadowego z nowych inwestycji (art. 24 ust. 4/5), zostały poruszone. Polska co do zasady wykazała elastyczność w tych obszarach, zaznaczając, że kluczowe są wyżej wymienione definicje.

Priorytetowe dla Polski definicje zostały podniesione dopiero w ramach przygotowania posiedzenia COREPER 13 grudnia 2022 r., celem którego miało być przyjęcie mandatu na trilog mający się odbyć dnia następnego. Polska podniosła konieczność utrzymania zapisu wynegocjowanego w podejściu ogólnym, na etapie prac w Radzie UE pod przewodnictwem prezydencji francuskiej.

W opinii Polski, treść obu tych przepisów uzyskana w podejściu ogólnym tworzy możliwości przeprowadzenia transformacji energetycznej ciepłownictwa systemowego w sposób zrównoważony i przy zachowaniu równych szans, w tym dla dużych, trudnych do transformacji systemów ciepłowniczych, znajdujących się w wielu polskich aglomeracjach.

LULUCF

Po przyjęciu przez Radę UE ds. Środowiska w czerwcu 2022 r., pomimo sprzeciwu Polski, podejścia ogólnego do projektu rozporządzenia (UE) 2018/841 w sprawie emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF), Polska konsekwentnie wskazywała na forum Rady, na etapie trilogu, na kwestie problematyczne związane z przedmiotowym aktem prawnym, tj. zbyt wysoki cel unijny i niesprawiedliwy cel krajowy, niewystarczające elastyczności, nieuzasadniony system kar („spirala długu węglowego”), zbyt szczegółowy monitoring i raportowanie generujące dodatkowe koszty, brak uzasadnienia dla ustanowienia AFOLU. W świetle prowadzonych przez czeską prezydencję negocjacji z Parlamentem Europejskim, Polska zorganizowała w sierpniu 2022 r. w Brukseli spotkanie z polskimi posłami do PE celem przedstawienia wzmocnionej argumentacji dotyczącej stanowiska w sprawie rewizji LULUCF, jak również spotkanie z posłami-sprawozdawcami z Komisji PE ds. środowiska. Spotkania odbyły się na marginesie wystawy w Parlamencie Europejskim „Od stu lat służymy lasom i ludziom – polski model gospodarki leśnej”, promującej dorobek polskiego leśnictwa i zrównoważonej gospodarki leśnej

w kontekście aktualnej polityki UE w tym obszarze. Ostatecznie w tekście dokumentu znalazł się cel pochłaniania dla całej UE w wysokości -310 Mt ekw. CO₂, a dla Polski został wyznaczony cel krajowy w wysokości -38,098 Mt ekw. CO₂/rok. Zaakceptowana została wartość mnożnika na poziomie 1,08, który zostanie zastosowany do każdego deficytu w budżecie w latach 2026-2029, a następnie dodany do wartości netto emisji gazów cieplarnianych zgłoszonych przez to państwo członkowskie w 2030 r. Dodatkowo został ujęty wymóg raportowania przy użyciu danych GIS i ze szczegółowością na poziomie 3 (*Tier 3*).

Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych zasad dla rynków wewnętrznych gazów odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru i projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rynków wewnętrznych gazów odnawialnych i gazu ziemnego oraz wodoru

W ramach prezydencji Czech rozpoczęto intensywniejsze prace nad pakietem gazowo-wodorowym, który zakłada rewizję kluczowych dla sektora gazowego aktów legislacyjnych, tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1775/2005 oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 2003/55/WE. Jednym z kluczowych celów pakietu jest ustanowienie w prawodawstwie unijnym regulacji umożliwiających

budowę otwartego i konkurencyjnego unijnego rynku wodoru poprzez określenie szczegółowych zasad rozwoju tego sektora.

Od lipca odbyło się kilka grup roboczych, których efektem było przedstawienie przez czeską prezydencję we wrześniu 2022 r. pierwszej wersji, a w listopadzie drugiej wersji kompromisowego tekstu do obu wniosków legislacyjnych przedstawionych przez KE.

W toku procesu składania uwag podczas posiedzeń grupy roboczej ds. energii, jak również w procesie składania uwag pisemnych do kompromisowego tekstu obu aktów, prezydencja czeska przyjęła szereg poprawek strony polskiej względem projektu, m.in.: wydłużono terminy okresów przejściowych dla rozwoju rynku wodoru, włączono stosowanie niskoemisyjnego wodoru i paliw niskoemisyjnych do celów dekarbonizacji, pozostawiono państwowym członkowskim większą swobodę w zakresie podejmowania decyzji o niestosowaniu zniżek dla gazów odnawialnych i niskoemisyjnych lub ich obniżeniu, obniżono maksymalny poziom *blendingu* w punktach połączeń międzysystemowych. W toku prac nad pakietem gazowo-wodorowym, Polska konsekwentnie dąży do wykluczenia rozwiązań, które nieproporcjonalnie zwiększyłyby obciążenia dla państw członkowskich. Przyszłe regulacje nie powinny utrudniać funkcjonowania rynku gazu ziemnego ani powodować dodatkowych obciążeń finansowych dla odbiorców końcowych paliw gazowych.

Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych i uchylające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE (AFIR)

W ramach rozpoczętych przez prezydencję czeską negocjacji z Parlamentem Europejskim Polska podkreślała, iż przyjęte przez Radę UE w czerwcu 2022 r. podejście ogólne jest bardzo ambitne. Jakikolwiek zwiększenie poziomu ambicji w ocenie Polski jest trudne do realizacji, szczególnie w proponowanym horyzoncie czasowym. Prezydencja czeska uzgodniła z PE mniej sporne kwestie, takie jak cele dotyczące dostaw energii elektrycznej z lądu w portach morskich, portach śródlądowych oraz dla samolotów w czasie postoju. Rozpoczęte zostały również negocjacje dot. zbieranych i udostępnianych w utworzonym przez państwo członkowskie rejestrze danych dedykowanym infrastrukturze paliw alternatywnych. Z punktu widzenia Polski nie jest to kwestia problematyczna z uwagi na fakt, że Polska jest w czołówce krajów europejskich, jeśli chodzi o zakres, jak również jakość zbieranych i udostępnianych kierowcom, ale także innym zainteresowanym podmiotom, danych nt. infrastruktury paliw alternatywnych poprzez Ewidencję Infrastruktury Paliw Alternatywnych (EIPA), która prowadzona jest przez Urząd Dozoru Technicznego. Polska popiera dotychczasowe, kompromisowe propozycje prezydencji czeskiej, zwłaszcza, że bazują one na propozycji podejścia ogólnego. Najważniejsze i najtrudniejsze elementy rozporządzenia AFIR, jakimi są cele wiążące i poziom ambicji dla infrastruktury ładowania w sektorze transportu drogowego, będą negocjowane z PE przez prezydencję szwedzką.

Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapewnienia równych warunków działania dla zrównoważonego transportu lotniczego

Polska aktywnie uczestniczyła w prowadzonych przez prezydencję czeską negocjacjach z Parlamentem Europejskim w sprawie projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapewnienia równych warunków działania dla zrównoważonego transportu lotniczego. W trakcie trilogów wyjaśniono szereg wątpliwości odnośnie do proponowanych zapisów, jednak w dalszym ciągu do nierozstrzygniętych kwestii należy poziom ambicji, możliwość ustanawiania celów krajowych oraz definicje, w tym definicje zrównoważonych paliw lotniczych (ang. *Sustainable Aviation Fuels, SAF*)

i paliw syntetycznych. Większość propozycji Parlamentu Europejskiego jest sprzeczne ze stanowiskiem Polski, dlatego Rząd RP dąży do utrzymania w możliwie największym zakresie zapisów z

podejścia ogólnego Rady. W szczególności Polska jest zdecydowanie przeciwna ustanawianiu celów w zakresie paliw syntetycznych na 2025 rok oraz bardziej ambitnych celów na 2030 r. dla tych paliw. Prace będą dalej prowadzone w pierwszym półroczu 2023 r.

Projekt rozporządzenia w sprawie stosowania paliw odnawialnych i niskoemisyjnych w transporcie morskim (inicjatywa *FuelEU Maritime*).

Po przyjęciu przez Parlament Europejski stanowiska w październiku 2022 r., prezydencja czeska rozpoczęła negocjacje międzyinstytucjonalne projektu rozporządzenia w sprawie stosowania paliw odnawialnych i niskoemisyjnych w transporcie morskim (inicjatywa *FuelEU Maritime*). Polska opowiadała się za utrzymaniem, w jak największym stopniu, rozwiązań z podejścia ogólnego Rady. Dlatego z zadowoleniem przyjęła ustalenia dokonane przez prezydencję czeską z PE dotyczące zakresu geograficznego i przedmiotowego projektu (m.in. tonaż brutto statków objętych projektem). Dalsze negocjacje z Parlamentem prowadzić będzie prezydencja szwedzka. Dla Polski w szczególności istotne będzie utrzymanie zaproponowanych przez Komisję terminów i etapów ograniczania intensywności emisyjnej, spójność z innymi elementami pakietu *Fit for 55* oraz z rozwiązaniami wypracowanymi na poziomie globalnym.

2.3 Rozwój infrastruktury energetycznej z uwzględnieniem energii jądrowej

Dnia 6 lipca zakończyła się procedura akceptacji rozporządzenia delegowanego Komisji UE 2022/1214 z 9 marca 2022 r. zmieniającego rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2139 w odniesieniu do działalności gospodarczej w niektórych sektorach energetycznych oraz rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2178 w odniesieniu do publicznego ujawniania szczególnych informacji w odniesieniu do tych rodzajów działalności gospodarczej („uzupełniający akt delegowany”). Parlament Europejski 6 lipca nie przegłosował wniosku o odrzucenie uzupełniającego aktu delegowanego, który wejdzie w życie 1 stycznia 2023 r. Wieńczy to wielomiesięczne starania Polski w ramach grupy państw o uwzględnienie działalności z zakresu wytwarzania energii w źródłach jądrowych i gazowych w taksonomii zrównoważonego finansowania UE. W toku prac nad tzw. rozszerzoną taksonomią Polska, w ramach grupy państw pro-jądrowych, podejmuje starania o uwzględnienie pominiętych w uzupełniającym akcie delegowanym działalności z zakresu sektora jądrowego (usługi cyklu paliwowego, postępowanie z odpadami promieniotwórczymi).

W toku trwającego kryzysu energetycznego akcentowana wielokrotnie przez Polskę rola energetyki jądrowej dla zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii po cenach akceptowalnych dla odbiorców końcowych powoli znajduje odzwierciedlenie na poziomie UE. W listopadzie Parlament Europejski przyjął poprawkę do rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie (EU) 2021/241 ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Poprawka została zgłoszona do art. 21 c rozporządzenia określającego zawartość i cele tzw. rozdziałów *REPower* w krajowych planach odbudowy i zwiększenia odporności. Polegała ona na dodaniu ppkt (bd) *boosting low-carbon energy sources within the Union*, jako kolejnego z celów reform i inwestycji finansowanych w ramach *REPower*. Poprawka może umożliwić wnioskowanie o wsparcie inwestycji w LTO (ang. *Long term operation*). Perspektywa czasowa *REPower* wyklucza użyteczność poprawki w ramach PPEJ (projekty średnioterminowe muszą być zakończone do 2027), ale jest ona istotna w ramach szeroko pojętych starań o uwzględnianie roli energetyki jądrowej w polityce klimatyczno-energetycznej UE.

Komisja pracuje nad oceną skutków regulacji (ang. *Impact Assessment*) na potrzeby planowanej na I kwartał 2023 r. reformy rynku energii elektrycznej, analizując długoterminowe opcje zaradcze w kontekście wysokich cen energii elektrycznej. Zgodnie z nieoficjalnymi informacjami rozważane jest objęcie źródeł odnawialnych i jądrowych tzw. kontraktami różnicowymi.

Komisja Europejska zleciła konsultantowi Deloitte opracowanie raportu *EU Nuclear Energy Ecosystems*, który ma ocenić przygotowanie europejskiego sektora jądrowego UE do wypełnienia celów polityki klimatyczno-energetycznej UE. Raport zbiorczy zostanie opracowany w oparciu o

raporty krajowe państw członkowskich, a jego ustalenia mogą być istotne z punktu widzenia uwzględnienia UE w kolejnych inicjatywach energetycznych UE. Polska opracowała szczegółowy wkład do kwestionariusza, który podkreśla rolę energetyki jądrowej w polskiej strategii energetycznej oraz działania podejmowane w tym zakresie w ramach Programu polskiej energetyki jądrowej.

2.4 Ograniczanie społecznych i ekonomicznych skutków wzrostu cen energii

W obliczu przygotowań do zimy i zagrożenia dalszymi ograniczeniami dostaw gazu z Rosji Rada TTE w formacie ministrów do spraw energii spotkała się aż 8 razy: 26 lipca, 9 i 30 września, 11-12 października (Rada nieformalna), 25 października, 24 listopada, 13 i 19 grudnia.

W kontekście dyskusji nad środkami mającymi na celu złagodzenie wzrostu cen energii Polska przygotowała non-paper, w którym odniosła się do dwóch aspektów:

- cen gazu – wprowadzenie limitu dla cen gazu importowanego do UE wpłynie nie tylko na gaz wykorzystywany do wytwarzania energii elektrycznej, ale także na inne zastosowania – takie jak ciepłownictwo i przemysł. Pomysł wprowadzenia limitu cen gazu uzyskał poparcie 15 państw członkowskich, które podpisały wspólny list w tej sprawie.
- cen energii elektrycznej – propozycja zbliżenia cen energii elektrycznej do kosztów wytwarzania energii elektrycznej. Takie rozwiązanie wpłynie na zmniejszenie rachunków za energię elektryczną dla mieszkańców i przedsiębiorców.

Polska zadeklarowała, że będzie konsekwentnie i skutecznie wprowadzać wszelkie rozwiązania i mechanizmy wpływające na obniżenie cen energii elektrycznej i gazu. Jednocześnie podkreśliła, że nie zgadza się na stosowanie rozwiązań rygorystycznych i nakazowych, które nie biorą pod uwagę uwarunkowań poszczególnych państw członkowskich i specyfiki funkcjonowania rynku energii elektrycznej.

Skutkiem prac nad rozwiązaniami tymczasowymi obniżającymi ceny energii elektrycznej dla odbiorców końcowych było przyjęcie rozporządzenia Rady (UE) 2022/1854 z dnia 6 października 2022 r. w sprawie interwencji w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii, który wprowadził następujące środki wpływające na ograniczenia negatywnych skutków: mechanizm ograniczania zapotrzebowania na energię elektryczną, ograniczenie przychodów nadzwyczajnych, zmianę zasad stosowania regulacji cen oraz opłatę solidarnościową. Polska zgłaszała wątpliwości dotyczące podstawy prawnej przedstawionego wniosku Komisji; w związku z nieuwzględnieniem tych wątpliwości, Polska zgłosiła protest przeciwko rozporządzeniu.

Polska stanowczo podkreśliła, że konieczne jest wprowadzenie odpowiednich i skutecznych rozwiązań zmniejszających koszty wynikające z obecności w systemie ETS. Konsekwentnie postulowała zawieszenie ETS i konieczność szybkiej reakcji mającej na celu zaradzenie kryzysowi. Dlatego zaproponowała alternatywnie do zawieszenia systemu ETS wprowadzenie stałej ceny uprawnień w wysokości 32 euro na okres dwóch lat z możliwością przedłużenia. Zaproponowała także zwiększenie przydziału bezpłatnych uprawnień dla niektórych sektorów, takich jak wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej lub kluczowe sektory przemysłowe, o charakterze strategicznym. Polska nie zgodziła się na jakiegokolwiek redukcje i ograniczenia zużycia energii na poziomie europejskim.

Prezydencja czeska prowadziła również prace nad projektem rozporządzenia Rady wzmacniającego solidarność dzięki lepszej koordynacji zakupów gazu, transgranicznej wymianie gazu i wiarygodnym poziomom odniesienia cen. Jego celem jest ograniczenie wahań cenowych na rynku gazu, które mogą nasilić się w związku z atakami wojsk rosyjskich na obiekty infrastruktury energetycznej Ukrainy. Polska podkreśliła, że wspólna platforma zakupowa powinna przyczynić się do dywersyfikacji dostaw i nie zakłócać konkurencji na unijnym rynku gazu. W związku z tym, mechanizm powinien zapewniać odpowiedni poziom elastyczności i być dobrowolny.

W odniesieniu do mechanizmu korekcji rynku chroniącego obywateli i gospodarkę przed nadmiernie

wysokimi cenami gazu ziemnego (tzw. *gas price cap*), propozycji legislacyjnej przedstawionej przez KE w wyniku inicjatywy i presji Polski oraz grupy państw *like-minded*, Polska w toku prac dążyła do rozszerzenia zakresu pułapu na rynek pozagiełdowy oraz maksymalną liczbę innych giełd i kontraktów. W wyniku skutecznych negocjacji, mimo początkowej rezerwy KE, udało się uzyskać objęcie mechanizmem innych hubów oprócz niderlandzkiej giełdy gazu TTF (ang. *Title Transfer Facility*). Dla Polski kluczowe było również ustalenie realistycznych progów cenowych, wraz z osiągnięciem których mechanizm byłby uruchamiany – w toku negocjacji udało się istotnie obniżyć poziom głównego proggu. Polska wyraziła poparcie wobec przyjęcia w procedurze pisemnej projektu rozporządzenia w sprawie ustanowienia mechanizmu korekty rynku w celu ochrony obywateli i gospodarki przed nadmiernie wysokimi cenami. Strona polska osiągnęła swoje cele negocjacyjne w zakresie objęcia mechanizmem wszystkich giełd gazu ziemnego w UE. Wprowadzenie niniejszych rozwiązań jest wynikiem inicjatywy Polski, która dążyła do ograniczenia cen gazu ziemnego dla odbiorców końcowych.

2.5 Ograniczenie skutków sytuacji na rynku gazu ziemnego

Projekt rozporządzenia w sprawie skoordynowanych środków zmniejszających zapotrzebowanie na gaz

Rozporządzenie przewiduje zalecenie dobrowolnego zmniejszenia zapotrzebowania na gaz o 15% we wszystkich państwach członkowskich w okresie od sierpnia 2022 r. do marca 2023 r. oraz wprowadza procedurę obligującą do realizacji przez państwa członkowskie wiążącego celu, jakim jest zmniejszenie zapotrzebowania, gdyby okazało się to konieczne w dowolnym momencie w ciągu najbliższych tygodni lub miesięcy. W toku historycznie szybkiego procedowania wniosku Komisji, udało się wynegocjować przepisy, które znacznie ograniczają wyznaczony dla Polski cel ograniczenia zużycia gazu ziemnego. Niemniej jednak, od początku trwania procesu legislacyjnego, Polska zgłaszała wątpliwości dotyczące podstawy prawnej przedstawionego wniosku Komisji. W związku z nieuwzględnieniem tych wątpliwości, Polska w procedurze pisemnej zagłosowała przeciwko projektowi rozporządzenia.

3. Wzmocnienie zdolności obronnych Europy i bezpieczeństwa cyberprzestrzeni

3.1 Implementacja Kompasów Strategicznych

W trakcie czeskiej prezydencji priorytetem Polski w zakresie implementacji Kompasów Strategicznych było wdrażanie tych postanowień, które przyczynią się do wzmocnienia odporności i rozwoju zdolności obronnych państw członkowskich UE. W związku z bezpośrednim zagrożeniem dla bezpieczeństwa europejskiego po agresji Rosji na Ukrainę, Polska koncentrowała się na przyspieszeniu prac nad poprawą mobilności i logistyki wojskowej, wzmocnieniu relacji UE z NATO i UE z USA oraz promowała potrzebę zwiększania wydatków obronnych w państwach członkowskich UE.

W zakresie mobilności wojskowej zabiegaliśmy o zwiększenie budżetu Komisji Europejskiej na inwestycje w infrastrukturę podwójnego zastosowania, zwłaszcza w państwach graniczących z Rosją. Dzięki zabiegom Polski doprowadzono do przyjęcia w lipcu 2022 r. rekomendacji grupy polityczno-wojskowej Rady UE akcentującej postulat znacznego zwiększenia inwestycji UE na ten cel. W listopadzie 2022 r. Komisja Europejska przedstawiła *Plan Prac na Rzecz Mobilności Wojskowej 2.0*, uwzględniający większość polskich postulatów. W drugim półroczu 2022 r. do unijnego projektu mobilności wojskowej, realizowanego w ramach Stałej Współpracy Strukturalnej (ang. *Permanent Structured Cooperation*; PESCO), przystąpiła Wielka Brytania zwiększając potencjał europejskich zdolności w zakresie transgranicznego przetrwania wojsk. Równocześnie Polska zabiegała o wzmocnienie partnerstwa strategicznego UE z NATO i USA oraz o rozwinięcie współpracy pomiędzy USA i Europejską Agencją Obrony, w tym poprzez zaangażowanie USA w projekty PESCO.

W drugim semestrze 2022 r. rozpoczęły się dyskusje dotyczące określenia poziomu ambicji nowego Cywilnego Kompaktu mającego na celu rozwój zdolności cywilnych w ramach WPBiO. Zgodnie z przyjętymi w dniu 12 grudnia 2022 r. konkluzjami Rady UE do Spraw Zagranicznych, w 2023 r. realizowanych będzie szereg przedsięwzięć mających na celu poprawę efektywności cywilnego wymiaru WPBiO, poprzez m.in. zwiększanie liczby delegowanych ekspertów do misji, zacieśnianie współpracy pomiędzy WPBiO a wymiarem sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, zaangażowanie UE w działania stabilizacyjne we wschodnim sąsiedztwie, rozwijanie zdolności umożliwiających reagowanie na nowe wyzwania dla bezpieczeństwa, w tym zagrożenia hybrydowe i cybernetyczne, zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi, nieregularną migracją, czy zorganizowaną przestępczością. Polska aktywnie angażowała się w prace postulując zacieśnianie współpracy WPBiO z wymiarem sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, ustalenie realistycznego poziomu ambicji i zobowiązań możliwych do wdrożenia przez wszystkie kraje UE, zwiększenie zaangażowania UE w najbliższym sąsiedztwie (zwłaszcza w Ukrainie, Mołdawii i Gruzji) oraz rozwijanie zdolności w zakresie reagowania na nowe zagrożenia (hybrydowe, cybernetyczne, związane z nielegalną migracją i zorganizowaną przestępczością).

3.2 Rozwój europejskiej współpracy przemysłowo-obronnej

Polska aktywnie włączała się w negocjacje dotyczące aktu na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez wspólne zamówienia (ang. *Regulation on establishing European defence industry reinforcement through common procurement act*, EDIRPA) oraz regulacji dotyczących programu bezpiecznej łączności 2023-2027 (ang. *EU secure connectivity programme*, ESC).

Podczas prezydencji czeskiej doszło do wstępnego porozumienia międzyinstytucjonalnego ws. ESC. Polska poparła budowę konstelacji niskiej orbity ziemskiej (ang. *low Earth orbit*, LEO) w ramach ESC, co wynika przede wszystkim z konieczności zabezpieczenia przez UE częstotliwości łączności satelitarnej w stosunku do państw spoza UE. W trakcie negocjacji projektu rozporządzenia Polska podkreślała konieczność zachowania równowagi finansowej i zapewnienia środków budżetowych bez naruszania marginesów finansowych uzgodnionych w Wieloletnich Ramach Finansowych na lata 2023-2027, jak również postulowała o uwzględnienie małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) w procesie zamówień publicznych służących realizacji celów rozporządzenia. Powyższe postulaty Polski zostały uwzględnione w ostatecznym tekście projektu rozporządzenia.

Celem EDIRPA ma być wzmocnienie i rozwój europejskiej bazy przemysłowo-technologicznej sektora obronnego, poprzez wsparcie jej zmian strukturalnych. Realizacji tego celu mają służyć zachęty finansowe dla państw członkowskich, które mają motywować do skoordynowanych i wspólnych zakupów uzbrojenia, aby umożliwić realizację najbardziej pilnych i kluczowych potrzeb obronnych, które ujawniły się w związku z agresją Rosji na Ukrainę lub powstały w związku z donacjami produktów obronnych na rzecz Sił Zbrojnych Ukrainy. W latach 2022-2024 budżet EDIRPA ma wynosić 500 mln euro. W toku negocjacji, Polska skutecznie zabiegała o uwzględnienie w EDIRPA konieczności równomiernego rozwoju przemysłu obronnego w całej UE (biorąc pod uwagę różnicę potencjałów przysłów obronnych poszczególnych państw) oraz wprowadziła zapisy nawiązujące do potrzeby wymiany sprzętu post-sowieckiego na nowe typy uzbrojenia.

Pod koniec listopada 2022 r. Rada UE przyjęła porozumienie ogólne ws. projektu rozporządzenia EDIRPA, który został skierowany do dalszych prac do Parlamentu Europejskiego. Zakończenie uzgodnień w PE przewidywane jest w połowie 2023 r. Mając na względzie trudny przebieg negocjacji, strona polska postrzega uzgodniony projekt rozporządzenia EDIRPA jako dobry punkt wyjścia dla dalszych prac nad treścią długoterminowego instrumentu, tj. rozporządzenia dotyczącego europejskiego programu inwestycji w dziedzinie obronności (ang. *European Defence Investment Programme*, EDIP).

Polska aktywnie uczestniczyła również w pracach związanych z zarządzaniem oraz wdrażaniem Europejskiego Funduszu Obronnego (ang. *European Defence Fund*, EDF). W lipcu 2022 r. ogłoszone

zostały wyniki konkursów EDF edycji 2021. Do realizacji w ramach UE wybrano 61 projektów. W 18 projektach wybranych do realizacji zaangażowane są polskie podmioty przemysłowe i naukowo-badawcze. W ramach Europejskiej Agencji Obrony (EDA) w drugim półroczu 2022 r. prowadzono m.in. działania związane z rozwojem badań naukowych i technologii obronnych (ang. *Research & Technology, R&T*). Obecnie w ramach EDA nadzorowanych jest 15 projektów badawczych z udziałem Polski, a także finalizowane są prace w zakresie uczestnictwa Polski w kolejnych 7 nowych inicjatywach badawczych.

Kontynuowano również dyskusję nt. nowej strategii kosmicznej w zakresie bezpieczeństwa i obrony oraz programu kosmicznego UE, który ma zapewnić silną pozycję i swobodę działania UE w przestrzeni kosmicznej, zabezpieczyć dane i usługi oraz zwiększyć korzyści społeczno-ekonomiczne z nich płynące.

Podczas prezydencji czeskiej potwierdzono potrzebę wzmacniania wymiaru bezpieczeństwa i obrony w ramach istniejącej i planowanej infrastruktury kosmicznej UE. Między innymi Galileo – usługa publiczna o regulowanym dostępie (PRS) – powinna oferować nieograniczone i nieprzerwane usługi nawigacji, aby zaspokoić potrzeby w zakresie obrony i bezpieczeństwa. Wynegocjowana podczas prezydencji czeskiej regulacja dotycząca unijnego programu na rzecz bezpiecznej łączności będzie uwzględniała wymogi związane z obronnością i opierała się na wymogach rządowej łączności satelitarnej (GOVSATCOM), a w szczególności na pełnej synergii z Europejskim Funduszem Obronnym.

Podczas prezydencji czeskiej ważne były również argumenty na rzecz zmniejszenia powiązań strategicznych zależności UE od technologii krytycznych, np. w dziedzinie półprzewodników, technologii kwantowych i sztucznej inteligencji. Aby to osiągnąć, uznano, że celem jest dalsze maksymalizowanie synergii z inicjatywami dotyczącymi przestrzeni kosmicznej realizowanymi w ramach istniejących instrumentów UE, tj.: Europejskiego Funduszu Obronnego, Horyzont Europa, Programu kosmicznego UE, Europejskiej Rady ds. Innowacji, czy Programu InvestEU.

Prezydencja potwierdziła potrzebę dalszych działań na rzecz wzmocnienia współpracy badawczej i rozwojowej w kontekście implementacji planu działań na rzecz rozwoju synergii pomiędzy sektorem obronnym, kosmicznym i cywilnym jak również partnerstwa z NATO w wymiarze innowacji.

3.3 EU Hybrid toolbox i walka z dezinformacją

W trakcie prezydencji czeskiej Polska zabiegała o wypracowanie ambitnych wytycznych na rzecz skoordynowanej odpowiedzi UE na kampanie hybrydowe, które są kluczową częścią unijnego zestawu narzędzi przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym (ang. *EU Hybrid Toolbox*), obejmującego istniejące i nowe środki reagowania na zagrożenia hybrydowe. Podczas negocjacji Polska zwracała uwagę na znaczenie wczesnego ostrzegania o zagrożeniach hybrydowych. Zabiegaliśmy też o uwzględnienie odniesienia do współpracy UE-NATO w kontekście przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym oraz o konkretyzację procesu decyzyjnego w Radzie UE.

Przedstawiciele Polski brali aktywny udział w pracach Horyzontalnej Grupy ds. Odporności i Zagrożeń Hybrydowych (HWP ERCHT), zwracając uwagę na przejawy działań hybrydowych Rosji, w tym jej międzynarodowej aktywności na polu dezinformacyjnym.

W trakcie prezydencji czeskiej Polska aktywnie uczestniczyła także w opracowaniu brzmienia konkluzji przyjętych przez Radę UE w lipcu 2022 r. w sprawie zagranicznych manipulacji informacjami i obcej ingerencji (ang. *foreign information manipulation and interference, FIMI*). Polska poparła apele

o zwiększenie starań na rzecz opracowania międzynarodowych zasad dotyczących dezinformacji i FIMI. Opowiadano się przy tym za rozważeniem możliwości ustanowienia odrębnego horyzontalnego reżimu sankcyjnego, który dałby możliwość nakładania kosztów na podmioty zaangażowane

w działania
z zakresu FIMI.

Polska z dużym zaangażowaniem brała udział również w procesie wypracowywania lipcowych konkluzji Rady UE w sprawie dyplomacji cyfrowej UE, która ma stać się jednym z podstawowych elementów i integralnym obszarem działań zewnętrznych UE. Podkreślano znacznie ścisłej koordynacji dyplomacji cyfrowej z innymi zewnętrznymi unijnymi politykami dotyczącymi cyberprzestrzeni oraz przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym, w tym zagranicznym manipulacjom informacjami i ingerencjom w informację.

3.4 Bezpieczeństwo cyberprzestrzeni

Podczas prezydencji czeskiej kontynuowano działania na rzecz zwiększenia odporności Unii Europejskiej na cyberataki, w tym ataki na infrastrukturę krytyczną. Zakończono prace w Radzie UE nad nową dyrektywą dot. bezpieczeństwa sieci i informacji – NIS2, w której znacznie uaktualniono istniejące ramy prawne z uwzględnieniem pogłębionej w ostatnich latach cyfryzacji rynku wewnętrznego oraz zmieniającego się krajobrazu zagrożeń cyberbezpieczeństwa.

Polska konsekwentnie podkreślała, że NIS2 powinna być regulacją horyzontalną i ma kluczowe znaczenie dla podniesienia poziomu cyberbezpieczeństwa w UE i w państwach członkowskich w świetle rosnącej liczby zagrożeń i ataków w cyberprzestrzeni. Polska wzięła także udział w pierwszej fazie prac nad projektem rozporządzenia ws. odporności cyfrowej, podczas której omówiono wstępnie projekt Komisji Europejskiej oraz towarzyszącą mu ocenę skutków. Rozporządzenie ma objąć wprowadzenie wymagań z zakresu cyberbezpieczeństwa sprzętu i oprogramowania.

Podczas prezydencji czeskiej Polska brała także udział w pracach nad projektem rozporządzenia ustanawiającego środki na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa w instytucjach, organach, urzędach i agencjach Unii, wyrażając poparcie dla jego celu – wzmocnienia poziomu cyberbezpieczeństwa instytucji UE, które w przeszłości były obiektami cyberataków⁴ i w przyszłości – w obliczu rosnącej liczby cyberzagrożeń – mogą być narażone na kolejne ataki. Jednocześnie Polska z dużą rezerwą odniosła się do wpisania do rozporządzenia definicji Wspólnej Jednostki do spraw Cyberbezpieczeństwa⁵ (dalej JCU), który to concept nie został jeszcze ostatecznie wypracowany. W ocenie Polski wiodącą rolę w kształtowaniu JCU powinny mieć państwa członkowskie, a rozporządzenie nie powinno przesądzać wyników tej dyskusji.

W ramach aktywności na forach wielostronnych Polska konsekwentnie zwracała uwagę na wykorzystywanie przez Rosję cyberprzestrzeni do wrogich działań wymierzonych w instytucje i obywateli Ukrainy oraz podkreślała znaczenie poszanowania oraz stosowania zasad prawa międzynarodowego w cyberprzestrzeni.

Istotnym polem zaangażowania Polski w okresie prezydencji czeskiej był udział w pracach dotyczących wykorzystania unijnych narzędzi w obszarze cyber-dyplomacji (ang. *Cyber Diplomacy Toolbox*). Polska należała do tych państw UE, które opowiadały się za szybkim i zdecydowanym użyciem instrumentów *Cyber Diplomacy Toolbox* w celu potępienia i atrybucji wrogich działań w cyberprzestrzeni. Praktyczną formą realizacji tego postulatu było doprowadzenie do wydania w lipcu i wrześniu 2022 r. deklaracji UE potępiających cyberataki skierowane przeciwko Ukrainie. Polska zaangażowała się również w prace na rzecz reformy *Cyber Diplomacy Toolbox* oraz nowelizacji instrumentu sankcyjnego pozwalającego na rozszerzenie możliwości stosowania sankcji wobec osób fizycznych i prawnych.

⁴ M.in. atak z wykorzystaniem podatności w systemie Microsoft Exchange Server w Europejskim Urzędzie Nadzoru Bankowego.

⁵ Ang. *Joint Cyber Unit*.

4. Strategiczna odporność gospodarki europejskiej

4.1 Odporność łańcuchów dostaw, w tym zwiększanie dostępności strategicznych surowców i komponentów dla europejskich firm

W trakcie prezydencji czeskiej Rada UE ds. Konkurencyjności przyjęła przy poparciu Polski podejście ogólne do projektu rozporządzenia ustanawiającego ramy dotyczące środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu półprzewodników (tzw. Europejski Akt w sprawie Czipów). W trakcie negocjacji Polska formułowała wiele postulatów, które ułatwiłyby polskim podmiotom wykorzystanie korzyści wynikających z projektowanych przepisów, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa dostaw półprzewodników w ramach globalnego łańcucha przemysłowego oraz przyczynienie się do zwiększenia produkcji układów scalonych w Europie. Podejście ogólne uwzględnia zwłaszcza kluczową dla Polski zasadę rozlewania efektów (*spill-over*) nowych inwestycji na kilka państw członkowskich UE, poza państwo, w którym zlokalizowana jest megafabryka. Przyjęta wersja kompromisowa zachęca ponadto do inwestowania w Europie także producentów układów scalonych obecnej generacji, które nie są jeszcze produkowane w Unii. W zakresie przepisów dot. gromadzenia informacji od przedsiębiorców po uruchomieniu etapu kryzysowego, szczególnie istotne jest również uwzględnienie polskiej propozycji wyłączającej nakładanie kar na przedsiębiorców, którzy przedstawią należycie uzasadnione przyczyny dla nieprzekazania informacji.

4.2 Jednolity rynek cyfrowy

„Droga ku cyfrowej dekadzie”

Polska aktywnie uczestniczyła w ostatniej fazie prac nad projektem decyzji ustanawiającej program „Droga ku cyfrowej dekadzie”, finalnie popierając jej przyjęcie. Program ten to pierwszy w historii UE akt prawny, który dostarczy praktycznych narzędzi na rzecz stymulowania cyfrowej transformacji Unii Europejskiej w celu: zwiększenia jej innowacyjności, poprawienia odporności na kryzysy, jak również wzmocnienia jej konkurencyjności i cyfrowej suwerenności. W trakcie negocjacji tego dokumentu Polsce udało się osiągnąć główne cele:

- zdefiniować na poziomie UE ogólne i konkretne (liczbowe) cele polityki cyfrowej UE do osiągnięcia przez UE do 2030 r. w zakresie: umiejętności cyfrowych, infrastruktury cyfrowej, cyfryzacji przedsiębiorstw i cyfryzacji usług publicznych oraz wskaźników do monitorowania ich realizacji (po raz pierwszy w historii UE nastąpiło to w akcie prawnym, czyli dokumencie prawnie wiążącym);
- zbudować mechanizm zarządzania ich realizacją i monitorowania wyników, który będzie sprawny, ale nie będzie generował obciążeń dla administracji publicznych państw UE⁶;
- ustanowić przejrzyste ramy dla realizacji projektów wielonarodowych w ramach UE;
- ograniczyć udział Parlamentu Europejskiego we wdrażaniu przedmiotowej decyzji.

Akt w sprawie danych

W czasie prezydencji czeskiej Polska aktywnie uczestniczyła w kolejnej fazie prac nad projektem rozporządzenia ws. zharmonizowanych przepisów dotyczących sprawiedliwego dostępu do danych i ich wykorzystywania (aktu w sprawie danych). Podczas posiedzenia Rady UE ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii 6 grudnia 2022 r. Polska poparła przyjęcie sprawozdania z postępu prac. Sprawozdanie odzwierciedla wiele kwestii, podnoszonych przez Polskę podczas prac, w tym:

- wyraźniejsze powiązanie między różnymi rodzajami danych i wskazanie, jakie rozdziały wniosku obejmują poszczególne kategorie danych (zakres rzeczowy);

⁶ Np. w toku prac zrezygnowano z wprowadzenia obowiązku dostarczania KE przez administracje publiczne państw UE informacji nt. dostępności widma radiowego dla potrzeb monitoringu celów programu.

- zwiększenie pewności prawa w odniesieniu do zakresu terytorialnego, w szczególności ograniczono stosowanie aktu do użytkowników w UE;
- dodanie kilka definicji w celu dostosowania tekstu do rozporządzenia ws. europejskiego zarządzania danymi;
- wprowadzenie zmian mających na celu precyzyjne określenie relacji wniosku do innych aktów prawnych UE regulujących zarządzanie danymi (zmiany te dotyczą na przykład roli rad powołanych na podstawie różnych przepisów oraz kompetencji organów krajowych przy nadzorowaniu spraw podlegających jednocześnie różnym aktom prawnym);
- doprecyzowanie zasad udostępniania danych *business-to-government* w oparciu o wyjątkową potrzebę;
- doprecyzowania obowiązków dostawców usług przetwarzania danych, m.in.: w celu utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa w trakcie procesu przenoszenia danych z jednego dostawcy do drugiego.

Europejska tożsamość cyfrowa

Istotnym krokiem dla przyszłości identyfikacji elektronicznej w UE było przyjęcie podejścia ogólnego do projektu rozporządzenia w sprawie ram europejskiej tożsamości cyfrowej podczas posiedzenia Rady UE ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii 6 grudnia 2022 r. Projekt w wypracowanej wersji uwzględnia większość zgłaszanych przez Polskę uwag, w szczególności dotyczących:

- 1) możliwości ustanawiania przez państwa członkowskie UE wspólnych wytycznych dotyczących projektowania, rozwijania i wdrażania usług opartych na europejskich portfelach tożsamości cyfrowej;
- 2) możliwości wydawania przez podmioty publiczne prowadzące rejestry publiczne zawierające autentyczne dane źródłowe, elektronicznych poświadczeń atrybutów równoważnych w skutkach prawnych z kwalifikowanymi elektronicznymi poświadczeniami atrybutów wystawianymi w oparciu o te same dane źródłowe;
- 3) uproszczenia mechanizmów obowiązku rejestracyjnego stron ufających w taki sposób, aby zgłoszenie strony ufającej było pozbawione skomplikowanych procedur administracyjnych;
- 4) możliwości wyłączenia z obowiązku rejestracyjnego stron ufających polegających na europejskich portfelach tożsamości cyfrowej w trybie offline (w szczególności osób fizycznych);
- 5) zbyt krótkiego proponowanego okresu dostosowawczego do nowych przepisów (12 miesięcy od wydania rozporządzenia to znacząco na mało)

Mając to na względzie, Polska poparła przyjęcie podejścia ogólnego.

Akt o sztucznej inteligencji

Podczas posiedzenia Rady UE ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii 6 grudnia 2022 r. osiągnięto też w Radzie UE kompromis (podejście ogólne) odnośnie do projektu rozporządzenia ustanawiającego zharmonizowane przepisy dotyczące sztucznej inteligencji (aktu o sztucznej inteligencji, ang. *AI Act*). Polska poparła jego przyjęcie, gdyż uwzględniono w nim wiele z postulatów zgłaszanych przez Polskę podczas prac, w tym w szczególności:

- ujęcie kontekstu *AI Act* w innych ważnych obowiązujących jak i nadchodzących regulacjach UE, jak rozporządzenie ogólne o ochronie danych osobowych (GDPR), rozporządzenie o przepływie danych nieosobowych, Akt o Usługach Cyfrowych (DSA), Akt o Rynkach Cyfrowych (DMA), Akt o Zarządzaniu Danymi (DGA), dyrektywa o odpowiedzialności za produkt

- czy dyrektywa maszynowa, a także zapewnienie zgodności ze Skoordynowanym Planem dla AI w UE;
- wyłączenie z regulacji badań naukowych, z zastrzeżeniem, że wyłączenie to nie odnosi się do systemów AI, które wejdą na rynek jako rezultat tych badań;
- wyłączenie domeny bezpieczeństwa narodowego oraz zastosowań militarnych spod regulacji, przy założeniu wprowadzenia takiej regulacji w odrębnych aktach;
- podkreślenie godności człowieka i ochrony praw fundamentalnych w relacjach do systemów sztucznej inteligencji, skorygowaniu podejścia metodologicznego regulacji z opartej tylko na ryzyku na podejście hybrydowe oparte na wartościach i ryzyku;
- uкорzenie regulacji w koncepcji etycznej – Godnej Zaufania Sztucznej Inteligencji (ang. *Trustworthy AI*) – czyli ram etycznych dla systemów sztucznej inteligencji rozwijanych i operowanych na rynku UE wypracowanych przez Grupę Wysokiego Szczebla dla AI przy KE (HLEGAI);
- skorygowania definicji systemów AI przez wyłączenie z niej czystych algorytmów i umocowanie jej jako zestawu zespolonych technik i podejść opartych na wiedzy (w tym uwzględnienie, jako istotnej, techniki modelowania wiedzy przez sieci neuronowe);
- uwzględnienia potrzeby kształtowania warunków dostępności i walidacji systemów AI w piaskownicach regulacyjnych (sandboxach), w taki sposób aby wspierać małe i średnie przedsiębiorstwa (w tym start-upy), a także uznać kompetencje państw członkowskich w kształtowaniu lokalnych warunków dla tychże sandbox-ów;
- uszanowanie niezależności państw członkowskich UE i krajowych organów regulacyjnych w określaniu sankcji za naruszenie zasad dopuszczenia na rynek i używania systemów AI;
- podniesienie wymagań dla systemów AI stosowanych w usługach publicznych do kategorii systemów wysokiego ryzyka, co stanowiło postulat społeczny;
- uwzględnienie w kategorii wysokiego ryzyka systemów stosowanych dla ubezpieczeń na życie i zdrowie;
- uwzględnienie potrzeby ochrony praw podstawowych obywateli przy stosowaniu technik biometrycznych i analizy danych w czasie rzeczywistym;
- wprowadzenie obowiązku transparentności systemów AI wysokiego ryzyka i odwołania do klasyfikacji systemów AI.

Polska dostrzega jednak potrzebę dalszego doskonalenia tekstu w obszarze: systemów AI ogólnego przeznaczenia (GP-AI) i łańcuchów wartości, rozszerzenia obowiązku transparentności każdego systemu AI, a nie tylko systemu AI wysokiego ryzyka, wprowadzenia zachęty do współregulacji pozwalającej na skuteczną implementację ram etycznych dla godnej zaufania sztucznej inteligencji w każdym systemie AI. Z tego względu Polska będzie aktywnie uczestniczyć w dalszych pracach nad projektem.

E-prywatność i łączność elektroniczna

Podczas prezydencji czeskiej kontynuowano również prace nad projektem rozporządzenia o e-prywatności i łączności elektronicznej. Pomimo wieloletnich prac, postęp prac nad projektem rozporządzenia ePrivacy jest niewielki. Ze względu na istniejące różnice stanowisk między państwami członkowskimi oraz pomiędzy Radą UE i Parlamentem Europejskim do chwili obecnej niemożliwe było osiągnięcie kompromisu. Udało się uzyskać wstępne porozumienie w zakresie rozdziału III (prawa osób fizycznych i prawnych do kontrolowania łączności elektronicznej), rozdziału V (środki zaradcze),

VI (delegacja uprawnień dla KE), części definicji i przepisów określających zakres rozporządzenia. Dalsze uzgodnienia dotyczą m.in. podstaw przetwarzania danych, stosowania plików *cookies* i podobnych technik śledzących, stosowania telemarketingu, wyznaczania przedstawiciela dla podmiotów niemających siedziby w UE, wyznaczania organu nadzorczego.

Akt o usługach cyfrowych (DSA)

Polska aktywnie uczestniczyła w ostatniej fazie prac nad Aktem o usługach cyfrowych – projektem rozporządzenia PE i Rady ws. jednolitego rynku usług cyfrowych i zmieniającego dyrektywę 2000/31/WE (DSA). Z inicjatywy Polski w trakcie negocjacji do tekstu rozporządzenia wprowadzono kilka cennych rozwiązań, w szczególności w zakresie ochrony wolności wypowiedzi:

- doprecyzowane zostały zapisy w zakresie jurysdykcji sądowej, tj. wskazano, że niezależnie od innych środków, aby zakwestionować decyzję dostawcy usług hostingowych, odbiorca usługi powinien zawsze mieć prawo do wszczęcia postępowania na drodze sądowej;
- zapewnienie przez platformy internetowe przejrzystej, elastycznej i przyjaznej ścieżki odwoławczej od decyzji o zablokowaniu treści: z wykorzystaniem wewnętrznego systemu rozpatrywania skarg platformy internetowej, poprzez odwołanie do mechanizmów pozasądowego rozstrzygnięcia sporów albo odwołanie do sądu (zapewniono, że w ramach wewnętrznego systemu rozpatrywania skarg platformy powinny zapewnić, że decyzje o rozpatrzeniu odwołania użytkownika będą podejmowane pod nadzorem odpowiednio wykwalifikowanego personelu, a nie tylko na podstawie zautomatyzowanych środków);
- doprecyzowano możliwość wydawania przez władze krajowe także nakazu przywrócenia treści, które zostały błędnie usunięte lub zablokowane;
- zapewnienia użytkownikowi precyzyjnego uzasadnienia, dlaczego dana treść została usunięta lub zablokowana.

Polska na posiedzeniu Rady UE do Spraw Gospodarczych i Finansowych 4 października 2022 r. poparła przyjęcie projektu rozporządzenia. Rozporządzenie zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE z 27 października 2022 r.

Udostępnianie na rynku urządzeń radiowych

Podczas czeskiej prezydencji 25 października 2022 r. przyjęto finalną wersję projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2014/53/UE w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich dotyczących udostępniania na rynku urządzeń radiowych. Polska poparła przyjęcie aktu z uwagi na jego cel, tj. ograniczenie fragmentacji rozwiązań w zakresie ładowania w odniesieniu do interfejsów ładowania (gniazdek), jak i protokołów komunikacyjnych w zakresie ładowania telefonów komórkowych i podobnych urządzeń oraz rozdzielenie sprzedaży urządzenia od sprzedaży ładowarki. Przyjęte rozwiązania przyczynią się do zwiększenia wygody i korzyści konsumentów oraz do ograniczenia odpadów generowanych przez zużyty sprzęt elektroniczny.

Cyfrowe prawa i zasady

Podczas prac nad deklaracją Unii Europejskiej w sprawie cyfrowych praw i zasad kontynuowanych podczas prezydencji czeskiej, Polska akcentowała swe poparcie dla stworzenia katalogu praw podstawowych UE dla przestrzeni cyfrowej odpornego na upływ czasu, podkreślając w szczególności: konieczność umiejscowienia człowieka w centrum transformacji cyfrowej oraz potrzebę zapewnienia spójności treści deklaracji oraz obowiązujących i planowanych aktów legislacyjnych.

Na posiedzeniu COREPER I 23 listopada 2022 r. Polska poparła przyjęcie uzgodnionej wersji deklaracji, która będzie stanowić podstawę do negocjacji z Parlamentem Europejskim.

W dniu 15 grudnia 2022 r. deklaracja została podpisana przez przewodniczących Komisji Europejskiej, Rady i Parlamentu Europejskiego.

Zapobieganie niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych i jego zwalczanie

Podczas czeskiej prezydencji Polska aktywnie uczestniczyła w pierwszej fazie prac nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy mające na celu zapobieganie niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych i jego zwalczanie, wyrażając silne poparcie dla jego głównego celu, czyli wprowadzenia w UE zharmonizowanych zasad zwalczania materiałów przedstawiających seksualne wykorzystywanie dzieci (CSAM) oraz zapobiegania ich dystrybucji w internecie. W szczególności Polska postulowała:

- zdefiniowanie obowiązków szacowania ryzyka w zakresie materiałów przedstawiających niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych oraz raportowania o takich materiałach do nowego Unijnego Centrum;
- zaprojektowanie zadań Unijnego Centrum w sposób, który pozwoli na uniknięcie powielania zadań innych instytucji UE, a także tworzenia rozbudowanych struktur administracyjnych i kierowniczych nowego podmiotu;
- powiązania nowych mechanizmów z istniejącymi już rozwiązaniami systemowymi w tym obszarze oraz z zadaniami realizowanymi przez organy ścigania w zakresie wykrywania przestępstw i ścigania ich sprawców;
- uproszczenia systemu wydawania nakazów usuwania i blokowania treści (powinien być szybki, gdyż w przypadku przestępstw popełnianych za pośrednictwem internetu, niebagatelną rolę odgrywa czas);
- wyraźne rozróżnienie pomiędzy procedurą wydawania nakazów wykrywania treści a procedurą wydawania nakazów usuwania i blokowania treści, zarówno ze względu na czas trwania tych procedur, jak i stopień ingerencji w podstawowe prawa użytkowników usług;
- pozostawienia państwom członkowskim UE swobody w zakresie wyznaczenia krajowego organu koordynacyjnego.

Polska wyrażała też wątpliwości, czy niektóre rozwiązania zaproponowane przez Komisję Europejską, w szczególności związane z wykrywaniem treści, są zgodne z Konstytucją RP i Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej, zwłaszcza prawem do prywatności i tajemnicy korespondencji, kładąc nacisk na wprowadzenie tylko takich rozwiązań, które będą respektować te prawa.

Na posiedzeniu Rady UE ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych 8-9 grudnia 2022 r. Polska poparła przyjęcie raportu z postępu prac dotyczących projektu.

4.3 Gospodarka o obiegu zamkniętym

W trakcie prezydencji czeskiej trwały prace nad opublikowanym w dniu 30 marca 2022 r. przez Komisję Europejską projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego ramy ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz uchylającego dyrektywę 2009/125/WE (ESPR).

Główne kwestie zidentyfikowane przez prezydentkę czeską w sprawozdaniu z postępu prac jako delikatne/sporne, to m.in: stosowanie aktów delegowanych, zachowanie spójności z obowiązującymi i negocjowanymi aktami prawnymi, niszczenie niesprzedanych produktów konsumpcyjnych, cyfrowy paszport produktu i etykiety oraz nakładanie obciążeń na przedsiębiorstwa i organy krajowe państw członkowskich.

Polska popiera założenia inicjatywy, ale identyfikuje także pewne wyzwania związane z nowymi rozwiązaniami, jak np. obniżenie konkurencyjności przedsiębiorstw w perspektywie

krótkoterminowej w związku z podniesieniem kosztów i koniecznością przystosowania się do nowych wymogów, ochrony tajemnicy biznesowej i własności intelektualnej oraz zachowaniem spójności z innymi istniejącymi lub projektowanymi regulacjami o podobnym charakterze czy proponowany szeroki zakres uprawnień do wydawania aktów delegowanych przez Komisję.

Polska sceptycznie ocenia przebieg prac nad ambitnym projektem rozporządzenia ws. ekoprojektowania. i postuluje ustalenie wykonalnego harmonogramu prac. Koncepcje zawarte w projekcie będą miały zbyt poważny i zbyt daleko idący wpływ na sektory, aby wypracowywać je w trybie który *de facto* uniemożliwia rzetelne przepracowanie skutków regulacji w gronie interesariuszy.

4.4 Pogłębianie jednolitego rynku

W okresie prezydencji czeskiej na forum grupy SMET (ang. *Single Market Enforcement Task-Force*)⁷ oraz grupy Sherpa/SMET 13 października 2022 r. dyskutowano m.in. o redukcji barier administracyjnych dla usługodawców transgranicznych, w tym o możliwościach zmniejszenia wymogów formalnych związanych z delegowaniem pracowników w ramach świadczenia usług w celu ułatwienia takiej działalności przedsiębiorcom transgranicznym. Polska zadeklarowała otwartość na dalsze prace nad tym problemem, zaznaczając jednocześnie konieczność zachowania wymogów zapewniających efektywność przeprowadzanych kontroli.

Podczas prezydencji czeskiej zostały sfinalizowane prace nad projektem rozporządzenia ws. subsydiów zagranicznych zakłócających rynek wewnętrzny. 13 lipca 2022 r. przy poparciu Polski Komitet Stałych Przedstawicieli (COREPER I) przyjął porozumienie, które zostało osiągnięte pomiędzy Radą UE, KE i PE podczas trilogu prowadzonego jeszcze przez prezydentkę francuską.

W ramach działań, których celem ma być zwiększenie gotowości i odporności na przyszłe kryzysy w aktualizacji strategii przemysłowej, KE zaproponowała utworzenie Instrumentu Nadzwyczajnego Jednolitego Rynku - SMEI (ang. *Single Market Emergency Instrument*), który ma być instrumentem zapewniającym właściwe funkcjonowanie jednolitego rynku, tj. zapewnienie swobodnego przepływu osób, towarów i usług w przypadku przyszłych kryzysów. SMEI ma uzupełniać inne unijne środki zarządzania kryzysowego. W trakcie prezydencji czeskiej rozpoczęły się prace na poziomie eksperckim nad przyszłym kształtem propozycji opublikowanej przez KE 19 września 2022 r. W związku z wieloma wątpliwościami, zgłaszanymi także przez inne państwa członkowskie, w trakcie prac nad projektem Polska będzie dążyć do usunięcia z projektu elementów wychodzących poza cel wniosku i przyjęcia tylko takich rozwiązań, które będą niezbędne na czas kryzysu i uporządkują zasady koordynacji i zarządzania Jednolitym Rynkiem z poszanowaniem obowiązującego prawa, w tym traktatów, zasad międzynarodowego handlu, zasady proporcjonalności i pomocniczości, z zachowaniem równych warunków prowadzenia działalności, a także z poszanowaniem praw podmiotów gospodarczych i obywateli.

Pod koniec prezydencji czeskiej rozpoczęto omawianie opublikowanego przez KE w dniu 14 września 2022 r. projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym. Polska popiera inicjatywę mającą na celu eliminację zjawiska pracy przymusowej, jednak pewne zastrzeżenia budzi brak oceny skutków regulacji. Podczas negocjacji Polska będzie dążyć do uzgodnienia takich zapisów, które nie będą nakładać zbyt dużych obciążeń na podmioty gospodarcze oraz będzie starała się brać pod uwagę realia branż, które są najbardziej narażone na ryzyko zakłóceń w łańcuchu dostaw.

Lepsze stanowienie prawa

⁷ SMET- grupa zadaniowa, złożona z przedstawicieli państw członkowskich i KE, której celem jest eliminacja barier na jednolitym rynku. W ramach tej grupy omawiane są różne projekty pilotażowe, m.in. dot. uznawania kwalifikacji zawodowych czy delegowania pracowników.

Podczas prezydencji czeskiej w ramach grupy roboczej Rady UE ds. konkurencyjności i wzrostu w formacie lepsze stanowienia prawa dyskutowano przede wszystkim kwestie stosowania zasady jeden za jeden (*one-in-one-out*) w procesie legislacyjnym UE, wykorzystanie standardowych oraz otwartych danych w ocenie skutków regulacji oraz użycie przez państwa członkowskie oceny skutków regulacji Komisji w negocjacjach i transpozycji dyrektyw.

Prezydencja czeska w celu podniesienia świadomości na temat oceny skutków regulacji (OSR) w Radzie UE przygotowała kwestionariusz, który wysłano do ekspertów z 20 grup roboczych Rady (w tym ekspertów z Polski). Celem kwestionariusza prezydencji było zebranie danych na temat tego, jak delegaci postrzegają OSR dotyczący znaczących poprawek Rady UE oraz jak wykorzystują OSR Komisji Europejskiej na poziomie krajowym podczas negocjowania prawodawstwa UE. Wyniki kwestionariusza pokazały niską świadomość na temat możliwości opracowania OSR do znaczących poprawek Rady UE. Wyniki drugiej części pokazują, że większość respondentów postrzega OSR KE jako przydatne narzędzie, zwłaszcza do przygotowywania krajowego stanowiska w negocjacjach dotyczących prawodawstwa UE.

Zamówienia publiczne

W czasie prezydencji czeskiej na poziomie eksperckim w odniesieniu do problematyki zamówień publicznych omawiano m.in. kwestie monitoringu i koordynacji przepisów dotyczących zamówień publicznych w propozycjach nowych aktów sektorowych oraz wymiany doświadczeń ws. uwzględniania aspektów zrównoważonego rozwoju przy udzielaniu zamówień publicznych i dotyczących stosowania sankcji wobec Rosji w obszarze zamówień publicznych.

Prezydencja Czech zainicjowała również na poziomie eksperckim monitoring prac legislacyjnych prowadzonych w różnych formacjach grup roboczych Rady UE w sprawie aktów prawnych UE, mających zawierać przepisy dotyczące zamówień publicznych, a także dyskusję ws. potrzeby koordynacji prac legislacyjnych w zakresie tych przepisów. Polska poparła tę inicjatywę, postulując przy tym jej kontynuację przez kolejne prezydencje, poprzez systematyczne uaktualnianie we współpracy

z Komisją Europejską (DG GROW), informacji sporządzonej przez prezydencję czeską o ww. aktach. Polska zaproponowała także, by taka informacja uwzględniała także akty wykonawcze i delegowane przyjmowane nad podstawie przyjętych aktów. Ponadto Polska wskazała tematy, które uznaje za kluczowe i które mogłyby zostać omówione w ramach tej inicjatywy, tj.: spójność terminologii dotyczącej zamówień publicznych w aktach sektorowych z terminologią dyrektyw UE dot. zamówień publicznych; spójność przepisów dot. powtarzających się zagadnień, tj. zamówień zielonych, wspólnych zamówień, zamówień priorytetowych i zasadność określania odrębnych wymagań dla poszczególnych sektorów; zapobieganie zakłóceniom krajowych procedur udzielania zamówień publicznych przez nowe regulacje dotyczące instrumentów awaryjnych np. SMEI, takich jak: wstrzymanie możliwości wszczynania zamówień w państwach członkowskich po uruchomieniu trybu awaryjnego, wyłączność zamówień wspólnych w trybie awaryjnym, zamówienia priorytetowe); ograniczenie stosowania instrumentów związanych z zamówieniami publicznymi do zaspokajania potrzeb adresatów unijnych dyrektyw dot. zamówień publicznych, czyli sektora publicznego i sektorów użyteczności publicznej.

Polityka konkurencji

W okresie prezydencji czeskiej Komisja Europejska dwukrotnie dokonała zmiany Tymczasowych kryzysowych ram środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji na Ukrainę opublikowanych 24 marca 2022 r., umożliwiającym państwom członkowskim wykorzystanie elastyczności przewidzianej w zasadach pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście wojny Rosji przeciwko Ukrainie. Po raz pierwszy zmieniono je 20 lipca 2022 r. w celu uzupełnienia legislacyjnego pakietu gotowości do zimy oraz zgodnie z celami planu *REPowerEU*. Po raz drugi zmieniono je 28 października 2022 r. Zgodnie z ostatnią zmianą mają obowiązywać do 31 grudnia

2023 r. i do tego dnia, co do zasady, możliwe jest przyznawanie pomocy uznanej przez KE za zgodną z tymi ramami. Pomoc z sekcji 2.4. (Pomoc na dodatkowe koszty związane z wyjątkowo poważnymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej) można, po spełnieniu określonych warunków, przyznawać do 31 marca 2024 r.

W grudniu 2022 r. KE przeprowadziła wśród państw członkowskich ankietę w związku z ewentualną trzecią zmianą Tymczasowych ram kryzysowych. W kontekście tej ankiety Polska dołączyła do zainicjowanego przez Finlandię, Danię, Irlandię, Szwecję i Królestwo Niderlandów Joint Statement ws. Tymczasowych ram kryzysowych, w którym wezwano Komisję do przeprowadzenia dokładnych analiz poprzedzających zmiany w zasadach pomocy publicznej i innych instrumentach wsparcia. Zwrócono również uwagę na konieczność zapewnienia równych warunków funkcjonowania przedsiębiorców na jednolitym rynku w kontekście ograniczeń budżetowych poszczególnych państw członkowskich.

Harmonizacji techniczna w zakresie wyrobów budowlanych

Mając na celu stworzenie sprawnie funkcjonującego jednolitego rynku wyrobów budowlanych, Komisja Europejska przedstawiła 31 marca 2022 r. projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych, zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/1020 i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 305/2011.

Prezydencja czeska zaprezentowała propozycję kompromisową projektu. Polska podziela potrzebę wprowadzenia zmian w zakresie dotychczas obowiązującego rozporządzenia, tak aby umożliwić rozwiązanie problemów wynikających z utrudnień w funkcjonowaniu jednolitego rynku w obszarze wyrobów budowlanych. Niemniej jednak Polska wskazywała, że realizacja postawionych celów prowadzić będzie do szerokich zmian organizacyjnych oraz legislacyjnych, co pociągnie za sobą nieuniknione koszty związane z ich wprowadzaniem. Podczas dyskusji dotyczącej projektu rozporządzenia zwracano się o należyte wyjaśnienie kwestii dotyczących zakresu stosowania rozporządzenia oraz planowanych obciążeń nakładanych na podmioty gospodarcze. Obawy Polski budził również fakt, iż wiele elementów, które będą miały zasadniczy wpływ na wymagania stawiane wyrobom budowlanym oraz na warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych, nie zostało uwzględnionych w rozporządzeniu, natomiast miałyby być w okresie późniejszym określane w aktach delegowanych.

Harmonizacja techniczna w zakresie produktów maszynowych

Podczas prezydencji czeskiej kontynuowane były prace nad projektem rozporządzenia UE ws. produktów maszynowych. Przed ostatnim trilogiem prezydencja czeska zaproponowała tekst kompromisowy, do którego uwagi zgłosił Parlament Europejski. Polska poparła propozycje Parlamentu Europejskiego zmierzające do wprowadzenia do Załącznika 1A jak największej liczby kategorii maszyn wymagających oceny zgodności przeprowadzanej przez podmioty niezależne oraz propozycję częściowo Rady UE, częściowo Parlamentu Europejskiego dotyczącą kryteriów wprowadzania lub usuwania danych kategorii maszyn niebezpiecznych. Odnośnie do pozostałych uwag dookreślających lub wyjaśniających Polska zachowała elastyczność. Mandat na ostatni za prezydencji czeskiej trilog został przyjęty przy poparciu Polski. Prezydencja czeska na jego podstawie osiągnęła porozumienie z PE. Będzie ono poddane akceptacji przez COREPER I podczas prezydencji szwedzkiej w Radzie UE (w I połowie 2023 roku).

Normalizacja

W trakcie prezydencji czeskiej toczyły się prace nad realizacją działań przewidzianych w Komunikacie Strategia UE w zakresie normalizacji. Ustanowienie światowych norm na rzecz odpornego, ekologicznego i cyfrowego jednolitego rynku UE. Polska jest świadoma znaczenia normalizacji dla właściwego funkcjonowania jednolitego rynku, usuwania barier technicznych w handlu

międzynarodowym oraz wzmocnienia konkurencyjności europejskiej gospodarki. Dlatego Polska popiera działania, które mają na celu usprawnienie procesu normalizacyjnego, przewidziane w ramach ww. Strategii.

W ramach realizacji działań przewidzianych w Strategii prezydencja czeska prowadziła intensywne prace nad projektem rozporządzenia w odniesieniu do decyzji europejskich dotyczących norm europejskich i europejskich dokumentów normalizacyjnych. Polska poparła projekt nowelizacji, który został zatwierdzony przez Radę UE 8 grudnia oraz podpisany 14 grudnia 2022 r. jako krok w dobrym kierunku przyczyniający się do zapewnienia zrównoważonej reprezentacji w procesie podejmowania decyzji w sprawie norm poprzez wzmocnienie roli krajowych jednostek normalizacyjnych państw członkowskich.

Efektywność energetyczna budynków

Podczas prezydencji czeskiej Polska była zaangażowana w prace w zakresie kontynuacji negocjacji dotyczących projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (pierwsze negocjacje rozpoczęły się na przełomie I i II kwartału 2022 r.). Wskazać należy, że działania zmierzające do poprawy efektywności energetycznej budynków oraz ograniczenia i docelowej likwidacji ubóstwa energetycznego (będącymi jednym z głównych celów projektu) wpisują się w długofalową politykę kraju, dlatego, co do zasady, Polska podejmowała działania mające na celu utrzymanie brzmienia dyrektywy w kształcie zapewniającym podejmowanie działań modernizacyjnych w oparciu o długotrwałą perspektywę ekonomiczną, tak aby podejmowane działania nie implikowały nieuzasadnionego wzrostu kosztów, w szczególności dla gospodarstw domowych.

M.in. dzięki czynnemu udziałowi Polski w procesie negocjacyjnym w ramach toczących się prac wypracowany został kompromis, zakładający rezygnację z dużej części pierwotnych propozycji legislacyjnych, które byłyby bardzo trudne lub niemal niemożliwe do wdrożenia (tak pod względem technicznym, jak i ekonomicznym), w zakładanych ramach czasowych. Nadal jednak należy zwrócić uwagę na część zapisów, które z punktu widzenia Polski, będą, przy założeniu ich wprowadzenia, bardzo trudne do implementacji – w szczególności zapis dotyczący szerokiej modernizacji budynków, wykraczający swym zakresem oraz tempem poza ramy zakładane przez Polskę w Długoterminowej strategii renowacji budynków.

Mając na uwadze potencjalnie duży wpływ procedowanego prawa, zarówno na polską gospodarkę, jak i polskich obywateli, za niezbędną należy ocenić konieczność przyszłego aktywnego udziału Polski ramach przedmiotowych trilogów oraz współpracy z przedstawicielami Polski w Parlamencie Europejskim.

4.5 Polityka handlowa

Światowa Organizacja Handlu (WTO)

Po zakończeniu 12. Konferencji Ministerialnej WTO (12-15 czerwca 2022 r.) aktywność prac w WTO w okresie prezydencji Czech wyraźnie osłabła. Nastąpił okres refleksji i wstępnych dyskusji na temat akceptacji przyjętych porozumień i sposobu dalszego procedowania ze sprawami, których nie udało się załatwić w trakcie Konferencji. W ocenie Komisji Europejskiej okres ostatnich sześciu miesięcy w dużej mierze został niewykorzystany, w tym zwłaszcza utracono *momentum* wykreowane przez 12. Konferencję Ministerialną. W tym okresie nie udało się nawet osiągnąć porozumienia odnośnie do wyznaczenia przewodniczących organów negocjacyjnych ds. rolnictwa czy zasad, co skutecznie paraliżuje proces rozmów w Genewie.

W tej sytuacji KE, przy poparciu Polski i innych krajów UE, postuluje aby prace WTO koncentrowały się na kluczowych zagadnieniach, w tym sprawnej akceptacji porozumienia o ograniczeniu niektórych subsydiów w rybołówstwie. Procedury akceptacyjne po stronie UE są już na ukończeniu. Dodatkowo UE jest zainteresowana postępowaniem nad reformą WTO, w tym przywrócenia dwustopniowego

systemu rozstrzygania sporów. Kolejnym ważnym tematem z punktu widzenia interesów UE jest kwestia ambitnego wypracowania programu prac w obszarze handlu elektronicznego oraz przyjęcie moratorium na dalsze zawieszenie ceł w tym sektorze.

W najważniejszych sprawach negocjowanych w Genewie, Polska poparła stanowisko KE, które jest wypracowywane w ramach prezydencji czeskiej na cotygodniowych posiedzeniach Komitetu Rady UE ds. Polityki Handlowej (TPC). Dodatkowo Polska zwracała uwagę, że UE musi mieć świadomość, że bez zaadresowania kwestii rozwojowych i niektórych tematów rolnych nie będzie postępu w negocjacjach ważnych z punktu widzenia UE. Powinniśmy pokazać elastyczność w takich tematach jak tymczasowe zachowanie preferencji dla krajów najślabiej rozwiniętych (ang. *least developed countries*, LDCs), które w wyniku rozwoju gospodarczego zostają wykreślane z listy krajów LDCs (graduacja) czy wsparcia dla produkcji i handlu bawełną.

Polska wspiera również działania UE mające na celu przeciwdziałanie osłabieniu WTO jako gwaranta międzynarodowego systemu handlu światowego. Dąży również do tego, aby przyszły program prac miał charakter zrównoważony i obejmował nowe zagadnienia istotne dla kształtowania się handlu międzynarodowego, np. handel elektroniczny, ułatwienia dla inwestycji czy ochrona środowiska. Podkreśla też konieczność przeprowadzenia znaczącej reformy WTO, która powinna odbudować efektywność tej organizacji.

Równolegle toczą się w Genewie negocjacje nad umowami plurilateralnymi, które mogą być, w naszej opinii, alternatywą dla porozumień wielostronnych w tematach, gdzie brak jeszcze gotowości na globalne rozstrzygnięcia. podczas prezydencji Czech istotne były rozmowy w następujących tematach:

Porozumienie ws. handlu elektronicznego

Kwestie dot. negocjacji w temacie handlu cyfrowego były jednymi z priorytetowych podczas prezydencji czeskiej – prace w Genewie z udziałem UE ruszyły już od lipca 2022 r. Negocjacje Porozumienia prowadzone były podczas comiesięcznych 4-dniowych klasterów. Rozpoczęły się sesją plenarną, następnie odbywały się dyskusje w małych grupach pracujących nad tekstami poszczególnych artykułów porozumienia, jak: prywatność, przepływ danych, czas implementacji postanowień, telekomunikacja, definicja handlu elektronicznego, zakres i preambuła, e-faktury, e-płatności, cyberbezpieczeństwo i kryptografia. Na końcu klasteru przeprowadzano ponownie sesję plenarną podsumowującą negocjacje. Podczas ostatniego klasteru na przełomie listopada i grudnia 2022 r. odbyła się także mała grupa podsumowująca dotychczasowe dyskusje. Trzej współprzewodniczący prowadzonych negocjacji (z Japonii, Republiki Korei i Singapuru) planują przedstawić skonsolidowany tekst porozumienia do końca grudnia 2022 r.

Polska w ramach posiedzeń Komitetu ds. Polityki Handlowej Usługi i Inwestycje Rady UE aktywnie uczestniczyła w pracach dot. porozumienia, popierając negocjacje prowadzone przez KE. Polska wraz z 17-toma *like-minded* państwami członkowskimi UE, wzywała KE do podjęcia bardziej aktywnych kroków celem większej elastyczności w stanowisku UE dot. transgranicznego przepływu danych nieosobowych (handlowych) oraz podjęcia ściślejszej współpracy z USA celem zbliżenia wzajemnych stanowisk w tej sprawie i wypracowania wspólnej propozycji.

Porozumienie ws. regulacji wewnętrznych w handlu usługami

Negocjacje plurilateralnego Porozumienia ws regulacji wewnętrznych w handlu usługami zostały sfinalizowane 2 grudnia 2021 r. w Genewie podczas prezydencji słoweńskiej, po 24 latach dyskusji w WTO. Do porozumienia przystąpiło 69 członków WTO (UE liczone jako 1), którzy stanowią ponad 90% światowego handlu usługami. Polska popierała te negocjacje od samego początku, ponieważ ich wyniki będą miały duży pozytywny wpływ na przejrzystość regulacji prawnych w krajach będących członkami Porozumienia i dotyczących świadczenia usług przez przedsiębiorców unijnych, w tym polskich na rynkach krajów trzecich.

Podczas prezydencji czeskiej prowadzona była w UE wewnętrzna procedura zatwierdzenia Porozumienia, jako będącego w wyłącznych kompetencjach UE i nie wymagającego dodatkowych procedur ratyfikacyjnych w państwach członkowskich UE. Po akceptacji Parlamentu Europejskiego, Rada UE wydała zgodę na zawarcie Porozumienia. W połowie grudnia 2022 r. rozpocznie się proces jego certyfikacji zgodnie z procedurami WTO. W pierwszej połowie 2023 r. Porozumienie ws. regulacji wewnętrznych w handlu usługami powinno wejść w życie.

Porozumienie ws. ułatwień w inwestowaniu

Negocjacje Porozumienia ws. ułatwień w inwestowaniu przyspieszyły znacząco podczas prezydencji czeskiej. Zauważalny jest postęp w konsolidowaniu tekstu, którego 9-ta wersja została w grudniu 2022 r. przekazana 85 członkom WTO uczestniczącym w negocjacjach (UE liczona jako 1). Podczas prezydencji czeskiej negocjacje w Genewie odbywały się w 3-dniowych comiesięcznych klasterach. Najważniejsze obecnie jest uzgodnienie definicji inwestycji, która określi faktyczny zakres tego Porozumienia, co jest niezbędne do finalizacji negocjacji. Nadal do końca grudnia 2022 r. planowane jest zakończenie negocjacji i przedstawienie jednego ustabilizowanego tekstu Porozumienia.

Relacje UE-Ukraina

Polska opowiada się za zdecydowanym podejmowaniem wszelkich działań na rzecz wsparcia Ukrainy, w tym nakładaniem kolejnych dotkliwych sankcji na Rosję oraz Białoruś. Pozostajemy jednym z najbardziej aktywnych krajów UE w formułowaniu dalszych postulatów sankcyjnych i opowiadamy się za dążeniem do wszelkich form ograniczania kontaktów gospodarczych i handlowych z Rosją. Stanowisko to jest nieustannie prezentowane na spotkaniach wysokiego szczebla i posiedzeniach grup roboczych ds. handlu. W II połowie 2022 r., Polska przyjęła z zadowoleniem ustanowienie przez Radę kolejnych pakietów sankcji, ściśle wzmacniających formę unijnego nacisku (odpowiednio 21 lipca, 6 i 21 października). Uważamy za stosowne włączenie przez Radę naruszenie tychże sankcji (przez państwa członkowskie) do unijnego wykazu przestępstw.

W obszarze wsparcia gospodarczego Ukrainy, Polska kontynuuje usprawnienia w polsko-ukraińskich obrotach handlowych, podejmuje dalsze wysiłki na rzecz wzmocnienia polskiego eksportu do Ukrainy, zwiększa pomoc dla ukraińskich przedsiębiorców, a także popiera i promuje wsparcie Polski w procesie akcesji Ukrainy do Unii Europejskiej. W tym kontekście należy wskazać, że Polska pozytywnie ocenia wysiłki na rzecz zbliżania Ukrainy do rynku wewnętrznego. Tym niemniej, ścieżka akcesyjna Ukrainy powinna być realizowana dalszym wypełnianiem postanowień Układu o stowarzyszeniu i umowy DCFTA. Stoimy na stanowisku, że wraz z rozpoczęciem procesu przystąpienia do UE, kontynuowane będzie harmonizowanie prawa i wdrażanie zachodnich standardów gospodarczych, regulacyjnych i handlowych na Ukrainie, sprzyjających reformie, modernizacji i odbudowie kraju. Podobne stanowisko zostało m.in. zawarte w październikowych konkluzjach Rady, a wcześniej, we wspólnej deklaracji po 8. Posiedzeniu Rady Stowarzyszenia UE–Ukraina.

Polska pozostaje zaangażowana w realizację postanowień programu *Solidarity Lanes* i przyjęła z zadowoleniem zwiększenie wsparcia makrofinansowego w tym obszarze (Wspólna Deklaracja Komisji Europejskiej, Czech, Polski, Rumunii, Słowacji, Republiki Mołdawii, Ukrainy, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Banku Światowego o przeznaczeniu dodatkowego 1 mld euro na te cele z 11 listopada 2022 r.). W świetle trwającej wojny, warto wskazać, że jej konsekwencje są silnie odczuwane także przez europejskie rynki rolne. Producenci zmagają się z wieloma wyzwaniami, dot. m.in. rosnących cen energii i nawozów, inflacji cen żywności i wpływu importu ukraińskich produktów na poszczególne rynki UE. Polska zwraca uwagę Komisji Europejskiej, że środki jednostronnie liberalizujące handel z Ukrainą (rozporządzenie ws. zawieszenia ceł i kontyngentów na towary importowe z Ukrainy) wymagają obserwacji i analizy pod kątem wpływu na poszczególne rynki UE.

Relacje UE-USA

W II półroczu 2022 r. UE i USA kontynuowały prace w ramach Rady UE-USA ds. Handlu i Technologii (TTC). 5 grudnia 2022 r. miało miejsce trzecie posiedzenie TTC w Waszyngtonie. Spotkanie przyniosło wymierne efekty w kilku ważnych obszarach współpracy gospodarczej, jak również zdecydowane potępienie rosyjskiej agresji na Ukrainę oraz deklarację kontynuacji współpracy we wspieraniu Ukrainy. Wyniki posiedzenia koncentrują się na obszarze współpracy technologicznej, szczególnie w takich dziedzinach jak: infrastruktura cyfrowa, współpraca w nowych technologiach, budowa odpornych łańcuchów dostaw, w tym półprzewodników. W obszarze handlu jego rezultaty to m.in.: współpraca w wykorzystaniu narzędzi cyfrowych w oparciu o umowy o wzajemnym uznawaniu w zakresie kontroli eksportu i screeningu inwestycji oraz przeciwdziałanie praktykom nierynkowych i wymuszeniom gospodarczym.

W okresie prezydencji czeskiej istotną przeszkodą w rozwoju dobrej współpracy gospodarczej UE i USA było uchwalenie amerykańskiej *Ustawy o obniżeniu inflacji* (ang. *Inflation Reduction Act, IRA*), która ze względu na przewidziane w niej subsydia dyskryminuje europejskie produkty. Ponieważ wg szacunków KE wpływ ustawy na rynek UE może być bardzo duży i dotknąć szeregu branż szczególnie związanych

z zielonymi technologiami, w II półroczu 2022 r. KE intensywnie negocjowała ze stroną amerykańską znalezienie konstruktywnych rozwiązań tego problemu.

W tym okresie Polska popierała prace w ramach TTC, podkreślając ich realny potencjał dla rozwoju handlu i inwestycji. Zwracała uwagę, że trzecie posiedzenie Rady musi przynieść wymierne efekty, w postaci konkretnych ułatwień we współpracy handlowej dla przedsiębiorców po obu stronach Atlantyku. Polska popierała aktywne działania KE mające na celu zapobieżenie zagrożeniom dla przemysłu UE wynikającym z *Ustawy o obniżeniu inflacji*. Pozytywnie odnotowała wyniki trzeciego posiedzenia TTC w zakresie współpracy gospodarczej, jak również deklarację wsparcia dla Ukrainy. W II półroczu 2022 r. Polska aktywnie zabiegała o rozwiązanie problemów związanych z dostępem do amerykańskiego rynku dla polskich produktów rolnych i przemysłu stoczniowego postulując włączenie klasycznych barier w handlu do prac TTC. Wielokrotnie podkreślała też, że dialog na forum TTC powinien stanowić impuls do dalszych prac nad reformą światowego systemu handlu i transatlantyckiego kształtowania demokratycznych standardów globalnych.

Relacje UE-Chiny

W trakcie prezydencji czeskiej prace dotyczące relacji UE-Chiny miały przede wszystkim charakter wewnętrznej dyskusji nad dalszą współpracą handlowo-inwestycyjną. Głównym wydarzeniem w drugiej połowie 2022 r. w relacjach UE-Chiny była wideokonferencja w ramach *EU-China High-level Economic and Trade Dialogue (HED)*, która odbyła się 19 lipca 2022 r. Agendę spotkania zdominowała kwestia wojny w Ukrainie. Omówiono też sytuację makroekonomiczną; UE podniosła zastrzeżenia do polityki gospodarczej i działań Chin. Jako główne osiągnięcie wskazano wznowienie dialogu na poziomie politycznym.

Polska podczas tej dyskusji podkreślała, że w relacjach z Chinami wiele kwestii w zakresie dostępu do rynku i równych szans (ang. *level playing field*) wciąż pozostaje nierozwiązanych, m.in. niesprzyjające otoczenie regulacyjne, nieuzasadnione pozataryfowe bariery w handlu, niespektowanie przepisów praw własności intelektualnej, w tym wymuszony transfer technologii, restrykcje dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych, dyskryminacja przedsiębiorstw zagranicznych w zamówieniach rządowych, faworyzowanie przedsiębiorstw państwowych (ang. *State-owned enterprises, SOEs*). Polska opowiedziała się za konsekwentnym wywieraniem przez UE nacisku na Chiny w celu zapewnienia równych szans, w tym dla inwestorów zagranicznych, i ich konkretnego zaangażowania w dyskusję nt. nierównowagi w handlu. Wskazała, że UE powinna również konsekwentnie podnosić kwestię barier

w dostępie do rynku chińskiego – zarówno tych, które dotyczą podmioty z całej UE, jak i specyficznych dla poszczególnych państw członkowskich.

Relacje UE-Indie

W trakcie prezydencji czeskiej w relacjach UE-Indie wznowione zostały (zawieszono w 2013 r.) negocjacje umowy handlowej (ang. *Free Trade Agreement*, FTA) oraz rozpoczęto negocjacje umowy o ochronie inwestycji (ang. *Investment Protection Agreement*, IPA) i porozumienia ws. oznaczeń geograficznych (ang. *Geographical Indication*, GI). Ponadto, trwały prace nad rozpoczęciem funkcjonowania powołanej w dniu 25 kwietnia 2022 r. Rady ds. Handlu i Technologii (ang. *Trade and Technology Council*, TTC) UE-Indie, która będzie mechanizmem strategicznej koordynacji na poziomie politycznym w obszarze handlu, technologii i bezpieczeństwa, a tym samym pozwoli na zacieśnienie współpracy w tych obszarach między UE a Indiami.

Polska wspierała działania podejmowane w tym zakresie, podkreślając konieczność zawarcia ambitnej umowy o wolnym handlu (FTA) z Indiami, które stanowią znaczący rynek i mają ogromny potencjał rozwoju relacji handlowych i inwestycyjnych z UE. Polska przekazała KE informację o swoich ofensywnych i defensywnych interesach w ramach negocjacji FTA UE-Indie. Polskie postulaty dotyczą przede wszystkim ochrony unijnego rynku rolno-spożywczego oraz istotnej poprawy dostępu do rynku indyjskiego dla polskich towarów rolno-spożywczych i przemysłowych oraz usług, poprzez eliminację ceł oraz barier pozataryfowych.

Negocjacje umów o wolnym handlu

Chile

W II półroczu 2022 r. trwały intensywne prace mające na celu zakończenie negocjacji rewizji umowy stowarzyszeniowej z Chile. Oprócz liberalizacji handlu w umowie udało się zawrzeć postanowienia dotyczące kwestii społecznych i środowiskowych. Do tekstu włączono m.in. zapisy odwołujące się do Porozumienia Paryskiego jako zasadniczej klauzuli w umowie oraz zawarto odniesienia do środków przeciwdziałających stanowiących rodzaj sankcji. Dodatkowo strony zgodziły się na dokonanie przeglądu rozdziału „Handel i zrównoważony rozwój” w ciągu roku od wejścia w życie umowy. Zapisy te sprawiają, iż cele unijne w kontekście kwestii zrównoważonego rozwoju zostały spełnione.

Meksyk

W II półroczu 2022 r. KE nie udało się zaawansować prac związanych z przyjęciem zmodernizowanej umowy o partnerstwie gospodarczym, koordynacji politycznej i współpracy – tzw. umowy globalnej między UE i Meksykiem. Porozumienie polityczne co do głównych zasad jej części handlowej osiągnięto w kwietniu 2018 r., a uzgodnienia szczegółowe zakończono w kwietniu 2020 r.

Mercosur

W trakcie prezydencji czeskiej w Radzie UE nie osiągnięto postępu związanego z przyjęciem umowy stowarzyszeniowej z Mercosur. Zakończenie prac nad nią na razie nie jest możliwe z uwagi na obawy wielu państw członkowskich UE dot. podejścia krajów Mercosur (a w szczególności Brazylii) do kwestii zrównoważonego rozwoju i wylesiania oraz zgłaszane oczekiwania co do zwiększenia ochrony unijnego sektora rolnego. W związku z ww. obawami na początku 2021 r. KE przystąpiła do prac nad instrumentami, które pozwolą stworzyć warunki do podpisania i zawarcia umowy z Mercosur. KE zależy zarówno na wypracowaniu mechanizmów wewnętrznych, jak i na wzmocnieniu zobowiązań krajów Mercosur wynikających z przyszłej umowy.

Australia

W trakcie prezydencji czeskiej odbyła się jedna runda negocjacji umowy o wolnym handlu między UE a Australią. W wielu obszarach dokonano istotnego postępu i uzgodniono część tekstu umowy,

jednak wciąż pozostają obszary wymagające dalszych rozmów. Kolejna runda zaplanowana jest na luty 2023 r. Oczekuje się zakończenia negocjacji do końca 2023 r.

W toku negocjacji Polska zabiega m.in. o uwzględnienie wrażliwości unijnego sektora rolno-spożywczego oraz szczególne jego traktowanie podczas negocjacji, a także o większą elastyczność KE w negocjacjach z Australią nt. transgranicznego przepływu danych nieosobowych.

Nowa Zelandia

Negocjacje umowy o wolnym handlu między UE a Nową Zelandią zostały zakończone w dniu 30 czerwca 2022 r. W trakcie prezydencji czeskiej trwały prace techniczne nad tekstem umowy i przygotowania procesu jej podpisania i zatwierdzenia.

W umowie znalazły się postanowienia uwzględniające zgłaszane podczas negocjacji postulaty Polski dotyczące uwzględnienia wrażliwości unijnego sektora rolno-spożywczego (chodzi m.in. o sektor mleczny) oraz ambitnych rezultatów w zakresie usług, w tym dot. transgranicznego przepływu danych nieosobowych.

Obszar handel i zrównoważony rozwój

W trakcie prezydencji czeskiej, z inicjatywy prezydencji Rada przejęła w dniu 17 października 2022 r. konkluzje w sprawie przeglądu w zakresie handlu i zrównoważonego rozwoju. Konkluzje były reakcją na opublikowany przez Komisję Europejską 23 czerwca 2022 r. komunikat pn. „Siła partnerstw handlowych: współpraca na rzecz zielonego i sprawiedliwego wzrostu”, który jest wynikiem przeglądu polityki handlowej UE w obszarze handel i zrównoważony rozwój (ang. *Trade and Sustainable Development, TSD*), który trwał od lipca 2021 r. do maja 2022 r.

Rada w swoich konkluzjach poparła wyniki przeglądu i nowe podejście do rozdziałów TSD w umowach handlowych, w tym: objęcie rozdziału TSD ogólnym systemem rozstrzygania sporów państwo-państwo, rozszerzenie kompetencji Krajowych Grup Doradczych (DAGs) funkcjonujących przy komitetach ds. TSD na cały zakres umowy oraz możliwość stosowania sankcji handlowych w obszarze TSD.

Polska poparła przyjęcie konkluzji Rady podkreślając, że UE nie powinna obniżać swoich standardów z obszaru TSD, jednak obecna sytuacja geopolityczna – spowodowana m.in. agresją Rosji na Ukrainę, wizją niedoborów żywności w wielu obszarach świata, czy też działalnością Chin, które w swojej polityce handlowej pomijają kwestie zrównoważonego rozwoju – powoduje, że promocja zasad handlu i zrównoważonego rozwoju (TSD) znajduje się w bardzo trudnej sytuacji. UE nie może pomijać tych okoliczności kształtując swoją politykę w zakresie TSD.

Negocjacje zasad handlu cyfrowego w Partnerstwach Cyfrowych z Republiką Korei, Japonią i Singapurem

Negocjacje niewiążących zasad handlu cyfrowego rozpoczęły się we wrześniu 2021 r. w ramach strategii współpracy z Indopacyfikiem i prac nad Partnerstwami Cyfrowymi UE. W związku ze wzrostem aktywności państw regionu w zakresie handlu cyfrowego UE uznała, że należy rozpocząć ściślejszą współpracę, nie poprzestając jedynie na negocjowanych lub już zawartych umowach FTA zawierających rozdział cyfrowy. Negocjacje zasad handlu cyfrowego z Japonią w ramach Partnerstwa Cyfrowego zakończono jeszcze podczas prezydencji francuskiej.

Podczas prezydencji czeskiej, której jednym z priorytetów był handel cyfrowy, latem 2022 r. KE podjęła dalsze aktywne prace, bazując na zasadach handlu cyfrowego uzgodnionego w grupie krajów G7 i negocjacjach Porozumienia ws. handlu elektronicznego trwających w WTO. Po przyjęciu przez Radę mandatu dla KE, we wrześniu 2022 r. rozpoczęły się negocjacje z Singapurem i Republiką Korei. Negocjacje opierające się na wcześniejszych doświadczeniach z Japonią trwały zaledwie 3 miesiące, w trakcie których je zakończono.

Zasady handlu cyfrowego są niewiążące, stanowią jeden z elementów Partnerstw Cyfrowych UE i dotyczą takich kwestii jak: ułatwienie handlu cyfrowego (*paperless trading*, e-transakcje, e-kontrakty, e-autentykacja, e-podpisy, e-faktury, cła), zarządzanie danymi (przepływ danych, prywatność, otwarte dane rządowe), zaufanie konsumentów (ochrona konsumentów, spam, bezpieczeństwo on-line), zaufanie biznesu (otwarty dostęp do internetu, cyberbezpieczeństwo, kody źródłowe, produkty ICT używające kryptografię, sztuczna inteligencja).

Polska aktywnie wspierała na posiedzeniach Komitetu Polityki Handlowej Usługi i Inwestycje Rady UE negocjowanie przez KE niewiążących zasad, wskazując na pozytywny wpływ dyskusji prowadzonych z Japonią, Republiką Korei i Singapurem na negocjacje prowadzone zwłaszcza w zakresie przepływu danych na forum WTO i dotyczących Porozumienia ws. handlu elektronicznego.

Postępowania ochronne (subsydia i antydumping)

W okresie prezydencji czeskiej, dzięki ścisłej współpracy z polskimi producentami, Polska podejmowała działania mające na celu przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom handlowym ze strony dostawców pozaunijnych, poprzez doprowadzenie do ustanowienia ceł antydumpingowych lub antysubsydyjnych.

Z punktu widzenia interesów polskiego przemysłu szczególnie istotne są aktualnie obowiązujące cła antydumpingowe lub antysubsydyjne na import następujących towarów: rowerów i części rowerowych z Chin, kół aluminiowych z Chin, zastawy stołowej i kuchennej z porcelany z Chin, rur bez szwu z Chin, stali powlekanej organicznie z Chin, płaskich wyrobów ze stali walcowanych na zimno z Chin, płytek ceramicznych z Chin, saletry amonowej z Rosji, rur spawanych z Rosji, Białorusi i Chin, prętów zbrojeniowych z Białorusi.

Obniżenie unijnych ceł ze względów gospodarczych

W okresie prezydencji czeskiej Polska, dzięki ścisłej współpracy z polskimi producentami, podejmowała na forum UE działania mające na celu obniżenie kosztów importu zaopatrzeniowego surowców i komponentów (poprzez zawieszenie ceł albo wprowadzenie preferencyjnych kontyngentów taryfowych) z krajów pozaunijnych do dalszego przerobu i produkcji wyrobów gotowych. Od 1 lipca 2022 r. weszły w życie nowe, dodatkowe zawieszenia poboru ceł oraz dodatkowe autonomiczne kontyngenty. W ramach tzw. rundy 1 lipca 2022 r., Polska złożyła do KE 26 wniosków o uzyskanie zawieszeń poboru ceł (przy czym strona polska wycofała się z 9 wniosków na prośbę wnioskodawcy). Ostatecznie 15 polskich wniosków zostało zaakceptowanych (dot. surowców i komponentów importowanych na potrzeby przemysłu motoryzacyjnego i farmaceutycznego). W tym czasie finalizowane były też prace w ramach rundy 1 stycznia 2023 r. W ramach tej rundy Polska złożyła do KE 26 wniosków, które dotyczyły surowców dla farmacji, komponentów dla motoryzacji oraz produkcji sprzętu AGD. 22 wnioski zostały zaakceptowane. 4 wnioski wycofano z uwagi na możliwy bezcłowy import lub obecną produkcję w UE. W listopadzie 2022 r. rozpoczęły się też prace nad wnioskami złożonymi w ramach kolejnej rundy tj. 1 lipca 2023 r. Polska przekazała do KE 9 wniosków, dotyczących surowców dla farmacji, komponentów dla motoryzacji oraz przemysłu chemicznego. Prace te będą kontynuowane w I półroczu 2023 r.

W ramach innych działań chroniących polskich producentów istnieje możliwość złożenia sprzeciwu do wniosków innych państw członkowskich UE w zakresie zawieszenia poboru ceł lub ustanowienia preferencyjnego kontyngentu taryfowego w sytuacji, w której istnieje w Polsce produkcja danego towaru. W okresie prezydencji czeskiej i w ramach rundy 1 stycznia 2023, Polska złożyła 1 sprzeciw do obowiązującego zawieszenia poboru cła na baterie do produkcji samochodów elektrycznych, z którego ostatecznie się wycofała. Oznacza to kontynuację preferencji celnej po 1 stycznia 2023r. Pozostałe wnioski, złożone przez kraje członkowskie UE, nie budziły zastrzeżeń polskich producentów co oznacza, że polscy producenci będą mogli w przyszłości również korzystać z bezcłowego importu towarów, które zostaną objęte preferencjami celnymi, na równi z innymi producentami unijnymi.

Eliminacja barier w handlu dla polskiego eksportu

Na forum UE i WTO Polska, we współpracy z KE oraz Delegaturami UE w krajach trzecich, kontynuowała aktywne wysiłki dla znoszenia przez poszczególne państwa pozaunijne nieuzasadnionych barier w handlu i inwestycjach dla polskich eksporterów.

Dotyczyło to min. następujących krajów:

- **Meksyk** – brak dostępu do mięsa wieprzowego (brak uznawania zasad regionalizacji UE); długotrwały proces uzgodnienia świadectwa zdrowia dla eksportu wołowiny, mięsa drobiowego, produktów jajecznych; brak procedur zatwierdzania zakładów mięsnych w systemie pre-listingu; brak możliwości eksportu zaoczkowanej ikry;
- **Egipt** – blokada importu (jabłek) w skutek braku wydawania przez banki Egiptu akredytyw; zatrzymanie importu serwatki z uwagi na rzekome przekroczenie poziomów radioaktywności; restrykcyjne wymogi Halal;
- **Kolumbia** - wymogi przedstawiania certyfikatu GMP w imporcie napojów spirytusowych;
- **Bośnia i Hercegowina** – wykluczenie importowanych farmaceutyków z listy refundowanych leków w niektórych kantonach (np. Sarajewo);
- **Peru** – zakaz importu na mięso wieprzowe (ASF), bydło i ich produkty pochodne; uzgadnianie wymagań eksportowych dla zaoczkowanej ikry;
- **Ekwador** – zakaz importu na mięso wieprzowe (ASF) i szeregu produktów zwierzęcych w związku z BSE;
- **Kolumbia** – długotrwałe procedury zatwierdzania eksportu produktów pochodzenia zwierzęcego, zakaz wwozu mięsa wieprzowego i produktów pochodnych,
- **Nowa Zelandia** – restrykcyjny system certyfikacji materiałów budowlanych;
- **Japonia** – brak uznawania zasad regionalizacji UE w odniesieniu do wieprzowiny (ASF); umożliwienie eksportu przetworzonego termicznie mięsa drobiowego i produktów drobiowych (zasady regionalizacji UE w związku z grypą ptaków); procedury oceny zagrożenia szkodnikami (PRA) w odniesieniu do owoców borówki;
- **Chiny** – restrykcje dot. rejestracji zagranicznych producentów i importerów towarów rolno-spożywczych (regulacje CSAR); utrudnienia w dostępie na kosmetyki;
- **Indie** – dodatkowe świadectwa zdrowia dla: mleka i produktów mlecznych, wieprzowiny i produktów wieprzowych oraz ryb i produktów rybnych; wymogi dot. rejestracji producentów żywności eksportujących do Indii; system licencjonowania importu i wymagania certyfikacyjne dla importowanych opon; konieczność potwierdzania, że produkty rolne eksportowane do Indii nie są modyfikowane genetycznie i są wolne od GMO; zakaz sprzedaży importowanych produktów w kantynach wojskowych (napoje alkoholowe), wymogi dla bezpieczeństwa i standardów żywności (napoje alkoholowe); ograniczenia w imporcie urządzeń medycznych oraz kosmetyków;
- **Ukraina** – wprowadzenie ograniczeń (zakaz) dot. sprzedaży leków wyprodukowanych w Rosji i na Białorusi, w tym sprzedawanych przez podmioty mające powiązania właścicielskie z firmami produkującymi leki w ww. krajach;
- **Arabia Saudyjska** – brak uznawania na poziomie województw zasad regionalizacji UE w przypadku drobiu (grypa ptaków);

- **Australia** – uzgodnienie wzorów świadectw zdrowia dla produktów: osłonki kolagenowe; kazeina i kazeiniany na cele paszowe; niezakończona procedura uznawania regionalizacji UE dla wieprzowiny (ASF).

Dzięki staraniom Polski znaczna część z ww. barier istotnych dla polskiego eksportu jest włączona przez KE do tzw. kluczowych barier dla UE w dostępie do rynków najważniejszych partnerów handlowych UE. Przedstawione bariery były także podnoszone przez KE (Delegatury UE w krajach trzecich) na spotkaniach bilateralnych UE z ww. krajami trzecimi, na forum WTO (min. Komitet TBT, SPS).

Ponadto, ww. bariery były zgłaszane i podnoszone także w ramach rozmów polskiej administracji z przedstawicielami krajów trzecich w ramach spotkań MRiT, MSZ, przedstawiciele polskich Ambasad z administracją krajów trzecich, omawiane w ramach komisji międzyrządowych Polski z krajami trzecimi, zgłaszane i konsultowane z PAIH.

Promocja portalu Access2Markets

Kontynuowano szeroką akcję promocyjną wśród polskiej administracji i polskiego biznesu (w tym także przeprowadzanie szkoleń) dot. unijnego portalu: Access2Markets, pomocnego zwłaszcza dla unijnych, w tym polskich małych i średnich przedsiębiorstw w ekspansji eksportowej na rynkach krajów trzecich. Portal obejmuje informacje m.in. w zakresie ceł i taryf, procedur celnych i importowych, reguł pochodzenia towarów – narzędzie ROSA, usługi i inwestycji, Access2Procurement, barier w handlu i inwestycjach, umów preferencyjnych UE-kraje trzecie, statystyk w handlu.

4.6 Polityka spójności

W okresie od lipca do grudnia 2022 r. prace prezydencji czeskiej koncentrowały się przede wszystkim na następujących kwestiach:

- dyskusji na temat przyszłości polityki spójności po 2027 roku, w tym konieczności zapewnienia synergii polityki spójności z nowo powstałymi instrumentami m.in. Instrumentem na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF);
- dalszych zmianach legislacyjnych w związku z kryzysem wywołanym rosyjską agresją na Ukrainę m.in. pakietem FAST-CARE oraz nowym rozporządzeniem dla programów Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (z udziałem Ukrainy, Rosji i Białorusi) oraz Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020;
- konkluzjach do 8. specjalnego sprawozdania ETO nt. konkurencyjności MŚP.

Podczas nieformalnego spotkania ministrów ds. polityki spójności, które odbyło się we wrześniu w Pradze omówiono sposoby koordynacji dostępnych instrumentów UE oraz roli polityki spójności w reagowaniu na nieprzewidziane sytuacje i kryzysy. Państwa członkowskie potwierdziły znaczenie polityki spójności dla dążenia do konwergencji UE, niwelowania różnic między regionami wskazując na dorobek i cechy polityki spójności, których nie ma w innych politykach.

Najważniejszym wydarzeniem w trakcie prezydencji czeskiej było posiedzenie Rady ds. Ogólnych w formacie ministrów ds. spójności (GAC Cohesion), które odbyło się 22 listopada 2022 r. Podczas spotkania dyskutowano o dotychczasowych rezultatach polityki spójności, które osiągnięto w perspektywie 2007-2013 oraz 2014-2020, a także omawiano prognozy na przyszłość. Tematyka rozmów koncentrowała się na długofalowych efektach polityki spójności, szczególnie w kontekście wyzwań z jakimi obecnie i w przyszłości będzie mierzyła się UE. W trakcie posiedzenia zostały przyjęte konkluzje Rady UE nt. polityki spójności, których treść negocjowano na posiedzeniach grupy roboczej Rady UE ds. działań strukturalnych i regionów najbardziej oddalonych (grupa B.5) w okresie wrzesień-listopad 2022. Dzięki aktywnej postawie przedstawicieli Polski w ostatecznym kształcie dokumentu zawarto wiele korzystnych dla Polski zapisów akcentujących 1) kluczową rolę polityki spójności w kreowaniu przyszłego rozwoju UE, 2) znaczenie zarządzania dzielonego, oraz 3) konieczność

zapewnienia komplementarności innych instrumentów z polityką spójności. Za szczególnie korzystne należy uznać podkreślenie w tekście konkluzji, iż polityka spójności jest polityką dla wszystkich regionów oraz zaakcentowanie istoty jej wymiaru terytorialnego.

Dla prezydencji czeskiej istotna była kontynuacja działań związanych z minimalizowaniem negatywnych skutków rosyjskiej agresji na Ukrainę, polegająca na nowelizacji ogólnych ram prawnych dla polityki spójności. W tym kontekście, wskutek licznych apeli państw członkowskich, w tym Polski, Komisja Europejska opublikowała pakiet zmian pn. FAST-CARE rozszerzający możliwości udzielania wsparcia w ramach polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie (CARE). Dodatkowo w ramach prac grupy B.5 odbyła się prezentacja i dyskusja nad projektem rozporządzenia PE i Rady ustanawiającego przepisy szczegółowe, dotyczące programów współpracy na lata 2014–2020, wspieranych z Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” w związku z zakłóceniem realizacji programów spowodowanego wojną w Ukrainie. Polska w swoich wystąpieniach akcentowała konieczność niezwłocznego przyjęcia ww. propozycji i wyraziła poparcie dla procedowania obu ww. dokumentów w trybie szybkiej ścieżki.

W trakcie prezydencji czeskiej przyjęto konkluzje do 8. specjalnego sprawozdania Europejskiego Trybunału Obrachunkowego „Wsparcie z EFRR na rzecz konkurencyjności MŚP. Uchybienia w koncepcji osłabiły skuteczność finansowania”. Polska wraz z innymi państwami członkowskimi wyraziła poparcie dla konkluzji, z zadowoleniem przyjmując w szczególności zobowiązania UE do wzmacniania zrównoważonego rozwoju i konkurencyjności MŚP jako jednego z zasadniczych priorytetów w perspektywie finansowej 2021-2027 r.

Polityka miejska

Prace prezydencji czeskiej w obszarze polityki miejskiej toczyły się przede wszystkim na forum grupy Dyrektorów Generalnych ds. rozwoju miast UE (ang. *Directors General on Urban Matters*) i grupy ds. rozwoju miast UE (ang. *Urban Development Group*). Dotyczyły przede wszystkim prac nad uruchomieniem dwóch nowych Partnerstw Tematycznych Agendy Miejskiej dla UE w zakresie zazieleniania miast i zrównoważonej turystyki. W tym okresie przeprowadzony został nabór do ww. Partnerstw, w wyniku którego Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej RP oraz Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego zostali wybrani jako członkowie Partnerstwa dot. zazieleniania miast. Prace w ramach ww. Partnerstw rozpoczną się oficjalnie podczas wydarzenia pn. *Cities Forum* w Turynie w marcu 2023 r.

W ramach prac prezydencji czeskiej przeprowadzono również dyskusje na temat Europejskiej Inicjatywy Miejskiej (ang. *European Urban Initiative*, EUI), która ma wspierać tworzenie innowacyjnych rozwiązań dla wyzwań miejskich. Z EFRR na realizację ww. inicjatywy w okresie 2021-2027 przeznaczonych jest 450 mln euro. Podczas prezydencji czeskiej dyskutowano nad kwestiami funkcjonowania punktów kontaktowych ds. EUI w państwach członkowskich, które będą skorelowane z funkcjonowaniem punktów kontaktowych ds. programu URBACT i zaczną funkcjonować w I połowie 2023 r. W trakcie prezydencji czeskiej przyjęty został również program URBACT na lata 2021-2027 (URBACTIV). Celem programu jest wymiana wiedzy i dobrych praktyk pomiędzy miastami i różnymi szczeblami administracji publicznej.

Polityka terytorialna

Prezydencja czeska kontynuowała prace na rzecz wymiaru terytorialnego polityk publicznych koncentrując się na kwestiach związanych z innowacjami i przedsiębiorczością regionów. W ramach Europejskiej Sieci Obserwacyjnej Rozwoju Terytorialnego i Spójności Terytorialnej (ang. *European Observation Network for Territorial Development and Cohesion*, ESPON) opracowane zostało badanie „*Entrepreneurial Regional Governance: societal innovation beyond spatial frontiers*”. Polska brała

aktywny udział w spotkaniach realizowanych w ramach ESPON, w tym w opracowywaniu kształtu nowego programu ESPON 2030.

W trakcie prezydencji czeskiej strona polska uczestniczyła również w pracach i spotkaniach Sieci Krajowych Punktów Kontaktowych do spraw Spójności Terytorialnej NTCCP oraz Dyrektorów Generalnych do spraw Spójności Terytorialnej. Głównym celem posiedzeń było określenie sposobu przeglądu Agendy Terytorialnej UE 2030 oraz realizacji sześciu akcji pilotażowych wdrażających Agendę Terytorialną. Polska jest liderem akcji pilotażowej dotyczącej badania wpływu terytorialnego polityk publicznych („*Understanding how sector policies shape spatial (im)balances: Region-focused Territorial Impact Assessment - TIA*”), w której uczestniczą także: Czechy, Niemcy, Słowenia. W ramach realizacji projektu Polska uczestniczyła w dwóch wydarzeniach prezydencji czeskiej promując TIA podczas sesji tematycznych na konferencji w Jaseniku (10-11 listopada 2022 r.) oraz seminarium ESPON (7-8 grudnia 2022 r.).

Kolejnym ważnym zagadnieniem w ramach polityki terytorialnej były wydarzenia związane ze Strategią Karpacką. W październiku 2022 r. Przedstawiciele Polski uczestniczyli w spotkaniu Grupy Karpaty przy Komitecie Regionów, podczas którego podkreślali zalety wynikające ze współpracy na poziomie makroregionalnym oraz przyjęcia Strategii Makro-Regionalnej UE dla Regionu Karpat, w szczególności w kontekście rosyjskiej agresji Ukrainy i perspektywy odbudowy ukraińskich regionów oraz pobudzenia gospodarki całej wschodniej granicy UE.

4.7 Nauka, badania i innowacje

Podczas prezydencji Czech w Radzie Unii Europejskiej zatwierdzono także konkluzje w sprawie infrastruktury badawczych oraz konkluzje w sprawie Nowego europejskiego planu na rzecz innowacji. Przyjęto również zalecenie Rady w sprawie zasad przewodnich w odniesieniu do waloryzacji wiedzy.

W odniesieniu do konkluzji Rady w sprawie infrastruktury badawczych Polska wskazywała m.in. na kluczową rolę Europejskiego Forum Strategii do spraw Infrastruktury Badawczych (ESFRI) w kształtowaniu krajobrazu infrastruktury badawczych oraz podkreślała odmienny charakter infrastruktury badawczych i infrastruktury technologicznych.

Konkluzje w sprawie Nowego europejskiego planu na rzecz innowacji podkreślają rolę elastycznych i sprzyjających innowacjom ram regulacyjnych, znaczenie prywatnych inwestycji w badania naukowe i innowacje oraz zasadność poszerzenia zakresu umiejętności unijnych podmiotów zajmujących się badaniami naukowymi i innowacjami. W toku prac nad konkluzjami Polska postulowała rozszerzenie rodzajów innowacji uwzględnionych w dokumencie o m.in. innowacje społeczne oraz proponowała odejście od zbyt skrajnego skoncentrowania konkluzji na poziomie regionów.

Zalecenie Rady zawiera zestaw 24 zasad w obszarach takich jak waloryzacja wiedzy w polityce badań naukowych i innowacji, zarządzanie aktywami intelektualnymi, znaczenie (waloryzacji wiedzy) w publicznych programach finansowania. Polska zobowiązała się do zaangażowania w działania na rzecz waloryzacji wiedzy w ramach agendy politycznej nowej europejskiej przestrzeni badawczej (ang. *European Research Area – ERA*).

5. Odporność instytucji demokratycznych

5.1 Praworządność

Sprawozdanie na temat praworządności w drugiej połowie 2022 r. – Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej

13 lipca 2022 r. Komisja Europejska, w ramach corocznego przeglądu praworządności, opublikowała dokument roboczy służb Komisji *Sprawozdanie na temat praworządności w 2022 r. – Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej – Rozdział dotyczący Polski*.

Polska nie podziela uwag zawartych w rozdziale dotyczącym praworządności w Polsce. Przedstawiona treść projektu wskazuje na to, że po raz kolejny Komisja Europejska prezentuje nieobiektywne oceny oraz nie bierze rzetelnie pod uwagę stanu praworządności w Polsce, zaprezentowanego we wcześniej przedstawianych stanowiskach strony polskiej. W dalszym ciągu pomijana jest argumentacja polskiego rządu, a Komisja opiera się na nierzetelnych, niesprawdzonych źródłach informacji oraz stosuje podwójne standardy przy ocenie praworządności w państwach członkowskich Unii Europejskiej. W sprawach dotyczących praworządności, Komisja ponawia te same zastrzeżenia pod adresem Polski, nie zgłaszając jednocześnie uwag do tożsamyh z polskimi rozwiązań ustrojowych, obowiązujących

w innych państwach Unii. Należy także zwrócić uwagę, że zarzuty zawarte w Sprawozdaniu dotyczą nie tylko obszarów ocenianych w ramach corocznego przeglądu praworządności, lecz również kwestii dotyczących sytuacji wewnętrznej państwa w sferach nieobjętych kompetencjami Unii.

Ponadto, w tegorocznym Sprawozdaniu Komisja Europejska po raz pierwszy, bez uprzednich konsultacji, umieściła dla poszczególnych państw członkowskich zalecenia, których realizacja ma być przedmiotem oceny Komisji w kolejnych edycjach Sprawozdania na temat praworządności. Zalecenia Komisji należy traktować jako kolejny instrument wywierania wpływu na sprawy wewnętrzne, w zakresie których Unia Europejska nie ma kompetencji.

Przegląd praworządności

13 grudnia 2022 r. na posiedzeniu Rady ds. Ogólnych omawiany był stan praworządności w Polsce oraz w Portugalii, Rumunii, Słowenii i Szwecji. Dyskusja opierała się na Sprawozdaniu nt. praworządności za rok 2022.

Polska podkreśla konieczność opierania się podczas dyskusji na tych samych kryteriach w odniesieniu do każdego z państw członkowskich zgodnie z zasadą równego traktowania. Jakakolwiek dyskusja i przegląd dotyczący stanu praworządności w państwach członkowskich, prowadzony na forum Rady UE lub w Parlamencie Europejskim, nie może naruszać ani powielać traktatowych mechanizmów dot. praworządności ani też kompetencji instytucji UE wynikających z postanowień art. 7 TUE.

Podczas posiedzenia Polska odniosła się do ustaleń Komisji zgodnie z przyjętym 2 września 2022 r. stanowiskiem Rządu, uwzględniając aktualny na dzień posiedzenia stan prawny, a także wskazała na błędy metodologiczne przygotowania Sprawozdania. Polska przedstawiła informacje dotyczące w szczególności niezależności Krajowej Rady Sądownictwa i Prokuratora Generalnego, nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw z 9 czerwca 2022 r., niezależności Centralnego Biura Antykorupcyjnego, pluralizmu mediów oraz procedury stanowienia prawa i pomocy Rządu uchodźcom wojennym z Ukrainy.

Dyskusja horyzontalna na temat praworządności

20 września 2022 r. miała miejsce coroczna dyskusja horyzontalna nt. praworządności. Tematem dyskusji było m.in. wykorzystanie instrumentów ochrony praworządności oraz reformy, które należy w tym zakresie wprowadzić. Polska podkreśliła swoje przywiązania do praworządności oraz inicjatyw UE, które pozostają zgodne z literą i duchem Traktatów. Ponadto, Polska zgłosiła uwagi dotyczące nieobiektywnego charakteru Sprawozdania Komisji i wątpliwości co do wartości i podstawy prawnej wprowadzonych po raz pierwszy do Sprawozdań zaleceń.

Postępowania dotyczące niezależności sądów w Polsce w drugiej połowie 2022 r.

Postępowania skargowe (art. 258 TFUE)

W drugiej połowie 2022 r. przed Trybunałem Sprawiedliwości w toku znajdowało się jedno postępowanie ze skargi Komisji Europejskiej przeciwko Polsce wszczęte na podstawie art. 258 TFUE (sprawa C-204/21). W postępowaniu tym KE stawia zarzuty dotyczące między innymi zgodności

przepisów polskich z zakresu postępowań dyscyplinarnych oraz dotyczących uchylania immunitetów sędziowskich, z zasadą niezależności sądów, o której mowa w art. 19 ust. 1 TUE.

Zgodnie z niewiążącą opinią Rzecznika Generalnego z dnia 15 grudnia 2022 r. Polska częściowo naruszyła prawo UE. Rzecznik zaproponował oddalenie skargi Komisji w zakresie, w jakim Komisja kwestionuje zgodność z prawem powierzenia wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych do rozpoznawania zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Na ten moment TSUE nie wyznaczył terminu ogłoszenia wyroku.

Sprawy prejudycjalne przed TSUE dotyczące niezależności polskich sądów

W drugiej połowie 2022 r. przed Trybunałem Sprawiedliwości toczyły się sprawy prejudycjalne zainicjowane pytaniami polskich sądów oraz sądów innych państw członkowskich, dotyczące niezależności polskiego wymiaru sprawiedliwości.

W sprawach prejudycjalnych C-615/20 i C-671/20 *YP e.a. i in.* oraz C-181/21 i C-269/21 *G. i in.* opinie Rzeczników Generalnych zostały wydane 15 grudnia 2022 r.

W niewiążącej opinii w sprawach C-615/20 i C-671/20 *YP e.a. i in.* Rzecznik proponuje TSUE odpowiedź, według której przepisy traktatowe stoją na przeszkodzie uregulowaniom krajowym, które m.in. przyznają właściwość do wydawania zezwoleń na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziów oraz zawieszenie ich w czynnościach sądowi, który nie spełnia odpowiednich wymogów; oraz które zakazują sądom krajowym badania zgodności z prawem i mocy wiążącej niektórych uchwał Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego i traktują takie badanie jako przewinienie. Ponadto, przepisy UE według opinii nakładają na wszystkie organy państwowe obowiązek m.in. usunięcia wszystkich sprzecznych z prawem skutków uchwał Izby Dyscyplinarnej.

W niewiążącej opinii w sprawach C-181/21 i C-269/21 *G. i in.* Rzecznik wskazał, że nie każde uchybienie, które może wystąpić w trakcie procedury powołania sędziego, pozwala na podanie w wątpliwość niezawisłości i bezstronności tego sędziego, a tym samym na wzbudzenie wątpliwości co do tego, czy skład orzekający, w którym on zasiada, ma przymiot „niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy” w rozumieniu prawa Unii. Zgodnie z opinią, sam brak udziału organu samorządu sędziowskiego w procedurze nominacyjnej nie wystarczy do podważenia zgodności z prawem powołania danej osoby na stanowisko sędziego; sam udział organu takiego jak Krajowa Rada Sądownictwa w procedurze powoływania sędziów nie może prowadzić do powzięcia wątpliwości co do niezawisłości sędziów wyłonionych w tym procesie; właściwość Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego do kontrolowania uchwał Krajowej Rady Sądownictwa podjętych w tym kontekście została w znacznej mierze i wbrew prawu zawężona, a sądy odsyłające nie przedstawiły żadnego konkretnego dowodu natury systemowej bądź indywidualnej na poparcie istnienia uzasadnionych i poważnych wątpliwości w tym zakresie. Rzecznik skłonił, że powołane czynniki same w sobie nie wystarczą do sformułowania wniosku, że postępowania prowadzące do powołania sędziów sądów powszechnych w spornych sprawach są niezgodne z wymogami prawa Unii. Rzecznik proponuje TSUE odpowiedź, zgodnie z którą nie jest „sądem ustanowionym na mocy ustawy” sąd, jeżeli sędzia zasiadający w składzie orzekającym tego sądu został powołany w wyniku procedury, w której: a) nie zasięgnięto opinii organu samorządu sędziowskiego; b) kandydaci na to stanowisko zostali powołani na podstawie uchwały organu takiego jak Krajowa Rada Sądownictwa; i c) kandydaci w konkursie nie mogli zaskarżyć postępowania nominacyjnego do sądu spełniającego wymogi prawa Unii, a powyższe czynniki w połączeniu z wszelkimi innymi istotnymi okolicznościami charakteryzującymi przebieg tego postępowania mogą wzbudzać w przekonaniu jednostek wątpliwości natury systemowej co do niezawisłości i bezstronności sędziów powołanych w jego wyniku. Na ten moment TSUE nie wyznaczył w tych sprawach terminu ogłoszenia wyroku.

W sprawie prejudycjalnej C-718/21 *Krajowa Rada Sądownictwa* 8 listopada 2022 r. odbyła się rozprawa, na której Trybunał wyznaczył termin wydania opinii Rzecznika Generalnego na dzień 2 marca 2023 r.

W pozostałych sprawach prejudycjalnych dotyczących niezależności polskich sądów, zainicjowanych przez polskie sądy nie wyznaczono terminów rozpraw, przedstawienia opinii czy wydania wyroku.

Na koniec należy podkreślić, że 13 października 2022 r. Trybunał wydał wyroki w sprawach C-698/20 *Gmina Wieliszew* oraz C-355/21 *Procter & Gamble International Operations*, w których TSUE zdecydował o kontynuowaniu linii orzeczniczej zapoczątkowanej wyrokiem w sprawie C-132/20 *Getin Noble Bank*, i potwierdził domniemanie że sąd krajowy, niezależnie od tego, w jakim konkretnie składzie sędziowskim orzeka, jest sądem w rozumieniu art. 267 TFUE.

Procedura art. 7 TUE wobec Polski

18 października 2022 r. na forum Rady ds. Ogólnych w procedurze z art. 7 TUE wobec Polski miało miejsce posiedzenie w formule *State of Play*. Polska przedstawiła istotne informacje pozostające w zakresie procedury. Poinformowano w szczególności o realizacji wyroku TSUE z 15 lipca 2021 r., przedstawiono wyjaśnienia dot. orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego ws. zasady pierwszeństwa prawa UE oraz dot. niezależności Krajowej Rady Sądownictwa i niezależności sędziów. Ponadto Polska ponownie podkreśliła czasochłonność trwającej procedury oraz brak wymiernych rezultatów. Wskazano na jej wysokie koszty polityczne i konieczność pracy nad jej zakończeniem. Polska przypomniała, że wielokrotnie wyjaśniała już stan praworządności w kraju, a częste debaty obniżają powagę tematu. Podkreśliła również, że instytucje UE powinny powstrzymać się od powielania istniejących mechanizmów UE dotyczących praworządności oraz łączenia w nich wymiarów politycznego, prawnego i gospodarczego – tj. postępowań ws. uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, corocznych przeglądów praworządności, procedury z art. 7 TUE oraz rozporządzenia 2020/2092 w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii.

5.2 Europejski Plan Działania na rzecz Demokracji

Prezydencja czeska kontynuowała prace nad projektami wchodzącymi w skład tzw. pakietu demokratycznego, mającego na celu wzmocnienie demokracji i uczciwości wyborów. W ocenie Polski bezprecedensowy skandal korupcyjny w PE, który został ujawniony w grudniu 2022 r., pokazał jeszcze wyraźniej potrzebę wzmocnienia instytucji UE w zakresie odporności na nielegalne wpływy z zewnątrz oraz zdolności przeciwdziałania praktykom korupcyjnym. Szczególną uwagę prezydencja czeska poświęciła negocjacom 2 projektów z ww. pakietu: projektowi rozporządzenia ws. statutu i finansowania europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych (eppf) oraz projektowi rozporządzenia ws. przejrzystości i targetowania reklamy politycznej.

Finansowanie europejskich partii politycznych i europejskich fundacji politycznych

W zakresie projektu dot. eppf w okresie prezydencji czeskiej odbyły się 3 trilogi. Główne postulaty PE były sprzeczne ze stanowiskiem Rady przyjętym w ramach częściowego podejścia ogólnego w marcu 2022 r. Polska zasadniczo poparła zmianę rozporządzenia ws. eppf i dążąc do porozumienia, była skłonna zgodzić się na nierozszerzanie podejścia ogólnego o kwestie dotyczące reklamy politycznej oraz usunięcie odnośnych przepisów, które nie zostały uwzględnione w częściowym podejściu ogólnym. Polska wyraziła gotowość zaakceptowania propozycji kompromisowych prezydencji czeskiej w kwestii: a) wymogów dotyczących przejrzystości i równowagi płci, z zastrzeżeniem, że nie akceptuje użytego w tym kontekście pojęcia *gender* oraz *gender balance* i opowiada się za stosowaniem wynikającego z prawa pierwotnego pojęcia „równość kobiet i mężczyzn” (*equality between women and men*); b) poziomu współfinansowania europejskich partii i fundacji politycznych (eppf) oraz nowej kategorii dochodów własnych oraz c) mechanizmu *due diligence* dotyczącego darowizn. W kontekście dwóch podstawowych zagadnień blokujących negocjacje z PE, Polska poparła zaproponowany przez prezydencję czeską brak elastyczności w zakresie finansowania krajowych

kampanii referendalnych w sprawach dotyczących kwestii unijnych. Sprzeciwiła się natomiast zaproponowanym przez prezydencję czeską zmianom dotyczącym ustanowienia pewnego stopnia stowarzyszenia partii spoza UE z eppf, z uwagi na ryzyko obcej ingerencji. Z tego samego powodu była także przeciwna jakiegokolwiek finansowaniu eppf ze źródeł spoza UE. Ze względu na utrzymanie przeciwstawnych stanowisk Rady i PE w kwestii finansowania referendów krajowych przez eppf oraz członkostwa/stowarzyszenia partii spoza UE w eppf, prezydencja czeska zrezygnowała ostatecznie z organizacji kolejnego trilogu. Zadanie przełamania impasu w negocjacjach międzyinstytucjonalnych podejmie od początku 2023 r. szwedzka prezydencja.

Przejrzystość i targetowanie reklamy politycznej

Natomiast w ramach intensywnej negocjacji ws. projektu rozporządzenia w sprawie przejrzystości i targetowania reklamy politycznej Polsce udało się przeforsować kilka istotnych postulatów, m.in.: 1) doprecyzowanie definicji „działalności w zakresie reklamy politycznej”; 2) zapewnienie zgodności okresowych sprawozdań dotyczących usług reklamy politycznej z odpowiednimi przepisami dyrektywy ws. rachunkowości; 3) zapewnienie, że gromadzenie i przetwarzanie szczególnych kategorii danych osobowych do celów targetowania i amplifikacji reklamy politycznej powinno się odbywać za wyraźną zgodą użytkownika. Na posiedzeniu Rady ds. Ogólnych 13 grudnia 2022 r. Polska poparła przyjęcie podejścia ogólnego, składając zarazem oświadczenie zawierające postulat wyłączenia z zakresu rozporządzenia danych osobowych ujawniających poglądy polityczne, które podmiot danych wyraźnie upublicznił (w rozumieniu art. 9 ust. 1 RODO). Na ww. podstawie, od początku 2023 r., Rada przystąpi do trilogów.

Akt o Wolności Mediów

Istotnym elementem pakietu UE na rzecz wzmocnienia demokracji jest również zapewnienie swobody działania mediów i ich pluralizmu. W tym kontekście prezydencja czeska rozpoczęła prace nad opublikowanym przez KE 16 września 2022 r. projektem rozporządzenia PE i Rady ustanawiającego wspólne ramy dla usług medialnych na rynku wewnętrznym, czyli tzw. Aktem o Wolności Mediów (dalej jako: *Media Freedom Act*). Polska, podobnie jak znacząca grupa państw członkowskich, wskazała na wątpliwości dotyczące kompetencji UE do wprowadzenia proponowanych regulacji na poziomie UE. Polska, wraz z innymi państwami członkowskimi, zwróciła uwagę na potrzebę szczegółowej debaty na temat wybranej przez KE podstawy prawnej projektu rozporządzenia (art. 114 TFUE) oraz podziału kompetencji pomiędzy państwa członkowskie i UE. M.in. dzięki aktywności Polski Służba Prawna Rady UE została zobowiązana do opracowania szczegółowej analizy prawnej dotyczącej zgodności poszczególnych propozycji zawartych w projekcie rozporządzenia z TFUE. Opinia prawna, która powinna być podstawą do dalszych prac nad projektem rozporządzenia, ma być przedstawiona państwom członkowskim na początku 2023 r. Wśród projektowanych regulacji budzących zastrzeżenia Polski znalazły się przepisy zobowiązujące państwa członkowskie do rozszerzenia kompetencji dotychczasowych organów regulacyjnych (lub utworzenia nowych regulatorów) w zakresie kontroli wykonywania przepisów nakładanych na prasę (np. gwarancje niezależności prasy, kontrola koncentracji prasy). Polska w toku prac wskazała na wątpliwości dotyczące możliwości i celowości rozszerzenia kompetencji krajowych organów regulacyjnych właściwych w zakresie audiowizualnych usług medialnych na rynek prasy. Jednocześnie Polska podkreśliła, iż nałożenie obowiązku w tym zakresie powinno dotyczyć wyłącznie kwestii, w których jest to niezbędne dla poprawnego funkcjonowania jednolitego rynku, co wymaga szczegółowych analiz prawnych i doprecyzowania przepisów. Ponadto, Polska, podobnie jak wiele innych państw członkowskich, postuluje zagwarantowanie Europejskiej Radzie ds. Usług Medialnych, która ma zastąpić Europejską Grupę Regulatorów ds. Audiowizualnych Usług Medialnych, pełnej

niezależności i takiego ukształtowania jej zadań, aby nie ingerowały one w kompetencje państw członkowskich. W ocenie Polski projektowane rozporządzenie tworzy de facto organ regulacyjny na szczeblu UE, w zakresie kompetencji, które dotychczas były uznawane za kompetencje państw członkowskich, obejmując rynek radia oraz prasy.

5.3 Konferencja ws. przyszłości Europy (CoFE)

Podczas prezydencji czeskiej kontynuowane były prace w zakresie działań następczych po zakończonej 9 maja 2022 r. Konferencji ws. przyszłości Europy (CoFE) i opublikowanym wówczas raporcie końcowym zawierającym 49 propozycji i 326 środków ich realizacji.

15 listopada 2022 r. przyjęte zostało stanowisko Rządu w sprawie raportu końcowego CoFE, uwzględniające kierunkową ocenę propozycji zawartych w raporcie oraz stanowisko względem dalszych działań związanych z ich realizacją. Podkreślono sprzeciw wobec propozycji legislacyjnych, do których wprowadzenia konieczna byłaby zmiana Traktatów, w tym dot. rozbudowania kompetencji UE, przejścia z zasady jednomyślności na rzecz większości kwalifikowanej albo zmierzającym do naruszenia równowagi instytucjonalnej i rozszerzenia kompetencji PE.

2 grudnia 2022 r. w siedzibie Parlamentu Europejskiego w Brukseli odbyło się wydarzenie międzyinstytucjonalne mające na celu przekazanie obywatelom informacji zwrotnej o działaniach podjętych przez instytucje w kierunku realizacji raportu końcowego CoFE. Radę UE reprezentowała prezydencja czeska, która przedstawiła informację nt. prac jakie Rada podjęła w związku z raportem końcowym CoFE, w tym o przyjętych inicjatywach, realizujących przedstawione w trakcie CoFE propozycje obywateli, oraz dyskusjach nt. dalszych możliwych działaniach Rady.

Ponadto, prezydencja czeska opublikowała 6 grudnia 2022 r. raport podsumowujący dyskusje odbywające się w jej trakcie w formie ds. ogólnych Rady UE⁸, który ma stanowić punkt wyjścia dla dalszych prac kolejnych prezydencji. W trakcie prezydencji czeskiej Rada UE omówiła w szczególności trzy kwestie związane z działaniami następczymi CoFE:

1) Zastosowanie klauzul pomostowych w celu odejścia od jednomyślności w Radzie UE

Prezydencja opracowała raport podsumowujący przekazane pisemnie stanowiska państw członkowskich względem zastosowania poszczególnych klauzul pomostowych, który następnie ministrowie omówili na forum Rady ds. Ogólnych. W wyniku tego raportu prezydencja przeprowadziła dyskusję nt. możliwości zastosowania procedury kładki wyłącznie w obszarze Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, który uzyskał najszerze poparcie wśród państw członkowskich. Zarówno raport jaki i przeprowadzone w trakcie prezydencji dyskusje wykazały dużą rozbieżność między stanowiskami państw członkowskich względem obszarów w których Rada mogłaby zrezygnować z jednomyślności.

2) Działania autonomiczne Rady UE

Prezydencja opracowała listę propozycji zawartych w raporcie końcowym CoFE, które Rada mogłaby zrealizować samodzielnie poprzez podjęcie niezależnej od Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego inicjatywy w ramach czterech głównych wątków: 1) koordynacji polityki państw członkowskich na szczeblu UE; 2) polityki zagranicznej; 3) działań komunikacyjnych;

4) innych (związanych z organizacją zwykłej procedury ustawodawczej, korzystania z tłumaczenia maszynowego i działań przejrzystościowych Rady). Prezydencja odnotowała poparcie państw w szczególności w odniesieniu do działań w zakresie: dezinformacji, transparentności, umiejętności obywateli korzystania z mediów, wielojęzyczności, zatrudnienia dla osób przynależących do marginalizowanych grup społecznych, wzmocnienia współpracy transgranicznej oraz edukacji i sportu, a także dla działań komunikacyjnych.

⁸ Tj. podczas posiedzeń grupy roboczej ds. ogólnych i Rady ds. Ogólnych.

3) Przekazanie Radzie Europejskiej propozycji Parlamentu Europejskiego ws. zmian traktatów przedłożonych na mocy art. 48 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej

9 czerwca 2022 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję w sprawie zwołania konwentu w celu zmiany traktatów. Punkt 3 rezolucji stwierdza, że w odniesieniu do propozycji Konferencji, które wymagają zmiany traktatów, parlamentarna Komisja Spraw Konstytucyjnych opracuje odpowiednie propozycje przeznaczone do przedłożenia Radzie zgodnie z art. 48 ust. 2 TUE. Pkt 6 rezolucji zawiera także dwie propozycje zmiany traktatów przedkładane tym samym Radzie zgodnie z art. 48 ust. 2. W trakcie dyskusji na posiedzeniach Rady ds. Ogólnych większość delegacji uznała, że przed podjęciem decyzji o przekazaniu Radzie Europejskiej propozycji PE dot. zmian traktatów należy zapoznać się z raportem opracowywanym obecnie przez Komisja Spraw Konstytucyjnych. Ponadto, większość państw członkowskich stoi na stanowisku, że na obecnym etapie należy dać pierwszeństwo propozycjom i inicjatywom, które można zrealizować w obowiązujących ramach traktatowych.

W dyskusjach na forum Rady UE Polska kładła nacisk na konieczność priorytetowego wdrożenia propozycji dot. kwestii istotnych dla obywateli i bezpośrednio związanych z życiem publicznym, oraz które można w efektywny sposób wdrożyć obecnymi ramach traktatowych, z poszanowaniem traktatowej zasady kompetencji powierzonych, a także zasad subsydiarności i proporcjonalności. Postulowaliśmy o wykorzystanie w maksymalny sposób procesu programowania legislacyjnego, w ramach którego Polska będzie każdorazowo zajmowała stanowisko wobec ew. nowych propozycji legislacyjnych i pozalegisacyjnych przedstawianych przez KE.

5.4 Prawa człowieka

Promocja praw człowieka należy do priorytetów polskiej polityki zagranicznej. Podczas prezydencji Czech prowadzona była na następujących forach multilateralnych: Unia Europejska (zwłaszcza grupa robocza UE ds. praw człowieka - COHOM), Zgromadzenie Ogólne ONZ, w tym zwłaszcza Trzeci Komitet, odpowiedzialny za problematykę społeczną, humanitarną oraz praw człowieka, Rada Praw Człowieka ONZ (Polska jest jej członkiem w kadencji w latach 2020-2022), Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (w ramach Stałej Rady OBWE), Rada Europy (m.in. w ramach Komitetu Ministrów).

Głównymi obszarami tematycznymi zaangażowania Polski były: promocja demokracji oraz dobrego rządzenia (ang. *good governance*); ochrona i promocja praw najsłabszych grup, w tym praw dzieci, osób z niepełnosprawnościami i osób należących do mniejszości religijnych; ochrona i promocja praw człowieka jako kluczowego elementu dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym.

Z uwagi na sytuację geopolityczną wynikającą z rosyjskiej agresji na Ukrainę priorytetem było zapewnienie przestrzegania praw człowieka na terenach okupowanych, zagwarantowanie odpowiedzialności za naruszanie praw człowieka oraz poprawa stanu praw człowieka w Rosji i Białorusi. Tradycyjnie, Polska angażowała się w działania priorytetowe dla UE, m.in. w globalną abolicję kary śmierci oraz ochronę obrońców praw człowieka. W odniesieniu do obszarów geograficznych przedmiotem szczególnej aktywności Polski pozostawała kwestia praw człowieka w Europie Wschodniej i na Kaukazie Południowym (w Białorusi, Federacji Rosyjskiej oraz na okupowanych lub separatystycznych obszarach Gruzji i Ukrainy). Polska angażowała się również w dyskusje i inicjatywy poświęcone sytuacji praw człowieka w innych częściach świata, w tym w Afganistanie, Chinach (region Xinciang) oraz Iranie.

Na forum UE, w ramach grupy roboczej UE ds. praw człowieka – COHOM, Polska aktywnie uczestniczyła w opracowywaniu polityki zewnętrznej UE w zakresie praw człowieka i przygotowywaniu podstaw do decyzji Rady w tej dziedzinie. Polska angażowała się w prace nad

unijnym stanowiskiem na 50 i 51 sesje Rady Praw Człowieka, 77 sesję Trzeciego Komitetu Zgromadzenia Ogólnego ONZ, projektem stanowiska UE na 67 sesję Komisji ds. Statusu Kobiet, projektem konkluzji Rady ws. priorytetów UE na fora prawno-człowiecze w 2023 roku.

W toku negocjacji podnosiliśmy m.in. znaczenie problematyki wschodniej – głównie odpowiedzialności Rosji za agresję na Ukrainę, łamanie praw człowieka w Rosji i Białorusi, znaczenie problematyki wolności religii lub wyznania, ochrony praw osób należących do grup wrażliwych (dzieci, niepełnosprawnych) oraz zabezpieczaliśmy interesy RP w odniesieniu do kwestii wrażliwych (*gender*, zdrowia i praw seksualnych i reprodukcyjnych, edukacji seksualnej).

Do osiągnięć Polski w dziedzinie praw człowieka w II połowie 2022 r. na arenie międzynarodowej zaliczyć należy:

- przedstawienie podczas 50 sesji Rady Praw Człowieka przez UE międzyregionalnego wspólnego wystąpienia (JST) dotyczącego sytuacji w Rosji, które zostało poparte przez 47 państw;
- przedstawienie przez 26 państw członkowskich UE (bez Węgier) podczas 51 sesji Rady Praw Człowieka rezolucji *Situation of human rights in the Russian Federation*, ustanawiającej mandat Specjalnego Sprawozdawcy ds. praw człowieka w Rosji;
- przyjęcie podczas 51. sesji Rady Praw Człowieka rezolucji nt. roli dobrego rządzenia w ochronie i promocji praw człowieka, cyklicznie przedstawianej przez Polskę. W 2022 r. inicjatywa uzyskała poparcie polityczne (sponsoring) 78 państw, w tym wszystkich państw członkowskich UE;
- zorganizowanie przez polskie przewodnictwo w OBWE Warszawskiej Konferencji Wymiaru Ludzkiego OBWE (26 września – 7 października 2022 r.) – największego wydarzenia w obszarze wymiaru ludzkiego OBWE od 2019 r. i największej konferencji poświęconej prawom człowieka na terenie OBWE, która zgromadziła ponad 1100 osób, w tym głównie przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego z państw Europy Wschodniej.

Przystąpienie UE do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka

W 2020 r. na forum Rady Europy wznowiono prace prowadzone w latach 2011-2013 mające prowadzić do wypracowania tekstu dokumentów akcesyjnych umożliwiających przystąpienie UE do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Prace prowadzone są na poziomie Rady Europy w ramach grupy *ad hoc* ds. przystąpienia Unii Europejskiej do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka („CDDH 46+1”). Jej zadaniem jest uwzględnienie zastrzeżeń zgłoszonych przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w opinii 2/13 z 18 grudnia 2014 r. w dokumentach akcesyjnych wypracowanych w poprzedniej fazie negocjacji.

Materia wymagająca uregulowania celem spełnienia wymogów TSUE zawartych w opinii 2/13 została podzielona na 4 koszyki: koszyk 1 – specyficzne dla UE mechanizmy postępowania przed ETPC, koszyk 2 – funkcjonowanie skarg międzypaństwowych i wniosków o opinię doradczą w stosunku do państw członkowskich UE, koszyk 3 – zasada wzajemnego zaufania pomiędzy państwami członkowskimi UE oraz Koszyk 4 – wyłączone spod jurysdykcji TSUE działania UE w obszarze wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB). W toku prac konieczne okazało się rozważenie wprowadzenia zmian także w stosunku do zapisów dotyczących postępowania przed Komitetem Ministrów Rady Europy

w przedmiocie wykonywania orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Prace nad powyższymi kwestiami odbywają się dwutorowo: na poziomie wspomnianej wyżej grupy *ad hoc* CDDH 46+1 na forum Rady Europy mają miejsce prace nad tekstem dokumentów akcesyjnych, natomiast wewnątrz Unii Europejskiej, trwają prace nad Regułami Wewnętrzными (*Internal Rules*), które normowałyby tryb postępowania w sprawach strasburskich w ramach UE.

Prace nad zagadnieniami objętymi koszykiem 1, 2 i 3 na forum Rady Europy zostały wstępnie zakończone lub powoli zmierzają do finalizacji. Trwają prace nad rozwiązaniem kwestii objętej

koszykiem 4. W ramach tego zagadnienia prezydencja czeska zaproponowała przyjęcie rozwiązania wewnętrznego w ramach UE w postaci deklaracji międzyrządowej.

Polska aktywnie uczestniczy w pracach nad przystąpieniem UE do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Dostrzega konieczność uregulowania kwestii wchodzących w zakres tzw. koszyka 4, tj. działań UE w obszarze WPZiB wyłączonych spod jurysdykcji TSUE, celem umożliwienia przystąpienia UE do EKPC. Zauważa, że korzystne byłoby uregulowanie tej kwestii wewnątrz UE. Niemniej, zgłasza wątpliwości, w zakresie ukształtowanie tej kwestii w drodze deklaracji międzyrządowej. W pozostałym zakresie Polska wskazuje, że istotne jest takie kształtowanie ram prawnych przystąpienia UE do Konwencji, aby przetrwały one próbę czasu.

IV. Pozostałe obszary funkcjonowania UE

1. Strefa Schengen, ochrona granic i wzmocnienie bezpieczeństwa wewnętrznego UE

Reforma strefy Schengen

Strefa Schengen stanowi podstawę sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego towarów i usług UE oraz umożliwia Europejczykom organizowanie życia prywatnego i zawodowego wokół nieskrępowanego podróżowania po Europie. Jednak przepisy regulujące działanie Schengen wymagają aktualizacji, aby były dostosowane do zmieniających się wyzwań. Pandemia, obawy dotyczące bezpieczeństwa, problemy z zarządzaniem migracją oraz atak hybrydowy polegający na instrumentalnym użyciu migracji do celów politycznych przez reżim białoruski to wyzwania, przed którymi stanęła strefa Schengen i dlatego wskazano na konieczność pogłębionej reformy obszaru Schengen, która została zapoczątkowana przez poprzednie prezydencje.

W związku z powyższym prezydencja czeska kontynuowała inicjatywę prezydencji francuskiej dot. utworzenia Rady Schengen jako organu koordynującego, na poziomie politycznym i zarządczym, zarówno kwestie prawne, jak i techniczne w ujęciu horyzontalnym, związane z wdrażaniem dorobku Schengen oraz funkcjonowaniem strefy Schengen, w tym nadawaniem kierunku dalszego rozwoju Agencji Frontex. Państwa członkowskie, w tym Polska, poparły tę propozycję. Na spotkaniu Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (WSiSW) w dniu 8 grudnia 2022 r. prezydencja czeska przedstawiła priorytety w obszarze Schengen wskazujące działania, które należy wdrożyć lub kontynuować w celu zapewnienia prawidłowego jej funkcjonowania oraz zaproponowała cykl zarządczy dla strefy Schengen.

Za prezydencji czeskiej, z dniem 1 października 2022 r. weszło w życie rozporządzenie Rady UE nr 1053/2013 z dnia 7 października 2013 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen (SEMM).

Decyzja o nieuznawaniu rosyjskich dokumentów podróży

W trakcie trwania prezydencji czeskiej Polska uczestniczyła w pracach legislacyjnych nad wnioskiem dotyczącym decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nieuznawania rosyjskich dokumentów podróży wydawanych w okupowanych regionach zagranicznych. Zgodnie z popieranym przez stronę polską pierwotnym celem w proponowanej decyzji rosyjskie dokumenty podróży wydawane mieszkańcom terytoriów okupowanych przez Rosję nie powinny być uznawane przez państwa członkowskie do celów wydawania wiz i przekraczania granic zewnętrznych. W trakcie negocjacji Polska dążyła do opracowania skutecznego mechanizmu utrudniającego władzom rosyjskim złagodzenie nieuznawania tych paszportów. W wyniku porozumienia politycznego Parlamentu Europejskiego i Rady sporządzono wniosek kompromisowy prezydencji, który został zaprezentowany i omówiony przez radców ds. WSiSW 29 września 2022 r. W dniu 8 grudnia 2022 r. Polska w trakcie posiedzenia Rady WSiSW poparła przyjęcie dokumentu.

Wielkoskalowe systemy informacyjne UE oraz interoperacyjność

Jednym z priorytetów prezydencji czeskiej w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego UE było wzmocnienie bezpieczeństwa granic UE wraz z reformą Schengen, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii pomyślnego wdrażania interoperacyjności systemów informatycznych. Komisja Europejska, w wyniku przeprowadzonej analizy funkcjonowania wielkoskalowych systemów informacyjnych UE, zaplanowała wprowadzenie w nich istotnych zmian (SIS, VIS, Eurodac) oraz zbudowanie nowych systemów (EES, ETIAS, ECRIS-TCN) i zapewnienie między nimi interoperacyjności, która jest kluczowym, a zarazem najbardziej złożonym elementem zaplanowanej transformacji. Polska aktywnie włączyła się w prace, dostrzegając możliwość wypełnienia luk informacyjnych, co ułatwi prawidłową identyfikację osób i przyczyni się do zwalczania oszustw związanych z tożsamością. Mając na uwadze priorytety dotyczące interoperacyjności, Polska podjęła działania mające na celu dostosowanie prawa krajowego do rozporządzeń UE.

W 2023 r. planowane jest uruchomienie zmodernizowanego SIS, tzw. SIS Recast, który spowoduje wzrost liczby sprawdzeń i trafień w tym systemie, wprowadzi nowe kategorie wpisów oraz nowe funkcjonalności w stosunku do SIS II. Jednym z warunków uruchomienia SIS Recast jest pomyślne przeprowadzenie testów technicznych przez państwa członkowskie. Polska przeszła ww. testy z wynikiem pozytywnym.

Należy wskazać, że w związku z kwestiami interoperacyjności SIS, Biur SIRENE, przedstawiciele Polski uczestniczyli w gremiach stworzonych w ramach Komisji Europejskiej oraz Frontex.

Przedstawiciele Polski brali udział w pracach gremiów doradczych Agencji Unii Europejskiej ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA) zmierzających do wdrożenia pełnej architektury wielkoskalowych systemów informacyjnych UE. Przedstawiciel Polski wziął udział w 39. posiedzeniu Zarządu Agencji eu-LISA współorganizowanym przez prezydencję czeską, na którym poparto decyzje dotyczące harmonogramu wdrażania systemów informacyjnych i ich interoperacyjności.

Działania EMPACT

Polska angażowała się ponadto w kontynuację działań realizowanych w ramach aktywacji EMPACT (Europejska Multidyscyplinarna Platforma Przeciwko Zagrożeniom Kryminalnym), zgodnie z kierunkami wskazanymi w dziesięciopunktowym planie europejskiej współpracy w zakresie przyjmowania ludzi uciekających ze strefy wojny w Ukrainie, opracowanym w dniu 28 marca 2022 r. przez Komisję Europejską we współpracy z francuską prezydencją Rady. Szczegółowy i na bieżąco aktualizowany obraz wywiadowczy oparty między innymi na regularnie aktualizowanych ocenach zagrożeń opracowywanych przez agencje UE (Europol, Frontex) stanowił dla organów ścigania podstawę do planowania i realizacji działań prewencyjnych, jak również efektywnego zwalczania intensyfikujących się we wskazanych obszarach aktywności grup przestępczych. Główna uwaga skoncentrowana była nadal na newralgicznych obszarach nielegalnej migracji, handlu ludźmi, przemytu broni, przemytu narkotyków oraz nielegalnego obrotu dziełami sztuki.

Europejski kodeks współpracy policyjnej

W trakcie prezydencji czeskiej Polska aktywnie uczestniczyła w kontynuacji prac legislacyjnych nad projektem dyrektywy w sprawie wymiany informacji między organami ścigania państw członkowskich, stanowiącej jeden z elementów Kodeksu współpracy policyjnej. Na etapie trilogów z Parlamentem Europejskim Polska wspierała prezydencję czeską i dążyła do zachowania w projekcie dyrektywy wyjątków od wymiany informacji przez Pojedynczy Punkt Kontaktowy (ang. *Single Point of Contact*, SPOC) kanałem SIENA; utrzymania kompromisowej, realistycznej wizji propozycji terminów na udzielanie odpowiedzi przez SPOC; niewłączania krajowej Jednostki Informacji o Pasażerach (PNR) do SPOC oraz utrzymania wydłużonych terminów na wdrożenie ww. aktu prawnego.

Rada za pośrednictwem prezydencji czeskiej, przy aktywnym udziale Polski, wypracowała

porozumienie kompromisowe dla procedowanego projektu z PE. Z punktu widzenia Polski, kwestie podnoszone w trakcie prac na grupie roboczej, zostały ujęte w treści projektu dyrektywy. COREPER zatwierdził dokument w dniu 7.12.2022 r. Ogólny kierunek zmian, zmierzający do unifikacji współpracy w zakresie wymiany informacji jest zadowalający dla strony polskiej. Należy oczekiwać, iż niezbędne do takiej unifikacji działania dostosowawcze sprawią, że na poziomie krajowym wymagane będzie stworzenie kompleksowego systemu zarządzania wymianą informacji, obejmującego całą Policję oraz umożliwiającego sprawną komunikację z pozostałymi organami ścigania. Niezbędne będzie również dostosowanie i wzmocnienie kadrowe SPOC. W tym przypadku pożądana będzie zmiana filozofii funkcjonowania SPOC, który nie powinien ograniczać się tylko do prostej funkcji wymiany informacji, ale wdrożyć pewne elementy analizy informacji i jej świadomego oraz ustrukturyzowanego wykorzystania. Zrealizowanie takiego założenia powinno się w istocie zmaterializować w postaci strategii zarządzania informacjami, na którą składać się będą odpowiednie systemy informacyjne, procedury, a także przepisy prawne.

Treść projektu nowego rozporządzenia Prüm II, drugiego elementu Kodeksu współpracy policyjnej, po rozpoczęciu trilogów będzie przedmiotem dalszych prac grupy roboczej IXIM ds. Wymiany Informacji WSiSW w I poł. 2023 r., w trakcie prezydencji szwedzkiej.

Zwalczanie wykorzystywania seksualnego dzieci

Na forum grupy roboczej ds. egzekwowania prawa (LEWP) Polska aktywnie uczestniczyła w pracach nad wnioskiem legislacyjnym w sprawie rozporządzenia ustanawiającego zasady przeciwdziałania i zwalczania wykorzystywania seksualnego dzieci. Proponowane przepisy mają zobowiązać dostawców usług społeczeństwa informacyjnego do wykrywania, zgłaszania i usuwania materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne dzieci, rozpowszechnianych za pośrednictwem ich usług. Ponadto przewidywane jest utworzenie nowego, niezależnego Centrum UE ds. seksualnego wykorzystywania dzieci (Centrum UE), które ma wspierać dostawców, działając jako ośrodek wiedzy specjalistycznej i dostarczając wiarygodnych informacji, a także udzielać wsparcia ofiarom oraz przekazywać raporty dostawców usług kompetentnym organom krajowym. Polska, popierając działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa dzieci w cyberprzestrzeni, opowiedziała się za nałożeniem obowiązków na dostawców usług, o ile nie będą godziły w konstytucyjne prawa obywateli RP. W toku prac legislacyjnych Polska dążyła do uproszczenia procesu wydawania nakazów usuwania i blokowania treści oraz pozostawienia państwom członkowskim swobody w zakresie wyznaczenia krajowego organu koordynacyjnego. W grudniu 2022 r. Rada WSiSW przyjęła raport z postępu prac, które będą kontynuowane na forum grupy LEWP w I poł. 2023 roku przez prezydencję szwedzką.

Rozwój Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności

Polska kontynuowała swoje zaangażowanie w prace nad rozwojem rescEU – strategicznej rezerwy zasobów reagowania w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności (UMOL). Strona polska zgłosiła chęć utworzenia zasobów rescEU – zapasów magazynowych na wypadek zdarzeń CBRN, a także schronień tymczasowych i transportu. Ponadto Polska prowadzi również prace związane z utworzeniem zdolności rescEU przeznaczonych do reagowania na zdarzenia CBRN – zasobów przeznaczonych do wykrywania, pobierania próbek, identyfikacji substancji i monitorowania (CBRN DSM).

Rozwijana jest również Europejska Pula Ochrony Ludności (ECP), oparta na zasobach ratowniczych udostępnionych przez państwa UMOL. W drugim półroczu 2022 r. polskie moduły GFFFV – grupy ratownicze do gaszenia pożarów lasów z ziemi z użyciem pojazdów, stworzone przez Państwową Straż Pożarną, pozytywnie zakończyły proces certyfikacji i stały się formalnie komponentem ECP.

Podczas prezydencji czeskiej kontynuowano również rozwijanie Unijnej Sieci Wiedzy Ochrony Ludności, a także brano udział w posiedzeniach grupy roboczej rady UE ds. ochrony ludności (PROCIW)

oraz Komitetu Ochrony Ludności.

Strukturalny dialog Unii Europejskiej z Ukrainą w obszarze bezpieczeństwa

Podczas prezydencji czeskiej w kontekście trwającej wojny kontynuowano dialog z Ukrainą, którego celem jest strukturalne zaangażowanie władz ukraińskich w realizację przedsięwzięć dotyczących bezpieczeństwa wewnętrznego. W szczególności omawiano sprawy współdziałania w zapobieganiu nielegalnemu obrotowi bronią palną, zwalczania handlu i przemytu ludzi oraz przeciwdziałania nielegalnemu obrotowi dzieł sztuki. W ocenie Polski dialog stanowi strategiczne forum komunikacji Unii Europejskiej z Ukrainą i przyczynia się do efektywnego zwalczania zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego, zarówno na terytorium Ukrainy, jak i państw członkowskich UE.

Fundusze europejskie

Decyzją z 8 grudnia 2022 r. Komisja Europejska zatwierdziła polski Program Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW) na lata 2021-2027 – pierwszy z trzech polskich programów w ramach Funduszy Europejskich na Migracje, Granice i Bezpieczeństwo (obok FAMI i IZGW). Nowy Program FBW obejmuje szerokie spektrum działań zaproponowanych do realizacji. Jest on rezultatem ponad dwuletnich prac strony polskiej, podczas których na podstawie szerokiego konsensusu wypracowano elastyczne rozwiązania mające na celu – w zakresie dostępnych środków – pokrycie w sposób kompleksowy potrzeb Polski w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego. Przewidziane działania będą stanowić zarówno kontynuację tych prowadzonych w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego 2014-2020 (FBW-Policja), jak i nowe inicjatywy. Na bezpieczeństwo wewnętrzne została przeznaczona prawie dwukrotnie większa kwota niż w poprzednim okresie programowania. Budżet programu wynosi 87 038 385,04 euro, w tym wkład UE 70 755 658,31 euro.

Decyzją z 12 grudnia 2022 r. Komisja Europejska zatwierdziła również polski Program Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami (IZGW) na lata 2021-2027. Program IZGW 2021-2027 jest rezultatem ponad dwuletnich prac, podczas których Polska wypracowała rozwiązania mające na celu kompleksowe pokrycie potrzeb Polski w obszarach zintegrowanego zarządzania granicami i polityki wizowej. Przewidziane działania będą stanowić zarówno kontynuację inicjatyw prowadzonych w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego 2014-2020 (FBW-Granice), jak i nowe inicjatywy. Budżet Programu wynosi 198 085 977,18 euro, w tym wkład UE: 162 473 493,00 euro.

2. Polityka azylowa i migracyjna

W okresie prezydencji czeskiej prace nad Paktem w sprawie Migracji i Azylu zostały zintensyfikowane. Prezydencja czeska kontynuowała podejście francuskie do reformy azylowo-migracyjnej, tzw. podejście krok po kroku, odchodząc od paradygmatu obowiązkowej relokacji na rzecz innych form solidarności.

Migracja nielegalna

Podczas prezydencji czeskiej były procedowane następujące akty prawne:

- rozporządzenie ws. instrumentalizacji (projekt rozporządzenia PE i Rady ws. sytuacji instrumentalizacji w obszarze migracji i azylu),
- rozporządzenie o procedurze azylowej (zmieniony projekt rozporządzenia PE i Rady ustanawiającego wspólną procedurę ubiegania się o ochronę międzynarodową w Unii i uchylającego dyrektywę 2013/32/UE).

Powyższe propozycje omawiano na forum grupy roboczej ds. azylu i na forum radców ds. WSISW, w posiedzeniach których Polska brała aktywny udział.

Od lipca 2022 r. prezydencja czeska kontynuowała prace nad wnioskiem w sprawie rozporządzenia mającego na celu przeciwdziałanie problemowi instrumentalizacji z perspektywy migracji, azylu

i powrotów oraz wspieranie państw członkowskich, które mogą stanąć w obliczu tego rodzaju sytuacji. Analiza poszczególnych artykułów wniosku, przeprowadzona przez grupę roboczą ds. azylu, opierała się na wstępnej prezentacji i ogólnej dyskusji, które odbyły się podczas prezydencji francuskiej w marcu 2022 r.

Prezydencja czeska wypracowała tekst kompromisowy, który przedstawiła na posiedzeniu COREPER II 7 grudnia 2022 r., dążąc do przyjęcia częściowego podejścia ogólnego do projektowanego rozporządzenia. Tekst nie znalazł jednak wystarczającego poparcia państw członkowskich. Polska głosowała za przyjęciem rozporządzenia.

Z inicjatywy Polski w projekcie rozporządzenia uwzględniono zmiany klaryfikujące przepisy związane z nadzwyczajną procedurą azylową, warunkami recepcyjnymi dla osób składających wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej czy też solidarnością państw członkowskich wobec państwa lub państw, które doświadczają sytuacji instrumentalizacji migrantów. Doprecyzowano także procedurę uruchamiania możliwości korzystania z opisanych w projekcie rozporządzenia derogacji.

Ponadto w ramach grupy roboczej ds. azylu prezydencja czeska wznowiła prace nad rozporządzeniem o procedurze azylowej, mającym na celu osiągnięcie większej konwergencji w unijnym systemie azylowym, co stanowi kontynuację prac przeprowadzonych przez poprzednie prezydencje. Tym razem prezydencja zdecydowała się jednak przeanalizować cały tekst wniosku ustawodawczego, a nie tylko przepisy zmienione wnioskiem z 2020 r. Celem tego działania było ustalenie przepisów, które mogłyby wejść w skład częściowego podejścia ogólnego do projektu rozporządzenia, głosowanego podczas posiedzenia COREPER II w dniu 20 grudnia 2022 r. (z wyłączeniem części dotyczącej procedur granicznych, tj. art. 41-41i oraz niektórych innych artykułów – bądź ich części – co do których nie znaleziono porozumienia). Polska poparła przyjęcie częściowego podejścia ogólnego, utrzymując podejście pakietowe do reformy systemu zarządzania azylem i migracją. COREPER II przyjął mandat do negocjacji z PE dot. projektowanego rozporządzenia.

Dalsze działania w zakresie unijnej solidarności w dziedzinie migracji i mechanizmu reagowania kryzysowego

Na podstawie wyników nieformalnej debaty na forum Strategicznego Komitetu ds. Imigracji, Granic i Azylu (SCIFA) i dalszych dyskusji zorganizowanych na szczeblu technicznym Rady, prezydencja czeska, w ścisłej współpracy z kolejnymi prezydencjami, opracowała propozycję pt. „Dalsze działania w zakresie unijnej solidarności w dziedzinie migracji i mechanizmu reagowania kryzysowego”, która była dyskutowana jesienią. Na podstawie tej debaty i otrzymanych pisemnych uwag prezydencja Czech określiła dwa główne elementy: 1) kwestię przewidywalności i gwarancji odpowiedniej solidarności oraz 2) potrzebę doprecyzowania zakresu koncepcji elastycznej odpowiedzialności. Oba elementy zostały omówione na posiedzeniach SCIFA w dniach 4 października i 29 listopada 2022 r., a także na szeregu posiedzeń radców WSiSW, w których Polska brała aktywny udział. Państwa członkowskie pozytywnie ustosunkowały się do wyniku prac prezydencji Czech zawartego w dokumencie pt. „Dalsze działania w zakresie reformy systemu azylowego UE w oparciu o zbalansowaną i solidarność”.

Powyższy dokument ma posłużyć do przełożenia tej koncepcji na odpowiednie wnioski ustawodawcze (dotyczące rozporządzenia w sprawie zarządzania azylem i migracją (AMMR) oraz rozporządzenia w sprawie sytuacji kryzysowych i siły wyższej).

Z inicjatywy m.in. Polski wszystkie środki solidarnościowe są traktowane równorzędnie (środki niefinansowe są traktowane ekwiwalentnie do środków finansowych oraz relokacji), a państwo członkowskie ma suwerenne prawo wyboru, które zostaną przez nie udzielone.

Jednocześnie prezydencja czeska wspierała wdrażanie dobrowolnego mechanizmu solidarności, uzgodnionego podczas prezydencji francuskiej w ramach Platformy Solidarności „Pakt”, w ścisłej

koordynacji z Komisją Europejską. Polska nie bierze udziału w przedmiotowej inicjatywie.

Powrót do negocjacji z Parlamentem Europejskim ws. propozycji legislacyjnych z 2016 r. utrzymanych w Nowym Pakcie ws. Migracji i Azylu

Na posiedzeniach SCIFA podczas prezydencji czeskiej zwrócono szczególną uwagę na stosunki z Parlamentem Europejskim, aby poczynić postępy w zakresie dossier, w odniesieniu do których Rada UE przyjęła już podejście ogólne.

PE wskazał, że w celu przyspieszenia prac nad poszczególnymi elementami Paktu (tj. wszczęcia trilogów w zakresie projektu rozporządzenia ws. Eurodac oraz projektu rozporządzenia ws. kontroli przesiewowej wobec których częściowe podejście ogólne zostało przyjęte podczas prezydencji francuskiej) należy spełnić trzy warunki, od których zależy możliwość poczynienia postępów: (1) PE chce utrzymać wstępne porozumienia z 2018 r. w odniesieniu do projektu rozporządzenia ws. unijnych ram przesiedleń, projektu dyrektywy ws. warunków recepcyjnych oraz projektu rozporządzenia kwalifikacyjnego i żaden z trzech tekstów nie zostanie ponownie otwarty do dalszych negocjacji; (2) po formalnym zakończeniu rozmów trójstronnych powyższe teksty zostaną zamrożone, tak aby można je było później przyjąć jako część pakietu; oraz (3) zostaną poczynione postępy w zakresie solidarności w ramach reformy.

W związku z tym PE wskazał, że Rada UE musiałaby formalnie zaakceptować teksty wszystkich trzech rozporządzeń z 2018 r. Dałoby to Radzie gwarancje i dźwignię niezbędną w odniesieniu do rozmów trójstronnych ws. projektu rozporządzenia ws. Eurodac i projektu rozporządzenia w sprawie kontroli przesiewowej.

Powyższe zostało przegłosowane przez państwa członkowskie podczas posiedzenia COREPER II 7 grudnia 2022 r., a mandaty do dalszych negocjacji z PE zostały przyjęte w dniu 20 grudnia 2022 r. Polska głosowała przeciw przyjęciu tekstów z 2018 r. (zmienionego projektu dyrektywy ws. warunków recepcyjnych oraz projektu rozporządzenia kwalifikacyjnego), a także wstrzymała się od głosu wobec projektu rozporządzenia ws. unijnych ram przesiedleń.

Migracja legalna

Prezydencja czeska rozpoczęła prace nad dwoma wnioskami ustawodawczymi – projektem dyrektywy w sprawie jednego zezwolenia (projekt dyrektywy PE i Rady ws. procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz ws. wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (wersja przekształcona)) i projektem dyrektywy o rezydentach długoterminowych (projekt dyrektywy PE i Rady dot. statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi (wersja przekształcona)) – zawartymi w pakiecie Komisji dotyczącym umiejętności i talentów, którego celem jest zwiększenie atrakcyjności UE dla talentów z całego świata poprzez ułatwienie zarówno przyjmowania do UE pracowników o różnym poziomie umiejętności, jak i wewnątrzunijnej mobilności obywateli państw trzecich już przebywających w UE. Główny nacisk położono na zarządzanie migracją zarobkową, współpracę z państwami spoza UE, pomoc i wyzwania związane z pracownikami migrującymi już obecnymi na terytorium państwa przyjmującego oraz na przyciąganie talentów, a także zmiany spowodowane nowymi technologiami i cyfryzacją. Szczególną uwagę zwrócono również na wpływ uchodźców uciekających z Ukrainy na rynek pracy UE.

Pierwsze czytanie wniosku dotyczącego przekształcenia dyrektywy w sprawie jednego zezwolenia zostało zakończone w lipcu 2022 r. przez grupę roboczą ds. integracji, migracji i wydaleń – IMEX (admisja), przy czym skoncentrowano się na najważniejszych propozycjach zmian w procedurze jednego wniosku o połączone zezwolenie na pracę i pobyt. Na podstawie wstępnych uwag państw członkowskich prezydencja czeska przedstawiła w listopadzie 2022 r. pierwszy zestaw propozycji kompromisowych. Polska aktywnie uczestniczyła w pracach nad dyrektywą czuwając, by

kompetencje narodowe państw członkowskich zostały zachowane.

Pierwsze czytanie wniosku dotyczącego przekształcenia dyrektywy o rezydentach długoterminowych rozpoczęło się na forum grupy IMEX, (admisja/przyjmowanie) we wrześniu 2022 r. Dotychczas dyskusje dotyczyły niektórych z głównych proponowanych zmian warunków uzyskania statusu rezydenta długoterminowego UE oraz praw rezydentów długoterminowych.

Polityka powrotowa

Polska brała aktywny udział w pracach grupy roboczej Rady UE ds. integracji, migracji i wydaleń – IMEX (wydalenia).

Prezydencja Czech kontynuowała wysiłki na rzecz poprawy przeprowadzania sprawiedliwych, humanitarnych i skutecznych powrotów oraz reintegracji. Polska wyrażała swoje pozytywne stanowisko wobec inicjatyw zmierzających do zwiększenia efektywności powrotów, zarówno przymusowych, jak i dobrowolnych oraz wsparcia Agencji Frontex w tym zakresie. Omawiana była również problematyka umów readmisyjnych, ich zawierania i konieczności ich efektywnego egzekwowania.

Podczas prezydencji czeskiej w toku prac grupy wizowej rozpatrywane były środki wizowe na podstawie art. 25a Kodeksu wizowego w odniesieniu do nowej grupy krajów niewspółpracujących w zakresie readmisji. Prezydencja Czech przykładła szczególną wagę do wdrażania art. 25a Kodeksu wizowego z myślą o opracowaniu, we współpracy z Komisją, orientacyjnego harmonogramu corocznego procesu oceny współpracy z państwami trzecimi w zakresie readmisji, mając na względzie pełne wykorzystanie tego instrumentu. Polska aktywnie wspierała inicjatywy mające na celu efektywniejsze wykorzystanie wszelkich zachęt i dźwigni we współpracy z krajami trzecimi.

Fundusze Europejskie

Decyzją z 12 grudnia 2022 r. Komisja Europejska zatwierdziła Program Funduszu Azylu Migracji i Integracji (FAMI) na lata 2021-2027. Nowy Program FAMI obejmuje szerokie spektrum działań zaproponowanych do realizacji. Jest on rezultatem ponad dwuletnich prac strony polskiej, podczas których na podstawie szerokiego konsensusu wypracowano elastyczne rozwiązania mające na celu – w zakresie dostępnych środków – pokrycie w sposób kompleksowy potrzeb Polski w obszarze azylu, legalnej migracji i integracji oraz nielegalnej migracji/powrotów. Przewidziane działania będą stanowić zarówno kontynuację tych prowadzonych w ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji 2014-2020, jak i nowe inicjatywy. Na realizację Programu została przeznaczona dwukrotnie większa kwota niż w poprzednim okresie programowania. Budżet programu wynosi 282 756 370,16 euro, w tym wkład UE 236 869 922 euro.

Zewnętrzny wymiar polityki migracyjnej

W odniesieniu do kwestii zewnętrznego wymiaru polityki migracyjnej, w ramach prezydencji Czech w Radzie strona polska uczestniczyła w pracach grupy roboczej ds. zewnętrznych aspektów azylu i migracji (EMWP). W II półroczu 2022 r. odbyło się pięć spotkań tego forum.

Prezydencja podjęła prace nad działaniami na rzecz operacjonalizacji Nowego Paktu na rzecz Migracji i Azylu, w tym nad przygotowaniem /aktualizacją/ monitorowania wdrożenia planów działania na rzecz krajów, które stanowią główne źródła migracji do UE:

- Pakistanu (pomoc humanitarna dla ludności oraz ew. wsparcie państw sąsiadujących),
- Algierii (pomoc humanitarna dla ludności oraz ew. wsparcie państw sąsiadujących),
- Iraku (działania na rzecz demokratyzacji kraju, wsparcie reform),
- Bośni i Hercegowiny (wsparcie wobec masowego napływu migrantów z kierunku południowego oraz aspiracji tego kraju do członkostwa w UE),

- Tunezji (działania na rzecz wsparcia reform, w tym stworzenia spójnego systemu),
- Maroka (działania na rzecz wsparcia reform, współpraca z Agencją Frontex),
- Egiptu (działania na rzecz wsparcia reform, w tym stworzenia spójnego systemu migracyjnego),
- Nigru (wsparcie reform zwłaszcza w sferze kontroli migracji),
- w odniesieniu do Afganistanu (obejmującego również kraje sąsiadujące w odpowiedzi na wydarzenia z sierpnia 2021 r.),
- Libii.

Dużą rolę poświęcono również analizie szlaków migracyjnych do UE z Afryki i krajów Bliskiego Wschodu, tak aby w prawidłowy sposób zdiagnozować pierwotne przyczyny migracji.

Polska w toku prac podkreślała, że priorytetem są działania pomocowe na rzecz Bośni i Hercegowiny oraz Iraku, a także, że w obszarze naszego zainteresowania jest również wsparcie na rzecz Egiptu, w celu kontroli migracji z tamtego kierunku.

Jednym z dodatkowych tematów omawianych podczas EMWP były skutki dla zewnętrznego wymiaru migracji wywołane wojną na Ukrainie. Polska aktywnie informowała o sytuacji migracyjnej, jak również zaangażowała się w łagodzenie skutków kryzysu uchodźczego.

Równoległe do prac EMWP Polska uczestniczyła w pracach zainicjowanego przez prezydencję francuską mechanizmu koordynacji operacyjnej zewnętrznego wymiaru migracji (MOCADDEM) zakładającego zastosowanie mechanizmu analogicznego do IPCR dla wzmocnienia koordynacji działań różnych aktorów oraz zintegrowania stosowanych środków i „dźwigni” w ramach zewnętrznego wymiaru migracji, mającego również na celu zapewnienie spójności prac różnych gremiów przygotowawczych Rady, działań państw członkowskich i unijnych instytucji, co z perspektywy minionego półrocza należy ocenić pozytywnie.

Działania operacyjne mechanizmu MOCADDEM polegają na operacjonalizacji planów działania opracowanych na forum grupy EMWP oraz wypracowywania operacyjnego podejścia do innych priorytetów wskazanych na poziomie strategicznym, których wdrażanie przyczynia się do realizacji celów UE w obszarze migracji w relacjach z państwami trzecimi (w postaci kontaktów dyplomatycznych

i politycznego wsparcia tych państw trzecich – budowania zdolności, pomocy humanitarnej, uruchomienia dostępnych instrumentów wywierania wpływu – wsparcia finansowego, narzędzi w ramach polityki wizowej lub innych polityk).

Podczas prezydencji czeskiej w ramach MOCADDEM pod strategicznym kierownictwem COREPER zostało opracowanych 13 fiszek dot. państw trzecich (Afganistan, Bośnia i Hercegowina, Tunezja, Niger, Nigeria, Irak, Libia, Maroko, Gambia, Mauretania, Pakistan, Egipt i Senegal) oraz 2 fiszki tematyczne - operacyjne podejście do powrotów dot. Pakistanu i Bangladeszu; Zapobieganie instrumentalizacji migrantów i osób przymusowo wysiedlonych na granicy zewnętrznej UE i przeciwdziałanie tej instrumentalizacji oraz dokument dot. zwiększania zaangażowania i wspierania współpracy w zakresie migracji w regionie Bałkanów Zachodnich. Wdrażanie dokumentów jest monitorowane za pomocą sprawozdań z realizacji. Pod koniec przewodnictwa Czech w Radzie UE rozpoczęto przegląd mechanizmu MOCADDEM.

3. Współpraca w ramach wymiaru sprawiedliwości

Rozmowy trójstronne ws. pakietu e-evidence

W trakcie prezydencji czeskiej kontynuowano prowadzenie rozmów trójstronnych w celu osiągnięcia kompromisu dot. pakietu e-evidence, tj. projektu rozporządzenia ws. europejskiego nakazu wydania dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych i europejskiego

nakazu zabezpieczenia dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych oraz projektu dyrektywy ustanawiającej zharmonizowane przepisy dotyczące mianowania przedstawicieli prawnych w celu gromadzenia dowodów na potrzeby postępowań karnych.

Pomimo poparcia Polski dla brzmienia projektów przyjętych w podejściu ogólnym Rady, w ostatnim półroczu Polska wyrażała sprzeciw wobec uzgadnianych w trilogach rozwiązań przede wszystkim ze względu na politycznie umotywowaną poprawkę dotyczącą stosowania odrębnych mechanizmów dla państw objętych procedurą art. 7 TUE, która nie znalazła się w pierwotnej wersji wniosku Komisji i nie została prawnie uzasadniona przez Parlament.

W konsekwencji, Polska nie poparła przedłożonej przez prezydencję Czech kompromisowej wersji aktów na posiedzeniu COREPER II w dniu 20 grudnia 2022 r. Wprawdzie w toku negocjacji usunięto z projektu rozporządzenia motyw 11a, który odnosił się do procedury wskazanej w art. 7 ust. 1 TUE, a także wskazywał na możliwość odmowy wykonania nakazu, gdy wykonanie w konkretnych okolicznościach sprawy wiązałoby się z oczywistym naruszeniem odpowiedniego praw podstawowego określonego w Karcie Praw Podstawowych, jednakże odwołanie do art. 7 ust. 1 TUE zostało przeniesione do motywu 42d.

Zdaniem Polski, takie brzmienie projektu rozporządzenia jest nieakceptowalne, gdyż może spowodować, że projektowana regulacja w istocie nie będzie stanowiła skutecznego narzędzia zabezpieczenia dowodów cyfrowych.

Polska pozostaje aktywnie zaangażowana w prace nad instrumentami podkreślając potrzebę przygotowania rozwiązań kompromisowych, które będą stanowiły wartość dodaną w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach karnych w UE, jednocześnie podkreślając w pisemnych uwagach, że jakiegokolwiek rozwiązania, nawet zawarte wyłącznie w motywach, a nawiązujące do procedury art. 7 ust. 1 TUE, są dla Polski nieakceptowalne.

Odzyskiwanie i konfiskata mienia

W trakcie prezydencji czeskiej rozpoczęły się prace nad projektem dyrektywy w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia.

Polska, tak jak inne państwa członkowskie, wyraziła ogólne poparcie dla projektu. Podczas szczegółowej dyskusji pojawiło się kilka kwestii budzących nasze wątpliwości dotyczących w szczególności: zakresu uprawnień biur do spraw odzyskiwania mienia i biur do spraw zarządzania mieniem w zakresie unijnych środków ograniczających; nowych podstaw konfiskaty z art. 15 i 16 projektu dyrektywy; nowych instrumentów dotyczących zarządzania i identyfikacji mienia, w szczególności podnoszono wątpliwości co do kosztów stworzenia centralnego rejestru zabezpieczonego i skonfiskowanego mienia; zbyt krótkiego okresu na transpozycję dyrektywy.

Polska pozostaje otwarta na dalszą dyskusję w ramach prac eksperckich na forum Rady nad rozwiązaniami zgodnymi z celami projektu dyrektywy, w szczególności w odniesieniu do potrzeby stworzenia instrumentu efektywnego i realnie przydatnego dla celów zwalczania różnych rodzajów przestępczości, a w szczególności przestępczości zorganizowanej.

Dodanie naruszenia unijnych środków ograniczających do dziedzin przestępczości określonych w art. 83 ust. 1 TFUE

Polska poparła przyjęcie w dniu 28 listopada 2022 r. przez Radę decyzji w sprawie dodania naruszenia unijnych środków ograniczających do dziedzin przestępczości określonych w art. 83 ust. 1 TFUE, co było zgodne z przyjętym stanowiskiem Rządu. Prace nad tym instrumentem rozpoczęły się i zakończyły podczas prezydencji Czech (projekt decyzji został przedstawiony przez KE w dniu 25 maja 2022 r. — a decyzja została przyjęta i opublikowana w dniu 28 listopada 2022 r.).

Głównym celem decyzji o rozszerzeniu art. 83 ust. 1 TFUE jest umożliwienie przyjęcia w następnym etapie dyrektywy w sprawie sankcji karnych za naruszenie unijnych środków ograniczających. Projekt

dyrektywy w sprawie definicji przestępstw związanych z naruszeniem unijnych środków ograniczających oraz kar za takie przestępstwa został opublikowany w dniu 2 grudnia 2022 r.

Ochrona środowiska przez prawo karne

W trakcie prezydencji czeskiej kontynuowane były prace nad projektem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne i zastępującej dyrektywę 2008/99/WE.

W toku negocjacji Polska pozytywnie oceniała proponowane rozwiązania kompromisowe co do przepisów art. 5 – 9 i art. 10 – 29 projektowanej dyrektywy. Wątpliwości Polski budził zbyt rozszerzony zakres penalizacji niepokojenia gatunków zwierząt wymienionych w załączniku II dyrektywy siedliskowej (art. 3 ust. 2 lit. o) oraz czynów popełnionych nieumyślnie, lecz z rażącym niedbalstwem: zabijania i niszczenia okazów dzikiej fauny lub flory (art. 3 ust. 2 lit. l (i)). Polska wskazywała, że przedmiotowy projekt dyrektywy jest kolejnym aktem prawnym wkraczającym bezpodstawnie

w suwerenność kraju w dziedzinie leśnictwa oraz znacząco ograniczającym swobodę prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej.

Z uwagi na wyrażony przez Polskę podczas Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w dniach 9-10 czerwca 2022 r. sprzeciw wobec przyjęcia częściowego podejścia ogólnego w zakresie art. 3 - 4 projektowanej dyrektywy oraz kierując się potrzebą doprecyzowania brzmienia art. 3 (zawierającego katalog przestępstw środowiskowych), Polska nie poparła podejścia ogólnego do całości projektu na posiedzeniu w dniu 9 grudnia 2022 r. (podejście ogólne zostało przyjęte przez Radę).

Pakiet cyfryzacji współpracy sądowej

Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie cyfryzacji współpracy sądowej i dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych, handlowych i karnych o charakterze transgranicznym oraz zmieniająca niektóre akty w dziedzinie współpracy sądowej

Polska pozytywnie przyjęła wypracowane przez prezydencję Czech podejście ogólne, przyjęte podczas posiedzenia Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w dniu 9 grudnia 2022 r., które uwzględniło postulaty Polski. Stanowisko Polski nie uległo zmianie w stosunku do przyjętego na początku prac Rady stanowiska Rządu. Z inicjatywy Polski, w wypracowanym przez państwa członkowskie tekście przewidziano wyjątki od zastosowania elektronicznej komunikacji na tyle szeroko, aby elektroniczna wymiana była praktycznym ułatwieniem, a nie przeszkodą w komunikowaniu się jej uczestników. Był to postulat bardzo istotny z perspektywy spraw karnych, co znalazło wyraz w motywie 15 preambuły projektu rozporządzenia, w którym utrzymano, wskazując na poszczególne instrumenty, większą elastyczność dla organów wymiaru sprawiedliwości w wyborze odpowiedniego środka komunikacji.

Polska pozytywnie ocenia również:

- stworzoną dla obywateli możliwość składania pism w postaci elektronicznej w sprawach cywilnych i handlowych, m.in. za pomocą europejskiego elektronicznego punktu dostępu (EEAP);
- rozszerzenie projektu poprzez wprowadzenie zmian do rozporządzenia o doręczaniu pism sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych (rozporządzenie UE 2020/1784), polegających na umożliwieniu dokonywania doręczeń pism za uprzednią zgodą strony przez EEAP. Narzędzie to upraszcza i ujednolica dostęp obywateli do wymiaru sprawiedliwości w Unii Europejskiej, a jednocześnie jest wyrazem postulatu zapewnienia bezpieczeństwa prawnego stron procesu.

- wypracowany zgodnie z postulatem Polski kształt art. 7, który stwarza podstawę prawną do zorganizowania rozprawy zdalnej w postępowaniu cywilnym w sprawach transgranicznych. Ostateczny kształt tego uregulowania, który tworzy ogólne podstawy z odesłaniem co do szczegółów do prawa krajowego jest dobrym rozwiązaniem, podobnie jak wyjaśnienie relacji tego przepisu do przepisów rozporządzenia o współpracy przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych i handlowych (rozporządzenie EU 2020/1784).

Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę Rady 2003/8/WE, decyzje ramowe Rady 2002/465/WSiSW, 2002/584/WSiSW, 2003/577/WSiSW, 2005/214/WSiSW, 2006/783/WSiSW, 2008/909/WSiSW, 2008/947/WSiSW, 2009/829/WSiSW i 2009/948/WSiSW oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/41/UE w odniesieniu do cyfryzacji współpracy sądowej

W trakcie prezydencji czeskiej udało się osiągnąć kompromis co do całości przedmiotowego projektu dyrektywy.

W toku negocjacji Polska postulowała, by projekt uwzględniał potrzebę dopuszczenia prowadzenia komunikacji między właściwymi organami wymiarów sprawiedliwości za pomocą dowolnych lub wszelkich odpowiednich środków, gdy umożliwiają to enumeratywnie wymienione w dyrektywie akty prawa UE, obowiązujące w obszarze współpracy sądowej w sprawach karnych.

Z uwagi na to, iż kompromisowy tekst projektowanej dyrektywy był zgodny ze stanowiskiem Polski i uwzględniał zgłaszane w toku negocjacji postulaty, Polska poparła przyjęcie podejścia ogólnego do całości projektu dyrektywy podczas posiedzenia Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w dniu 9 grudnia 2022 r.

Uzgodniony pakiet zawiera wiążący prawnie kalendarz cyfryzacji prawie całej unijnej współpracy sądowej, włącznie z możliwością ponadgranicznego wnoszenia drogą elektroniczną pism do krajowego sądu.

W tym kontekście, należy zaznaczyć, że w roku bieżącym do unijnego systemu teleinformatycznego obsługującego nakazy dochodzeniowo-śledcze oraz wnioski o wzajemną pomoc prawną w sprawach karnych zostały dołączone dwa pierwsze sądy powszechne (eEDES) z apelacji wrocławskiej, a Prokuratura Krajowa zakończyła prace nad wersją produkcyjną systemu, który pozwoli na dołączenie jej do systemu eEDES w roku 2023.

W odniesieniu do rejestrów publicznych Polska znalazła się w pierwszej grupie (15) krajów, które, za pośrednictwem wspólnego, wielojęzycznego interfejsu w portalu e-sprawiedliwość zaczęły udostępniać wszystkim unijnym przedsiębiorcom podstawowe informacje o prowadzonych postępowaniach upadłościowych i naprawczych.

Walka z bezkarnością przestępstw popełnionych w związku z agresją Rosji przeciwko Ukrainie

Na wniosek Polski, w dniu 9 grudnia 2022 r. Rada ds. WSiSW przyjęła konkluzje w sprawie walki z bezkarnością w odniesieniu do zbrodni popełnionych w związku z rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie.

Decyzja Rady oraz podejmowane przez Komisję Europejską i Radę wspólne działania są wynikiem rozpoczętej przez Polskę dyskusji na forum Unii Europejskiej o ściganiu rosyjskich zbrodni wojennych. Polska od samego początku agresji rosyjskiej sygnalizowała na forum unijnym potrzebę podejmowania zdecydowanych działań w zakresie walki z bezkarnością rosyjskich zbrodniarzy.

Konkluzje bezpośrednio nawiązują do powołania z inicjatywy Polski międzynarodowego zespołu śledczego (JIT) z Ukrainą i Litwą. Jego celem jest wymiana informacji i dowodów, a także wspieranie postępowań karnych dotyczących zbrodni popełnionych w Ukrainie. Do zespołu dołączyła również Prokuratura Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz estońskie, łotewskie, słowackie i rumuńskie organy ścigania.

Ostateczna wersja konkluzji opracowana przez prezydencję czeską zawiera elementy zaproponowane przez Polskę. Podkreśla również rolę Unii Europejskiej i jej instytucji w ściganiu sprawców przestępstw popełnianych na Ukrainie. Konkluzje zostały także uzupełnione informacją o wytycznych MTK dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz roli EUAM Ukraine.

Polska na forum Rady UE zaproponowała także podkreślenie w konkluzjach potrzeby dyskusji nad powołaniem Trybunału ad hoc z mandatem do ścigania zbrodni agresji Rosji na Ukrainę, gdyż MTK nie posiada jurysdykcji w zakresie ścigania zbrodni w Ukrainie. Wprawdzie ostateczny tekst konkluzji nie zawiera odniesienia w tej sprawie, to jednak Polska rozpoczęła dyskusję w celu zapewnienia realnej możliwości ścigania sprawców zbrodni wojennych przez specjalnie w tym celu utworzony trybunał karny.

Polska od pierwszego dnia rosyjskiej agresji na Ukrainę podejmuje zdecydowane działania zmierzające do pociągnięcia zbrodniarzy wojennych do odpowiedzialności.

Zwiększenie potencjału europejskiej sieci sądowej ds. cyberprzestępczości (EJCN)

Podczas swojej prezydencji Czechy przedłożyły projekt konkluzji Rady w sprawie zwiększenia zdolności europejskiej sieci sądowej ds. cyberprzestępczości (EJCN), wskazujący na konieczność stworzenia stałej struktury wspierającej sieć, tj. Sekretariatu.

Na podstawie przekazanych m.in. przez Polskę uwag prezydencja wypracowała ostateczny projekt konkluzji, który odzwierciedlał stanowisko Polski i został przez Polskę poparty. Konkluzje zostały przyjęte przez Radę ds. WSiSW w dniu 9 grudnia 2022 r.

Wymiana informacji cyfrowych w sprawach związanych z terroryzmem

W czasie prezydencji czeskiej podczas rozmów trójstronnych udało się osiągnąć ogólne tymczasowe porozumienie co do tekstu projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1727 oraz decyzję Rady 2005/671/WSiSW w odniesieniu do wymiany informacji cyfrowych w sprawach związanych z terroryzmem. Polska pozytywnie ocenia wypracowane w porozumieniu z Parlamentem Europejskim kompromisowe rozwiązania, które uwzględniły postulaty zgłaszane w trakcie trilogów.

Wypracowany w trilogu kompromis został zatwierdzony na posiedzeniu COREPER II w dniu 20 grudnia 2022 r. Odpowiada on przyjętemu stanowisku Rządu w tym zakresie. Ostateczne przyjęcie rozporządzenia przez Parlament Europejski i Radę planowane jest wiosną 2023 r.

W ocenie Polski, europejski rejestr antyterrorystyczny jest szczególnie ważnym instrumentem w zakresie walki z terroryzmem (dzięki niemu Eurojust jest w stanie identyfikować potencjalne powiązania między postępowaniami przygotowawczymi dot. zwalczania terroryzmu oraz wynikające z nich potrzeby w zakresie koordynacji), a skuteczność zapobiegania i zwalczania przestępstw terrorystycznych w sprawach transgranicznych przemawia za przyjęciem nowych przepisów.

Ustanowienie platformy współpracy w celu wsparcia funkcjonowania wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych

Negocjacje nad projektem rozporządzenia PE i Rady ustanawiającego platformę współpracy mającą na celu wspieranie funkcjonowania wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych (JITs) i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2018/1726 trwały od dnia 26 stycznia 2022 r. Celem projektu jest zapewnienie wsparcia technologicznego podmiotom zaangażowanym w pracę JITs, m.in. poprzez utworzenie specjalnej platformy informatycznej, aby zwiększyć wydajność i skuteczność ich działań w ramach transgranicznych postępowań przygotowawczych i ścigania karnego.

Polska w trakcie negocjacji zwracała szczególną uwagę na okoliczności związane z budową platformy przez eu-LISA, z zapewnieniem najwyższych gwarancji bezpieczeństwa korzystania danych z systemu, w tym przechowywania danych operacyjnych i ich terminów oraz przede wszystkim na brak

dodatkowych kosztów dla budżetu Polski w związku z korzystaniem z platformy JIT, co zostało osiągnięte w ostatecznym tekście projektu.

Rozmowy trójstronne pozwoliły na osiągnięcie ogólnego tymczasowego porozumienia co do tekstu rozporządzenia, które zostało potwierdzone na posiedzeniu COREPER II w dniu 20 grudnia 2022 r.

Ostateczne przyjęcie rozporządzenia przez Parlament Europejski i Radę planowane jest wiosną 2023 r.

4. Reforma ordynacji wyborczej do Parlamentu Europejskiego

Prezydencja czeska kontynuowała dyskusję w Radzie ws. przedstawionego przez PE w maju 2022 r. projektu głębokiej reformy ordynacji wyborczej do PE w postaci projektu rozporządzenia Rady w sprawie wyboru posłów do PE w powszechnych wyborach bezpośrednich, uchylającego decyzję Rady 76/787/EWWiS, EWG, Euratom oraz Akt dotyczący wyborów przedstawicieli do PE w powszechnych wyborach bezpośrednich załączony do tej decyzji. Celem ww. wniosku jest przekształcenie

27 odrębnych procesów wyborczych i rozbieżnych zasad, na których są zbudowane, w jednolite wybory europejskie oparte na wspólnych minimalnych normach. Generalnie Polska popiera ideę unowocześnień europejskiego prawa wyborczego, gdyż sprawny system wyborczy umacnia zaufanie w elektoracie i dzięki większej frekwencji wyborczej ugruntowuje demokrację europejską. Jednak

z prawnego punktu widzenia ww. projekt rozporządzenia Rady przewiduje wiele rozwiązań odmiennych od obecnych polskich ram prawnych (w tym rozwiązań konstytucyjnych), np. cenzus wieku czynnego i biernego prawa wyborczego, harmonogram sporządzenia spisu wyborców czy termin rozpoczęcia kampanii wyborczej. Z tego powodu Polska sprzeciwia się przyjęciu projektu w zaproponowanej formie. Jak wykazała klarownie debata ministrów podczas posiedzenia Rady ds. Ogólnych 18 października 2022 r., skala proponowanych w projekcie rozporządzenia zmian systemowych jest nie do zaakceptowania nie tylko przez Polskę, ale też wiele innych państw członkowskich. Szczególnie kontrowersyjnym rozwiązaniem jest proponowane wprowadzenie dodatkowej listy transnarodowej dla ogólnounijnego okręgu wyborczego i powiązany z nią system wyboru kandydatów na przewodniczącego KE (tzw. kandydatów wiodących).

5. Budżet UE

Prace nad budżetem UE w cyklu rocznym podzielone są na powtarzalne bloki tematyczne:

- prace implementacyjne dotyczące budżetu roku bieżącego (Komisja Europejska przedstawia m.in. transfery i budżety korygujące),
- procedura przyjmowania budżetu na kolejny rok,
- praca nad absolutorium z wykonania budżetu za rok n-2.

Projekty budżetów krygujących na rok 2022

Do najważniejszych tematów w II połowie 2022 r. dotyczących budżetu roku 2022 należały prace nad projektami budżetów korygujących (ang. *Draft Amending Budget – DAB*). Korekty te pozwalają dostosowywać budżet UE do dodatkowych potrzeb pojawiających się w trakcie roku. Korekta może być także konieczna, by zmniejszyć środki budżetowe i w ten sposób uwzględnić fakt, że wykonanie budżetu jest niższe, niż zakładano. Projekty budżetów korygujących przyjmowane są przez Radę UE i Parlament Europejski na wniosek KE.

Podczas prezydencji czeskiej trwały prace nad projektami budżetów korygujących nr 2, 4, 5.

a) Projekt budżetu korygującego nr 2 (DAB 2/2022) został ogłoszony przez KE 12 kwietnia. Dotyczył standardowego, corocznego ujęcia w budżecie UE rozliczenia finansowego za rok poprzedni (tzw.

surplus). Nadwyżka z wykonania budżetu za 2021 rok wyniosła łącznie 3 mld 227 mln euro, z czego po stronie dochodowej wyniosła 2 mld 574 mln euro, a wydatki były niższe od planowanych o 652 mln euro. Nadwyżka po stronie dochodowej wynika przede wszystkim z wyższego niż oczekiwano poboru ceł oraz wpływów z tytułu kar i grzywien oraz odsetek z nimi związanych, natomiast nadwyżka w zakresie wydatków budżetu UE związana jest z niewykonaniem zaplanowanych wydatków w Komisji i innych instytucjach, głównie administracyjnych, z powodu ograniczenia wyjazdów i spotkań w efekcie pandemii COVID-19. Nadwyżka ograniczy odpowiednio składkę państw do UE w roku 2021.

Przyjęcie dokumentu przez Radę UE nastąpiło 24 czerwca, natomiast przez PE 13 września.

Został opublikowany we wrześniu, jako budżet korygujący nr 3 na rok 2022.

b) Projekt budżetu korygującego nr 4 (DAB 4/2022) został ogłoszony przez KE 1 lipca. Dotyczył aktualizacji dochodów (zasoby własne) i innych dostosowań technicznych. Aktualizacja budżetu po stronie dochodów zawierała aktualizacje prognoz dotyczących zasobów własnych oraz pozostałych dochodów, takich jak wkład Zjednoczonego Królestwa, grzywny i inne.

Zaktualizowano ponadto dwa dostosowania związane z wydatkami: dostosowanie nomenklatury budżetowej oraz wydatki na dodatkowy personel wnioskowany dla Eurojust w związku z rozszerzeniem jego mandatu na gromadzenie i zabezpieczanie dowodów zbrodni wojennych.

Przyjęcie dokumentu przez Radę UE nastąpiło 20 września, natomiast przez PE 19 października.

Został opublikowany we wrześniu, jako budżet korygujący nr 4 na rok 2022.

c) Projekt budżetu korygującego nr 5 (DAB 5/2022) został ogłoszony przez KE 5 października. Dotyczył zapewnienia dodatkowych środków na wzmocnienie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności, zmniejszenie środków na płatności wydatków administracyjnych (waloryzacja wynagrodzeń urzędników instytucji UE w roku 2022) oraz aktualizacji dochodów a także Inne dostosowania i aktualizacje techniczne. Ogółem wpływ netto DAB 5/2022 na wydatki wiązał się ze zwiększeniem środków na zobowiązania o 447,5 mln euro i zmniejszeniem środków na płatności o 741,1 mln euro. Całkowity wpływ po stronie dochodów polegał na zmniejszeniu netto wkładów opartych na Dochód Narodowy Brutto o 3 779 mln euro.

Przyjęcie dokumentu przez Radę UE nastąpiło 21 listopada, natomiast przez PE 23 listopada.

Budżet korygujący nr 5 został opublikowany 29 grudnia 2022 roku.

Projekt budżetu UE na rok 2023

Równocześnie prezydencja czeska prowadziła prace nad budżetem UE na rok 2023. Prace rozpoczęły się po opublikowaniu przez KE 7 czerwca projektu budżetu UE (zgodnie z regulacjami budżetowymi całość procedury uchwalania budżetu UE na kolejny rok prowadzi prezydencja z drugiej połowy roku).

Najważniejsze elementy projektu:

- wysokość środków na zobowiązania wynosiła 185,6 mld euro;
- wysokość środków na płatności wynosiła 166,3 mld euro.

Projekt budżetu UE omawiany był na posiedzeniach Komitetu Budżetowego Rady UE (KB) w okresie od 9 czerwca do 7 lipca. Na posiedzeniu COREPER 13 lipca podjęto decyzję o uruchomieniu procedury pisemnej z terminem odpowiedzi upływającym 6 września 2022 roku.

Stanowisko Rady UE zakładało (względem projektu przedstawionego przez Komisję Europejską):

- ograniczenie zobowiązań o 1 641 mln euro;
- ograniczenie płatności o 530 mln euro.

5 października Komisja opublikowała List Korygujący nr 1 (AL1/2023) do projektu budżetu UE na rok 2023, który jest corocznym elementem procedury budżetowej. W liście korygującym nie zaproponowano zwiększenia bezpośredniej pomocy dla państw członkowskich przyjmujących uchodźców. Rozwój działań wojennych w Ukrainie sugeruje, że niezbędne będzie wkrótce dalsze wsparcie humanitarne, niezależnie od tego ile środków będzie dostępne w ramach rezerwy na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR). KE wykreśliła ponadto wykorzystanie Instrumentu Elastyczności na wydatki administracyjne – o co zabiegała Rada; zdecydowano o wykorzystaniu środków z lat przyszłych (tzw. *frontloading*) w ramach programu Erasmus+ oraz Unijny Mechanizm Ochrony Ludności (UCPM), z przeznaczeniem głównie na zakupy samolotów i śmigłowców do gaszenia pożarów; zwiększono środki na płatności w ramach programów ESF+, ERDF, Funduszu Spójności (FAST-CARE) na rok 2023, co oznacza przesunięcie płatności z roku 2024.

Łączny wpływ AL1/2023 to wzrost zobowiązań w porównaniu do projektu budżetu o 758 mln euro oraz wzrost płatności o 2 394 mln euro.

19 października PE przegłosował poprawki do budżetu UE. W zdecydowanej większości odrzucił poprawki Rady i przywrócił kwoty zaproponowane przez KE lub je podwyższył.

W związku z faktem, że Rada nie zaakceptowała poprawek PE, 25 października powołany został Komitet Pojedynczy Rady i PE, którego prace trwały do 14 listopada. W tym dniu zakończyły się przyjęciem budżetu UE.

Rada UE przyjęła formalne porozumienie w sprawie budżetu na rok 2023 – 22 listopada, natomiast PE zatwierdził dokument 23 listopada podczas sesji plenarnej, co zakończyło procedurę uchwalania budżetu UE na rok 2023.

Podsumowanie uchwalonego budżetu:

Budżet UE na rok 2023 będzie trzecim budżetem rocznym w obecnych wieloletnich ramach finansowych UE na lata 2021-2027. Budżet odzwierciedla nowe wyzwania związane z wojną w Ukrainie oraz podtrzymuje wydatki na odbudowę państw członkowskich po kryzysie ekonomicznym, wywołanym pandemią.

Budżet zapewnia środki na finansowanie polityki spójności i Wspólnej Polityki Rolnej, czyli działań budżetowych o kluczowym znaczeniu dla Polski, w sposób, który umożliwi ich skuteczną realizację w przyszłym roku. Finansowanie to będzie zapewnione zarówno na projekty z kończącego się okresu programowania 2014-2020, jak i na przyspieszenie realizacji projektów z ostatnio zatwierdzanych przez Komisję Europejską programów operacyjnych dla ram finansowych UE na lata 2021-2027.

Dodatkowo udało się doprowadzić do przyjęcia kluczowej dla Polski wspólnej deklaracji Rady, PE i KE, mówiącej o tym, że w przypadku znaczącego przyspieszenia w realizacji projektów finansowanych z budżetu UE w ciągu 2023 roku, przyjęte zostaną zmiany finansowe zapewniające spłacanie wszystkich wniosków o refundację, jakie trafią do Komisji Europejskiej.

Zwiększone zostały środki na pomoc humanitarną Ukrainie oraz pomoc uchodźcom przebywającym w państwach goszczących. Zwiększono także finansowanie innych działań związanych z wojną w Ukrainie, w tym na zwiększanie militarnych możliwości transportowych wewnątrz UE oraz ochronę granic.

Prezydencja czeska koordynowała także rozpoczęcie prac w zakresie absolutorium z wykonania budżetu za rok 2021.

13 października Europejski Trybunał Obrachunkowy opublikował sprawozdanie roczne z wykonania budżetu UE za rok 2021. Kontrolerzy Trybunału wskazali że poziom błędów wydatków budżetowych wynosi 3%. Dodatkowo po raz pierwszy przedstawili wyniki prac dotyczących legalności i prawidłowości transakcji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności (ang. *Recovery and Resilience Facility – RRF*) i odnośne podejście kontrolne.

Dalsze prace nad raportem zostały przeniesione na poziom techniczny (na forum Komitetu Budżetowego Rady UE), gdzie w styczniu i lutym 2023 r. wypracowane zostaną rekomendacje Rady dla PE odnośnie do udzielenia absolutorium KE z wykonania budżetu UE za rok 2021. Przyjęcie rekomendacji Rady planowane jest przez prezydencję szwedzką na 15 marca (posiedzenie Rady ECOFIN).

Strona dochodowa budżetu UE

W trakcie prezydencji czeskiej kontynuowane były prace nad nowymi zasobami własnymi, zaproponowanymi przez Komisję Europejską 22 grudnia 2021 r. Ze względu na toczące się prace w zakresie CBAM i ETS oraz brak porozumienia międzynarodowego w odniesieniu do Filaru I porozumienia OECD, negocjacje nowych zasobów własnych zostały znacząco spowolnione. 6 grudnia na posiedzeniu Rady ECOFIN prezydencja zaprezentowała raport z postępu prac. Polska jako jedyna zabrała głos, sprzeciwiając się wprowadzeniu zasobu własnego opartego na wpływach ze sprzedaży uprawnień do emisji w ramach systemu ETS.

W zakresie rozporządzeń wykonawczych, odnoszących się do środków kontroli i udostępniania zasobów własnych, państwa członkowskie, w tym Polska, wskazywały, że prace nad rozporządzeniami są przedwczesne, ponieważ odnoszą się do niezgodnionych nowych kategorii zasobów. Natomiast odbyły się posiedzenia grupy roboczej Rady UE ds. zasobów własnych, w ramach której Komisja odpowiadała na pytania zadane przez Polskę i inne państwa odnośnie do zaproponowanych przez Komisję metod udostępniania nowych zasobów oraz środków kontroli.

Dla kwestii budżetu UE znaczenie mają również przedstawione przez Komisję w 2022 r. propozycje nowelizacji rozporządzenia w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (tzw. rozporządzenie finansowe). W II połowie 2022 r. intensywne prace w Radzie z udziałem Polski objęły 3 wnioski o zmianę rozporządzenia finansowego, tj.:

- wniosek z 29 kwietnia 2022 r. – dotyczy ujęcia w budżecie UE jako dochody ujemnych odsetek i innych opłat należnych z tytułu grzywien, kar albo sankcji nienależnie pobranych przez KE od przedsiębiorstw w związku z zarzutem naruszenia zasad konkurencji. Dodatkowo celem jest ograniczenie wpływu orzecznictwa na budżet UE poprzez ustalenie odpowiedniego poziomu rekompensaty w przypadku zwrotu podmiotom tymczasowo zapłaconych kwot, tj. określenie jako generalnej zasady poziomu odsetek w wysokości stopy stosowanej przez Europejski Bank Centralny powiększonej o 1,5% zamiast 3,5%. Komisja wnioskuje o przeprowadzenie tych zmian w trybie pilnym ze względu na możliwe obciążenia budżetu UE roszczeniami podmiotów z tytułu odsetek, w wyniku przegranych spraw przez Komisję;
- wniosek z 16 maja 2022 r. – obejmuje znaczące zmiany w zakresie czterech głównych obszarów tematycznych: dostosowanie przepisów do Wieloletnich Ram Finansowych 2021 - 2027, zmodernizowanie podstaw prawnych do działań w razie kryzysów, zwiększenie ochrony interesów finansowych UE, wprowadzenie uproszczeń w wydatkowaniu środków budżetowych oraz zmian w zamówieniach publicznych. Projekt zawiera m.in. horyzontalne odniesienie do rozporządzenia w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii, co ma zapewnić „kodyfikację” zasady praworządności na równi z respektowaniem innych zasad budżetowych. Zakłada również szereg propozycji, które, zdaniem Komisji, mają służyć zwiększeniu ochrony interesów finansowych, w tym: rozszerzenie obecnie funkcjonującego systemu wczesnego wykrywania i wykluczania EDES (tj. bazy podmiotów wykluczonych) na zarządzanie dzielone i pośrednie, w tym do instrumentu naprawy i odporności RRF; wprowadzenie obowiązku korzystania z jednego zintegrowanego systemu informatycznego do eksploracji danych i oceny ryzyka (Arachne); zapewnienie większego wsparcia państw członkowskich w procesie egzekucji roszczeń UE; doprecyzowanie definicji konfliktu interesów;

- wniosek z 11 listopada 2022 r. – dotyczy ustanowienia zróżnicowanej strategii finansowania (ang. *diversified funding strategy, DFS*) jako podstawowej metody realizacji operacji zaciągania pożyczek, w celu finansowania pomocy dla Ukrainy w sposób opłacalny, elastyczny i szybki, na podstawie proponowanego rozporządzenia ustanawiającego instrument wsparcia dla Ukrainy. Strategia DFS opiera się na łączeniu instrumentów finansowania i wykorzystuje wspólną pulę płynności.

W trakcie prezydencji czeskiej odbyło się kilkanaście posiedzeń Komitetu Budżetowego, który jest wiodący w zakresie rozporządzenia finansowego. Polska aktywnie prezentowała swoje stanowisko wobec powyższych wniosków.

Odnosnie do pierwszego wniosku, po jego analizie oraz po wyjaśnieniach Komisji na zadane pytania, Polska nie sprzeciwia się propozycji ujmowaniu odsetek z tytułu umorzonych lub obniżonych kwot grzywien, po stronie dochodów budżetu Unii ze znakiem „minus”, zamiast po stronie wydatków.

Odnosnie do drugiego wniosku, w drugiej połowie roku miały miejsce: prezentacje przez Komisję zmian podzielone wg. 16 obszarów tematycznych; wyjaśnienia Komisji na pytania zadane przez państwa członkowskie – łącznie zadano ich 536, z czego Polska zgłosiła 49 pytań i wątpliwości; dyskusja nt. opinii ETO. Polska przedstawiła również *non-paper* w sprawie wzmocnienia roli krajowych banków rozwojowych w realizacji budżetu UE. Praca nad poszczególnymi zmianami w przepisach rozpoczęła się w grudniu i będzie kontynuowana w 2023 r. Polska wnikliwie przeanalizowała projekt i wypracowała stanowisko Rządu, które aktywnie prezentuje na forum UE. Polska generalnie popiera wniosek, natomiast sprzeciwia się narzucaniu na państwa nieproporcjonalnych rozwiązań, które generują istotne obciążenia oraz koszty wdrożenia i nie były wcześniej z nimi uzgadniane. Dotyczy to przede wszystkim: przerwania na państwa odpowiedzialności za egzekucję roszczeń unijnych; rozszerzenia systemu EDES oraz obligatoryjnego i powszechnemu stosowaniu Arachne jako instrumentu audytu i kontroli, podczas kiedy państwa dysponują sprawdzonymi systemami.

W przypadku ostatniego wniosku, który już został przyjęty w trybie pilnym, Polska w pełni popierała zaproponowaną zmianę rozporządzenia finansowego. Umożliwi ona zastosowanie strategii DFS do realizacji pomocy dla Ukrainy.

6. Polityka finansowa i podatki

Polityka Finansowa

Pakiet CRD VI/CRR III

Prezydencja czeska kontynuowała prace nad pakietem składającym się z:

- projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2013/36/UE w odniesieniu do uprawnień nadzorczych, sankcji, oddziałów z państw trzecich i ryzyka z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego oraz zmieniającej dyrektywę 2014/59/UE (dalej: „CRD VI”),
- projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE zmieniającego rozporządzenie nr 575/2013 w odniesieniu do wymogów dotyczących ryzyka kredytowego, ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej, ryzyka operacyjnego, ryzyka rynkowego oraz poziomu wyjściowego (dalej: „CRR III”).

27 października 2021 r. Komisja Europejska opublikowała propozycje legislacyjne dotyczące pakietu ostrożnościowego CRD VI /CRR III. Rozwiązania zawarte w obecnej wersji projektów dotyczą regulacji, które dotychczas nie zawierały się w unijnych ramach prawnych. Ideą tego pakietu jest wdrożenie do prawa wspólnotowego globalnych standardów określanych jako Bazylea III w celu zapewnienia bezpiecznego i sprawnego funkcjonowania systemu bankowego Unii Europejskiej.

W drugiej połowie 2022 r. prezydencja czeska zorganizowała 4 spotkania grupy roboczej Rady UE, w których Polska aktywnie brała udział, przedstawiając swoje wątpliwości i prezentując możliwe rozwiązania oraz propozycje legislacyjne.

W kompromisowej wersji pakietu uwzględniono postulat Polski oraz tzw. państw goszczących (ang. *host*) poprzez wprowadzenie zasady stosowania poziomu wyjściowego kapitału (ang. *output floor*) na każdym poziomie konsolidacji, tzn. na poziomie indywidualnym, skonsolidowanym i subskonsolidowanym, co jest niezbędne dla zapewnienia właściwego zabezpieczenia ryzyk w ramach grupy bankowej. Państwa członkowskie otrzymały jednak możliwość stosowania poziomu wyjściowego kapitału tylko na najwyższym poziomie konsolidacji dla instytucji ustanowionych w ramach ich jurysdykcji.

Tekst kompromisowy CRD VI/CRR III odbiega od treści wniosku legislacyjnego KE w zakresie wymogów ostrożnościowych dla oddziałów z państw trzecich. Wprowadzona została zasada minimalnej harmonizacji, z możliwością zastosowania bardziej restrykcyjnych wymogów przez państwa członkowskie adekwatnie do znaczenia systemowego oddziału dla danego państwa.

Stanowisko Polski zostało częściowo uwzględnione w kwestii uprawnień nadzorczych, dotyczących istotnych transakcji finansowych dokonywanych przez instytucje kredytowe. Zgodnie z projektem, kwalifikowalny poziom kapitału nabywcy jest ustalany zarówno na poziomie indywidualnym, jak i skonsolidowanym. Jeśli próg 15% zostanie przekroczony tylko na poziomie indywidualnym, organ właściwy w państwie członkowskim siedziby nabywcy będzie poinformowany o planowanej transakcji nabycia oraz dokona oceny planowanego nabycia. Jeśli próg zostanie przekroczony także na poziomie skonsolidowanym (na podstawie skonsolidowanej sytuacji instytucji dominującej w UE), nadzorca skonsolidowany będzie także poinformowany o transakcji i dokona jej oceny.

Zgodnie z oczekiwaniami większości państw członkowskich, w tym Polski, skrócono okres zakazu zatrudnienia dla byłych członków i pracowników organu nadzorczego w jednostkach bezpośrednio nadzorowanych przez te osoby oraz ograniczono zakres podmiotowy zakazu do członków organu zarządzającego oraz do pracowników bezpośrednio zaangażowanych w sprawowanie nadzoru nad instytucjami kredytowymi.

W tekście kompromisowym CRD VI/CRR III zawarto propozycję legislacyjną Polski w zakresie zmiany art. 429a CRR, mającą na celu uwzględnienie specyfiki działania i roli banków zrzeszających instytucjonalnych systemach ochrony (IPS) w wypełnianiu norm nadzorczych dotyczących minimalnego poziomu wskaźnika dźwigni finansowej.

Podejście ogólne w sprawie pakietu CRD VI/CRR III zostało przyjęte podczas posiedzenia Rady ds. Gospodarczych i Finansowych (ECOFIN) 8 listopada 2022 r. Rozpoczęcie negocjacji na poziomie trilogów jest planowane na 2023 r.

Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz zmieniającej dyrektywy 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2009/138/WE, (UE) 2017/1132 i rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 i (UE) nr 648/2012 (IRR)

Opublikowany 22 września 2021 r. projekt dyrektywy IRRD ma na celu zapewnienie skutecznej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji będących na progu upadłości poprzez zapewnienie odpowiednim organom wiarygodnego zestawu instrumentów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. Instrumenty te mają umożliwić możliwie wczesną i szybką interwencję, aby zapewnić skuteczną ochronę ubezpieczającym przy jednoczesnym ograniczeniu do minimum potencjalnych negatywnych konsekwencji dla gospodarki, systemu finansowego i ewentualnego wykorzystania pieniędzy podatników. Obecne przepisy dot. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w sektorze ubezpieczeń mają charakter wyłącznie krajowy i funkcjonują jedynie w nielicznych państwach członkowskich.

W trakcie 6 posiedzeń grupy roboczej Rady zorganizowanych przez prezydencję czeską Polska podkreślała, że zaproponowane rozwiązania jednoznacznie pozytywnie wpłyną na bezpieczeństwo i stabilność całego sektora finansowego, a także na zaufanie klientów do instytucji finansowych, w szczególności z branży ubezpieczeniowej. Jednocześnie Polska zgłaszała zastrzeżenia m.in. w zakresie aspektów transgranicznych procesu resolution, finansowania procesu resolution czy prewencyjnych planów naprawczych i planów resolution.

Projekt rozporządzenia w sprawie europejskich długoterminowych funduszy inwestycyjnych

Celem nowelizacji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2015/760 z 29 kwietnia 2015 r. w sprawie europejskich długoterminowych funduszy inwestycyjnych jest dalsze wsparcie rozwoju jednolitego unijnego rynku kapitałowego, w ramach środków wdrażających unię rynków kapitałowych. Europejskie długoterminowe fundusze inwestycyjne (ELTIF) to alternatywne fundusze inwestycyjne dokonujące długoterminowych inwestycji, np. w nieruchomości, projekty infrastrukturalne, czy małe i średnie przedsiębiorstwa.

Celem rozporządzenia jest:

- rozszerzenie zakresu dopuszczalnych aktywów i inwestycji ELTIF;
- zapewnienie bardziej elastycznych przepisów dotyczących ELTIF, w tym wprowadzenie ułatwień w tworzeniu struktur funduszu podstawowego i funduszy powiązanych;
- zmniejszenie barier dostępu do ELTIF dla inwestorów detalicznych, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu ochrony tych inwestorów;
- utworzenie nowej kategorii ELTIF dystrybuowanych wyłącznie wśród inwestorów profesjonalnych, w drodze złagodzenia niektórych wymogów organizacyjnych dla tego typu funduszy.

Polska od początku prac popierała tę inicjatywę, jednak kluczową kwestią było zapewnienie wysokiego poziomu ochrony inwestorów detalicznych dokonujących inwestycji w ELTIF. W ocenie Polski w ostatecznym kształcie rozporządzenia udało się osiągnąć te cele.

Prezydencja czeska od września do grudnia 2022 r. prowadziła tzw. trilogi. W związku z zasadniczo zbieżnymi stanowiskami Parlamentu Europejskiego i Rady UE udało się wypracować porozumienie, które w zasadniczych elementach nie różni się od podejścia ogólnego Rady. Polska w dalszym ciągu popiera zatem przyjęcie rozporządzenia. Projekt w wersji po trilogach został przyjęty przez COREPER 7 grudnia 2022 r.

Projekt dyrektywy AIFMD

4 lutego 2022 r. Komisja zaprezentowała projekt dyrektywy zmieniającej dyrektywę 2011/61/UE i 2009/65/WE w zakresie ustaleń dotyczących przekazywania funkcji, zarządzania ryzykiem utraty płynności, sprawozdawczości nadzorczej, świadczenia usług depozytowych i powierniczych oraz udzielania pożyczek przez alternatywne fundusze inwestycyjne. Dyrektywa obejmuje nowelizację dwóch dyrektyw dotyczących funduszy inwestycyjnych – tzw. dyrektywy UCITS i dyrektywy w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (ZAFI).

Najważniejsze zmiany, jakie zaproponowano w projekcie dyrektywy obejmują ujednoczenie warunków udzielania pożyczek przez AFI, ponieważ tego rodzaju działalność jest obecnie dopuszczana

w niektórych państwach członkowskich, jednak nie została spójnie uregulowana na poziomie unijnym. W projekcie zaproponowano również jednolity katalog narzędzi zarządzania płynnością i podstawowe zasady ich stosowania, co ma umożliwić zarządzającym funduszami inwestycyjnymi lepsze reagowanie na presję w trudnych warunkach rynkowych i lepszą ochronę interesów inwestorów. Projekt przewiduje ponadto możliwość dopuszczenia przez krajowe organy nadzoru

każdego państwa członkowskiego świadczenia usług depozytariuszy przez podmioty z innych państw UE, pod warunkiem że rynek depozytariuszy w danym państwie członkowskim jest niewielki.

Polska pozytywnie ocenia całokształt zmian proponowanych w projekcie dyrektywy. Wzmocnienie ram prawnych działalności UCITS i AFI przyczyni się do dalszego pogłębienia unii rynków kapitałowych i w większym stopniu ułatwi transgraniczne świadczenie usług przez podmioty zarządzające funduszami inwestycyjnymi.

Podejście ogólne zostało przyjęte przez Radę UE jeszcze w czasie prezydencji francuskiej. Głosowanie na posiedzeniu plenarnym PE w tej sprawie jest zaplanowane w styczniu 2023 r.

Rewizja pakietu rozporządzenia i dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych

Wniosek legislacyjny obejmuje zarówno rozporządzenie, jak i dyrektywę w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFIR/MiFID). W ten sposób, inicjatywa opiera się na istniejących przepisach regulujących zasady uczestnictwa w rynkach kapitałowych Unii Europejskiej i udoskonala te przepisy.

Celem wniosku jest dalsze wsparcie rozwoju jednolitego unijnego rynku kapitałowego, w ramach środków wdrażających unię rynków kapitałowych. Zmiany obejmują trzy priorytetowe obszary: 1) zwiększenie przejrzystości i dostępności danych rynkowych; 2) poprawę równych warunków działania między systemami wykonywania zleceń oraz 3) zapewnienie możliwości utrzymania konkurencyjności unijnej infrastruktury rynkowej na poziomie międzynarodowym. Zasadniczym elementem inicjatywy, wpisującym się w zamierzenie zwiększenia przejrzystości i dostępności danych rynkowych, stanowi utworzenie systemu publikacji informacji skonsolidowanych, czyli scentralizowanej bazy danych, która w odniesieniu do instrumentów udziałowych oraz podobnych instrumentów finansowych zapewni kompleksowy obraz danych rynkowych, a mianowicie cen i wolumenu papierów wartościowych będących przedmiotem obrotu w wielu systemach obrotu w całej Unii Europejskiej.

Rząd RP od początku prac popierał tę inicjatywę, jednak kluczową kwestią była zmiana niektórych szczegółowych rozwiązań, które mogłyby niekorzystnie wpłynąć na podmioty zobowiązane do dostarczania danych do dostawców informacji skonsolidowanych. Zastrzeżenie to dotyczy wszystkich podmiotów zobowiązanych do dostarczania danych, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów prowadzących rynki regulowane oraz alternatywne systemy obrotu. Wśród proponowanych rozwiązań wątpliwe wydawały się przepisy odnoszące się do obowiązku dostarczania danych posttransakcyjnych w czasie możliwie najbardziej zbliżonym do rzeczywistego, jak również perspektywa objęcia obowiązkiem również danych przedtransakcyjnych.

Prezydencja czeska zorganizowała 5 spotkań grupy roboczej ds. usług finansowych, w trakcie których prowadzone były negocjacje dotyczące regulacji. Zasadnicze kwestie sporne skupiały się wokół kształtu nowotworzonego systemu publikacji informacji skonsolidowanych, oraz zakazu otrzymywania płatności za przekazywanie zleceń klientów. W obszarze zainteresowania Polski znajdowało się przede wszystkim pierwsze z tych zagadnień. Z inicjatywy grupy państw członkowskich o podobnej pozycji lokalnego rynku giełdowego, w której wiodącą rolę odgrywała Polska, do projektu wprowadzono zasadę dobrowolności uczestnictwa w systemie publikacji informacji skonsolidowanych. Jednocześnie, wprowadzono pewne zmiany do mechanizmu dystrybucji przychodów przez dostawcę, zmierzające do względnego uprzywilejowania mniejszych rynków, dla których przychody z tytułu sprzedaży danych stanowią istotne źródło finansowania. Zablokowane zostały również inicjatywy zmierzające do objęcia obowiązkiem dostarczania danych przedtransakcyjnych.

W trakcie prezydencji czeskiej wypracowano kompromisowy projekt, który 12 grudnia 2022 r. został przedstawiony jako podejście ogólne i zaproponowany do przyjęcia w tzw. procedurze ciszy

z terminem zgłaszania sprzeciwu do 14 grudnia 2022 r. Mandat do negocjacji z Parlamentem Europejskim został uzgodniony na poziomie COREPER II 20 grudnia.

Projekt rozporządzenia ws. europejskich zielonych obligacji

Komisja Europejska opublikowała 7 lipca 2021 r. projekt rozporządzenia w sprawie zielonych obligacji UE (*EuGB*), który zakłada stworzenie podstaw oznakowania „europejskich zielonych obligacji” (*European green bonds, EuGB*), tj. obligacji przyjaznych dla środowiska w świetle rozporządzenia UE 2020/825 (unijnej taksonomii) i najlepszych praktyk rynkowych oraz stworzenie systemu rejestracji i nadzoru w stosowaniu *EuGB* przez audytorów zewnętrznych. Niniejsze rozporządzenie ma ułatwić dalszy rozwój rynku zielonych obligacji w UE i zminimalizować potencjalne zakłócenia rynkowe, zwiększyć przepływ środków pieniężnych na finansowanie zielonych i zrównoważonych inwestycji (zgodnych z zapisami unijnej taksonomii) oraz zmniejszyć ryzyko tzw. *greenwashingu*. Stosowanie oznakowania *EuGB* ma być dostępne dla wszystkich emitentów zielonych obligacji, również tych emitentów spoza UE, jeżeli będą spełniać wymagania wskazane w rozporządzeniu:

- **dostosowanie do taksonomii:** środki pozyskane z obligacji powinny być w całości przeznaczone na projekty zgodne z unijną taksonomią;
- **transparentność:** zapewnienie pełnej przejrzystości w zakresie alokacji wpływów z obligacji poprzez wprowadzenie szczegółowych wymogów sprawozdawczych;
- **audyt zewnętrzny:** wszystkie europejskie obligacje ekologiczne muszą zostać sprawdzone przez zewnętrznych audytorów, aby zapewnić spójność finansowanych projektów z rozporządzeniem w sprawie systematyki;
- **nadzór Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) nad audytorami:** aby chronić inwestorów i zapewnić integralność rynku, zewnętrzni audytorzy świadczący usługi na rzecz emitentów europejskich obligacji ekologicznych muszą być zarejestrowani i nadzorowani przez ESMA.

Przedłożona przez Komisję Europejską propozycja rozporządzenia w sprawie zielonych obligacji UE stanowi część szerszej agendy Komisji dotyczącej zrównoważonego finansowania, wpisując się w realizację Planu Działania z 2018 r. dotyczącego finansowania zrównoważonego wzrostu oraz Europejskiego Zielonego Ładu. Opiera się także na zaleceniach Technicznej Grupy Ekspertów ds. Zrównoważonego Finansowania.

Stanowisko Rządu RP w sprawie wniosku rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskich zielonych obligacji zostało przyjęte 15 września 2021 r. Co do zasady popiera ono rozwiązania przewidziane w tym wniosku legislacyjnym. Przewidziane rozwiązania pozwolą na zwiększenie wolumenu europejskich zielonych obligacji, a przez to przyczynią się do wypełnienia zamierzeń Porozumienia paryskiego. Na uwagę zasługuje przede wszystkim fakt, iż zaproponowany standard jest fakultatywny, tj. będzie stosowany wyłącznie przez tych emitentów, którzy będą chcieli z niego skorzystać. W opinii Rządu RP pozwoli to na harmonizację standardów dla zielonych obligacji, zwiększenie transparentności tego segmentu rynku oraz zmniejszenie asymetrii informacji. Najważniejszymi obszarami zdaniem Rządu RP w toku prac nad wnioskiem w sprawie rozporządzenia w sprawie zielonych obligacji są:

- podtrzymanie dobrowolności standardu europejskich zielonych obligacji;
- wprowadzenie innych kryteriów oceny dla sektora MŚP oraz rozwiązań sprzyjających korzystaniu ze standardu przez MŚP;
- wprowadzenie opcji wyjątków od rozporządzenia ws. systematyki w odniesieniu do emitentów długu państwowego (tzw. *flexibility pocket*);

- doprecyzowanie przepisów dotyczących organów kontroli państwowej;
- zapewnienie wymogu publikacji dokumentów związanych z emisją EuGB zawsze w języku narodowym.

W trakcie prezydencji czeskiej odbywały się spotkania grupy roboczej ds. usług finansowych i Unii Bankowej (zrównoważone finansowanie) oraz trilogi. 14 grudnia 2022 r. osiągnięto porozumienia co do projektu rozporządzenia ws. europejskich zielonych obligacji. Porozumienie to, jeśli jego kształt nie ulegnie znaczącym modyfikacjom wypełni priorytety Polski przedstawione w przedmiotowym stanowisku Rządu.

Rewizja rozporządzenia CSDR

Rewizja CSDR obejmuje nowelizację rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 909/2014 z 23 lipca 2014 r. w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w Unii Europejskiej i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych, zwanego dalej „rozporządzeniem 909/2014”. Rewizja CSDR jest efektem przeglądu dokonanego przez Komisję Europejską na podstawie art. 75 rozporządzenia 909/2014. Przegląd ten został ponadto wskazany jako działanie kluczowe

w planie działania na rzecz unii rynków kapitałowych, przyjętym w 2020 r.

Wniosek legislacyjny wprowadza ukierunkowane zmiany w zakresie:

- minimalizacji barier dla rozrachunku transgranicznego przez doprecyzowanie i uproszczenie wymogów dotyczących działalności transgranicznej, usprawnienia współpracy między organami nadzoru oraz ułatwienia w dostępie do bankowych usług pomocniczych, aby ułatwić rozrachunek w walutach obcych;
- zmniejszenia obciążeń administracyjnych i kosztów dla centralnych depozytów papierów wartościowych, m.in. przez zmiany przepisów dotyczących dyscypliny rozrachunku i bankowych usług pomocniczych, jednak bez stwarzania zagrożenia dla stabilności finansowej;
- zapewnienia organom w UE odpowiednich uprawnień i informacji na potrzeby monitorowania ryzyka związanego z centralnymi depozytami papierów wartościowych działających zarówno w UE, jak i w państwach trzecich, w tym przez zacieśnienie współpracy w zakresie nadzoru między tymi organami.

Polska jako priorytetowe wskazuje następujące obszary regulacyjne:

- Doprecyzowanie zasad związanych z systemem dyscypliny rozrachunku.
- Zakres planów naprawy lub uporządkowanej likwidacji.
- Procedura paszportowania usług świadczonych przez centralny depozyt papierów wartościowych.
- Utworzenie kolegium organów nadzoru ds. paszportowania.
- Zakres wymaganych konsultacji z komitetem użytkowników.

W ramach prezydencji czeskiej odbyły się cztery spotkania poświęcone merytorycznym kwestiom rewizji CSDR w ramach grupy roboczej ds. usług finansowych i Unii Bankowej (CSDR). Prezydencja czeska przedstawiła 5 grudnia 2022 r. ostateczny tekst projektu rozporządzenia stanowiącego mandat Rady do negocjacji z Parlamentem Europejskim. Mandat ten został zaaprobowany w tzw. procedurze ciszy przez państwa członkowskie 9 grudnia 2022 r. Stanowisko negocjacyjne zostało uzgodnione na poziomie COREPER II 20 grudnia.

Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rynków kryptoaktywów

24 września 2020 r. Komisja Europejska opublikowała wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE w sprawie rynków kryptoaktywów (rozporządzenie MiCA). Przedmiotowy wniosek jest częścią pakietu *Digital Finance*, który jest całościowym pakietem środków mających na celu dalsze umożliwianie i wspieranie potencjału finansów cyfrowych pod względem innowacji i konkurencji przy jednoczesnym łagodzeniu ryzyka dla funkcjonowania rynków finansowych poszczególnych państw.

Celem MiCA jest stworzenie ram dla emisji i świadczenia usług związanych z kryptoaktywami, prowadzące do wsparcia innowacyjności i uczciwej konkurencji na rynku kryptoaktywów przy zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów i inwestorów, zapewnienie integralności rynku kryptoaktywów, a także przeciwdziałanie zagrożeniom dla stabilności finansowej i polityki pieniężnej, które mogą wynikać z szerokiego wykorzystania aktywów kryptograficznych i technologii księgi rozproszonej (DLT) na rynkach finansowych.

MiCA obejmuje również regulacje służące zapobieganiu praniu pieniędzy, finansowaniu terroryzmu i innej działalności przestępczej.

Prezydencja czeska kontynuowała rozpoczęte w marcu 2022 r. prace w ramach trilogów, proponując we wrześniu kompromisowy tekst projektu, który w znacznej mierze uwzględnia propozycje zgłaszane przez polską delegację w trakcie przygotowań do trilogów na poziomie Rady UE.

W dniach 21-26 września prezydencja czeska przeprowadziła *non-objective procedure* wobec projektu MiCA. Polska nie zgłosiła sprzeciwu wobec tego projektu.

Kwestie, które Polska szczególnie popierała podczas negocjacji i które znalazły się w tekście kompromisowym:

- Przepisy związane z nadzorem krajowym nad EMT (ang. *e-money token* – token będący pieniądzem elektronicznym lub e-pieniądzem) funkcjonującymi w przeważającej mierze w jednym kraju,
- Możliwość stosowania zaostrzonych wymogów nadzorczych w przypadku identyfikacji ryzyka w działalności ART (ang. *asset-referenced token* - token powiązany z aktywami) innych niż istotne,
- Rola opinii banków centralnych w procesie licencjonowania ART. W odniesieniu do kwestii nadzoru i autoryzacji ART istotne jest zachowanie zapisów projektu rozporządzenia nadających bankom centralnym prawo do wydania wiążącej opinii w zakresie autoryzacji danego ART.

Pakiet AML

20 lipca 2021 r. Komisja przyjęła tzw. pakiet AML (pakiet aktów prawnych z obszaru przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu), który obejmuje wnioski ustawodawcze mające na celu wzmocnienie unijnych przepisów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (AML/CFT):

- projekt rozporządzenia AML/CFT (AMLR);
- projekt dyrektywy AML/CFT (AMLD6);
- projekt rozporządzenia ustanawiającego nowy organ UE ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (AMLAR);
- projekt rozporządzenia w sprawie transferu funduszy - zmiana w celu śledzenia transferu kryptowalut (TFR).

Polska popiera tę inicjatywę KE, tak jak popierała wcześniejsze inicjatywy mające na celu poprawę transgranicznej współpracy pomiędzy organami AML/CFT oraz większą przejrzystość zasad, na których opiera się unijny system AML/CFT. Polska wierzy, że lepsza współpraca oraz jasne przepisy to konieczne warunki skutecznej walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu w Polsce i w UE.

W drugim półroczu 2022 r, kontynuowano prace prowadzone przez prezydencję Francji w zakresie AMLD6 i AMLR. Kontynuowano między innymi dyskusje dotyczące kwestii koordynacji działań krajowych organów nadzoru, uprawnień jednostek analityki finansowej oraz kar administracyjnych za nieprzestrzeganie wymogów AML/CFT, zawartych w projekcie dyrektywy AMLD6. Podczas francuskiej prezydencji osiągnięto wstępne porozumienie polityczne odnośnie do tekstu TFR. Podczas prezydencji Czech został on dopracowany w trilogach na szczeblu technicznym i przyjęty przez COREPER II 5 października 2022 r., celem potwierdzenia przed PE osiągniętego porozumienia. W dniach 30 listopada – 2 grudnia 2022 r. prezydencja Czech przeprowadziła procedury „*non-objection consultations*” wobec AMLD6 i AMLR. Polska nie zgłosiła sprzeciwu wobec tych projektów. 7 grudnia 2022 r. COREPER II przyjął mandat do negocjacji w ramach trilogu w zakresie AMLD6 i AMLR.

Prezydencja Czech podjęła także działania w zakresie kwestii wyboru siedziby AMLA. Procedura wyboru ma zostać sfinalizowana w drodze zwykłej procedury legislacyjnej, przy udziale Rady oraz Parlamentu Europejskiego. Polska zdecydowała się nie zgłaszać kandydatury siedziby nowej Agencji, między innymi ze względu na usytuowanie w Polsce Agencji FRONTEX oraz wcześniejsze, zakończone niepowodzeniem starania o ulokowanie w Polsce Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz Europejskiej Agencji Leków.

Podatki

Podatki pośrednie

VAT

W trakcie prezydencji czeskiej, dzięki aktywnym staraniom Polski, Rada ECOFIN 6 grudnia 2022 r. przyjęła decyzję derogacyjną upoważniającą Polskę do dalszego stosowania, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2025 r., tzw. derogacji samochodowej dotyczącej możliwości odliczania 50% VAT od zakupu i eksploatacji aut służbowych wykorzystywanych zarówno do działalności gospodarczej, jak i do celów prywatnych. Opublikowanie decyzji derogacyjnej w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej nastąpiło 7 grudnia 2022 roku i w konsekwencji formalna notyfikacja dla Polski.

W II semestrze 2022 r. na forum Komisji Europejskiej prowadzone były również prace koncepcyjne zmierzające do przygotowania wniosku legislacyjnego w kwestiach zapowiedzianych w Planie działania na rzecz sprawiedliwego i prostego opodatkowania wspierającego odbudowę gospodarczą z 15 lipca 2020 r.⁹, pt. „VAT in the Digital Age” (VIDA), obejmującego trzy główne obszary:

- obowiązki w zakresie sprawozdawczości dotyczącej VAT, w tym e-fakturowanie (ang. *Digital Reporting Requirements*);
- opodatkowanie VAT podmiotów gospodarki opartej na platformach cyfrowych (ang. *Platform economy*);
- jednolita rejestracja VAT w UE (ang. *Single VAT registration*).

Pakiet „VAT in the Digital Age” został opublikowany 8 grudnia 2022 r. Komisja Europejska zaproponowała w nim zmiany trzech aktów prawnych UE: dyrektywy VAT (2006/112/WE), rozporządzenia wykonawczego Rady (UE 282/2011) oraz rozporządzenia Rady w sprawie współpracy administracyjnej (UE 904/2010).

⁹ 1 COM (2020) 312 final: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0312>.

W trakcie prezydencji czeskiej Komisja Europejska rozpoczęła również zapowiadany w Planie działania na rzecz sprawiedliwego i prostego opodatkowania wspierającego odbudowę gospodarczą przegląd przepisów dyrektywy VAT dotyczących biur podróży oraz transportu pasażerskiego, składający się z trzech części:

- Część I: procedura szczegółna dla biur podróży (art. 306-310 dyrektywy VAT);
- Część II: przepisy dotyczące VAT w transporcie pasażerskim (art. 48 i 148 dyrektywy VAT);
- Część III: zwrot VAT podróżnym spoza UE i sklepy wolnoćtowe (art. 146, 147 i 158 dyrektywy VAT).

Wyniki przeglądu będą stanowiły podstawę ewentualnego pakietu legislacyjnego.

Podatek akcyzowy

W okresie prezydencji czeskiej na forum Rady kontynuowano dyskusję nad **projektem dyrektywy w sprawie restrukturyzacji unijnych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (przekształcenie)**. Projekt stanowi integralną część pakietu *Fit for 55* i ma na celu dostosowanie opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej do unijnej polityki energetycznej, środowiskowej i klimatycznej przy utrzymaniu zdolności państw członkowskich do generowania dochodów z podatku akcyzowego. Projekt zakłada ustalenie dla wszystkich wyrobów stawki podatku w oparciu o ich wartość energetyczną. Opodatkowanie ma być tym większe, im wyrób bardziej zanieczyszcza środowisko. Dodatkowo przewiduje się m.in. wprowadzenie nowych kategorii wyrobów energetycznych do katalogu wyrobów opodatkowanych akcyzą, cykliczną indeksację minimalnych poziomów opodatkowania, stopniowe ograniczenie zwolnień i obniżek z podatku akcyzowego. Prezydencja czeska przedłożyła tekst kompromisowy obejmujący całą propozycję ETD i przygotowała poprawione teksty kompromisowe na kolejne spotkania WPTQ. Prezydencja czeska zajęła się wieloma różnymi kwestiami podniesionymi przez delegacje, zdołała osiągnąć zbieżność poglądów i znaleźć kompromisowe rozwiązania, nie podważając jednocześnie długoterminowych celów środowiskowych UE. Większość zmian uzyskało poparcie, ale niektóre delegacje nie były jeszcze w stanie poprzeć tekstu prezydencji lub zgłosiły zastrzeżenia. Konieczne są zatem dalsze prace w celu osiągnięcia kompromisu w najbardziej drażliwych, nierozstrzygniętych kwestiach.

Podczas prezydencji czeskiej prowadzono również prace nad wnioskiem dotyczącym **rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 389/2012** w odniesieniu do wymiany informacji prowadzonych w rejestrach elektronicznych dotyczących podmiotów gospodarczych przemieszczających wyroby akcyzowe między państwami członkowskimi w celach handlowych. Celem niniejszego wniosku jest rozszerzenie zakresu stosowania niektórych zapisów rozporządzenia Rady (UE) nr 389/2012, tak aby państwa członkowskie mogły wymieniać informacje dotyczące wszystkich podmiotów gospodarczych, które uczestniczą w obrocie wyrobami akcyzowymi – zarówno w procedurze z zapłaconym podatkiem akcyzowym, jak również w procedurze zawieszenia poboru akcyzy. Proponowane zmiany są konsekwencją automatyzacji przemieszczania wyrobów akcyzowych dopuszczonych do konsumpcji, która została przewidziana w dyrektywie Rady (UE) 2020/262.

Dodatkowo w omawianym okresie przyjęto **decyzję wykonawczą Rady (UE) 2022/1662** z 26 września 2022 r. upoważniającą Portugalię do stosowania obniżonych stawek podatku akcyzowego na olej napędowy i benzynę bezołowiową wykorzystywane jako paliwa silnikowe, zgodnie z art. 19 dyrektywy 2003/96/WE oraz **decyzję wykonawczą Rady (UE) 2022/1843** z 29 września 2022 r. w sprawie upoważnienia Szwecji do stosowania obniżonych stawek podatku akcyzowego na benzynę, nieoznakowany olej napędowy i równoważne paliwa wykorzystywane jako paliwa silnikowe, zgodnie z art. 19 dyrektywy 2003/96/WE.

Ponadto w ramach Komisji Europejskiej prowadzono prace nad aktami wykonawczymi i delegowanymi do nowej dyrektywy Rady 2020/262 ustanawiającej ogólne zasady dotyczące podatku akcyzowego.

Zmiana dyrektywy 1999/62/WE w zakresie zniesienia stawek minimalnych podatków od pojazdów ciężkich

Propozycje zmian zawarte w projekcie dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę 1999/62/WE w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe w odniesieniu do niektórych przepisów w dziedzinie opodatkowania pojazdów, dotyczą zniesienia stawek minimalnych podatków od pojazdów ciężkich. Komisja Europejska przedstawiła je po raz pierwszy 31 maja 2017 r., jako część I Pakietu Mobilności, razem ze zmianami w zakresie eurowiniety i opłat za przejazd regulowanych dyrektywą. Jednak procedowanie zmian w zakresie podatkowym zostało zawieszono.

Wniosek z 2017 roku przewidywał wprowadzenie zmian w części podatkowej dyrektywy dotyczącej podatków od pojazdów ciężkich o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony. Proponowana zmiana zakładała stopniową redukcję do zera wartości minimalnych, w pięciu etapach po 20% obecnie obowiązujących stawek minimalnych, na przestrzeni pięciu kolejnych lat.

Zamiarem projektodawcy było stworzenie zachęty do przejścia z obciążeń podatkowych na system opłat drogowych opartych na przebytej odległości, tj. opłat za przejazd.

Zmiany w tym zakresie podjęła prezydencja czeska, uznając wznowienie prac nad projektem jako jeden ze swych priorytetów w swoim dossier podatkowym.

Polska wyraziła zainteresowanie kontynuacją prac nad projektem. Rząd RP kierunkowo poparł proponowane rozwiązanie, jako przyczyniające się do zwiększenia autonomii gmin, których dochód stanowią wpływy z podatku od środków transportowych. Autonomia gmin w zakresie polityki fiskalnej polega m.in. na ustalaniu wysokości stawek podatków i opłat lokalnych na dowolnym poziomie powyżej zera, z uwzględnieniem jedynie stawki maksymalnej określonej ustawą podatkową.

Projekt w wyniku procedowania na posiedzeniach grup roboczych Rady UE różnego szczebla (wrzesień – listopad 2022 r.) ulegał dość istotnym modyfikacjom w porównaniu do pierwotnego projektu.

Polska popierała projekt na początkowym etapie procedowania oraz na dalszych etapach, podczas których zaproponowano jego modyfikację w zakresie: jednorazowego, zamiast stopniowego zniesienia stawek minimalnych, wprowadzenia klauzuli przeglądowej mającej na celu ocenę wpływu regulacji przez Komisję Europejską ex post, oraz zmian terminów implementacji i wejścia w życie projektowanych regulacji.

Podczas trwania prezydencji czeskiej nie udało się jednak osiągnąć kompromisu, co do ostatecznego kształtu projektu, zarówno na poziomie COREPER i ECOFIN, odpowiednio 4 i 8 listopada 2022 r.

Ostatnia wersja tekstu kompromisowego prezydencji czeskiej, która stanowiła przedmiot dyskusji na posiedzeniu 8 grudnia 2022 r. uzależnia możliwość stosowania obniżonych stawek podatków od pojazdów ciężkich od czynników zewnętrznych. Państwo członkowskie, które chce zastosować obniżenie/zniesienie stawek będzie musiało złożyć do Komisji Europejskiej wniosek oraz przedstawić informacje dokumentujące spełnienie jednego z dwóch warunków: pokrycia opłatami za przejazd i za korzystanie z infrastruktury co najmniej 60% sieci TEN-T, albo stosowania do oleju napędowego wykorzystywanego jako paliwo silnikowe stawki akcyzy przekraczającej 10% stawki minimalnej wynikającej z przepisów unijnych.

Stanowisko Polski na dalszych etapach procedowania projektu będzie uzależnione od ostatecznego jego kształtu, w szczególności spełnienia przez Polskę ustalonych w nim warunków umożliwiających obniżanie stawek (warunki derogacji).

Podatki bezpośrednie

Przeciwdziałanie praktykom unikania opodatkowania i uchylania się od opodatkowania za pomocą przedsiębiorstw fasadowych (projekt tzw. dyrektywy Unshellowej)

Pod koniec 2021 r. Komisja Europejska przedstawiła projekt dotyczący dyrektywy Rady w sprawie ustanowienia przepisów mających na celu zapobieganie nadużywaniu przedsiębiorstw fasadowych do celów podatkowych i zmieniającej dyrektywę 2011/16/UE.

Celem dyrektywy jest przeciwdziałanie unikaniu lub uchylaniu się od opodatkowania, które prowadzi do uszczuplenia dochodów podatkowych. Przepisy dyrektywy wyznaczają wskaźniki minimalnego substratu majątkowo-osobowego oraz przewidują określone konsekwencje podatkowe w przypadku rozliczeń realizowanych za pośrednictwem podmiotów nieposiadających takiego substratu.

Polska wyraziła poparcie dla inicjatywy Komisji, jak również przedstawiła swoje zastrzeżenia, co do określonych obszarów tego projektu. Polska brała aktywny udział w dyskusjach na temat zagadnień budzących wątpliwości merytoryczne.

Podkreślenia wymaga fakt, że prezydencja czeska przedstawiła całkowicie nowe opcje w zakresie konsekwencji podatkowych dyrektywy Unshell:

- Dyrektywa nie będzie zawierała konsekwencji podatkowych (tylko identyfikacja Shell i wymiana informacji);
- Skutki podatkowe będą ograniczone do korzyści wynikających z dyrektyw dotyczących CIT (opodatkowanie dywidend wypłacanych na rzecz spółki zależnej oraz odsetek i należności licencyjnych wypłacanych między spółkami powiązаныmi);
- Skutki podatkowe będą oparte na pierwotnym projekcie KE z dalszymi zmianami.

Dodatkowo, prezydencja czeska przedstawiła projekt znacząco zmienionych wskaźników minimalnego substratu majątkowo-osobowego.

Przeciwdziałanie nierównemu traktowaniu podatkowemu finansowania długiem oraz finansowania wewnętrznego kapitałem własnym (projekt tzw. dyrektywy DEBRA)

W maju 2022 r. Komisja Europejska opublikowała wniosek dotyczący dyrektywy Rady w sprawie ustanowienia przepisów dotyczących ulgi służącej przeciwdziałaniu zjawisku uprzywilejowania finansowania dłużnego w stosunku do kapitałowego oraz w sprawie ograniczenia możliwości odliczania odsetek do celów związanych z podatkiem dochodowym od osób prawnych.

Dyrektywa miała stworzyć zachęty do korzystania w większym stopniu z finansowania kapitałowego w miejsce finansowania dłużnego. Miały służyć temu dwa przewidziane w projekcie, równoległe mechanizmy:

- możliwość zaliczenia do kosztów rozliczanych dla celów CIT hipotetycznych odsetek od kwoty zwiększenia kapitału własnego;
- ograniczenie części, w jakiej nadwyżka kosztów finansowania dłużnego może zostać zaliczona do kosztów rozliczanych dla celów CIT, do 85% tej nadwyżki.

Prezydencja czeska kontynuowała prace nad projektem, rozpoczęte przez prezydencję francuską. Polska brała aktywny udział w dyskusji na temat optymalnego zakresu ulgi kapitałowej, jak również kwestii dotyczących ograniczenia odliczalności odsetek. W szczególności Polska, wraz z innymi państwami członkowskimi, stawiała pytania i podnosiła wątpliwości co do skomplikowanego mechanizmu rozliczania ulgi kapitałowej, który stanowiłby istotne obciążenie, w kontekście

obligatoryjnego charakteru ulgi, dla podatników i administracji. Dyskusja dotyczyła również m.in. wpływu nowych limitów w zakresie finansowania dłużnego na funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw.

Prace grupy roboczej KE WP IV dotyczącej ustalenia zakładu przy pracy zdalnej oraz planu działania gospodarki społecznej (SEAP)

28 października 2022 r. odbyło się pierwsze spotkanie WP IV KE dotyczące analizy skutków podatkowych pracy zdalnej i powstania zakładu dla pracodawcy (*home office PE*). Spotkanie odbyło się internetowo poprzez Webex z ekspertami z państw członkowskich w celu wymiany poglądów na pytanie, czy praca zdalna wykonywana przez pracowników skutkuje powstaniem zakładu dla pracodawcy. Druga część spotkania poświęcona była przeglądowi wkładu TAXUD w plan działania gospodarki społecznej SEAP (tematyka niezwiązana z podatkami).

Kwestionariusz dotyczący telepracy i powstawania zakładu pracodawcy został wysłany do państw członkowskich przed posiedzeniem 11 października 2022 r. W spotkaniu udział wzięły wszystkie państwa członkowskie. Polska udzieliła odpowiedzi na kwestionariusz wskazując jak wygląda praktyka organów podatkowych odnośnie do identyfikowania zakładu pracodawcy w przypadku pracy zdalnej wykonywanej z domu przez pracowników znajdujących się w drugim państwie. Prace grupy mają skutkować podjęciem decyzji czy zagadnienie to powinno zostać objęte nową unijną inicjatywą legislacyjną, dzięki której zostanie ujednoczona praktyka wszystkich państw członkowskich. Polska oraz pozostałe państwa członkowskie opowiedziały się za powierzeniem OECD głównych prac nad podatkowymi skutkami pracy wykonywanej zdalnie i powstania zakładu pracodawcy, przy subsydiarnym opracowywaniu tematu przez KE WP IV. W związku z tym, na ten moment nie ustalono terminu kolejnego spotkania tej grupy.

Dyskusja w zakresie statusu rezydenta podatkowego w państwach członkowskich UE dla obywateli Ukrainy, którzy opuścili terytorium Ukrainy wskutek agresji rosyjskiej

16 listopada 2022 r. odbyło się posiedzenie grupy roboczej do spraw podatkowych (bezpośrednie opodatkowanie)/ *Working Party on Tax Questions (Direct Taxation)* w sprawie statusu rezydenta podatkowego w państwach członkowskich UE dla obywateli Ukrainy, którzy opuścili terytorium Ukrainy wskutek agresji rosyjskiej. Kontynuowano dyskusję rozpoczętą na posiedzeniu WPTQ (*High Level*) 27 października 2022 r., w szczególności w zakresie potencjalnych wariantów rozwiązań sytuacji podatkowej obywateli Ukrainy. Konkretnie rozwiązania oraz procedury w tym zakresie zostały pozostawione w gestii państw członkowskich. Przyjęto oświadczenie prezydencji czeskiej, że państwa członkowskie zgadzają się, aby wspierać Ukrainę podejmując działania w celu zminimalizowania negatywnych skutków w zakresie podatku dochodowego, biorąc pod uwagę ogromną liczbę ukraińskich beneficjentów ochrony tymczasowej, w szczególności w odniesieniu do pracowników, którzy nadal pracują zdalnie dla przedsiębiorstw zlokalizowanych na terytorium Ukrainy.

Współpraca administracyjna

Dyrektywa 2011/16/UE w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania

W okresie lipiec-grudzień 2022 Polska brała udział w dyskusjach grup roboczych nakierowanych na praktyczne aspekty i problemy implementacji dyrektywy Rady UE 2021/514 z 22 marca 2021 r. zmieniającej dyrektywę 2011/16/UE w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania. Powyższa dyrektywa wprowadza obowiązek sprawozdawczy dla operatorów platform cyfrowych i mechanizm wymiany informacji, które ułatwią ocenę i kontrolę dochodów uzyskiwanych z działalności komercyjnej wykonywanej za pośrednictwem platform cyfrowych.

W omawianym okresie Komisja Europejska zasygnalizowała zaawansowany etap prac nad propozycją kolejnej nowelizacji powyższej dyrektywy i włączenie mechanizmu wymiany informacji podatkowych o transakcjach realizowanych w kryptowalutach.

Propozycja kolejnych zmian dyrektywy w sprawie współpracy administracyjnej została opublikowana przez Komisję Europejską 8 grudnia.

Koordinacja unijnej polityki podatkowej

W okresie prezydencji czeskiej Polska aktywnie uczestniczyła w pracach związanych z koordynacją unijnej polityki podatkowej na forum grupy ds. kodeksu postępowania (opodatkowanie działalności gospodarczej) (ang. Code of Conduct Group, COCG) oraz grupy roboczej wysokiego szczebla do spraw podatkowych (ang. High Level Working Party, HLWP).

W październiku 2022 r. zakończyły się prace w ramach COCG nad reformą Kodeksu postępowania (opodatkowanie działalności gospodarczej) uchwalonego w 1997 r., tak aby obejmował on także elementy systemów podatkowych, które mają zasięg ogólny i mogą mieć szkodliwe skutki (do tej pory analiza obejmowała preferencyjne rozwiązania podatkowe). Polska popierała ten kierunek zmian, aktywnie uczestnicząc w dyskusjach w celu wypracowania jak najbardziej optymalnych z punktu widzenia interesów Polski zapisów mandatu. Jednym z czołowych argumentów za rozszerzeniem zakresu jaki wskazywano na forum COCG było istnienie zbyt wielu rodzajów szkodliwych systemów, które przez ograniczony zakres Kodeksu mogą zostać pominięte w ocenie potencjalnej szkodliwości. W ramach konkurencji podatkowej państwa coraz częściej wykorzystują ogólne struktury czy cechy systemów podatkowych, np. wprowadzając szczególne zasady dotyczące rezydencji podatkowej, które mogą prowadzić do podwójnego nieopodatkowania lub zwolnień podatkowych w odniesieniu do zagranicznych zysków, co przy braku odpowiednich zabezpieczeń może sprzyjać szkodliwym praktykom podatkowym.

W omawianym okresie Polska brała również udział w posiedzeniach grupy COCG, poświęconych cyklicznej aktualizacji unijnej listy, w tym ewaluacji zobowiązań podjętych przez jurysdykcje współpracujące do wdrożenia zasad dobrego zarządzania w kwestiach podatkowych (tzw. szara lista). Efektem wspomnianych prac, w tym czynnego udziału Polski w dyskusjach na forum COCG, będzie najbliższa aktualizacja unijnej listy w lutym 2023 r.

COCG przeprowadziła także analizę regulacji w dziedzinie opodatkowania działalności gospodarczej, notyfikowanych przez państwa członkowskie w ramach procedury *standstill*, w tym dwóch środków notyfikowanych przez Polskę, tj. regulacji dot. opodatkowania spółek holdingowych (PL015) oraz ulgi na robotyzację (PL016). Dzięki zaangażowaniu polskich przedstawicieli we współpracę z COCG oraz Komisją Europejską polski środek PL015 objęty procedurą *standstill* został oceniony jako nieszkodliwy.

W trakcie trwania prezydencji czeskiej przedstawione zostały również wyniki corocznego monitoringu rzeczywistych efektów poszczególnych środków podlegających kontroli. Wyśitek Polski włożony w długotrwały proces gromadzenia danych wchodzących w zakres monitorowania doprowadził do uzyskania oceny COCG, że polski reżim NID (PL011) nie ma zasadniczego wpływu na miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w UE.

W ramach HLWP kontynuowano dyskusje dotyczące globalnego minimalnego poziomu opodatkowania grup wielonarodowych jako pochodną porozumienia wypracowanego na forum międzynarodowym (tzw. BEPS 2.0). Omawiano również kwestie problematyczne dla państw członkowskich dotyczące implementacji do ich porządków prawnych dyrektywy Rady (UE) 2021/514 z 22 marca 2021 r. zmieniającej dyrektywę 2011/16/UE w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania (DAC7), w szczególności polegające na zapewnieniu równoważności porozumień z państwami trzecimi.

Na forum HLWP był również podejmowany temat sankcji wobec Rosji i Białorusi na skutek wojny w Ukrainie. W szczególności dyskusja koncentrowała się na omówieniu działań dotyczących wdrożenia sankcji wobec oligarchów rosyjskich oraz problematycznym zagadnieniu statusu rezydencji podatkowej uchodźców z Ukrainy. Przedstawiciele Polski wnieśli znaczący wkład do dyskusji w HLWP

w tym zakresie. Zaznaczyli, że są zwolennikami elastycznego podejścia do pomocy uchodźcom z Ukrainy w zależności od ich liczebności na terenie poszczególnych państw członkowskich. Ponieważ, Polska jest jednym z państw, do którego napłynęła największa liczba uchodźców. Przedstawiciele Polski, podkreślili kwestię ogromnego zaangażowania Polski we wsparcie na rzecz Ukrainy i pomocy udzielonej jej obywatelom.

Unijne reguły budżetowe – Pakt Stabilności i Wzrostu

W ramach dyskusji Rady UE do Spraw Gospodarczych i Finansowych (ECOFIN), Polska postulowała elastyczną interpretację przepisów dotyczących reguł budżetowych UE przez Komisję Europejską. Państwa członkowskie w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę zwiększają bowiem wydatki obronne. Rosną także koszty ich pomocy dla uchodźców z Ukrainy. Prawo UE już obecnie umożliwia szczególne traktowanie przez Komisję Europejską nakładów finansowych, które państwa członkowskie ponoszą dla zapewnienia międzynarodowej solidarności i osiągnięcia celów politycznych UE. We wrześniu, przed nieformalnym posiedzeniem Rady ECOFIN w Pradze, Polska rozesała *non-paper* przedstawiający wspólne stanowisko Grecji, Litwy, Polski i Rumunii nt. traktowania wydatków na obronność w ramach Paktu Stabilności i Wzrostu.

9 listopada Komisja Europejska opublikowała, w ramach trwającego od 2020 r. przeglądu zarządzania gospodarczego, komunikat dotyczący reformy zarządzania gospodarczego w Unii Europejskiej, czyli nadzoru finansów publicznych państw członkowskich i koordynacji ich polityk gospodarczych.

Nowe zarządzanie gospodarcze oznacza według Komisji:

- zdrowe finanse publiczne – narzędziem do osiągnięcia tego celu będzie wdrażanie 4-letnich planów wydatkowych (obejmujących wydatki pierwotne) zapewniających zdolność do obsługi długu;
- reformy i inwestycje – których realizację miałyby wesprzeć nowe narzędzia egzekwowania zobowiązań państw (brak szczegółów ze strony Komisji)
- równowagę makroekonomiczną – którą zapewni wzmocnienie procedury zakłóceń równowagi makroekonomicznej i przeorientowanie jej na przyszłe wyzwania (zamiast na korektę zakłóceń równowagi makroekonomicznej obserwowanych w przeszłości).

W komunikacie nie ma jednak informacji, jak Komisja Europejska traktowałaby kraje planujące wzrost wydatków obronnych skutkujący przekroczeniem przez deficyt sektora progu 3% PKB.

Dyskusja nt. propozycji Komisji przedstawionych w komunikacie będzie się toczyć w pierwszej połowie 2023 r., podczas prezydencji szwedzkiej. Polska będzie brać aktywny udział w tej dyskusji.

Instrument SURE

W okresie prezydencji czeskiej miała miejsce zmiana decyzji wykonawczych Rady przyznających pomoc finansową z europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej jaka wystąpiła w związku z pandemią COVID-19 – Instrumentu SURE na wniosek dziewięciu państw członkowskich. Osiem państw złożyło wnioski

o zmianę decyzji wykonawczych Rady w celu otrzymania dodatkowego wsparcia: Bułgaria - 460 mln euro, Chorwacja - 550 mln euro, Cypr - 29 mln euro, Republika Czeska - 2,5 mld euro, Grecja - 900 mln euro, Litwa - 142 mln euro, Łotwa – 167,6 mln euro, Portugalia - 300 mln euro.

Natomiast Polska przedstawiła wniosek o zmianę decyzji wykonawczej Rady celem uwzględnienia nowych działań kwalifikowalnych, co pozwoliło na wykorzystanie całej dostępnej kwoty przyznanej pożyczki (11,236 mld euro).

Instrument SURE zakończył funkcjonowanie (ang. *sunset clause*) z końcem 2022 roku. Wykorzystanie Instrumentu SURE osiągnęło poziom 98,4 mld euro z puli 100 mld euro.

7. Unia celna

Podczas prezydencji czeskiej pracowano nad szeregiem istotnych projektów legislacyjnych, które były przedmiotem negocjacji podczas spotkań organów przygotowawczych Rady Unii Europejskiej zajmujących się kwestiami celnymi, m.in. grup roboczych *Customs Union Group* (CUG) i *Law Enforcement Working Party* (LEWP-Customs). Przedstawiciele Polski na bieżąco uczestniczyli w procedowaniu wniosków Komisji poprzez opiniowanie dokumentów, zgłaszanie polskich postulatów oraz przygotowywanie wkładów do instrukcji dla przedstawicieli Polski biorących udział w posiedzeniach grup roboczych Rady UE.

Priorytetami prezydencji czeskiej w pracach grupy roboczej *Customs Union Group* (CUG) była ocena unijnego kodeksu celnego oraz pakiet reform kodeksu. Delegacja polska aktywnie brała udział w wymianie poglądów i uwag co do przebiegu tychże prac.

Ponadto w trakcie prezydencji czeskiej rozpoczęto prace nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie środków dotyczących przywozu, wywozu i tranzytu broni palnej, jej istotnych komponentów oraz amunicji i wdrażające art. 10 Protokołu Narodów Zjednoczonych przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej. Na obecnym etapie rozpoczęto dyskusję nad oceną wpływu regulacji, w trakcie której delegacja PL brała aktywny udział. Polska generalnie popiera wniosek dotyczący przedmiotowego rozporządzenia i działania dla ustanowienia na poziomie unijnym koniecznych ram prawnych.

W trakcie prac ww. grupy jednym z kluczowych tematów była kwestia rosyjskiej agresji na Ukrainę oraz sankcje nakładane na Federację Rosyjską i Republikę Białorusi. W trakcie prac omawiano również temat działań podejmowanych w kontekście wsparcia Ukrainy, w tym w eksporcie produktów rolno-spożywczych (*Solidarity lanes*).

Grupa robocza pracowała także nad tematami związanymi z taryfami celnymi i kontyngentami. Przede wszystkim pracowano nad wnioskiem Komisji Europejskiej w sprawie zawieszenia ceł w imporcie mocznika i amoniaku, które są stosowane przy produkcji nawozów. W trakcie tych prac przedstawiciele polscy aktywnie brali udział w dyskusjach i zgłaszali polskie postulaty.

Stałym punktem prac ww. grupy roboczej była też kwestia koordynacji wspólnych stanowisk Rady w odniesieniu do spraw prowadzonych w ramach WCO. Koordynacja stanowisk dotyczyła m.in. działań w ramach Komitetu taryfowego WCO.

Głównymi priorytetami prezydencji czeskiej w grupie roboczej *Law Enforcement Working Party* (ds. Przestrzegania Prawa - format Służba Celna) były:

- opracowanie i przyjęcie mandatu dla zespołu projektowego, który opracuje tzw. *Customs Threat Assessment*. Wymieniony dokument będzie opisywał ryzyka i wyzwania występujące w obszarze funkcjonowania unijnych służb celnych. Będzie też podstawą opracowania kolejnego planu działań ww. grupy roboczej;
- opracowanie i przyjęcie wytycznych dla tworzenia grup/sieci eksperckich w ramach Grupy Roboczej ds. Przestrzegania Prawa – format Służba Celna (na wzór podobnych zespołów, które funkcjonują w Grupie Roboczej ds. Przestrzegania Prawa – format Policja).

Poza tym odbyła się dyskusja nt. nowych zasad funkcjonowania tzw. Grupy Sterującej, czyli nieformalnego zespołu, który organizuje coroczne spotkania Szefów Centralnych Jednostek Koordynujących (*Central Coordination Unit – CCU*) utworzonych na podst. Konwencji Neapolitańskiej II. Dyskusja miała związek z wdrożeniem nowego rozwiązania, w myśl którego, począwszy od roku 2022, ww. spotkania CCU odbywają się pod egidą Grupy Roboczej ds. Przestrzegania Prawa - format Służba Celna.

Istotnym punktem w debacie dotyczącej przyszłości Unii Celnej był temat utworzenia unijnej agencji celnej. Polska wspiera ten projekt i mocno akcentuje potrzebę stworzenia stałej struktury celnej w ramach UE, która prowadziłaby do realizacji postawionych zadań i celów jakie stoją przed unią celną. Takie rozwiązanie daje bowiem największy potencjał do tego, aby sprostać istniejącym wyzwaniom

i pomóc administracjom celnym UE w realizacji ambitnych celów. Jako wzór dobrej współpracy celnej wskazano CELBET. Podejście to jest zgodne z zaleceniem 4. sformułowanym w raporcie końcowym przygotowanym 2022 r. przez *Wise Persons Group*.

8. Relacje z krajami trzecimi

Polityka rozszerzenia (w odniesieniu do Bałkanów Zachodnich i Turcji oraz wnioski o członkostwo Ukrainy, Mołdawii i Gruzji)

Prezydencja Czech w Radzie UE rozpoczęła się tuż po decyzji Rady Europejskiej w dniach 23-24 czerwca 2022 r. o przyznaniu Ukrainie i Republice Mołdawii statusu kandydata do członkostwa w UE, a Gruzji perspektywy europejskiej, co nadało nową dynamikę unijnej polityce rozszerzenia. Polska jest orędownikiem rozszerzenia Unii Europejskiej i uznaje perspektywę członkostwa za potężny bodziec dla reform demokratycznych. Pełne dostosowanie polityk zagranicznych państw objętych polityką rozszerzenia do Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa UE (WPZiB) jest dla Polski priorytetem i musi być stosowane wobec poszczególnych kandydatów na równych zasadach.

Bałkany Zachodnie

W odniesieniu do regionu Bałkanów Zachodnich wyrażaliśmy stanowisko, że zewnętrzne wyzwania stojące dziś przed UE przyniosą przyspieszenie i zacieśnienie współpracy UE z państwami regionu. Najistotniejszym wydarzeniem politycznym podczas prezydencji Czech w Radzie UE był szczyt UE – Bałkany Zachodnie (Tirana, 6 grudnia 2022 r.). W deklaracji ze szczytu w Tiranie, UE potwierdziła swoje pełne i jednoznaczne zaangażowanie na rzecz perspektywy członkostwa Bałkanów Zachodnich w UE

i wezwała do przyspieszenia procesu akcesyjnego. Zgodnie z treścią deklaracji, uznano że proces rozszerzenia powinien nabrać nowej dynamiki, szczególnie w okolicznościach eskalującej wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie. W tym kontekście, w deklaracji z Tirany uwzględniono polski postulat, by podkreślić potrzebę zapewnienia spójności polityk zagranicznych państw Bałkanów Zachodnich i Trio (Ukraina, Mołdawia, Gruzja) z unijną WPZiB.

Polska popierała także konsekwentnie rozpoczęcie przez UE negocjacji akcesyjnych z Albanią i Macedonią Północną, które uznajemy za kluczowe dla mobilizowania reform w obu krajach. Ponadto, Rada Europejska w dniu 15 grudnia 2022 r. potwierdziła przyznanie Bośni i Hercegowinie statusu państwa kandydującego do UE, zgodnie ze stanowiskiem Polski. Dodatkowo w tym samym dniu władze Kosowa przekazały na ręce prezydencji czeskiej wnioski o członkostwo w UE.

W okresie prezydencji czeskiej, dodatkowym narzędziem wykorzystywanym na rzecz zaangażowania z regionem Bałkanów Zachodnich, było polskie przewodnictwo w OBWE, w ramach którego Minister Spraw Zagranicznych Zbigniew Rau złożył w 2022 r. dwie wizyty we wszystkich krajach regionu (czerwiec oraz lipiec 2022r.). W ich trakcie, oprócz prezentacji priorytetów polskiego przewodnictwa w OBWE, i jasno i zdecydowanie potwierdzono zaangażowanie Polski w integrację europejską Bałkanów Zachodnich.

Zaangażowanie Polski w integrację europejską Bałkanów Zachodnich było także tradycyjnie realizowane przez projekty polityczno-rozwojowe. W omawianym okresie z sukcesem zrealizowano kolejną edycję szkolenia dla młodych dyplomatów z regionu, czyli Akademię Rozszerzenia (październik 2022r.), w trakcie którego zapoznano ich z polskimi doświadczeniami z okresu negocjacji akcesyjnych oraz przedstawiono bieżące kierunki polskiej polityki zagranicznej. Działania bilateralne na rzecz Bałkanów Zachodnich obejmowały istotny komponent pomocy rozwojowej. W okresie

czeskiej prezydencji sfinalizowano 33 projekty polskich placówek w regionie na łączną kwotę 782 291,80 euro.

Turcja

Podczas prezydencji czeskiej nie były prowadzone negocjacje akcesyjne z Turcją – pozostają one faktycznie zamrożone od 2016 r. Polska, podobnie jak większość państw członkowskich, postulowała zachowanie formalnego statusu Turcji jako państwa kandydującego do UE, licząc na powrót na ścieżkę negocjacji akcesyjnych w przyszłości. Stan wypełniania przez Turcję standardów UE został opisany

w komunikacie Komisji Europejskiej nt. polityki rozszerzenia z 12 października 2022 r. oraz w konkluzjach Rady dot. procesu rozszerzenia, stabilizacji i stowarzyszenia negocjowanych w ramach grupy roboczej COELA, COREPER II i Rady do Spraw Ogólnych. W obu dokumentach krytykuje się Turcję za brak postępów w zakresie praworządności oraz spójności ze Wspólną Polityką Zagraniczną i Bezpieczeństwa UE. Polska podczas prac nad dokumentami opowiadała się za stonowanym językiem wobec Turcji.

W drugim półroczu 2022r. relacje UE z Turcją postrzegane były m.in. przez pryzmat jej roli w konflikcie rosyjsko – ukraińskim. Turcja podejmowała wysiłki dyplomatyczne na rzecz ułatwienia negocjacji między Rosją i Ukrainą. Kluczową dyskutowaną kwestią stał się transport zboża z objętej rosyjską agresją Ukrainy do państw zagrożonych klęską głodu, w związku z ograniczeniem dostaw żywności. Krytycznie przez państwa UE zostały natomiast ocenione ekspansywne działania przedsiębiorstw tureckich w Rosji w miejsce przedsiębiorstw z UE, zapowiedzi przedstawicieli tureckich władz państwowych o uczynieniu z Turcji „hubem gazowym” pośredniczącym w obrocie gazu oraz intensywne relacje polityczne przywódców Turcji i Rosji.

Relacje Ankary z instytucjami UE i niektórymi państwami członkowskimi Unii (zwłaszcza Grecją) pozostawały bardzo napięte. Oprócz odnotowywanych stale przez Ateny naruszeń przestrzeni powietrznej przez tureckie samoloty i żądania demilitaryzacji wysp greckich położonych na Morzu Egejskim, wśród tureckich przedstawicieli najwyższych władz państwowych coraz częściej pojawiała się agresywna retoryka wprost sugerująca możliwość ataku militarnego na Grecję (prawdopodobnie jest to częścią kampanii przed wyborami parlamentarnymi i prezydenckimi w Turcji w czerwcu 2023 r.).

Polska przypominała zainteresowanym stronom o konieczności rozwiązywania istniejących problemów w drodze dialogu i w oparciu o postanowienia prawa międzynarodowego, a także dążyła do osłabiania negatywnych sygnałów pod adresem Turcji, mając na uwadze konieczność unikania sporów pomiędzy państwami – członkami Sojuszu Północnoatlantyckiego.

Pomimo napiętych relacji na linii UE-Turcja w drugim półroczu 2022 r. odbyły się spotkania wysokiego szczebla m.in. dialog dot. badań i innowacji. Ponadto Turcja oczekuje odblokowania dialogów w innych obszarach: energia, transport oraz gospodarka.

Trio (Ukraina, Mołdawia, Gruzja)

Polska konsekwentnie opowiadała się za przyspieszeniem rozszerzenia UE o państwa Trio. W tym celu prowadziła konsekwentny lobbing wobec KE i państw członkowskich, wskazując że proces integracji Trio z UE nie stoi na przeszkodzie rozszerzaniu UE o państwa Bałkanów Zachodnich - przeciwnie, przyczynia się do zdynamizowania już rozpoczętych procedur akcesyjnych i wzmacnia pozycję UE jako gwaranta bezpieczeństwa i dobrobytu. Wsparcie polityczne oraz utrzymanie europejskiej integracji Trio, w tym Ukrainy, wysoko na agendzie unijnej, było kluczowym elementem stanowiska formułowanego przez Polskę w okresie czeskiej prezydencji.

Zgodnie z postulatami Polski, Komisja Europejska odniosła się w Komunikacie w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2022 r. opublikowanym w dniu 7 listopada 2022 r. do nowego kontekstu geopolitycznego wywołanego przez rosyjską agresję na Ukrainę, w tym decyzji Rady Europejskiej z

23-24 czerwca 2022 r. w sprawie nadania perspektywy członkostwa w UE Ukrainie, Gruzji i Mołdawii oraz przyznania statusu państwa kandydującego Ukrainie i Mołdawii. Ponadto, w toku negocjowanych konkluzji Rady UE w sprawie polityki rozszerzenia uwzględniono polskie starania o przyjęcie przez KE zobowiązania do dokonania publicznej oceny postępów we wdrażaniu reform przez Ukrainę, Mołdawię i Gruzję już wiosną 2023 r. Zdaniem Polski będzie to skuteczne narzędzie ukierunkowujące dalsze wysiłki tych krajów.

Ponadto, na marginesie Rady do Spraw Zagranicznych w dniu 14 listopada 2022 r. z inicjatywy Polski odbyła się nieformalna kolacja grupy przyjaciół akcesji Ukrainy do Unii Europejskiej z udziałem 10 państw i Sekretarz Generalnej KE.

Polska utrzymywała swoje wysokie zaangażowanie w promowanie europejskich dążeń Gruzji, pomimo skomplikowanej sytuacji wewnętrznej w tym kraju, związanej przede wszystkim z jej kontrowersyjną polityką wobec Rosji, dużą polaryzacją społeczną i sytuacją przebywającego w areszcie byłego prezydenta Gruzji M. Saakaszwili. Głównym polem działania Polski była aktywność w ramach stosunków dwustronnych z Gruzją, ukierunkowana na mobilizację wysiłków w wypełnianiu wymogów Komisji Europejskiej oraz na przekonywanie do zmiany gruzińskiej polityki wobec Rosji, a zwłaszcza do przyłączenia się do sankcji.

Europejska Wspólnota Polityczna

W odniesieniu do Europejskiej Wspólnoty Politycznej, której pierwsze spotkanie odbyło się 6 października 2022 r. w Pradze, Polska podkreślała konsekwentnie, że nowy format współpracy nie może zastąpić polityki rozszerzenia UE, co zostało również potwierdzone w konkluzjach Rady Europejskiej z 24 czerwca 2022 r. Polska traktuje inicjatywę EWP jako próbę ponownej konsolidacji Zachodu i sił demokratycznych w obecnej sytuacji geopolitycznej i agresji Rosji na Ukrainę oraz popiera inkluzywny charakter tego formatu.

Europejska Polityka Sąsiedztwa – kwestie horyzontalne

Europejska Polityka Sąsiedztwa (EPS), czyli polityka, w ramach której prowadzone są relacje UE z 16 sąsiadami UE na południu i wschodzie, w drugiej połowie 2022 r. odpowiadała na dodatkowe wyzwania związane z agresją Rosji na Ukrainę. Wojna wywarła bowiem negatywny wpływ na bezpieczeństwo dostaw żywności i surowców energetycznych oraz wzrost ich cen, a w efekcie przyczyniła się do wzrostu inflacji i obciążeń budżetowych w większości państw objętych EPS.

W przedkładanych do zaopiniowania państwom członkowskim UE dokumentach programowych Komisja Europejska odnosiła się do problemów wywołanych przez wojnę, a w wielu przypadkach proponowała konkretne działania wspierające sąsiadów UE w radzeniu sobie z tą sytuacją. Przykładem jest wieloletni plan działania na rzecz wschodniego sąsiedztwa, który w ramach komponentu przeznaczonego na energetykę i ochronę klimatu ma pomóc budować niezależność energetyczną regionu od importu z Rosji i stopniowo zwiększać udział źródeł odnawialnych. Podobne podejście zastosowano w planach krajowych wobec państw, które najbardziej odczuwają skutki wojny. Przykładem jest roczny plan działań na rzecz Gruzji, który dostrzega negatywny wpływ konfliktu na stabilność finansów tego państwa, a w odpowiedzi przewiduje m.in. przyczynienie się do ogólnej stabilności finansowej i dobrobytu społeczno-gospodarczego kraju. Wojna na Ukrainie stanowiła także bezpośrednie i poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa energetycznego oraz osłabienie kondycji finansowej Mołdawii, stąd znaczna pomoc UE kierowana do Kiszyniowa.

Agresja Rosji na Ukrainę przy wsparciu reżimu A. Łukaszenki była ostatecznym czynnikiem decydującym o zawieszeniu programu współpracy transgranicznej z Białorusią. W efekcie kolejny program transgraniczny, czyli Interreg NEXT Poland-Ukraine 2021-2027 będzie realizowany bilateralnie, a nie trójstronnie, jak jego poprzednie edycje.

Wsparcie w radzeniu sobie ze skutkami wojny na Ukrainie kierowane było także do państw południowego sąsiedztwa. W ich przypadku nałożyły się one na istniejące wcześniej problemy z

zakresu bezpieczeństwa i pokoju, zmian klimatycznych, wychodzenia z pandemii COVID-19, zapóźnienia rozwojowego, zielonej i cyfrowej transformacji, nielegalnej migracji oraz rozwoju kapitału ludzkiego

i dobrego rządzenia. Na tym kierunku szczególnie wartym odnotowania było przyjęcie podczas przewodnictwa czeskiego pozytywnej opinii państw członkowskich UE wobec Wieloletniego programu orientacyjnego w zakresie migracji dla południowego sąsiedztwa na lata 2021-2027, w ramach którego sfinansowane zostaną kompleksowe, zrównoważone i dostosowane do potrzeb partnerstwa

w dziedzinie migracji z odpowiednimi krajami pochodzenia lub tranzytu i krajami przyjmującymi. Przykładem działania na tym polu w formacie bilateralnym jest program wsparcia bezpieczeństwa żywnościowego Tunezji oraz Egiptu.

W ramach Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny wymiar Europy (NDICI-GE) skierowano także środki na wsparcie samej Ukrainy. W listopadzie Komitet Instrumentu pozytywnie zaopiniował projekt decyzji Komisji Europejskiej zwiększającej pomoc dla Ukrainy na 2022 r., zgodnie z którą budżet istniejącego już programu dot. bezpieczeństwa żywnościowego zostanie zwiększony o 66 mln euro, z przeznaczeniem na odbudowę i remonty zniszczonych budynków szkolnych w Ukrainie. Decyzja stanowi kolejne poszerzenie unijnego wsparcia dla Ukrainy w ramach środków na politykę sąsiedztwa. Pierwotna decyzja KE, którą przyjęto w marcu 2022 r. dotyczyła pojedynczego działania o nazwie „*State and Resilience Building Contract for Ukraine*”. W kwietniu decyzja została zmodyfikowana poprzez wpisanie dodatkowego działania o nazwie „*EU Emergency Support Programme*” i budżecie 330 mln euro. Kolejną zmianę przyjęto w lipcu, a w jej ramach dodano trzecie działanie o nazwie „*Reducing vulnerabilities and enhancing food security through support to conflict affected populations and agricultural production in Ukraine*” i budżecie 500 mln euro.

Polska aktywnie uczestniczyła w pracach Komitetu NDICI-GE, a wśród naszych postulatów znalazło się m.in. wsparcie białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego, pomoc dla sektora energetycznego Mołdawii oraz możliwość zaangażowania polskich podmiotów w realizację programów w krajach trzecich. Polska wspierała przyznanie kolejnych transz pomocy na rzecz Ukrainy. Aktywnie dążyliśmy do zachowania właściwego poziomu finansowania EPS na kierunku wschodnim.

Partnerstwo Wschodnie

W okresie prezydencji czeskiej Polska aktywnie uczestniczyła w dyskusjach na temat przyszłości polityki Partnerstwa Wschodniego, wspierając jednocześnie aspiracje europejskie państw Trio.

Polska opowiadała się za utrzymaniem polityki Partnerstwa Wschodniego, stanowiącej jedyną ramę dla unijnej polityki wschodniej, podkreślając jednakże potrzebę dostosowania jej do nowej sytuacji spowodowanej agresją rosyjską na Ukrainę i uwzględnienia konsekwencji wynikających z podziału PW na państwa objęte polityką rozszerzenia i państwa, które nie aspirują do członkostwa w UE. W opinii Polski PW należy traktować jako element budowania wpływów i pozycji UE w regionie, a jednocześnie uprościć mechanizmy współpracy oraz zwiększyć elastyczność formatów spotkań, ew. dopraszając państwa spoza PW. Polska podkreślała potrzebę pogłębienia współpracy sektorowej oraz rozwinięcia komponentu dot. bezpieczeństwa. Akcentowała także znaczenie wymiaru multilateralnego PW, w tym w szczególności wymiaru obywatelskiego oraz współpracy regionalnej. Zwracała uwagę na potrzebę stałego wsparcia dla społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi oraz dla białoruskiej diaspory.

12 grudnia 2022 r. odbyło się spotkanie ministerialne UE – PW oraz śniadanie ministrów spraw zagranicznych państw członkowskich UE, poświęconym Partnerstwu Wschodniemu, a zorganizowanym z inicjatywy Polski, Rumunii, Czech i Szwecji.

Dla podkreślenia znaczenia polityki PW w nowym kontekście geopolitycznym i współpracy UE z niestowarzyszonymi państwami partnerskimi, z inicjatywy Pełnomocnika Ministra SZ ds. PW została zorganizowana wizyta do Armenii i Azerbejdżanu, w której wzięli udział pełnomocnicy i ambasadorowie ds. PW dwunastu państw UE oraz Specjalny Wysłannik Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych ds. PW. Z polskiej inicjatywy doszło także do spotkania koordynacyjnego ambasadorów ds. PW państw podobnie myślących oraz spotkania z zarządem *EaP Civil Society* w Brukseli.

Południowe sąsiedztwo

Podczas czeskiej prezydencji odbyło się doroczne spotkanie UE-południowe sąsiedztwo na szczeblu ministerialnym (Barcelona, 24 listopada 2022 r.). Wydarzenie, podobnie jak odbywające się tego samego dnia VII Forum Regionalne Unii dla Śródziemnomorza, zostało zdominowane przez kwestię agresji Rosji na Ukrainę i jej negatywnych konsekwencji dla krajów południowego sąsiedztwa. Dobór tematyki był zbieżny z postulatami i interesami Polski. Spotkanie ministerialne UE-południowe sąsiedztwo pozwoliło Polsce na dalsze uwrażliwienie partnerów z Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu na destrukcyjną rolę Rosji oraz na zaprezentowanie działań, jakie Polska podejmuje – bilateralnie i na forum UE – w celu zmniejszenia negatywnych reperkusji rosyjskiej agresji dla państw południowego sąsiedztwa, zwłaszcza w dziedzinie bezpieczeństwa żywnościowego. W okresie prezydencji Czech Hiszpania przedstawiła propozycję organizacji szczytu UE-południowe sąsiedztwo, podczas własnej prezydencji w II poł. 2023 r. Polska nie sprzeciwia się tej idei.

Stany Zjednoczone

Podczas prezydencji czeskiej Polska wraz z innymi państwami członkowskimi wspierała kontynuację realizacji kompleksowego programu transatlantyckiej współpracy opartego na ustaleniach szczytu Unia Europejska – Stany Zjednoczone z 14 czerwca 2021 r., w tym zwłaszcza w kwestiach dotyczących rozwiązywania globalnych wyzwań takich, jak: wojna w Ukrainie, rozwijanie współpracy handlowej, inwestycyjnej i technologicznej oraz energetycznej.

W odpowiedzi na działania wojenne prowadzone przez Rosję w Ukrainie Unia Europejska i USA kontynuowały koordynację nakładania sankcji na Rosję.

W drugim półroczu 2022 r. UE i USA kontynuowały ożywione relacje handlowe i prace w ramach Rady UE-USA ds. Handlu i Technologii (TTC), szerzej opisane w pkt. 4.5. Polska wielokrotnie podkreślała, że dialog na forum TTC powinien stanowić impuls do dalszych prac nad reformą światowego systemu handlu i transatlantyckiego kształtowania demokratycznych standardów globalnych.

Polska popierała zaangażowanie UE w dialog z USA ws. Chin, zainicjowany w czerwcu 2020 roku przez Unię Europejską. 2 grudnia 2022 r. odbyło się w Waszyngtonie czwarte posiedzenie wysokiego szczebla, podczas którego strony dokonały przeglądu prac sześciu ustanowionych wcześniej grup roboczych, oraz podkreśliły wagę utrzymywania przez UE i Stany Zjednoczone stałych i bliskich kontaktów w kwestii współpracy z Chinami.

Polska popierała także zaangażowanie UE w dialog z USA dot. regionu Indo-Pacyfiku. 2 grudnia 2022 r. w Waszyngtonie odbyły się trzecie konsultacje wysokiego szczebla. Strony potwierdziły wspólne zobowiązanie do utrzymania zasad porządku międzynarodowego w regionie. Dokonały też przeglądu swojej pracy na rzecz wolnego i otwartego Indo-Pacyfiku i wyraziły poparcie dla wzmocnienia współpracy z partnerami w regionie.

Rosja

Podczas czeskiej prezydencji Polska inicjowała działania na rzecz powstrzymania rosyjskiej inwazji Rosji na Ukrainę, pozostając jednym z najaktywniejszych uczestników prac nad nowymi środkami ograniczającymi przeciw Federacji Rosyjskiej. Podejmowaliśmy systematyczne kroki mające na celu ograniczenie wpływów rosyjskich w UE oraz walkę z ideologią Ruskiego Miru. W lipcu 2022 r. Polska

rozdyskutowała wśród państw członkowskich i instytucji UE nieoficjalny dokument polityczny poświęcony tej kwestii pt. „*Non-paper on the need to counter Russia’s malign influence in the EU and the Russkiy Mir ideology*”. W wyniku tych działań indywidualnymi środkami ograniczającymi objęto m.in. fundację „Ruski Mir” oraz Rossotrudnicestwo.

W związku z wojną Rosji z Ukrainą dezaktualizacji uległo pięć zasad przewodnich polityki UE wobec Rosji. Polska stanowczo sprzeciwiała się dążeniom niektórych krajów UE, by mimo agresji na Ukrainę pozostawić możliwość poszukiwania kanałów współpracy z Moskwą. W tym kontekście za zgodną z polskimi postulatami uznać należy wypowiedź Wysokiego Przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa J. Borrella po posiedzeniu Rady do Spraw Zagranicznych 14 listopada 2022 r. Stwierdził on wtedy, że podejście UE wobec Moskwy opiera się na: 1) kontynuacji międzynarodowej izolacji Moskwy; 2) wzmacnianiu środków ograniczających wobec Rosji oraz krajów wspierających ją militarnie i zbrojeniowo (Białoruś i Iran); 3) dalszym wspieraniu narodu Ukrainy oraz zapewnieniu, że winni zbrodni wojennych zostaną ukarani; 4) bliskiej współpracy z partnerami z NATO oraz wszystkimi krajami gotowymi do obrony porządku międzynarodowego; 5) zwiększaniu odporności na zagrożenia w obszarach energetyki, infrastruktury krytycznej, rosyjskiej wojny hybrydowej oraz dezinformacji; 6) wspieraniu rosyjskiego społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka i niezależnych mediów; 7) wzmożeniu zaangażowania w krajach trzecich, szczególnie w kontekście kryzysu żywnościowego.

Chiny

W trakcie prezydencji czeskiej relacje UE-Chiny w dalszym ciągu kształtowane były przez pryzmat „partnerstwa, konkurencji i systemowej rywalizacji”, zgodnie z założeniami dokumentu programowego *EU-China Strategic Outlook* z 2019 r. Jednak „milczące wsparcie” Pekinu dla działań Moskwy sprawiło, że relacje UE-Chiny skupiły się w głównej mierze na aspekcie systemowej rywalizacji. Unijne podejście wobec Pekinu było przedmiotem dyskusji Rady Europejskiej w 20-21 października 2022 r., a także ministrów spraw zagranicznych UE 17 października 2022 r. Kwestia ta była również omawiana w innych formatach (grupa robocza COASI, PSC, wyjazdowe spotkanie dyrektorów departamentów azjatyckich). Polska konsekwentnie wskazywała na konieczność oparcia relacji na bardziej realistycznych i pragmatycznych zasadach. Podkreślała również wyzwania i zagrożenia wynikające ze zbliżenia między Pekinem a Moskwą, w tym powielania przez Pekin rosyjskiej dezinformacji. W tym kontekście apelowała o utrzymanie wewnętrznej unijnej spójności oraz ścisłej transatlantyckiej współpracy.

W odniesieniu do kontaktów gospodarczych, Polska regularnie podnosiła kwestię potrzeby działań na rzecz wyrównania dostępu do rynku chińskiego na zasadach wzajemności i tworzenia równych szans w obszarze konkurencji.

Indie

W II. poł. 2022 r. strona unijna zabiegała o podtrzymanie dynamiki kontaktów dwustronnych z Indiami. Zacieśnienie współpracy z N. Delhi jest postrzegane przez Unię w kontekście dwustronnym oraz jako ważny element unijnej strategii wobec Indo-Pacyfiku i dywersyfikacji kontaktów politycznych. Równocześnie relacje UE-Indie stały się bardziej złożone ze względu na postawę N. Delhi wobec rosyjskiej agresji na Ukrainę. Podczas czeskiej prezydencji, podejście UE wobec Indii było przedmiotem wewnątrzunijnych dyskusji, w tym Komitetu Polityki i Bezpieczeństwa (PSC). Polska z jednej strony sygnalizowała niezadowolenie z podejścia N. Delhi do wojny na Ukrainie (podatność na rosyjską narrację, zwiększony zakup rosyjskich nośników energii, utrzymywanie kontaktów gospodarczych), podkreślając konieczność podnoszenia tych kwestii w dialogu UE z Indiami, a z drugiej strony wskazywała na znaczenie tego kraju dla utrzymania stabilności i obecnego porządku międzynarodowego.

Afryka Subsaharyjska

Kwestie afrykańskie były stale obecne i dyskutowane na forum UE, głównie z powodu skutków wojny w Ukrainie dla tego kontynentu, oraz trwających i pojawiających się nowych konfliktów wewnętrznych i regionalnych. Kontynuowano także prace dot. implementacji postanowień szczytu UE – Unia Afrykańska, który odbył się w dniach 17-18 lutego 2022 r. w Brukseli.

W trakcie dyskusji toczonych podczas prezydencji czeskiej Polska wielokrotnie wskazywała, że zapewnienie pokoju i rozwoju w długim okresie nie będzie możliwe bez dialogu politycznego na temat dobrego zarządzania i demokratycznego rozwoju w krajach afrykańskich. Podkreślała także, że konsekwencje wojny na Ukrainie dotyczą nie tylko Europy, ale także innych regionów, w tym Afryki Subsaharyjskiej, gdzie głównym wyzwaniem krótkoterminowym będzie kryzys żywnościowy. Polska wspierała w związku z tym eksport ukraińskiego zboża do krajów docelowych.

Polska podnosiła w dyskusjach problem wzrastającej obecności nowych graczy w Afryce, stanowiących wyzwanie, a nierzadko zagrożenie geostrategiczne dla UE. Zaangażowanie Chin i Rosji z ich eksploatacyjnym modelem współpracy zmusza do lepszego wykorzystania przewag komparatywnych UE, a mianowicie: jakości produktów i usług, zaangażowania lokalnej ludności i braku efektu pułapki zadłużenia. Rosja prowadzi w wielu krajach Afryki i Bliskiego Wschodu kampanię propagandową,

w której obwinia Zachód za wojnę w Ukrainie i jej następstwa oraz zaprzecza wpływowi swoich operacji wojskowych w Ukrainie na światowe bezpieczeństwo żywnościowe.

Jednym z najbardziej skutecznych narzędzi w przeciwdziałaniu ww. dezinformacji i propagandzie były spotkania z przedstawicielami państw afrykańskich, w tym wizyty w Afryce. W trakcie prezydencji czeskiej Polska zrealizowała szereg takich wizyt, na różnych poziomach. Przykładem jest wrześniowa podróż prezydenta RP A. Dudy do trzech państw Afryki Zachodniej, Nigerii, Wybrzeża Kości Słoniowej i Senegalu. Zorganizowano także liczne konsultacje polityczne na szczeblu ministrów i wiceministrów spraw zagranicznych: m.in. z Tanzanią, RPA, Namibią, Rwandą, Botswaną. 8 listopada 2022 r. dla szefów misji dyplomatycznych krajów Afryki Subsaharyjskiej akredytowanych w Polsce (także rezydujących poza Warszawą) zorganizowano spotkania z premierem M. Morawieckim oraz z kierownictwem MSZ.

W listopadzie i grudniu rozpoczęły działalność dwie nowe ambasady RP, w Chartumie oraz w Kigali, co wpłynie nie tylko na wzmocnienie relacji dwustronnych, ale przełoży się również na wzmocnienie głosu PL w relacjach UE z regionem.

Iran

Druga połowa 2022 r. upłynęła głównie pod znakiem trwających od września 2022 r. w Iranie masowych protestów wywołanych śmiercią Mahsy Amini, jak również doniesień o irańskim wsparciu militarnym dla Rosji, wykorzystywanym podczas wojny Rosji przeciwko Ukrainie. Jednocześnie, Iran kontynuował ryzykowną strategię kontrolowanej eskalacji tj. naruszanie postanowień JCPOA (ang. *Joint Comprehensive Plan of Action*), ograniczanie współpracy z MAEA, wspieranie sił destabilizujących sytuację w Jemenie i Iraku, próbując w ten sposób wywierać presję na rzecz zniesienia sankcji i powrotu do JCPOA. Wznowione 29 listopada 2021 r. w Wiedniu negocjacje dawały początkowo nadzieję na stopniową normalizację sytuacji wokół Iranu, a w konsekwencji na zwiększenie regionalnej stabilności. Polska udzielała poparcia działaniom mającym na celu zachowanie JCPOA, w tym negocjacjom w Wiedniu i zachęcała ESDZ oraz prezydencję do odgrywania aktywnej roli w tym procesie. Podczas posiedzeń Rady Gubernatorów MAEA, której byliśmy członkiem w kadencji w latach 2020-2022, Polska przedstawiała swoje stanowisko ws. irańskiego programu nuklearnego w oświadczeniach narodowych, a także brała aktywny udział w przygotowywaniu oświadczeń UE. Wspólnie z pozostałymi państwami UE wyrażaliśmy poparcie dla zachowania porozumienia JCPOA,

licząc na pozytywne zakończenie negocjacji ws. jego rewitalizacji. Jednocześnie wzywaliśmy Iran do zaprzestania działań łamiących postanowienia JCPOA oraz do powrotu do implementacji Protokołu Dodatkowego i zapisów JCPOA dot. przejrzystości, umożliwiającym MAEA podejmowanie niezbędnych działań weryfikacyjnych w odniesieniu do irańskiego programu nuklearnego.

W odniesieniu do trwających protestów w Iranie, Polska z uwagą śledziła wydarzenia w tym kraju. Na bieżąco monitorowała, w tym wraz z prezydentką czeską, sytuację również pod kątem bezpieczeństwa obywateli UE przebywających lub podróżujących do Iranu. Wspólnie z innymi placówkami UE w Teheranie, Ambasada RP w Teheranie uczestniczyła w przygotowaniu raportu szefów misji UE (tzw. raport HoMs) nt. protestów w Iranie. Polska zaakceptowała przyjęcie przez UE kolejnych sankcji wobec Iranu w dniach 17 października, 14 listopada i 12 grudnia 2022 r. Brała też aktywny udział w opracowaniu konkluzji Rady w sprawie Iranu, przyjętych 12 grudnia 2022 r. Polska koncentrowała się w szczególności na nieakceptowalnym tłumieniu obecnych protestów i sytuacji w zakresie praw człowieka, współpracy wojskowej Iranu z Rosją, w tym dostawach dronów wykorzystywanych przez Rosję w jej napastniczej wojnie przeciwko Ukrainie, porozumieniu jądrowym z Iranem, a także na bezpieczeństwie w regionie.

Azja Centralna

Stosunki UE z państwami Azji Centralnej podczas prezydencji czeskiej w dużej mierze zdominowane były przez agresję Rosji na Ukrainę i jej konsekwencje dla regionu. Polska monitorowała stanowisko państw regionu wobec działań Moskwy, podkreślając w dyskusjach z nimi przede wszystkim kwestię przeciwdziałania nielegalnym próbom omijania przez Kreml sankcji nałożonych przez UE.

Polska aktywnie włączyła się w proces przygotowania spotkania ministerialnego UE-Azja Centralna, jakie odbyło się w Samarkandzie 17 listopada 2022 r. oraz Konferencji *Global Gateway: EU-Central Asia Connectivity Conference*, w czasie których pokreślono zobowiązania partnerów do przestrzegania Karty Narodów Zjednoczonych i prawa międzynarodowego, w szczególności zasad poszanowania niepodległości, suwerenności, integralności terytorialnej i wyrzeczenia się użycia siły, konieczność skutecznego wdrażania wszystkich środków ograniczających oraz znaczenie praworządności, demokracji, dobrych rządów oraz powszechnych praw człowieka i podstawowych wolności. Ponadto podczas przygotowań do spotkań Polska promowała kwestie konektywności, energetyki, transportu, handlu, zielonych technologii oraz bezpieczeństwa i zarządzania granicami.

Polska uważnie śledziła rozwój wydarzeń związanych ze starciami na granicy Kirgistanu z Tadżykistanem (wrzesień 2022 r.) i brała udział w działaniach UE podjętych na rzecz deeskalacji konfliktu.

Japonia, Republika Korei, KRL-D, Australia, Nowa Zelandia

Polska wspierała proces ratyfikacji umowy ramowej pomiędzy UE i państwami członkowskimi a Australią (umowa weszła w życie w październiku 2022 r.) oraz proces negocjacji umowy w zakresie udziału Nowej Zelandii w unijnym programie Horyzont Europa (*Horizon Europe Programme*). W relacjach z Republiką Korei doprowadzono do 10. posiedzenia komitetu handlowego UE-Republika Korei podczas którego zawarto umowę dotyczącą zasad w handlu cyfrowym, a także dopisano do obowiązującej umowy o wolnym handlu 85 nowych oznaczeń geograficznych. Relacje z Koreańską Republiką Ludowo-Demokratyczną były napięte i zdominowane przez próby rakietowe ze strony reżimu w Pjongjangu. Próby te spotkały się z solidarnym potępieniem ze strony UE. Dodatkowo, Polska brała udział w pracach nad rozszerzeniem indywidualnych unijnych sankcji dla członków reżimu.

ASEAN

Głównym wydarzeniem prezydencji czeskiej w relacjach z ASEAN był historyczny, pierwszy szczyt UE-ASEAN w Brukseli 14 grudnia 2022 r. W ramach współpracy UE-ASEAN, Polska prezentowała negatywne konsekwencje rosyjskiej agresji na Ukrainę dla multilateralizmu oraz porządku

międzynarodowego. Zabiegała o przekonanie państw ASEAN do argumentów strony ukraińskiej i nieuleganie rosyjskiej narracji. Dodatkowo podczas przygotowań do szczytu, Polska podnosiła sprawę zmniejszania barier handlowych z krajami ASEAN oraz współpracy gospodarczej opartej na równych i uczciwych zasadach. Zabiegała również, aby stanowisko unijne w kwestiach dotyczących zmian klimatycznych oraz równości płci uwzględniało podejście strony polskiej. Strona polska ponadto aktywnie włączała się w dyskusje w ramach UE dotyczące partnerstw na rzecz sprawiedliwej transformacji energetycznej (*Just Energy Transition Partnership*-JETP) z Indonezją (zainaugurowane 15 listopada 2022 r. przy okazji szczytu G20) i Wietnamem.

Przy okazji szczytu doszło również do podpisania przez Unię Umów o partnerstwie i współpracy z Malezją i Tajlandią, a także podpisania deklaracji politycznej JETP z Wietnamem. Polska pozytywnie odnosiła się do powyższych inicjatyw.

Afganistan

Ze względu na pogłębiający się kryzys humanitarny i pogarszającą się sytuację praw człowieka w Afganistanie, sytuacja wewnętrzna w tym państwie była cyklicznie omawiana na forum grup roboczych i komitetów Rady UE. W trakcie posiedzeń Polska zwracała uwagę, że warunkiem normalizacji relacji z afgańskimi *de facto* władzami jest zwiększenie inkluzywności rządu, lepsza ochrona i promocja praw człowieka, w tym głównie kobiet i dziewcząt, oraz skuteczniejsze działania afgańskich władz na rzecz zwalczania terroryzmu. Wspieraliśmy także udzielanie przez UE poszerzonej pomocy humanitarnej ludności afgańskiej z udziałem organizacji pomocowych przebywających na miejscu w ramach podejścia „*humanitarian plus*”.

Pakistan

W czasie czeskiej prezydencji Pakistan doświadczył najtragiczniejszych od 2010 r. powodzi, które nie tylko kosztowały życie blisko 1800 osób, ale miały również bardzo negatywny wpływ na gospodarkę kraju. Polska włączyła się w międzynarodowe działania związane z pomocą humanitarną. Ponadto popieraliśmy unijne stanowisko dotyczące preferencji handlowych GSP+ (ogólny schemat preferencji plus) wobec Pakistanu. Dodatkowo Polska wspierała wysiłki dotyczące budowania pozytywnego wizerunku UE w Pakistanie.

Ameryka Łacińska

Podczas prezydencji czeskiej Polska na właściwych forach unijnych wskazywała na konieczność walki z rosyjską dezinformacją w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach (AŁiK), apelowała o stworzenie adekwatnych mechanizmów budowania właściwej narracji w regionie, zważywszy na jego specyfikę i uwarunkowania historyczne i polityczne. W kontekście sankcji opowiadała się za współpracą z krajami regionu, w celu zapewnienia, że Rosja nie będzie za ich pośrednictwem obchodzić zachodnich środków ograniczających.

W czasie prezydencji Czech Polska brała czynny udział w dyskusjach dotyczących globalnych wyzwań, jak klimat i kwestie energetyczne w odniesieniu do AŁiK. Uczestniczyła aktywnie w spotkaniu ministerialnym UE-AŁiK w Buenos Aires, stanowiącym pierwszy krok na drodze do planowanego na 2023 r. szczytu szefów państw i rządów.

W drugim półroczu 2022 r. największą uwagę w regionie skupiały nadal Wenezuela, Nikaragua i Kuba. W odniesieniu do Wenezueli, przy utrzymaniu i akcentowaniu polityki dwutorowości i konieczności zachowania presji sankcyjnej na reżim N. Maduro, Polska wspierała działania UE na rzecz wznowienia rozmów między wenezuelskim rządem a opozycją. W przypadku Nikaragui Polska z zaniepokojeniem śledziła pogarszającą się sytuację w dziedzinie praworządności i praw człowieka. Szczególny niepokój wzbudzały arbitralne zatrzymania i procesy więźniów politycznych, represje wobec społeczeństwa obywatelskiego, w tym delegalizacja krajowych i zagranicznych organizacji pozarządowych, a także uznanie za *persona non grata* unijnej ambasador, Bettiny Muscheidt, i zerwanie przez władze relacji

dyplomatycznych z Królestwem Niderlandów. Polska poparła rozszerzenie indywidualnych sankcji, którymi zostali objęci kolejni współpracownicy prezydenta D. Ortegi oraz trzy instytucje, w tym Policja Narodowa. W odniesieniu do Kuby Polska aktywnie działała na rzecz bardziej asertywnej polityki

UE i uzyskania większej równowagi w relacjach UE-Kuba (wywiązywanie się Kuby z zapisów Porozumienia o dialogu politycznym i współpracy z UE).

Polska wzięła udział w wypracowaniu unijnej oceny procesu wyborczego w Brazylii i wyborów municypalnych w Nikaragui oraz procesu konstytucyjnego w Chile. W odniesieniu do Haiti Polska aktywnie uczestniczyła w dyskusjach nt. dalszych kroków, jakie powinna podejmować UE m.in. odnośnie do transpozycji sankcji RB ONZ, w związku z zaostrzającą się sytuacją w zakresie bezpieczeństwa i eskalacją działalności ulicznych gangów. Polska śledziła także sytuację wewnętrzną w Meksyku, Gwatemali, Peru, Argentynie i Paragwaju.

9 grudnia 2022 r. w Brukseli w obecności Minister Spraw Zagranicznych Chile Antonii Urrejola, WP J. Borrella oraz Komisarza ds. Handlu Valdisa Dombrovskisa formalnie zakończono negocjacje ws. modernizacji Układu o stowarzyszeniu EU – Chile (ang. EU-Chile Advanced Framework Agreement). Podczas prezydencji czeskiej nie doszło jednak do istotnych postępów w pracach nad modernizacją umowy stowarzyszeniowej UE z Meksykiem oraz w odniesieniu do negocjowanej nadal Umowy UE – Mercosur. Istotną przeszkodą pozostają proponowane przez Komisję Europejską rozwiązania proceduralno – prawne, jak również zgłaszane nadal wątpliwości niektórych Państw członkowskich odnośnie do konkretnych zapisów.

9. Relacje pomiędzy UE a Wielką Brytanią

Druga połowa 2022 r. w relacjach pomiędzy UE a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej to okres kontynuacji trudnych rozmów nt. wdrażania Umowy o wystąpieniu, w szczególności Protokołu Irlandzkiego. To także drugi rok obowiązywania Umowy o handlu i współpracy (oraz towarzyszących), regulującej na nowo relacje ze Zjednoczonym Królestwem jako państwem trzecim.

W trakcie prezydencji czeskiej dwukrotnie doszło do zmiany na stanowisku premiera (Borisa Johnsona zastąpiła Liz Truss, która wkrótce została zastąpiona przez Rishiego Sunaka). Zmiany te wprowadzały dużą dozę niepewności co do kierunku i korekt polityki Zjednoczonego Królestwa, w tym względem Unii Europejskiej. Sytuacja geopolityczna (wojna w Ukrainie) i gospodarcza (kryzys na rynku energetycznym, rosnące ceny, bezpieczeństwo energetyczne) wpłynęły na deeskalację napięcia między Zjednoczonym Królestwem i Unią, jednak wciąż nie osiągnięto przełomu w negocjacjach wokół wdrażania Protokołu Irlandzkiego.

Kluczowe znaczenie odgrywało wdrażanie Umowy o handlu i współpracy, obejmującej swoim zakresem takie obszary wzajemnej współpracy jak handel, transport, energetyka, rybołówstwo, bezpieczeństwo wewnętrzne czy udział Zjednoczonego Królestwa w programach unijnych. W okresie prezydencji czeskiej strona brytyjska zainicjowała procedurę rozstrzygnięcia sporów, jednak została ona zatrzymana na etapie konsultacji, bez uruchomienia arbitrażu. Równolegle implementowana była Umowa o Wystąpieniu, określająca zasady opuszczenia UE przez Zjednoczone Królestwo, w szczególności zabezpieczająca prawa obywateli, zasady wzajemnego rozliczenia finansowego oraz przyznająca nowy status we wzajemnych relacjach terytorium Irlandii Północnej.

W wymiarze politycznym w relacjach UE-Zjednoczone Królestwo okres prezydencji czeskiej cechowało przede wszystkim napięcie związane ze stosowaniem Protokołu Irlandzkiego, co rzutowało na całość relacji, w tym na gotowość UE do implementacji Umowy o handlu i współpracy. Intensyfikacja współpracy nastąpiła szczególnie pod koniec 2022 roku i znalazła wyraz w cyklicznych kontaktach na poziomie politycznym oraz systematycznej współpracy na poziomie technicznym. Wciąż jednak utrzymują się fundamentalne różnice stanowisk, w tym dot. roli TSUE. Zjednoczone

Królestwo nie wycofało prac nad ustawą *Northern Ireland Protocol Bill*, która pozwolić ma na jednostronne odstąpienie od stosowania uzgodnionych z UE kluczowych elementów Protokołu Irlandzkiego dot. kontroli celnych, sanitarnych i fitosanitarnych, pomocy publicznej oraz jurysdykcji Trybunału Sprawiedliwości UE. Tempo prac nad ustawą zostało jednak wyhamowane w Izbie Lordów.

Podczas prezydencji czeskiej utrzymano kluczową zasadę w negocjacjach ze Zjednoczonym Królestwem tj. zachowanie jednolitego stanowiska przez wszystkie państwa członkowskie oraz zagwarantowanie integralności Jednolitego Rynku.

Można oczekiwać kontynuacji w przyszłym roku, jednak kierunek i ostateczny kształt ustawy będzie zależał od osiągniętego postępu w rozmowach między Zjednoczonym Królestwem a Unią.

W odpowiedzi na projekt, w czerwcu 2022 r. KE wznowiła postępowanie naruszeniowe zainicjowane w ubiegłym roku wobec Zjednoczonego Królestwa (w sumie 7 postępowań), jednak również one są kontynuowane w sposób pozwalający na budowanie dobrej atmosfery rozmów – postępowania prowadzone są wyłącznie przez Komisję i objęte klauzulą poufności.

KE nie zamyka drogi do kontynuacji rozmów ze stroną brytyjską w zakresie poszukiwania dodatkowych elastyczności w stosowaniu Protokołu Irlandzkiego, jednakże wyklucza jego renegeacji. Takie podejście zdecydowanie popierała Polska.

Ponadto podczas prezydencji czeskiej sfinalizowane zostały prace legislacyjne nad projektem rozporządzenia UE ustanawiającego przepisy dotyczące wykonywania praw Unii w zakresie wdrażania i egzekwowania postanowień Umowy o wystąpieniu oraz Umowy o handlu i współpracy. Projekt ustanawia dodatkowe instrumentarium służące właściwemu zapewnieniu uprawnień UE przy stosowaniu obu umów, co zyskało aprobatę Polski.

Równolegle na forum Rady (grupa robocza ds. Zjednoczonego Królestwa) toczyły się działania związane z zapewnieniem właściwego stosowania i wykonania Umowy o wystąpieniu oraz Umowy o Współpracy i handlu poprzez przygotowanie unijnego stanowiska na potrzeby organizacji posiedzeń wspólnie zarządzanych ze Zjednoczonym Królestwem organów umownych (Komitet Wspólny, sektorowe komitety specjalne).

Dodatkowe prace i osiągnięcia w okresie prezydencji czeskiej:

- Przyjęto decyzję Rady ws. mandatu dla Rady Partnerstwa do przyjęcia decyzji wyznaczającej panel arbitrażowy (listę osób spełniających kryteria i gotowych do podjęcia się arbitrażu w przypadku wystąpienia sporu między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem).
- Przyjęto decyzję Rady ws. stanowiska, jakie ma zostać zajęte w imieniu UE w ramach Rady Partnerstwa ustanowionej w ramach Umowy o handlu i współpracy (ang. *Trade and Cooperation Agreement*, TCA) w sprawie przedłużenia okresu przejściowego, o którym mowa w art. 552 ust. 11 TCA, w trakcie którego Zjednoczone Królestwo może odstąpić od obowiązku usuwania danych dotyczących przelotu pasażerów (PNR) po ich wyjeździe ze Zjednoczonego Królestwa.
- Podpisano memorandum ws. współpracy odnośnie do farm wiatrowych na M. Północnym i uczestnictwa Zjednoczonego Królestwa we Współpracy energetycznej mórz północnych (*The North Seas Energy Cooperation*, NSEC).
- Uzgodniono formularz współpracy w zakresie prawnej (MLA) z terminem przyjęcia przez stronę w pierwszym kwartale 2023 r.
- Uzgodniono bilateralnie kwoty połowowe dla roku 2023.

10. Polityka rozwojowa

W okresie czeskiej prezydencji Polska brała aktywny udział w pracach poświęconych współpracy na rzecz rozwoju. W ramach grupy roboczej ds. współpracy rozwojowej i partnerstw międzynarodowych (CODEV-PI) do najważniejszych zadań należało wypracowanie konkluzji Rady dot. zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi w działaniach zewnętrznych UE oraz konkluzji Rady dot. planu działania na rzecz młodzieży w ramach działań zewnętrznych UE. W trakcie negocjacji Polska zabiegała o stosowanie w dokumentach przyjmowanych pod auspicjami UE sformułowań zgodnych z traktatami. Polska zabiegała także o uwypuklenie kwestii pomocy na rzecz Ukrainy oraz państwom dotkniętym przez kryzys uchodźczy związany z wojną w Ukrainie. Polska brała także udział w pracach podgrup CODEV-PI ds. Instrumentu Sąsiedztwa, Rozwoju i Współpracy Międzynarodowej – Globalna Europa (NDICI-GE) oraz ds. organizacji konferencji międzynarodowych, dbając o wypracowywanie stanowiska zgodnego z priorytetami polskiej polityki zagranicznej oraz współpracy rozwojowej.

W ramach grupy roboczej ds. Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) głównym zadaniem podczas czeskiej prezydencji było przygotowanie rady ministerialnej UE-AKP, która odbyła się po raz pierwszy od 2019 r. Polska zabiegała o uwzględnienie i priorytetyzację w agendzie Rady punktu dotyczącego wpływu wojny w Ukrainie na bezpieczeństwo żywnościowe i energetyczne w państwach AKP. Z inicjatywy Polski UE sprzeciwiła się próbom Organizacji Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku dążącym do niewskazywania rosyjskiej agresji na Ukrainę jako głównej przyczyny globalnego kryzysu żywnościowego i energetycznego. Podczas rady ministerialnej UE-AKP Polska podkreśliła solidarność z państwami AKP w obliczu działań Rosji wykorzystujących zagrożenie żywnościowe oraz dezinformację jako narzędzia prowadzenia wojny i budowania politycznych wpływów.

Polska aktywnie uczestniczyła w pracach UE w obszarze pomocy humanitarnej, w tym w ramach trzech priorytetów, na których skupiała się prezydencja czeska: 1) ograniczenie ryzyka katastrof (ang. *Disaster Risk Reduction* (DRR)); 2) podejście oparte na potrójnym powiązaniu pomoc humanitarna-rozwoj-pokój (ang. *Triple nexus*); 3) wojna na Ukrainie: odpowiedź humanitarna i wpływ na państwa partnerskie.

W ramach pierwszego priorytetu prezydencja czeska skupiła się na wspieraniu realizacji ram z Sendai (w szczególności w zakresie współpracy międzynarodowej), zwłaszcza w kontekście niestabilności i klimatu. W ramach drugiego priorytetu prezydencja czeska opracowała dokument „Dobre praktyki w zakresie operacjonalizacji podejścia pomoc humanitarna-rozwoj-pokój” (ang. *Good practices in the operationalisation of the humanitarian-development-peace nexus*). Natomiast w ramach ostatniego z powyższych priorytetów prezydencja czeska promowała ciągłą, regularną koordynację działań podmiotów zaangażowanych w pomoc humanitarną, koncentrując się na reagowaniu humanitarnym i stabilizacji.

Uwaga prezydencji czeskiej poświęcona była międzynarodowemu prawu humanitarnemu oraz zasadom humanitarnym, lokalizacji pomocy humanitarnej, bezpieczeństwu żywnościowemu jak również wzmocnieniu wymiaru środowiskowego w działaniach humanitarnych. Prezydencja czeska prowadziła dyskusje na temat kryzysów w Etiopii, w Sahelu, Afganistanie i Iraku. Istotnym elementem prac w okresie prezydencji czeskiej było opracowanie dokumentów dotyczących sytuacji humanitarnej w Ukrainie i w Jemenie (ang. *Common message on the humanitarian situation in Ukraine* oraz *Common message on Yemen*).

W ramach działań na rzecz zrównoważonego rozwoju głównymi działaniami prezydencji czeskiej w ramach grupy roboczej ds. Agendy 2030 (B.24) była debata odzwierciedlająca stan realizacji Agendy 2030 w świetle konkluzji Rady przyjętych od 2017 roku. Jest to pierwszy krok w kierunku przeglądu postępów we wdrażaniu Agendy 2030 na szczeblu UE.

Dialog został zorganizowany wokół działań następczych w stosunku do programu prac Komisji na rok 2023, przygotowano również podsumowanie przewodniczącego, którego celem było zasilenie

wspólnej deklaracji w sprawie priorytetów legislacyjnych. Grupa robocza zaangażowała się w prace nad pierwszym ogólnounijnym procesem dobrowolnego przeglądu z realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDG) i Agendy 2030 na forum ONZ (EU VR) w 2023 r. ze szczególnym uwzględnieniem dbałości o dialog międzyinstytucjonalny. Jednym z wymiarów zaangażowania w prace nad raportem było śledzenie i wnoszenie wkładu w dyskusje na temat polityk związanych z SDG (np. taksonomia, dyrektywa w sprawie należytej staranności).

W ramach prowadzenia dialogu z Komisją Europejską, KE została również poproszona o refleksję nad wdrażaniem zaleceń z Konferencji w sprawie Przyszłości Europy, oceną integracji SDGs z semestrem europejskim i budżetem UE oraz wykorzystaniem narzędzi do mapowania SDGs, które zostały stworzone i opracowane przez Wspólne Centrum Badawcze (JRC) w celu wzmocnienia podejścia opartego na dowodach w procesie podejmowania decyzji.

W czasie prezydencji czeskiej grupa robocza stale miała na uwadze zewnętrzny wymiar Agendy 2030, głównie w świetle wyników *High-Level Political Forum on Sustainable Development 2022*, i przekazywała aktualne informacje na temat ważnych konferencji międzynarodowych (Climate COP 27, Biodiversity COP 15) i inicjatyw takich jak *Global Gateway*.

11. Polityka transportowa

Kwestie horyzontalne

Podczas prezydencji czeskiej Polska była bardzo aktywna w ramach prac nad projektem rozporządzenia ws. unijnych wytycznych dotyczących rozwoju sieci TEN-T. Polska poparła przyjęcie podejścia ogólnego Rady UE do tego projektu zważając na uwzględnienie w nim większości kluczowych postulatów. Podczas negocjacji Polska opowiadała się za sformułowaniem jasnych i realnych celów w zakresie wytycznych dla sieci TEN-T (m.in. za wprowadzeniem zmian w zakresie uwypuklenia roli samorządów lokalnych przy tworzeniu Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej oraz zmianą terminu wymogu w tym zakresie z 2025 na 2027 r.).

Polska opowiadała się także za ustanowieniem takich wymogów dla infrastruktury kolejowej, które byłyby możliwe do wdrożenia w jasno wyznaczonych harmonogramach, przy występujących ograniczeniach finansowych oraz warunkach rynkowych. Równocześnie, zgodnie z postulatami Polski, w projekcie rozporządzenia zmniejszono skalę wymogów administracyjnych m.in. w zakresie obowiązków sprawozdawczych oraz zakresu mandatu koordynatorów korytarzy.

Zgodnie z oczekiwaniami Polski większość przepisów związanych z wymogami sieci TEN-T nie posiada jednoznacznie obligatoryjnego wydźwięku, dzięki czemu zapewnia istotną elastyczność dla państw członkowskich.

Dzięki aktywności Polski do projektu wprowadzono liczne zmiany w przebiegu sieci TEN-T w Polsce, obejmujące infrastrukturę drogową, kolejową, lotniczą oraz terminale intermodalne. W ten sposób odzwierciedlone zostały aktualne założenia polityki transportowej państwa, zakładające m.in. budowę drogi S19 - Via Carpatia, realizację koncepcji budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK), włączenie do sieci nowych lotnisk (Lublin i Olsztyn). Sieć drogową i kolejową zostały dostosowane na wniosek Polski do aktualnych oczekiwań i potrzeb wskazanych w planach inwestycyjnych. Osiągnięty został jeden z głównych celów związany z uzupełnieniem przebiegu korytarza Morze Bałtyckie – Morze Czarne – Morze Egejskie - na wniosek Polski i przy poparciu innych państw korytarz został uzupełniony o odcinek Lublin – Białystok – Ełk, aż do Tallinna/Helsinek.

Nie wprowadzono jednocześnie zmian w przebiegu sieci TEN-T w Polsce w zakresie śródlądowych dróg wodnych (ODW) i portów morskich.

Polska aktywnie uczestniczyła również w prowadzonych przez prezydencję czeską negocjacjach mających na celu wypracowanie mandatu Rady UE do rozpoczęcia negocjacji z PE w sprawie **projektu dyrektywy w sprawie ram wdrażania inteligentnych systemów transportowych (ITS)**. W opinii

Polski stanowisko PE daleko wykracza poza możliwości organizacyjne i finansowe państw członkowskich.

W drodze zainicjowanych przez Polskę działań lub też dzięki udzieleniu przez stronę polską poparcia dla postulatów innych państw, na obecnym etapie negocjacji uzyskano następujące rezultaty, zgodne z celami kierunkowymi: wydłużenie terminu wdrożenia do krajowych porządków prawnych zmian w dyrektywie do 24 miesięcy od jej wejścia w życie; wydłużenie terminu złożenia pierwszego sprawozdania z wdrażania dyrektywy do 18 miesięcy od czasu jej wejścia w życie; przyjmowanie co pięć lat przez KE w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi programu prac określającego wymagane typy danych, cele i daty wdrożenia.

Negocjacje z PE będą kontynuowane przez prezydencję szwedzką w I połowie 2023 roku.

Transport lotniczy

Prezydencja czeska kontynuowała rozmowy z PE w odniesieniu do dwóch projektów legislacyjnych wchodzących w skład pakietu reformującego Jednolitą Przestrzeń Powietrzną: projektu rozporządzenia PE i Rady zmieniającego rozporządzenie PE i Rady (UE) 2018/1139 w odniesieniu do zdolności Agencji Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego do działania jako organ weryfikujący skuteczność działania jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej oraz projektu rozporządzenia PE i Rady w sprawie wdrożenia jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej (wersja przekształcona). Z uwagi na znaczące rozbieżności stanowiska Rady UE i PE nie udało się osiągnąć porozumienia podczas prezydencji czeskiej i prace nad tymi dossier będą kontynuowane w pierwszym półroczu 2023 r.

Przy poparciu Polski w dniu 19 grudnia 2022 r. Rada UE zaakceptowała uzgodnione z PE: projekt decyzji PE i Rady zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE w odniesieniu do powiadamiania o kompensacji

w ramach globalnego środka rynkowego dla operatorów statków powietrznych z siedzibą w Unii oraz projekt decyzji PE i Rady uchylającej dyrektywę Rady 89/629/EWG w sprawie ograniczenia emisji hałasu z cywilnych poddźwiękowych samolotów odrzutowych.

Transport morski i żegluga śródlądowa

Polska poparła przyjęcie konkluzji Rady ws. Rozwoju Żeglugi Śródlądowej (NAIADES III). Konkluzje uwzględniają większość uwag Polski, która wniosowała o utrzymanie i modernizację (likwidację największych „wąskich gardeł”) sieci dróg wodnych o regionalnym znaczeniu; wsparcie sektora przedsiębiorców (armatorów – właścicieli statków) w procesie transformacji/odnowienia floty; podkreślenie znaczenia rozwoju tzw. *małej floty* i optymalizacji operacji ładunków w celu mitygacji negatywnych skutków zmiany klimatu; podkreślenie znaczenia szkolnictwa branżowego.

Podczas prezydencji czeskiej uzgodniono stanowisko UE w Centralnej Komisji Żeglugi na Renie (CCNR) ws. rewizji rozporządzenia ws. personelu nawigacyjnego na Renie (RPN).

Polska poparła także wynegocjowany przez prezydencję czeską kompromis z PE do projektu dyrektywy zmieniającej dyrektywę 2003/25/WE w odniesieniu do włączenia ulepszonych wymogów stateczności dotyczących statków pasażerskich typu ro-ro.

Ponadto, Polska brała udział w opracowaniu wspólnego stanowiska UE ws. przedłożeń do Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) dotyczących różnych kwestii związanych z ochroną środowiska morskiego oraz z bezpieczeństwem żeglugi morskiej.

Zintegrowana polityka morska

Podczas prac nad konkluzjami Rady UE ws. międzynarodowego zarządzania oceanami, przyjętymi 13 grudnia 2022 r., zostały uwzględnione uwagi Polski; dodano zapisy dotyczące zatopionych na dnie morskim materiałów niebezpiecznych, w szczególności amunicji konwencjonalnej i bojowych środków trujących.

Europejska Strategia Bezpieczeństwa na Morzu (EUMSS)

Polska uczestniczyła w debatach dotyczących bezpieczeństwa żeglugi morskiej i portów jako infrastruktury krytycznej w kontekście rosyjskiej agresji na Ukrainę. W kontekście szeroko pojętego bezpieczeństwa na morzu podkreślała, że z uwagi na sytuację związaną z niczym nie spowodowaną napaścią zbrojną Rosji na Ukrainę zagrożenie dla bezpieczeństwa morskiego w ostatnich miesiącach znacznie wzrosło. Dotyczy to zarówno basenu Morza Czarnego, jak też regionu Bałtyku. Polska zwracała uwagę, że bezpieczeństwo, w szczególności w kontekście rosnącej roli portów morskich oraz transportu morskiego w zakresie strategicznych dostaw energetycznych oraz planowanych inwestycji, wymaga zwiększenia skuteczności ochrony morskich szlaków komunikacyjnych oraz infrastruktury portowej. Porty morskie to obecnie kluczowa infrastruktura jeśli chodzi o bezpieczeństwo energetyczne UE oraz przewóz ładunków o strategicznym znaczeniu, dlatego muszą być skutecznie chronione.

Gospodarka wodna

W trakcie prezydencji czeskiej zostały opublikowane dwa projekty aktów prawa UE z zakresu gospodarki wodnej: projekt dyrektywy w sprawie substancji priorytetowych w wodach powierzchniowych i gruntowych oraz rewizja dyrektywy w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych. Prezentacja obu projektów nastąpiła w trakcie posiedzenia Rady ds. Środowiska w dniu 20 grudnia 2022 r. Rozpoczęcia właściwych prac na poziomie grupy roboczej Rady UE należy oczekiwać w trakcie prezydencji szwedzkiej.

12. Zatrudnienie i polityka społeczna

Zwalczanie przemocy wobec kobiet

Prezydencja czeska kontynuowała na poziomie eksperckim prace nad projektem dyrektywy w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej i zakończyła pierwsze czytanie tekstu. Polska wstępnie poparła wdrożenie działań mających na celu realizację programów interwencyjnych dotyczących zapobiegania ryzyku popełnienia przestępstw przemocy wobec kobiet lub ponownego popełnienia oraz mających na celu minimalizowanie tego ryzyka. Wątpliwości Polski wzbudziła jednak podstawa prawna wniosku, jak również kwestia ogólnych zapisów związanych z gromadzeniem

i analizą danych oraz obowiązek gromadzenia statystyk na temat ofiar przemocy. Ponowione zostało również zastrzeżenie dotyczące uwzględniania w dyrektywie koncepcji „płci społeczno-kulturowej”.

Dyrektywa antidyskryminacyjna

Prezydencja czeska podjęła próbę wznowienia na poziomie eksperckim prac nad projektem dyrektywy w sprawie wprowadzania w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, przedstawiając m.in. propozycje redakcyjne do przepisów dotyczących kwestii niepełnosprawności. W ramach prac Polska podkreśliła, że negatywne stanowisko przedstawione na wcześniejszych etapach prac nie uległo zmianie. Główne wątpliwości Polski dotyczą ingerencji postanowień projektu w kompetencje państw członkowskich i naruszenia zasady subsydiarności. Ponadto, projekt przewiduje daleko idącą ingerencję w swobodę prowadzenia działalności gospodarczej, gdyż nakładane przezeń obowiązki w sposób nieproporcjonalny dotkną małe i średnie przedsiębiorstwa, a równocześnie brak dostatecznych gwarancji sfinansowania działań kontrolnych ze strony państw członkowskich.

Negocjacje w sprawie ww. projektu trwają od 2008 r. a dyrektywa powinna zostać przyjęta jednomyślnie. W opinii Polski, konieczne są dalsze prace nad tekstem, w celu wypracowania kompromisu. Podczas Rady EPSCO 8 grudnia 2022 r. przyjęto kolejny raport z postępu prac nad projektem dyrektywy.

Przejrzystość płac

W ramach negocjacji z Parlamentem Europejskim w zakresie projektu dyrektywy w sprawie wzmocnienia stosowania zasady równości wynagrodzeń dla kobiet i mężczyzn za taką samą pracę lub pracę o takiej samej wartości za pośrednictwem mechanizmów przejrzystości wynagrodzeń oraz mechanizmów egzekwowania, prezydencja czeska przeprowadziła rozmowy trójstronne, w wyniku których 15 grudnia 2022 r. osiągnięto wstępne porozumienie. Komitet Stałych Przedstawicieli zaakceptował porozumienie z PE 21 grudnia 2022 r.; Polska złożyła oświadczenie interpretacyjne dotyczące terminu „gender” oraz „trzeciej płci”.

Inicjatywa ma na celu rozwiązanie problemu niedostatecznego egzekwowania prawa do równego wynagrodzenia oraz zapewnienie, aby prawo to przestrzegane było w całej Unii Europejskiej, dzięki ustanowieniu norm w zakresie przejrzystości wynagrodzeń.

W toku negocjacji Polska wyraziła poparcie dla zgodnego z postulatami prezydencji czeskiej ograniczenia użycia pojęcia „gender” do utrwalonych wyrażań, typu „gender pay gap”. Polska podkreślała, że równość kobiet i mężczyzn została zapisana w Traktatach oraz w prawie międzynarodowym a także w ramach podstawowych wartości i zasad Unii Europejskiej. Polska wyraziła poparcie dla ograniczenia odniesień do osób niebinarnych, których status tylko w niektórych państwach członkowskich jest prawnie uregulowany. Dodatkowo poparła wykreślenie z tekstu zobowiązania do tworzenia Planu działania w sprawie równości płci. W zakresie dyskryminacji interseksyjnej, Polska wykazała elastyczność w zakresie pozostawienia tej definicji w tekście dyrektywy. Ponadto, Polska opowiedziała się przeciwko propozycji PE, by zmniejszyć do 50 pracowników próg zatrudnienia, od którego dyrektywa będzie stosowana. Wyraziła jednak elastyczność w zakresie ewentualnego zastosowania rozwiązań pośrednich, pod warunkiem że zaproponowany system będzie przejrzysty i prosty.

Ochrona pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy

Prezydencja czeska rozpoczęła prace nad opublikowanym 28 września 2022 r. projektem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2009/148/WE w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy.

Polska popiera cel ogólny projektu, jakim jest dalsze wzmocnienie prawa pracowników do wysokiego poziomu ochrony ich zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy oraz zapobieganie zachorowaniom oraz zgonom wywoływanym nowotworami pochodzenia zawodowego. Zwiększenie ochrony pracowników poprzez obniżenie dopuszczalnego stężenia azbestu jest szczególnie istotne w kontekście nadchodzącej „fali renowacji” w ramach Europejskiego Zielonego Ładu. Aktualnie azbest występuje głównie w starszych budynkach, które będą wymagały poprawy efektywności energetycznej.

Podczas posiedzenia Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Spraw Konsumenckich (EPSCO) w dn. 8 grudnia 2022 r., przy poparciu ze strony Polski, Rada przyjęła podejście ogólne do projektu dyrektywy.

Rok Umiejętności 2023

Prezydencja czeska prowadziła również prace nad opublikowanym w dn. 12 października 2022 r. projektem decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Umiejętności 2023. W toku prac na poziomie eksperckim Polska zgodziła się z koniecznością zintensyfikowania działań na rzecz odpowiedniego dopasowania umiejętności siły roboczej z potrzebami rynku pracy, tak aby z jednej strony umożliwić realizację zawodową obywateli, a z drugiej zwiększyć konkurencyjność europejskich przedsiębiorstw.

Polska podzieliła przekonanie, że niezbędne jest wspieranie inwestycji w kształcenie zawodowe i podnoszenie kwalifikacji, zaradzanie niedoborom odpowiednio wykwalifikowanej siły roboczej,

a także aktywizacja kobiet, osób młodych niepracujących i nieuczących się, osób niepełnosprawnych i starszych oraz podnoszenie umiejętności cyfrowych. Inwestycje w umiejętności powinny być dokonywane w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi, służbami zatrudnienia, przedsiębiorstwami i organizatorami kształcenia i szkolenia, tak aby nowo nabywane umiejętności odpowiadały potrzebom pracodawców, przedsiębiorców, uczestników procesów kształcenia. Polska poparła zachęcanie do podjęcia szkoleń, podnoszenia kwalifikacji oraz podejmowania pracy zawodowej w UE osób z państw trzecich posiadających umiejętności potrzebne naszym krajom, przy czym należy uwzględnić uwarunkowania krajowe i regionalne w tym obszarze.

Podczas posiedzenia Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Spraw Konsumenckich (EPSCO) w dn. 8 grudnia 2022 r., przedstawiona została informacja prezydencji w tym zakresie.

Poprawa warunków pracy za pośrednictwem platform internetowych

Podczas prezydencji czeskiej kontynuowano prace nad projektem dyrektywy w sprawie poprawy warunków pracy za pośrednictwem platform internetowych. Polska aktywnie uczestniczyła w pracach nad projektem na wszystkich etapach. W toku dyskusji nad kolejnymi propozycjami kompromisowymi projektu dyrektywy, Polska postulowała w szczególności konieczność dopracowania kryteriów i konstrukcji domniemania prawnego stosunku pracy, tak aby nie obejmowało ono rzeczywiście samozatrudnionych, a tym samym nie prowadziło do zastosowania domniemania, które następnie łatwo będzie podważyć. Celem Polski jest właściwe ustalenie statusu zatrudnienia przy jednoczesnym minimalizowaniu obciążenia sądów i urzędów sprawami dotyczącymi wzruszenia domniemania, jak również niepewności platform cyfrowych i osób wykonujących pracę za ich pośrednictwem. Ponadto, Polska opowiadała się za doprecyzowaniem definicji cyfrowej platformy pracy oraz za takim brzmieniem przepisów dyrektywy, które respektuje kompetencje krajowe w zakresie inspekcji pracy i procedur administracyjnych lub sądowych.

Mechanizm domniemania prawnego jest jednym z kluczowych rozwiązań w projekcie dyrektywy, które budzi najwięcej rozbieżności w Radzie. Podczas posiedzenia Rady EPSCO 8 grudnia 2022 r. Polska opowiedziała się za zaproponowanym przez prezydencję czeską projektem kompromisowym. Pomimo wysiłków prezydencji oraz elastyczności wykazanej przez Polskę i niektóre inne państwa członkowskie, nie udało się osiągnąć większości kwalifikowanej potrzebnej do przyjęcia podejścia ogólnego.

W związku z powyższym, prace w Radzie będą kontynuowane podczas prezydencji szwedzkiej.

13. Zdrowie

W okresie prezydencji czeskiej kontynuowane były prace nad projektem rozporządzenia w sprawie Europejskiej Przestrzeni Danych dot. Zdrowia (European Health Data Space - EHDS), w których Polska aktywnie uczestniczyła. W rozdziałach dot. pierwotnego przetwarzania danych dokonano licznych modyfikacji, a uwagi zgłaszane przez Polskę zostały częściowo uwzględnione. Polska ocenia propozycje prezydencji czeskiej jako idące w dobrym kierunku. Szczególnie pozytywnie ocenia propozycję usunięcia artykułu dotyczącego telemedycyny i refundowania świadczeń, w tym w zakresie świadczeń udzielonych w innym państwie członkowskim, który był jednym z przepisów kwestionowanych

w kontekście zasady subsydiarności i zadań pozostających w kompetencji państw członkowskich w obszarze zdrowia.

14 lipca 2022 r. został opublikowany projekt rozporządzenia w sprawie norm jakości i bezpieczeństwa substancji pochodzenia ludzkiego przeznaczonych do zastosowania u ludzi oraz uchylający dyrektywy 2002/98/WE i 2004/23/WE (ang. *Safety and quality of substances of Human Origin*, SoHO). Wprowadza on szereg propozycji dot. ujednoczenia przepisów w obszarze substancji pochodzenia ludzkiego dot. krwi i jej składników, tkanek i komórek oraz komórek rozrodczych i

zarodków. Ma także na celu zlikwidowanie rozbieżności w zakresie nadzoru nad poszczególnymi etapami pozyskiwania substancji pochodzenia ludzkiego. Dotychczasowe rozwiązania prawne, zarówno na poziomie UE jak i poziomie krajowym, doprowadziły do wytworzenia określonej specyfiki poszczególnych obszarów wchodzących w zakres substancji pochodzenia ludzkiego, tak w ujęciu definicji jak i w przyjętych rozwiązaniach merytorycznych. Ich harmonizacja do jednej, wspólnej kategorii SoHO może rodzić trudności legislacyjne i związane ze stosowaniem prawa w praktyce.

Polska ocenia dotychczasowe prace nad tekstem rozporządzenia pozytywnie, prace te są jednak na początkowym etapie i zasadnicze kwestie merytoryczne będą dopiero rozstrzygane. Prezydencja czeska zaproponowała tekst kompromisowy artykułu dot. definicji, w dużej mierze uwzględniający zgłoszone przez państwa członkowskie, w tym Polskę, uwagi. Najbardziej kontrowersyjne definicje będą jednak omawiane w trakcie prac nad poszczególnymi artykułami projektu rozporządzenia, które będą kontynuowane podczas prezydencji szwedzkiej.

Podczas prezydencji Czech w Radzie UE toczyły się również prace nad zaleceniem Rady UE dotyczącym badań przesiewowych w kierunku raka oraz konkluzjami w sprawie szczepień jako jednego z najskuteczniejszych narzędzi zapobiegania chorobom i poprawy zdrowia publicznego. Celem zalecenia jest zachęcenie państw członkowskich do wdrożenia populacyjnych programów badań przesiewowych wysokiej jakości, natomiast konkluzje dotyczą kolejnych kroków, jakie Komisja wraz

z państwami członkowskimi powinna podjąć w celu zwalczania negatywnej tendencji spadkowej absorpcji szczepionek. W trakcie prac Polska poparła konkluzje – wzmocniona współpraca na rzecz zwalczania chorób zakaźnych, którym można zapobiegać poprzez szczepienia, jest w ocenie Polski, konieczna.

14. Polityka klimatyczna i środowiskowa

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie redukcji emisji metanu w sektorze energetycznym i zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/942

Prezydencja czeska kontynuowała prace nad projektem rozporządzenia ws. emisji metanu w sektorze energetycznym, który m.in. określa obowiązki operatorów i państw członkowskich w odniesieniu do pomiaru i raportowania danych dotyczących emisji metanu w sektorze ropy i gazu oraz w sektorze węglowym oraz maksymalne wartości emisji metanu z elementów infrastruktury, które są dopuszczalne.

Polska od początku procesu legislacyjnego wyrażała negatywne stanowisko do przedstawionego projektu, w szczególności w odniesieniu do: minimalnych wartości, przy których powinna nastąpić wymiana nieszczelnych elementów; sposobu procesu pomiaru emisji metanu; oraz przepisów dotyczących emisji poza granicami Unii (brak regulacji dotyczących paliw kopalnych sprowadzanych z państw trzecich może doprowadzić do tzw. ucieczki emisji i obniżyć konkurencyjność gospodarek państw członkowskich UE). W zakresie emisji metanu w sektorze węglowym, Polska dążyła do usunięcia przepisów, które mogą powodować negatywne skutki dla sektora węglowego w Polsce. Szereg postulatów zgłaszanych przez Polskę podczas prac na poziomie eksperckim został uwzględniony, w tym m.in.: wydłużono terminy okresów przejściowych; doprecyzowano przepisy rozporządzenia w zakresie pomiarów emisji metanu; uwzględniono częściowo uwagi dotyczące zwiększenia maksymalnych limitów emisji metanu z wentylacji kopalń oraz sposobu ich obliczania. Niemniej, mimo wprowadzonych poprawek propozycja legislacyjna wciąż pozostawała niekorzystna, dlatego też Polska nie poparła przyjęcia podejścia ogólnego.

Projekt dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych

Polska, w trakcie prac nad stanowiskiem Rady do projektu dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych (projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji oraz

dyrektywę Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów) zabiegała o zagwarantowanie, że nie będą tworzone zbędne bariery administracyjne, a przyjmowane rozwiązania nie będą powodować, że koszty dostosowania będą wyższe od osiągniętych korzyści środowiskowych. Dzięki zabiegom Polski prezydencja czeska w toku prac nad projektem w wielu miejscach zaproponowała spodziewane doprecyzowanie przepisów i popierane przez Polskę modyfikacje. Dalsze prace prowadzone będą przez prezydencję szwedzką.

Projekt rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych

W ramach rozpoczętych przez prezydencję czeską prac nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych Polska podkreślała, że popiera cele przyświecające projektowi, jednak wskazywała na istotne zastrzeżenia wobec proponowanych przez KE działań i rozwiązań. W opinii Polski określona w dokumencie perspektywa czasowa nie jest adekwatna do zdefiniowanych celów, biorąc pod uwagę duże skomplikowanie oraz

czasową i finansową zasobochłonność: planowania, procesów przebudowy i odbudowy ekosystemów, w szczególności w tak dużej skali. Wątpliwości zgłaszane przez Polskę dotyczą również doboru wskaźników oraz zakresu uprawnień przekazywanych Komisji Europejskiej. Polska podkreśla także konieczność zapewnienia większej elastyczności we wdrażaniu rozporządzenia, z uwagi na diametralnie różne uwarunkowania naturalne poszczególnych państw członkowskich, w szczególności jeśli chodzi o zakres stosowania klauzuli niepogarszania stanu siedlisk. Powyższe wątpliwości, zgłaszane także przez szereg innych państw, wybrzmiały podczas zorganizowanej przez prezydencję czeską debaty w trakcie posiedzenia Rady ds. Środowiska w dniu 20 grudnia 2022 r. Prace nad projektem kontynuować będzie prezydencja szwedzka.

Konferencja COP15

W związku ze spotkaniem Konferencji Stron Konwencji o różnorodności biologicznej CBD COP15, w trakcie której przyjęto nowe globalne ramy dla bioróżnorodności na okres po 2020 roku, przedstawiciele Polski brali udział w wypracowaniu stanowiska Unii Europejskiej i państw członkowskich do tego dokumentu oraz konkluzji Rady UE, zawierających mandat dla delegacji unijnej na to posiedzenie. Brali również udział w pracach toczących się na forum CBD COP15, podejmując starania, aby przyjęta strategia odpowiadała na wyzwania związane z postępującą globalną utratą bioróżnorodności oraz obejmowała cele, które byłyby ambitne i jednocześnie realistyczne, a także żeby była sformułowana w sposób czytelny i zrozumiały. Prace prezydencji czeskiej należy ocenić bardzo wysoko, jako prowadzone w sposób przejrzysty, konsolidujący potrzeby wszystkich państw członkowskich, a także pozwalający na skuteczną prezentację wspólnego stanowiska na forum globalnym.

Kwestie leśne

W toku rozpoczętych przez prezydencję czeską negocjacji międzyinstytucjonalnych projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów, Polska konsekwentnie prezentowała stanowisko wskazujące na potrzebę utrzymania w jak największym stopniu uzgodnień z przyjętego w czerwcu 2022 r. podejścia ogólnego. Polskie priorytety znalazły odzwierciedlenie w tekście podejścia ogólnego, a osiągnięty kompromis był satysfakcjonujący

w zasadniczych dla Polski kwestiach, tj. definicji degradacji lasów, daty granicznej dla produktów w systemie zasad należytej staranności, obciążeń administracyjnych, obowiązku kontroli, zakresu produktów objętych rozporządzeniem, procedur dotyczących dalszego trybu zmian rozporządzenia.

Polska aktywnie włączyła się w dyskusję na poziomie UE na temat przyszłych ram unijnego monitoringu lasów, w związku z pracami Komisji nad nowym projektem legislacji w tym zakresie, zgodnie z zapisami nowej Strategii leśnej opublikowanej w lipcu 2021 r. W wyniku postulatów zgłaszanych m.in. przez Polskę, podczas Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w październiku 2022 r. został przedstawiony wspólny list podpisany przez siedemnaście państw członkowskich, w tym Polskę, na temat znaczenia ścisłej współpracy z państwami członkowskimi podczas przygotowywania unijnych ram monitorowania lasów i planów strategicznych. Chcąc mieć wpływ na kształt przyszłej legislacji dotyczącej monitoringu lasów, Polska oddelegowała swoich przedstawicieli do podgrupy ws. monitoringu lasów utworzonej we wrześniu 2022 r. przez Komisję Europejską w ramach Stałego Komitetu ds. leśnictwa. Polska, podkreślając kompetencje państw członkowskich w zakresie leśnictwa, zwracała uwagę m.in. na kwestię uzasadnienia dla tworzenia nowego systemu monitoringu na poziomie UE wobec istniejących już systemów krajowych i unijnych (w tym kwestię dodatkowych obciążeń administracyjnych i kosztowych), problematyczne zagadnienie wskaźników wspólnych dla całej UE przy tak wielkiej różnorodności lasów w Europie, znaczenie danych krajowych jako najbardziej wiarygodnej informacji odzwierciedlającej lokalne uwarunkowania.

Konferencja COP27

W trakcie prezydencji czeskiej Rada UE ds. Środowiska 24 października 2022 r. przyjęła konkluzje w sprawie przygotowań do 27. konferencji stron (COP 27) Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) w Szarm el-Szejk (Egipt), 6-18 listopada 2022 r. Dla Polski ważne było, aby w kontekście spodziewanej rewizji unijnego wkładu do Porozumienia paryskiego (ang. *Nationally Determined Contribution*, NDC) wskutek przyjęcia pakietu *Fit for 55* uniknąć otwierania uzgodnionego przez Radę Europejską celu unijnej polityki klimatycznej do 2030 r. (redukcja o co najmniej 55% względem 1990 r.).

15. Polityka rolna

Sytuacja na rynkach rolnych w kontekście zagrożeń dla bezpieczeństwa żywnościowego

Prezydencja czeska, w związku z trudną sytuacją na rynkach rolnych spowodowaną m.in. skutkami rosyjskiej agresji na Ukrainę, priorytetowo traktowała kwestię bezpieczeństwa żywnościowego i uwzględniała ten temat do dyskusji w gronie ministrów rolnictwa państw członkowskich UE na kolejnych posiedzeniach Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (18 lipca, 26 września, 17-18 października i 11-12 grudnia 2022 r.). Polska aktywnie uczestniczyła w tych debatach wskazując m.in. na następujące kwestie: wpływ eksportowanego z Ukrainy zboża na rynki krajowe UE, ryzyko negatywnego wpływu ambitnej polityki klimatycznej UE na bezpieczeństwo żywnościowe i cele Wspólnej Polityki Rolnej, wpływ wysokich cen nawozów na poziom produkcji rolnej, jak również działania podejmowane w celu zapewnienia obsługi przewozów towarów rolno-spożywczych przez granicę polsko-ukraińską.

Ponadto, Polska informowała o dodatkowych działaniach, w tym wdrożeniu tymczasowego odstępstwa umożliwiającego produkcję na cele spożywcze i paszowe na gruntach ugorowanych, przy utrzymaniu pełnego poziomu płatności z tytułu zazieleniania. Polska wskazywała również, że istotną rolę

w stabilizacji sytuacji rynkowej i zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego mogą mieć dalsze odstępstwa od niektórych wymogów w systemie płatności bezpośrednich, analogiczne do odstępstw dotyczących lat 2022 i 2023. Dla rolników ważne są również zwiększone zaliczki na poczet płatności bezpośrednich oraz płatności obszarowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, które Polska zamierza realizować.

W odniesieniu do tymczasowych ram kryzysowych pomocy państwa Polska opracowała program pomocowy o wartości 836 mln euro przeznaczony na dofinansowanie zakupu nawozów mineralnych

przez rolników. W tym kontekście Polska podkreślała jednak, że działania już podjęte na bazie tymczasowych ram kryzysowych pomocy państwa są niewystarczające i wymagają wsparcia na poziomie Unii Europejskiej.

Na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa 11-12 grudnia 2022 r. Polska poparła wykorzystanie rezerwy kryzysowej na nadzwyczajną pomoc dostosowawczą dla producentów w sektorach rolnych.

Wdrażanie reformy Wspólnej Polityki Rolnej (WPR)

W lipcu oraz grudniu 2022 r. ministrowie rolnictwa UE dyskutowali nt. stanu prac związanych z zatwierdzeniem przez KE planów strategicznych WPR oraz przygotowań do ich wdrażania. Lipcowa dyskusja prowadzona była także w kontekście wyzwań, jakie dla przygotowania planów stwarza sytuacja wywołana wojną w Ukrainie. W grudniu natomiast poruszono kwestię wyzwań w pierwszym roku wdrażania planów strategicznych, szczególnie w zakresie ustanawiania systemu kontroli. W czasie lipcowej dyskusji Polska zaapelowała do KE o jak najszybsze zatwierdzenie polskiego planu strategicznego, który przedstawiony był jej w grudniu 2021 roku, w pierwszej grupie projektów planów, jakie otrzymała do zatwierdzenia (polski plan zatwierdzony został przez KE w sierpniu 2022 r.). Polska zwróciła uwagę, że wojna w Ukrainie rodzi obawy o jej wpływ na produkcję rolną i bezpieczeństwo żywnościowe oraz na wyrażane w związku z tym zaniepokojenie rolników i organizacji rolniczych dotyczące uwzględniania w planie strategicznym wysokiego poziomu ambicji wynikających

z Europejskiego Zielonego Ładu. W tym kontekście zaapelowała do KE o zastosowanie w 2023 r. derogacji dotyczących środowiskowych elementów WPR, przede wszystkim w odniesieniu do norm dobrej kultury rolnej (ang. *Good agricultural and environmental conditions*, GAEC) GAEC 7 i GAEC 8 w ramach warunkowości. Podczas grudniowego posiedzenia, Polska zwróciła uwagę, że ze względu na skutki wciąż trwającej wojny w Ukrainie, może zajść potrzeba modyfikacji zatwierzonego już dla Polski Planu, w kontekście trudnej sytuacji w zakresie cen energii (nawozów) i środków produkcji.

Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin

Prezydencja czeska rozpoczęła prace nad projektem rozporządzenia w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/2115. W toku prac Polska sprzeciwiała się niekorzystnym z punktu widzenia polskiego rolnictwa i bezpieczeństwa żywnościowego rozwiązaniom, w szczególności zwracając uwagę, że zaproponowane w projekcie rozwiązania nie zostały uzasadnione naukowo, a sporządzona dla projektu ocena wpływu jest dalece niewystarczająca. W tym kontekście podczas posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa 26 września 2022 r. Polska przedstawiła, podpisane przez 11 państw członkowskich (Austrię, Bułgarię, Estonię, Węgry, Łotwę, Maltę, Polskę, Rumunię, Słowenię, Słowację i Włochy), wezwanie do Komisji Europejskiej o uzupełnienie oceny wpływu dla projektu rozporządzenia. W konsekwencji tych działań w dniu 19 grudnia Rada UE przyjęła decyzję wzywającą KE do uzupełnienia oceny wpływu.

16. Polityka rybołówstwa

Podczas posiedzenia Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 17-18 października 2022 r. Polska poparła przyjęcie rozporządzenia Rady ustalającego uprawnienia do połowów na 2023 rok w odniesieniu do niektórych stad ryb i grup stad ryb w Morzu Bałtyckim. Rozporządzenie uwzględnia stanowisko Polski odnośnie do poszczególnych stad eksploatowanych przez Polskę i opiera się na następujących ustaleniach w porównaniu do kwot połowowych obowiązujących na rok 2022:

dorsz stada zachodniego (podobszary 22-24 Morza Bałtyckiego), dorsz stada wschodniego (podobszary 25-32 Morza Bałtyckiego) – wysokość kwot połowowych nie uległa zmianie.

Dla dorsza stada wschodniego na podobszarach 25 i 26 Morza Bałtyckiego utrzymano zakaz połowów przy użyciu dowolnego rodzaju narzędzi połowowych w okresie od dnia 1 maja do dnia 31 sierpnia. Od przedmiotowego zakazu zostały ustanowione wyjątki.

Również dla dorsza stada zachodniego utrzymano w podobszarze 22-23, w okresie od dnia 15 stycznia do dnia 31 marca, oraz w podobszarze 24, w okresie od dnia 15 maja do dnia 15 sierpnia, zakaz połowów przy użyciu dowolnego rodzaju narzędzi połowowych, określając jednak wyjątki od niego.

Natomiast, dla:

szprota z podobszarów 22-32 Morza Bałtyckiego – zmniejszono kwotę połowową o 11%,

śledzi stada centralnego z podobszarów 25–27, 28.2, 29 i 32 Morza Bałtyckiego – zwiększono kwotę połowową o 32%,

śledzi stada zachodniego z podobszarów 22-24 Morza Bałtyckiego – kwota połowowa, przeznaczona wyłącznie na przyłów, nie uległa zmianie,

łososi z podobszarów 22-31 Morza Bałtyckiego – utrzymano kwotę połowową, do wykorzystania jako przyłów, na poziomie bieżącego roku,

gładzicy z podobszarów 22-32 Morza Bałtyckiego – zwiększono kwotę o 25%.

W zakresie realizacji polityki rybołówstwa poza obszarem Morza Bałtyckiego, podczas prezydencji czeskiej najistotniejsze były prace prowadzone ws. projektu rozporządzenia Rady ustalającego uprawnienia do połowów na 2023 rok dla niektórych stad ryb i grup stad ryb, stosowanych w wodach Unii oraz – dla unijnych statków rybackich – w niektórych wodach nienależących do Unii, a także ustalającym na lata 2023 i 2024 takie uprawnienia do połowów w odniesieniu do niektórych stad ryb głębokowodnych. Polska poparła porozumienie osiągnięte podczas posiedzenia Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 11-13 grudnia 2022 r.

Podczas posiedzenia AGRIFISH głównym tematem dyskusji były środki w zakresie węgorza. W wyniku długotrwałych dyskusji, w drodze kompromisu udało się zastąpić pierwotny zakaz, który zgodnie z doradztwem naukowym i podejściem KE, przypadałby na okres od lipca do grudnia, wprowadzeniem ostatecznie okresu zamkniętego: od października do grudnia oraz na okres 3 dodatkowych, dowolnie wybranych przez państwa członkowskie, miesięcy, w okresie od stycznia do sierpnia. Dzięki temu rozwiązaniu, wpływ przyjętego okresu zakazu połowu węgorza na aspekty społeczno- ekonomiczne rybaków został zredukowany, a dodatkowo Komisja Europejska zobowiązała się do wypracowania mechanizmu kompensującego wprowadzony zakaz.

Dodatkowo, Rada UE udzieliła mandatu Komitetowi Stałych Przedstawicieli (COREPER) na przyjęcie wyników negocjacji z państwami trzecimi (Zjednoczone Królestwo) i implementowanie ostatecznych wysokości kwot połowowych do rozporządzenia w sprawie możliwości połowowych na rok 2023.

17. Ochrona konsumentów

Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2005/29/WE i 2011/83/UE w odniesieniu do wzmocnienia pozycji konsumentów w procesie transformacji ekologicznej poprzez lepsze informowanie i lepszą ochronę przed nieuczciwymi praktykami

Prezydencja czeska wypracowała drugi, zmieniony projekt wniosku. Polska brała aktywny udział w pracach nad tym projektem, popierając ogólne cele wniosku, tj. wkład w rozwój unijnej gospodarki o obiegu zamkniętym i zielonej gospodarki poprzez umożliwienie konsumentom podejmowania świadomych decyzji o nabywaniu produktów w ramach zrównoważonej konsumpcji oraz również wyeliminowanie nieuczciwych praktyk handlowych, które wprowadzają konsumentów w błąd, odwołując ich od zrównoważonych wyborów konsumpcyjnych. W ramach prac Polska zwracała uwagę na kwestie wciąż wymagające analizy na poziomie eksperckim, takie jak m.in. rozszerzenie listy czarnych praktyk, zakres i forma informacji przedkontraktowych dotyczących istnienia gwarancji ustawowej oraz gwarancji handlowej przekazywanych konsumentom na podstawie przepisów dyrektywy 2011/83/UE w sprawie praw konsumentów, przekazywanie informacji o aktualizacjach.

Polska w trakcie prac kładła nacisk na taki kształt przepisów, który zagwarantuje ich skuteczność, w tym w szczególności praktyczną możliwość ich egzekucji.

Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kredytów konsumenckich

Prezydencja czeska prowadziła trilogi w sprawie projektu -1 grudnia 2022 r. osiągnięto porozumienie. W trakcie prac legislacyjnych Polska zdecydowanie popierała zapisy z podejścia ogólnego, przyjętego 9 czerwca 2022 r. podczas prezydencji francuskiej, które spełniały kluczowe postulaty Polski, niemniej jednak odnosiła się przychylnie do części postulatów PE. Polska podziela zdanie o konieczności dostosowania przepisów dotyczących kredytu konsumenckiego do zmieniających się realiów funkcjonowania rynku, w tym w szczególności zwracała uwagę na konieczność zapewnienia rozwiązań, które w sposób rzeczywisty przyczynią się do zwiększenia poziomu ochrony konsumentów m. in. poprzez umożliwienie konsumentowi podjęcia świadomych decyzji oraz przeciwdziałanie nadmiernemu zadłużeniu.

Dla Polski szczególnie istotne było utrzymanie rozwiązań wypracowanych w podejściu ogólnym, które przewidują: zastosowanie przepisów dyrektywy do umów leasingu przewidujących możliwość nabycia przedmiotu leasingu; zastosowanie przepisów dyrektywy do przedsiębiorców telekomunikacyjnych (tekst PE zakłada w tym względzie wyłączenie); ochronę danych; zakaz udzielania kredytu bez wniosku i wyraźnej zgody konsumenta; brak możliwości udzielenia kredytu w przypadku negatywnego wyniku badania zdolności kredytowej konsumenta; możliwość wprowadzenia przez państwa członkowskie obowiązku korzystania z baz danych w ramach badania zdolności kredytowej; proporcjonalny zwrot całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu (zgodnie z orzeczeniem TSUE w sprawie C-383/18 Lexitor); usunięcie wydłużonego terminu dostosowania się do nowych zasad dla małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2011/83/UE w zakresie umów o usługi finansowe zawieranych na odległość oraz uchylającej dyrektywę 2002/65/WE

Podczas prezydencji czeskiej prace toczyły się na poziomie grupy roboczej. W trakcie prac Polska popierała te rozwiązania, które w sposób rzeczywisty przyczynią się do zwiększenia poziomu ochrony konsumentów i nie zmniejszą przysługujących konsumentom praw w świetle już obowiązujących przepisów. W szczególności Polska dążyła do zapewnienia, aby przepisy dotyczące informacji przekazywanych konsumentowi umożliwiały mu przyswojenie kluczowych informacji dotyczących oferty i podjęcie świadomej decyzji co do wyboru odpowiedniego produktu, w tym w kontekście wymogów dotyczących interfejsów internetowych – w zakresie przycisku umożliwiającego odstąpienie od umowy oraz wymogu, aby konfiguracja interfejsów nie zaburzała zdolności konsumenta do dokonania swobodnego, samodzielnego i świadomego wyboru.

Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 oraz uchylającego dyrektywę Rady 87/357/EWG i dyrektywę 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

Podczas prezydencji czeskiej zakończone zostały prace legislacyjne nad projektem rozporządzenia, zastępującego prawie dwudziestoletnią dyrektywę 2001/95/WE z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (GPSR). W trakcie prezydencji czeskiej projekt znajdował się na etapie drugiego czytania i był negocjowany pomiędzy Radą, Parlamentem Europejskim oraz Komisją Europejską w ramach tzw. trilogów. W dniu 28 listopada 2022 r. Rada i Parlament Europejski osiągnęły tymczasowe porozumienie w sprawie rozporządzenia GPSR.

Dla Polski szczególnie istotne było utrzymanie rozwiązań wypracowanych w podejściu ogólnym Rady, które przewidują: dostosowanie przepisów prawnych do obecnej sytuacji rynkowej (z uwzględnieniem transformacji cyfrowej i postępu technicznego) oraz złożonych zależności w łańcuchu dostaw produktów do konsumentów; zapewnienie większej spójności systemu nadzoru rynku nad produktami zharmonizowanymi i niezharmonizowanymi; nałożenie obowiązków w zakresie bezpieczeństwa produktów na podmioty prowadzące sprzedaż internetową (w szczególności tzw. internetowe platformy handlowe) i przyznanie dodatkowych kompetencji organom nadzoru rynku w przypadku dostarczania konsumentom tą drogą produktów niebezpiecznych; wzmocnienie efektywności tzw. wycofania produktów niebezpiecznych od konsumentów (ang. *recall*); wprowadzenie wymogu istnienia tzw. osoby odpowiedzialnej w odniesieniu do produktów objętych zakresem rozporządzenia.

18. Edukacja i młodzież

Edukacja

Prezydencja czeska jako swój główny priorytet w obszarze kształcenia i szkolenia wskazała edukację cyfrową. W tym kontekście podjęto i sfinalizowano prace nad konkluzjami Rady UE w sprawie wspierania dobrostanu w edukacji cyfrowej. W trakcie prac nad dokumentem Polska wskazywała, że *lockdown* spowodowany pandemią COVID-19 i szerokie zastosowanie edukacji na odległość wyraźnie pokazały, że nowoczesna infrastruktura cyfrowa jest koniecznością, dlatego stworzenie warunków dla efektywnej edukacji on-line powinno być jednym z priorytetów strategii UE, a edukacja on-line wydaje się być jednym z najbardziej skutecznych sposobów kontynuowania kształcenia w sytuacjach kryzysowych. Jednocześnie za najistotniejsze długotrwałe negatywne skutki pandemii oraz związanej z nią konieczności spędzania większości dnia przy komputerze lub innym urządzeniu umożliwiającym odbywanie nauki zdalnej dla dzieci i młodzieży, uważa się: pogorszenie zdrowia psychicznego i samopoczucia, pogłębienie problemu uzależnienia od nowych technologii, pogorszenie kondycji fizycznej, zaległości edukacyjne, a w konsekwencji niższe kwalifikacje, niższe płace i zagrożenie bezrobociem. Konkluzje Rady uwzględniają te aspekty w swoich zapisach. Konkluzje zostały przyjęte podczas posiedzenia Rady UE ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu w dniu 28 listopada 2022 r.

Ponadto, w obszarze kształcenia i szkolenia prezydencja czeska podjęła i sfinalizowała prace nad zaleceniem Rady UE w sprawie ścieżek do sukcesów w szkole, które stanowiło inicjatywę Komisji Europejskiej. W toku negocjacji dla Polski kluczowym aspektem było niewymaganie od państw członkowskich opracowywania kolejnego dokumentu strategicznego w zakresie edukacji. Polska prezentowała stanowisko, że Komisja Europejska powinna uwzględniać istniejące już dokumenty strategiczne i polityki państw członkowskich, które w sposób zintegrowany ujmują kwestie kształcenia w szkole, rozwoju umiejętności, zapewnienia uczniom dobrostanu oraz wsparcia w osiąganiu sukcesów w nauce. Stanowisko Polski zostało odpowiednio uwzględnione w końcowej wersji dokumentu. Zalecenie zostało przyjęte przy poparciu Polski podczas posiedzenia Rady UE ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu w dniu 28 listopada 2022 r.

Prace prezydencji czeskiej uwzględniały kwestię wpływu agresji Rosji na Ukrainę na możliwości edukacji dla dzieci i młodzieży ukraińskiej, w szczególności w państwach przyjmujących. W ramach prowadzonych debat w tym zakresie Polska była bardzo aktywna i prezentowała doświadczenia związane z zapewnianiem kształcenia dla uchodźców ukraińskich w ramach polskiego systemu oświaty i szkolnictwa wyższego, wyzwania z tym związane oraz oczekiwania dotyczące wsparcia z poziomu unijnego.

Młodzież

Prezydencja czeska jako główny priorytet w obszarze młodzieży wskazała włączające społeczeństwo. W tym kontekście podjęła prace nad konkluzjami Rady UE w sprawie promowania wymiaru międzypokoleniowego w obszarze młodzieży w celu wspierania dialogu i spójności społecznej.

Dokument przygotowany przez prezydencję czeską nie budził zastrzeżeń Polski ze względu na znaczenie działań realizowanych w ramach solidarności międzypokoleniowej w trakcie kryzysów, takich jak pandemia COVID-19. W dokumencie zachęca się państwa członkowskie, aby ułatwiały tworzenie możliwości i przestrzeni, w których młodzi ludzie będą mogli angażować się w konstruktywny dialog międzypokoleniowy w publicznych procesach decyzyjnych we wszystkich obszarach polityki mających wpływ na ich życie i dobrobyt, poprzez wdrażanie ukierunkowanych środków umożliwiających zaangażowanie w szczególności młodych ludzi o mniejszych szansach i niedostatecznie reprezentowanych grup młodzieży. Konkluzje zostały przyjęte podczas posiedzenia Rady UE ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu w dniu 28 listopada 2022 r.

Podczas prezydencji czeskiej dobiegł końca Europejski Rok Młodzieży. Polska w trakcie dyskusji podsumowującej Europejski Rok Młodzieży podczas posiedzenia Rady UE ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu w dniu 28 listopada 2022 r. wskazała, że odegrał on znaczącą rolę przede wszystkim w podniesieniu świadomości w zakresie możliwości, które stoją przed osobami młodymi i zachęcaniu ich do wnoszenia wkładu w kształtowanie przyszłości Unii Europejskiej i całego społeczeństwa, a wydarzenia i inicjatywy podejmowane w ramach europejskiego roku zapewniły także młodym ludziom możliwość uczestnictwa i zaangażowania obywatelskiego.

19. Kultura

Prezydencja czeska przedstawiła projekt rezolucji Rady w sprawie planu prac UE w dziedzinie kultury na lata 2023-2026. W trakcie prac nad dokumentem Polska postulowała uzupełnienie priorytetów o zapisy dotyczące dziedzictwa kulturowego oraz potrzebę szerszego ujęcia tego tematu w pracach w najbliższych latach. Polska, mając na uwadze rosyjską agresję na Ukrainę, wносиła także o włączenie do dokumentu działań dotyczących zabezpieczenia i ochrony dziedzictwa kulturowego w trakcie kryzysów i konfliktów.

Projekt został przyjęty przy poparciu Polski podczas posiedzenia Rady ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu 29 listopada 2022 r. W debacie nt. wsparcia kultury ukraińskiej, Polska poinformowała o działaniach pomocowych na rzecz Ukrainy oraz poparła prośbę Ukrainy o zainicjowanie powołania europejskiego funduszu, który umożliwi pokrycie pilnych ukraińskich potrzeb w obszarze kultury i mediów. Zaapelowała także do Komisji Europejskiej o przygotowanie uproszczonych procedur, które umożliwią udział ukraińskich miast w konkursach dla Europejskich Stolic Kultury, o przygotowanie sprawozdania podsumowującego pomoc UE dla Ukrainy w dziedzinie kultury oraz o natychmiastowe zaproponowanie planu wsparcia w oparciu o listę potrzeb przedstawioną przez ministra kultury i polityki informacyjnej Ukrainy.

Dodatkowo, wraz z Estonią, Litwą i Łotwą, Polska przedstawiła informację nt. transmitowania rosyjskich kanałów propagandowych przez dostawców usług satelitarnych podlegających jurysdykcji państw członkowskich UE. Polska zaapelowała do Komisji o jak najszybsze działanie mające na celu uniemożliwienie aktywności jakiegokolwiek programowi szerzącemu rosyjską propagandę na terytorium Unii Europejskiej.

20. Sport i turystyka

Sport

Priorytetami prezydencji czeskiej w obszarze sportu, wynikającymi między innymi z Planu Pracy UE w dziedzinie sportu na lata 2021-2024, były dostępna i zrównoważona infrastruktura sportowa oraz promocja wartości UE poprzez sport, przez sportowców będących wzorcami do naśladowania. Polska z zadowoleniem przyjęła oba priorytety i zaangażowała się w inicjatywy wpisujące się w ich realizację, biorąc udział w spotkaniach tematycznych.

Prezydencja czeska zainicjowała i koordynowała opracowanie konkluzji Rady UE w sprawie zrównoważonej i dostępnej infrastruktury sportowej. Polska aktywnie uczestniczyła w negocjacjach

treści konkluzji, w szczególności poparła zapisy o zapewnieniu dostępności do infrastruktury sportowej osobom z niepełnosprawnościami, a także doprowadziła do uszczegółowienia zapisów dotyczących zrównoważonego podejścia do budowy, renowacji oraz użytkowania infrastruktury sportowej, biorąc pod uwagę aspekty zarówno środowiskowe, jak i ekonomiczne. Polska dążyła do zawarcia

w dokumencie zaproszenia dla Komisji Europejskiej do regularnego informowania państw członkowskich i odpowiednich interesariuszy o potencjalnych możliwościach finansowania zrównoważonej infrastruktury sportowej ze środków UE. Konkluzje zostały przyjęte podczas posiedzenia Rady ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu 29 listopada 2022 r. Przedstawiciel Polski odniósł się w debacie nt. „Czy ostatnie kryzysy mogą stanowić szansę dla rozwoju sportu w przyszłości?” do sankcji sportowych nałożonych na Rosję i Białoruś w efekcie wojny na Ukrainie, jako wyrazu solidarnej reakcji państw UE. Ponownie wybrzmiało także bezkompromisowe stanowisko Polski w tej kwestii oraz poparcie dla dalszego utrzymywania jedności UE dla całkowitej izolacji Rosji i Białorusi w obszarze sportu.

Turystyka

Polska z zadowoleniem przyjęła działania podjęte przez czeską prezydencję na rzecz poprawy sytuacji w sektorze europejskiej turystyki. Turystyka jest dziedziną gospodarki bardzo dotkniętą przez pandemię COVID-19 oraz konsekwencje rosyjskiej agresji na Ukrainę.

Polska aktywnie uczestniczyła w pracach nad nowym wieloletnim dokumentem strategicznym dla sektora – Agendą dla Turystyki 2030. Dokument będzie się skupiać na rozwoju zrównoważonego, odpornego, cyfrowego i społecznie zaangażowanego sektora. Podkreślono w nim znaczenie MŚP, zdobywania nowych umiejętności i innowacji. Polska pozytywnie oceniła zwrócenie uwagi na konieczność wsparcia, w tym finansowego, odbudowy sektora turystycznego oraz podkreślenie wagi współpracy i koordynacji działań przy odbudowie sektora, a także wyraziła zadowolenie z priorytetyzacji pomocy dla małych i mikro-przedsiębiorstw, zwłaszcza w zakresie zdobywania nowych umiejętności. Polska poparła potępienie rosyjskiej agresji na Ukrainę w dokumencie i pozytywnie oceniła zobowiązanie KE do raportowania stanu wdrożenia zapisów Agendy. Dokument został przyjęty, przy poparciu Polski, na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniach 1-2 grudnia 2022 roku.

Prezydencja czeska rozpoczęła prace nad projektem rozporządzenia w sprawie gromadzenia i udostępniania danych dotyczących usług krótkoterminowego najmu lokali mieszkalnych i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724. Krótkoterminowy najem lokali mieszkalnych (ang. *Short Term Rental*, STR) staje się coraz ważniejszą częścią sektora turystyki – stanowi jedną czwartą całkowitej podaży usług zakwaterowania turystycznego w UE, przy czym do wzrostu tej liczby przyczyniło się pojawienie się platform internetowych. STR stwarza korzyści i możliwości dla najemców, wynajmujących i całego ekosystemu turystycznego, ale może stanowić również źródło problemów – zwłaszcza dla społeczności lokalnych borykających się z nadmiernym przepływem ruchu turystycznego oraz brakiem przystępnych cenowo mieszkań na wynajem długoterminowy. W związku z tym oraz mając na uwadze na istnienie różnych przepisów w poszczególnych państwach członkowskich, Polska z zadowoleniem przyjęła zaproponowane przez Komisję Europejską jednolite narzędzie prawne, jakim jest rozporządzenie. W ocenie Polski propozycja wychodzi naprzeciw głównym wyzwaniom w sektorze usług turystycznych, choć poszczególne zapisy mogą wymagać doprecyzowania, np. w odniesieniu do relacji organy administracji publicznej – platformy. Dlatego też Polska aktywnie włączyła się w prace na poziomie eksperckim.

21. Przestrzeń kosmiczna

Prezydencja czeska kontynuowała prace nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ws programu UE dotyczącego bezpiecznej łączności satelitarnej na lata 2023 – 2027 (ang.

Secure Connectivity Regulation), łączącym w sobie obszar cyberbezpieczeństwa i strategicznej odporności europejskiej gospodarki.

Celem projektu rozporządzenia jest ustanowienie unijnego programu bezpiecznej łączności na lata 2023-2027. Program ten stanowi odpowiedź na wyzwania związane z niewystarczającą przepustowością obecnych satelitów oraz z gwałtownym rozwojem na niższych orbitach megakonstelacji podmiotów spoza UE, co skutkuje coraz mniejszym dostępem do częstotliwości i pozycji orbitalnych. Program ma również umożliwić świadczenie przez podmioty prywatne komercyjnych usług szerokopasmowej i niezawodnej łączności satelitarnej, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów niewystarczająco pokrytych przez sieci naziemne. Porozumienie z Parlamentem Europejskim odnośnie do finalnego tekstu zostało osiągnięte podczas trzeciego trilogu w dniu 17 listopada 2022 r.

W trakcie negocjacji projektu rozporządzenia, Polska podkreślała konieczność zachowania równowagi finansowej i zapewnienia środków budżetowych bez naruszania marginesów finansowych uzgodnionych w Wieloletnich Ramach Finansowych na lata 2023-2027, jak również postulowała o uwzględnienie małych i średnich przedsiębiorstw w procesie zamówień publicznych służących realizacji celów rozporządzenia. Powyższe postulaty Polski zostały uwzględnione w ostatecznym tekście projektu rozporządzenia.

Ponadto, Polska przyłączyła się do grupy państw członkowskich (między innymi Danii, Austrii, Niemiec, Holandii, Finlandii) opowiadających się za precyzyjnym określeniem roli Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA) jako bezpośredniego realizatora zadań wynikających z projektu rozporządzenia. Stanowisko Polski w tej kwestii zostało odzwierciedlone w tekście rozporządzenia.

W trakcie prezydencji czeskiej odbyło się także posiedzenie Rady UE ds. Konkurencyjności w części przestrzeń kosmiczna – w dniu 2 grudnia 2022 r. W trakcie posiedzenia odbyła się debata ministrów właściwych w zakresie polityki kosmicznej na temat wykorzystania danych satelitarnych (ang. *Satellite data exploitation*). Podczas dyskusji omawiano m.in. działania potrzebne do upowszechniania zastosowania danych satelitarnych w poszczególnych sektorach gospodarki oraz bariery regulacyjne lub administracyjne utrudniające upowszechnianie unijnych usług kosmicznych na szczeblu europejskim oraz krajowym.

V. Lista załączników

1. Rozliczenia finansowe pomiędzy RP a UE.
2. Informacja o wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności oraz funduszy pozaunijnych.
3. Plan prac nad projektami ustaw wykonujących prawo Unii Europejskiej (przygotowany na podstawie ust. 1a art. 125a Regulaminu Sejmu).
4. Wykaz stanowisk do projektów aktów prawnych UE, przygotowanych przez Rząd zgodnie z ustawą z 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem RP w UE, przekazanych do Sejmu i Senatu RP w II poł. 2022 r.
5. Wykaz stanowisk do dokumentów pozalegislacyjnych UE, przygotowanych przez Rząd zgodnie z ustawą z 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem RP w UE, przekazanych do Sejmu i Senatu RP w II poł. 2022 r.

ZAŁĄCZNIK 1 – ROZLICZENIA FINANSOWE POMIĘDZY POLSKĄ A UNIĄ EUROPEJSKĄ W OKRESIE LIPIEC-LISTOPAD 2022 r.

1. Saldo

W ciągu 5 miesięcy (lipiec-listopad) prezydencji czeskiej odnotowano pozytywne saldo rozliczeń pomiędzy Unią Europejską a Rzeczpospolitą Polską, która osiągnęła pozycję beneficjenta netto w wysokości + **4,79 mld EUR**.

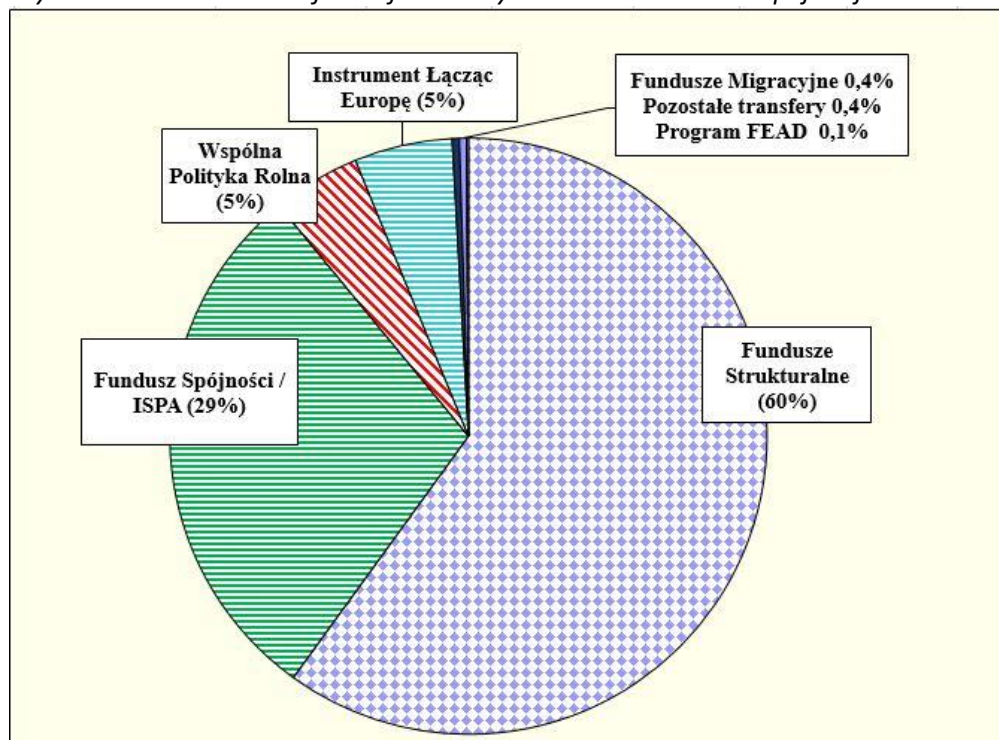
Tabela 1. Transfery finansowe Rzeczpospolita Polska – budżet Unii Europejskiej w okresie 1 VII – 30 XI 2022 (w EUR).

Fundusze Strukturalne	4 648 360 699
Fundusz Spójności / ISPA	2 254 745 137
Wspólna Polityka Rolna	368 295 952
Instrument Łącząc Europę (CEF)	411 362 582
Fundusze Migracyjne	29 901 553
Pozostałe transfery	29 333 963
Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)	8 265 149
Transfery razem	7 750 265 034
Składka członkowska	2 936 097 384
Zwrot środków do budżetu UE	15 807 264
Saldo	4 798 360 385

* W pozycji „Pozostałe transfery” dane prowizoryczne na koniec listopada 2022 r.

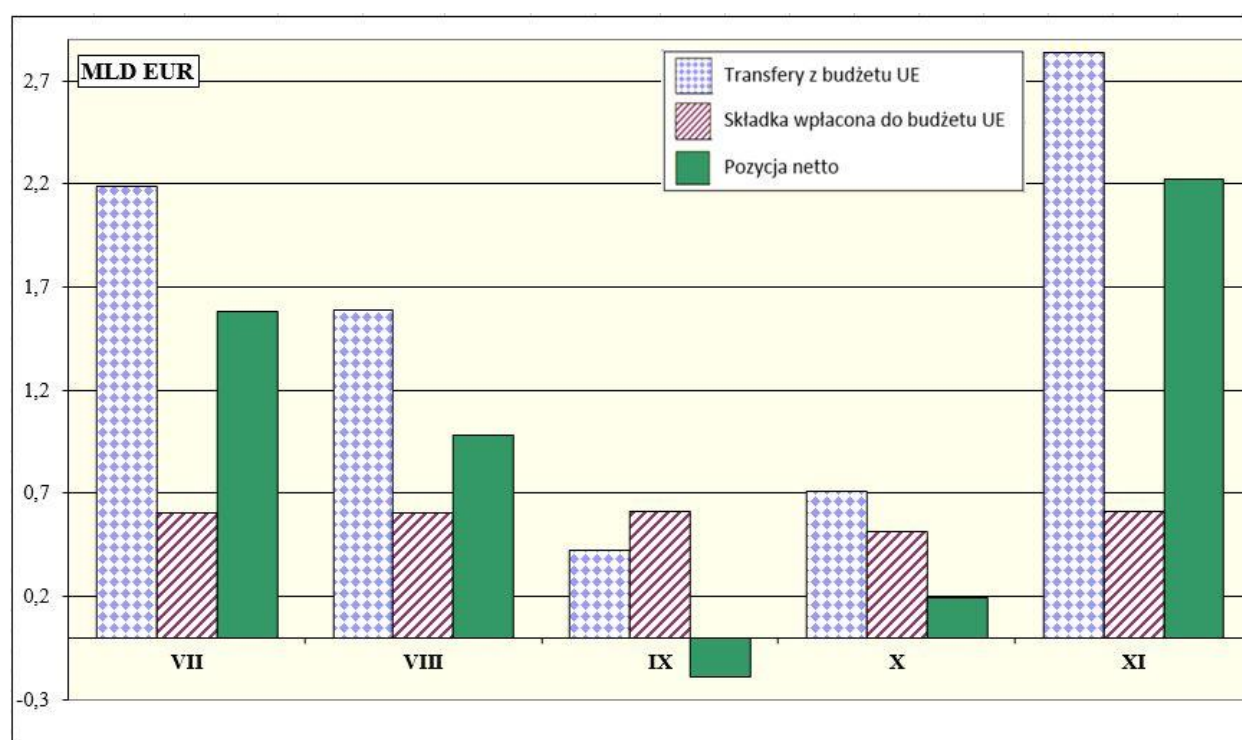
2. Transfery do Polski

Wykres 1. Struktura transferów finansowych z budżetu Unii Europejskiej w okresie 1 VII – 30 XI 2022.

W okresie 1 lipca – 30 listopada 2022 r. Rzeczpospolita Polska otrzymała z budżetu ogólnego Unii Europejskiej **7,75 mld EUR**. Najważniejsze pozycje wśród przepływów finansowych stanowiły transfery przeznaczone na finansowanie projektów realizowanych w ramach funduszy strukturalnych (**4,65 mld EUR**), na Fundusz Spójności/ISPA (**2,25 mld EUR**), Wspólną Politykę Rolną (**368 mln EUR**), Instrument Łącząc Europę (**411 mln EUR**) oraz na rzecz Funduszy Migracyjnych (**30 mln EUR**). Transfery z budżetu UE obejmowały także środki z tytułu Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym FEAD (**8 mln EUR**). Do Rzeczypospolitej Polskiej wpływają także środki klasyfikowane jako „Pozostałe transfery”, których łączna kwota w omawianym okresie osiągnęła **29 mln EUR**.

Wykres 2. Transfery, składka członkowska oraz saldo rozliczeń finansowych Polska – budżet Unii Europejskiej w okresie 1 VII – 30 XI 2022 (w mln EUR).

3. Składka do budżetu UE

W okresie 1 lipca – 30 listopada 2022 r. Rzeczpospolita Polska wpłaciła do budżetu ogólnego UE składkę w wysokości **2,94 mld EUR**, w tym:

- z tytułu zasobu własnego (ZW) opartego o DNB: 1 701 mln EUR,
- z tytułu tradycyjnych ZW: 605 mln EUR,
- z tytułu ZW opartego na VAT: 348 mln EUR,
- z tytułu rabatów/mechanizmów korekcyjnych: 123 mln EUR,
- z tytułu ZW opartego na nieprzetworzonych opakowaniach plastikowych: 159 mln EUR.

INFORMACJA O WYKORZYSTANIU ŚRODKÓW Z FUNDUSZY STRUKTURALNYCH, FUNDUSZU SPÓJNOŚCI

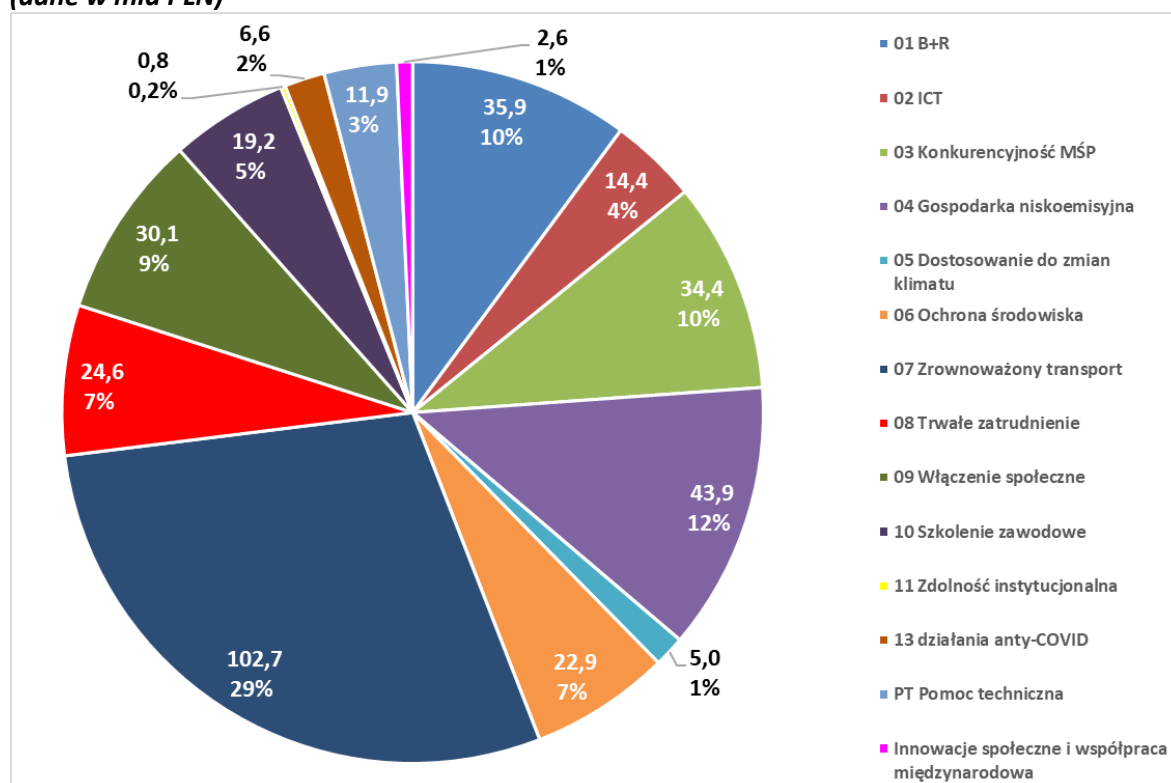
Perspektywa finansowa 2014-2020

Według danych wygenerowanych z systemu informatycznego SL2014, do 31 grudnia 2022 r. złożono 198 471 wniosków o dofinansowanie projektów na całkowitą kwotę 926,1 mld zł. Wartość dofinansowania UE we wnioskach o dofinansowanie wyniosła 575,6 mld zł, co stanowi 163%¹ alokacji. W ramach krajowych programów operacyjnych beneficjenci złożyli 75 170 wniosków o dofinansowanie projektów o wartości wkładu UE 366,7 mld zł (174% alokacji), natomiast dla regionalnych programów operacyjnych złożono 123 301 wniosków o dofinansowanie o wartości wkładu UE 209,0 mld zł (147% alokacji).

Od uruchomienia programów do 31 grudnia 2022 r. podpisano z beneficjentami 101 972 umowy o dofinansowanie na całkowitą kwotę 583,3 mld zł. Kwota dofinansowania UE, na jaką opiewają podpisane umowy, wynosi 349,1 mld zł, co stanowi 99% alokacji. W ramach programów krajowych podpisano łącznie 29 631 umów o dofinansowanie, angażujące środki UE o wartości 210,2 mld zł (100% alokacji), natomiast w ramach programów regionalnych wsparciem objęto 72 341 projektów o wartości dofinansowania UE 138,8 mld zł (tj. 98% alokacji).

Najwięcej środków UE (102,7 mld zł, czyli 29% wartości podpisanych umów) przeznaczono na wsparcie zrównoważonego transportu. Znacząca pula środków zaangażowana została również w projekty z zakresu promowania gospodarki niskoemisyjnej (43,9 mld zł, czyli 12% wartości podpisanych umów), oraz wsparcia w zakresie B+R+I (35,9 mld zł, tj. 10% wartości podpisanych umów).

Wykres. Wartość dofinansowania UE w umowach o dofinansowanie w rozbiciu na cele tematyczne (dane w mld PLN)

¹ Alokacja dofinansowania unijnego wyrażona w PLN. wyliczona wg. Algorytmu przez Ministerstwo Finansów na grudzień 2022 r.

Wartość środków UE rozliczonych na poziomie beneficjentów wyniosła 424,5 mld zł, w tym dofinansowanie UE – 274,0 mld zł (co stanowi 78% alokacji). W ramach krajowych programów operacyjnych rozliczono wydatki w części wkładu UE o wartości 162,8 mld zł (tj. 77% alokacji), natomiast w regionalnych programach operacyjnych – 111,2 mld zł (tj. 78% alokacji).

Poniżej przedstawiono szczegółowe dane finansowe w zakresie stanu wdrażania poszczególnych programów operacyjnych na lata 2014-2020.

PROGRAM OPERACYJNY	wnioski o dofinansowanie			umowy o dofinansowanie			Środki rozliczone z beneficjentami			
	liczba	wartość dofinansowania UE (mln PLN)	% wykorzystania alokacji	liczba	wartość dofinansowania UE* (mln PLN)	% wykorzystania alokacji	wartość dofinansowania UE (mln PLN)	% wykorzystania alokacji	wartość dofinansowania UE (mln PLN)	% wykorzystania alokacji
PO Inteligentny Rozwój	46 766	148 956	372%	14 547	44 308	111%	28 680	72%		
PO Infrastruktura i Środowisko	4 691	142 830	113%	2 974	120 723	96%	98 774	78%		
PO Polska Cyfrowa	1 917	22 304	199%	733	11 379	101%	8 938	80%		
PO Pomoc Techniczna	403	3 351	108%	401	3 147	101%	2 799	90%		
PO Polska Wschodnia	6 923	17 094	192%	3 437	9 005	101%	6 985	79%		
PO Wiedza Edukacja Rozwój	14 470	32 115	150%	7 539	21 673	101%	16 641	78%		
Krajowe programy operacyjne	75 170	366 651	174%	29 631	210 236	100%	162 817	77%		
RPO Woj. Dolnośląskiego	10 073	14 155	140%	6 867	10 026	99%	8 154	81%		
RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego	4 365	10 270	118%	3 284	8 531	98%	6 403	74%		
RPO Woj. Lubuskiego	2 043	5 338	130%	1 374	3 975	97%	3 110	76%		
RPO Woj. Łódzkiego	11 582	16 152	157%	6 303	9 954	97%	7 458	73%		
RPO Woj. Lubelskiego	11 635	14 690	146%	8 446	10 102	100%	8 865	88%		
RPO Woj. Mazowieckiego	10 578	14 648	155%	5 696	9 193	97%	7 459	79%		
RPO Woj. Małopolskiego	7 753	19 822	151%	4 319	12 734	97%	10 125	77%		
RPO Woj. Opolskiego	2 797	5 378	127%	1 793	4 217	99%	3 561	84%		
RPO Woj. Podlaskiego	8 598	8 474	154%	5 323	5 366	97%	4 427	80%		
RPO Woj. Podkarpackiego	6 826	14 596	154%	3 566	9 457	99%	8 085	85%		
RPO Woj. Pomorskiego	4 476	11 184	132%	2 316	8 351	99%	6 343	75%		
RPO Woj. Śląskiego	13 883	24 544	155%	6 955	15 554	98%	12 001	76%		
RPO Woj. Świętokrzyskiego	8 402	10 626	171%	4 557	6 041	97%	4 827	78%		
RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego	8 099	11 873	151%	5 202	7 696	98%	5 995	76%		
RPO Woj. Wielkopolskiego	8 112	17 745	160%	3 768	10 643	96%	8 565	77%		
RPO Woj. Zachodniopomorskiego	4 079	9 496	131%	2 572	6 977	96%	5 778	79%		
Regionalne programy operacyjne	123 301	208 990	147%	72 341	138 816	98%	111 157	78%		
RAZEM	198 471	575 641	163%	101 972	349 052	99%	273 974	78%		
Programy EWT (w EUR)	574	623 244 784	188%	301	329 852 813	99%	284 505 757	86%		

* z uwzględnieniem oszczędności na projektach zakończonych

Źródło: SL2014. Alokacja dofinansowania unijnego wyrażona w PLN. wyliczona wg. Algorytmu przez Ministerstwo Finansów na grudzień 2022 r.

**PLAN PRAC NAD PROJEKTAMI USTAW WYKONUJĄCYCH PRAWO UNII EUROPEJSKIEJ
(PRZYGOTOWANY NA PODSTAWIE ART. 125A UST. 1A REGULAMINU SEJMU).**

**PROJEKTY USTAW PRZYJĘTE PRZEZ RADĘ MINISTRÓW W OKRESIE LIPIEC
2022 R. – GRUDZIEŃ 2022 R.**

W okresie lipiec-grudzień 2022 r. Rada Ministrów przyjęła 14 projektów ustaw, które mają na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej, tj.:

- projekt ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (UC132),
- projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (UC126),
- projekt ustawy o zmianie ustawy o nawozach i nawożeniu (UC121),
- projekt ustawy o zmianie ustawy o paszach (UC114),
- projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (UC111),
- projekt ustawy o zmianie ustawy o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (UC104),
- projekt ustawy o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych, oznaczeń geograficznych win i napojów spirytusowych oraz o produktach tradycyjnych (UC97),
- projekt ustawy o zmianie ustawy o charakterystyce energetycznej budynków oraz niektórych innych ustaw (UC82),
- projekt ustawy o zmianie ustawy o wyrobie napojów spirytusowych oraz o rejestracji i ochronie oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych oraz niektórych innych ustaw (UC77),
- projekt ustawy o Systemie Informacji Finansowej (UC66),
- projekt ustawy o badaniach klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi (UC63),
- projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (UC48),
- projekt ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo komunikacji elektronicznej (UC46),
- projekt ustawy – Prawo komunikacji elektronicznej (UC45).

– Wykaz projektów ustaw wykonujących prawo Unii Europejskiej, które powinny zostać skierowane przez Radę Ministrów do Sejmu RP do końca I połowy 2023 r.

	Zmieniany/nowory akt prawny	Zakres zmian	Termin implementacji
	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (UC31)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/800 w sprawie gwarancji procesowych dla dzieci będących podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym	11.06.2019
2.	Projekt ustawy o ogólnoeuropejskich indywidualnych produktach emerytalnych (UC67)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1238 w sprawie ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego (OIPE)	22.03.2022 15.08.2020
3.	Projekt ustawy o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury na lata 2021–2027 (UC22)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego	01.01.2014 31.08.2018
4.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (UC15)	Wykonanie rozporządzenia 2017/2394 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów	16.01.2018 17.01.2020
5.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (UC52)	Uzupełnienie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 dotyczącego środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego	01.11.2017 01.12.2018
6.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa oraz ustawy – Prawo telekomunikacyjne (UD68)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej	21.12.2020
7.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o bezpieczeństwie obrotu prekursorami materiałów wybuchowych oraz niektórych innych ustaw (UC38)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1148 w sprawie wprowadzania do obrotu i stosowania prekursorów materiałów wybuchowych	01.02.2021 01.08.2020 02.02.2022
8.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o obligacjach oraz niektórych innych	Uzupełnienie wykonania:	

	ustaw (UC32)	<ul style="list-style-type: none"> rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2015/35 uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej 	01.01.2016 18.01.2015
9.	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo lotnicze oraz niektórych innych ustaw (UC89)	<p>Wykonanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1139 w sprawie wspólnych zasad w dziedzinie lotnictwa cywilnego i utworzenia Agencji Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/945 w sprawie systemów bezzałogowych statków powietrznych oraz operatorów systemów bezzałogowych statków powietrznych z państw trzecich rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/947 w sprawie przepisów i procedur dotyczących eksploatacji bezzałogowych statków powietrznych 	12.09.2023 01.07.2019 01.07.2020
10.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz niektórych innych ustaw (UC88)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/520 w sprawie interoperacyjności systemów elektronicznego poboru opłat drogowych i ułatwiania transgranicznej wymiany informacji na temat przypadków nieuiszczenia opłat drogowych w Unii	19.10.2021
11.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (UC87)	<p>Uzupełnienie wykonania:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860 w sprawie użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1861 w sprawie utworzenia, funkcjonowania i 	27.12.2018 28.12.2020

		użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie odpraw granicznych, zmiany konwencji wykonawczej do układu z Schengen	28.12.2021
12.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (UC81)	<p>Częściowa transpozycja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 zmieniającej dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów • dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko 	05.07.2020 03.07.2021
13.	Projekt ustawy o systemach homologacji pojazdów oraz ich wyposażenia (UC80)	<p>Uzupełnienie wykonania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 167/2013 w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów rolniczych i leśnych • rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 168/2013 w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów dwu lub trzykołowych oraz czterokołowców • rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/858 w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz układów, komponentów i oddzielnych zespołów technicznych przeznaczonych do tych pojazdów • Dyrektywa delegowana Komisji (UE) 2021/1716 zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/47/UE w odniesieniu do zmian w oznaczeniach kategorii pojazdów wynikających ze zmian w prawodawstwie dotyczącym homologacji typu • Dyrektywa delegowana Komisji (UE) 2021/1717 zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/45/UE w odniesieniu do aktualizacji niektórych oznaczeń kategorii pojazdów i dodania systemu eCall do wykazu badanych elementów, metod, kryteriów uznania stanu technicznego za niezadawalający i oceny usterek w 	01.01.2016 01.01.2016 01.09.2020 27.09.2022r. 27.09.2022r.

		załącznikach I i III do tej dyrektywy	
14.	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz ustawy o odnawialnych źródłach energii (UC74)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej	31.12.2020
15.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej oraz niektórych innych ustaw (UC73)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko	03.07.2021
16.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (UC69)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1 mającej na celu nadanie organom ochrony konkurencji państw członkowskich uprawnień w celu skuteczniejszego egzekwowania prawa i zapewnienia należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego	04.02.2021
17.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw (UC110)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych	30.06.2021
18.	Projekt ustawy o uczestnictwie pracowników w spółce powstałej w wyniku transgranicznego przekształcenia, połączenia lub podziału spółek (UC109)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2121 zmieniającej dyrektywę (UE) 2017/1132 w odniesieniu do transgranicznego przekształcania, łączenia i podziału spółek	31.01.2023
19.	Projekt ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym (UC108)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/816 ustanawiającego scentralizowany system służący do ustalania państw członkowskich posiadających informacje o wyrokach skazujących wydanych wobec obywateli państw trzecich i bezpaństwowców (ECRIS-TCN) na potrzeby uzupełnienia europejskiego systemu przekazywania informacji z rejestrów karnych	12.12.2019
20.	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (UC106)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE	31.12.2020
21.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw (UC103)	Transpozycja: <ul style="list-style-type: none"> • dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/789 ustanawiającej 	07.06.2021

		<p>przepisy dotyczące wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych mające zastosowanie do niektórych transmisji online prowadzonych przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz do reemisji programów telewizyjnych i radiowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym 	07.06.2021
22.	Projekt ustawy o ochronie osób zgłaszających naruszenia prawa (UC101)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii	17.12.2021
23.	Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/852 w sprawie rtęci (UC100)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/852 w sprawie rtęci	01.01.2018 13.09.2021
24.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (UC99)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych	30.06.2021
25.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (UC98)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko	03.07.2021
26.	Projekt ustawy o wykonaniu Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony (UC96)	Zapewnienie stosowania Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony	30.12.2020
27.	Projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (UC92) ¹	Uzupełnienie transpozycji dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych	30.06.1991
28.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o produktach biobójczych (UC90)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych	01.09.2013
29.	Projekt ustawy o krajowym systemie nadzoru rynku produktów	Wykonanie rozporządzenia (UE) 2019/1020 w sprawie nadzoru rynku i zgodności	16.07.2021

¹ Przewiduje się zmianę terminu w Wykazie prac RM na IV kwartał 2023 r.

	objętych unijnym prawodawstwem harmonizacyjnym (UC113)	produktów	
30.	Projekt ustawy o zdrowiu zwierząt oraz zwalczaniu chorób zwierząt (UC115)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniającego i uchylającego niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt	21.04.2021
31.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o żegludze śródlądowej (UC116)	<p>Transpozycja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2397 w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych w żegludze śródlądowej • dyrektywy delegowanej Komisji (UE) 2020/12 uzupełniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2397 w odniesieniu do standardów dotyczących: kompetencji oraz odpowiadających im wiedzy i umiejętności, egzaminów praktycznych, zatwierdzania symulatorów oraz stanu zdrowia • dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1233 w sprawie zmiany dyrektywy (UE) 2017/2397 w odniesieniu do środków przejściowych dotyczących uznawania świadectw wydanych przez państwa trzecie 	<p>17.01.2022</p> <p>17.01.2022</p> <p>17.01.2022</p>
32.	Projekt ustawy o krwiodawstwie i krwiolecznictwie (UC117)	Uzupełnienie transpozycji dyrektywy 2002/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej normy jakości i bezpiecznego pobierania, badania, preparatyki, przechowywania, wydawania krwi ludzkiej i składników krwi	08.02.2005
33.	Projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (UC118)	<p>Transpozycja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1152 w sprawie przejrzystych i przewidywalnych warunków pracy w Unii Europejskiej • dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylająca dyrektywę Rady 2010/18/UE 	<p>01.08.2022</p> <p>02.08.2022</p>
34.	Projekt ustawy o dostępności niektórych produktów i usług (UC119)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 w sprawie wymogów dostępności produktów i usług	28.06.2022

35.	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo restrukturyzacyjne oraz ustawy – Prawo upadłościowe (UC120)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1023 w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej, umorzenia długów i zakazów prowadzenia działalności oraz w sprawie środków zwiększających skuteczność postępowań dotyczących restrukturyzacji, niewypłacalności i umorzenia długów, a także zmieniającej dyrektywę (UE) 2017/1132 (dyrektywa o restrukturyzacji i upadłości)	17.07.2022
36.	Projekt ustawy o obrocie z państwami trzecimi niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (UC122)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/125 w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania	20.02.2019
37.	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (UC123)	Częściowa transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2121 zmieniająca dyrektywę (UE) 2017/1132 w odniesieniu do transgranicznego przekształcania, łączenia i podziału spółek	31.01.2023
38.	Projekt ustawy o delegowaniu kierowców w sektorze transportu drogowego (UC124)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1057 ustanawiającej przepisy szczególne w odniesieniu do dyrektywy 96/71/WE i dyrektywy 2014/67/UE dotyczące delegowania kierowców w sektorze transportu drogowego oraz zmieniająca dyrektywę 2006/22/WE w odniesieniu do wymogów w zakresie egzekwowania przepisów oraz rozporządzenie (UE) nr 1024/2012	02.02.2022
39.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej oraz niektórych innych ustaw (UC125)	Wykonanie: <ul style="list-style-type: none">• rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821 ustanawiającego obowiązki w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw unijnych importerów cyny, tantalu i wolframu, ich rud oraz złota pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka• rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1672 w sprawie kontroli środków pieniężnych wwożonych do Unii lub wywożonych z	09.07.2017 03.06.2021

		Unii	
40.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu (UC127)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych	20.12.2013
41.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (UC128)	Transpozycja dyrektywy Rady (UE) 2020/284 zmieniającej dyrektywę 2006/112/WE w odniesieniu do wprowadzenia pewnych wymogów dla dostawców usług płatniczych	31.12.2023
42.	Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo lotnicze (UC129)	Wykonanie rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2020/2148 zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 139/2014 w odniesieniu do bezpieczeństwa dróg startowych i do danych lotniczych	07.01.2021
43.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw (UC130)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184 w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	12.01.2023
44.	Projekt ustawy o finansowaniu wspólnej polityki rolnej na lata 2023-2027 (UC131)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej	07.12.2021
45.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o transporcie kolejowym (UC133)	Wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/782 dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym	06.06.2021
46.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości oraz ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (UC134)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2101 zmieniającej dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji o podatku dochodowym przez niektóre jednostki i oddziały	22.06.2023
47.	Projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (UC135)	Transpozycja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2118 zmieniającej dyrektywę 2009/103/WE w sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności	23.12.2023
48.	Projekt ustawy o podatkowych obowiązkach sprawozdawczych operatorów platform cyfrowych (UC136)	Transpozycja dyrektywy Rady (UE) 2021/514 zmieniającej dyrektywę 2011/16/UE w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie opodatkowania	31.12.2022

WYKAZ STANOWISK DO AKTÓW PRAWNYCH UE, PRZYGOTOWANYCH PRZEZ RZĄD ZGODNIE Z USTAWĄ Z 8 PAŹDZIERNIKA 2010 R. O WSPÓŁPRACY RADY MINISTRÓW Z SEJMEM I SENATEM I SENATEM W SPRAWACH ZWIĄZANYCH Z CZŁONKOSTWEM RP W UE, PRZEKAZANYCH DO SEJMU I SENATU RP W II POŁOWIE 2022 R.

Lp.	Sygnatura COM	Tytuł dokumentu	Data przekazania Polsce dokumentu przez instytucje UE	Instytucja wiodąca	Data przyjęcia stanowiska przez KSE	Data przyjęcia przez KSE stanowiska przygotowanego na wniosek Sejmu lub Senatu RP
1.	COM(2021) 805	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie redukcji emisji metanu w sektorze energetycznym oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/942	21.02.2022	MKIŚ	05.12.2022	-
2.	COM(2022) 150	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych, zmieniającego dyrektywę (UE) 2019/1937 i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 517/2014	04.05.2022	MKIŚ	11.07.2022	-
3.	COM(2022) 151	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1005/2009	28.04.2022	MKIŚ	08.07.2022	-
4.	COM(2022) 197	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiej przestrzeni danych dotyczących zdrowia	02.06.2022	MZ	19.07.2022	-
5.	COM(2022) 209	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy mające na celu zapobieganie niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych i jego zwalczanie	19.07.2022	KPRM	24.10.2022	-
6.	COM(2022) 222	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę (UE) 2018/2001 w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków oraz dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej	01.06.2022	MKIŚ	07.07.2022	-
7.	COM(2022) 223	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (wersja przekształcona)	30.08.2022	MIF	22.09.2022	-

8.	COM(2022) 231	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/1060, rozporządzenie (UE) 2021/2115, dyrektywę 2003/87/WE i decyzję (UE) 2015/1814	25.05.2022	MRIT	13.07.2022	-
9.	COM(2022) 245	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia	21.06.2022	MS	04.08.2022	-
10.	COM(2022) 247	Wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie dodania naruszenia unijnych środków ograniczających do dziedzin przestępczości określonych w art. 83 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	13.06.2022	MS	-	01.07.2022
11.	COM(2022) 268	Wniosek dotyczący decyzji wykonawczej Rady w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Polski	01.06.2022	MFIPR	-	13.07.2022
12.	COM(2022) 288	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie środków tymczasowej liberalizacji handlu będących uzupełnieniem koncesji handlowych mających zastosowanie do mołdawskich produktów na podstawie Układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską a Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Mołdawii, z drugiej strony	21.06.2022	MRIT	05.07.2022	-
13.	COM(2022) 296	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1217/2009 w odniesieniu do przekształcenia sieci danych rachunkowych gospodarstw rolnych w sieć danych dotyczących zrównoważonego charakteru gospodarstw rolnych	22.06.2022	MRIRW	07.07.2022	-
14.	COM(2022) 304	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych	28.06.2022	MKIŚ	04.08.2022	-
15.	COM(2022) 305	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/2115	27.06.2022	MRIRW	19.07.2022	-
16.	COM(2022) 313	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego szczególne środki tymczasowe w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę dotyczące dokumentów kierowcy wydanych przez Ukrainę zgodnie z jej prawodawstwem	24.06.2022	MI	12.07.2022	-
17.	COM(2022) 325	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 1303/2013 i rozporządzenie (UE) 2021/1060 w odniesieniu	01.07.2022	MFIPR	18.07.2022	-

		do dodatkowej elastyczności w celu przeciwdziałania skutkom agresji zbrojnej Federacji Rosyjskiej FAST (Flexible Assistance for Territories – elastyczna pomoc dla terytoriów) – CARE				
18.	COM(2022) 329	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 691/2011 w odniesieniu do wprowadzenia nowych modułów rachunków ekonomicznych środowiska	11.07.2022	GUS	27.07.2022	-
19.	COM(2022) 334	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 95/93 w odniesieniu do tymczasowego złagodzenia zasad wykorzystania czasów na start lub lądowanie w portach lotniczych Wspólnoty w związku z kryzysem związanym z pandemią COVID-19	29.07.2022	MI	16.08.2022	-
20.	COM(2022) 338	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie norm jakości i bezpieczeństwa substancji pochodzenia ludzkiego przeznaczonych do zastosowania u ludzi oraz uchylającego dyrektywy 2002/98/WE i 2004/23/WE	14.07.2022	MZ	05.09.2022 <u>Aktualizacja</u> 22.11.2022	-
21.	COM(2022) 349	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia aktu na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez wspólne zamówienia	19.07.2022	MON	02.08.2022	-
22.	COM(2022) 362	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego przepisy szczegółowe dotyczące programów współpracy na lata 2014–2020 wspieranych z Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” wskutek zakończenia realizacji programów	08.08.2022	MFIPR	22.08.2022	-
23.	COM(2022) 381	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uchylecia rozporządzenia Rady (EWG) nr 1108/70 wprowadzającego system księgowy dla wydatków na infrastrukturę w transporcie kolejowym, drogowym i w żegludze śródlądowej oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 851/2006 określającego pozycje, które należy uwzględnić pod poszczególnymi nazwami w planach kont, stanowiące załącznik I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 1108/70	03.08.2022	MI	17.08.2022	-
24.	COM(2022) 384	Zmieniony wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej, zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/1153 i rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylającego rozporządzenie (UE) 1315/2013	04.10.2022	MI	18.10.2022	-

25.	COM(2022) 400	Wniosek dotyczący projektu rocznego budżetu Unii na rok budżetowy 2023	04.07.2022	MF	12.07.2022	-
26.	COM(2022) 414	Zalecenie dotyczące decyzji Rady w sprawie upoważnienia do podjęcia negocjacji w imieniu Unii Europejskiej dotyczących konwencji Rady Europy w sprawie sztucznej inteligencji, praw człowieka, demokracji i praworządności	02.09.2022	KPRM	-	17.11.2022 <u>Aktualizacja</u> 14.12.2022
27.	COM(2022) 450	Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie udzielenia wyjątkowej pomocy makrofinansowej Ukrainie	01.07.2022	MF	06.07.2022	-
28.	COM(2022) 453	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym	05.10.2022	MRIT	15.11.2022	-
29.	COM(2022) 454	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie horyzontalnych wymogów cyberbezpieczeństwa produktów z elementami cyfrowymi i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/1020	21.10.2022	KPRM	09.12.2022 <u>Aktualizacja</u> 21.12.2022	-
30.	COM(2022) 459	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego nadzwyczajny instrument jednolitego rynku i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 2679/98	31.10.2022	MRIT	13.12.2022	-
31.	COM(2022) 461	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) 2016/424, (UE) 2016/425, (UE) 2016/426, (UE) 2019/1009 i (UE) nr 305/2011 w odniesieniu do procedur nadzwyczajnych oceny zgodności, przyjmowania wspólnych specyfikacji i nadzoru rynku w związku z sytuacją nadzwyczajną na jednolitym rynku	18.11.2022	MRIT	29.12.2022	-
32.	COM(2022) 462	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywy 2000/14/WE, 2006/42/WE, 2010/35/UE, 2013/29/UE, 2014/28/UE, 2014/29/UE, 2014/30/UE, 2014/31/UE, 2014/32/UE, 2014/33/UE, 2014/34/UE, 2014/35/UE, 2014/53/UE i 2014/68/UE w odniesieniu do procedur nadzwyczajnych dotyczących oceny zgodności, przyjmowania wspólnych specyfikacji i nadzoru rynku w związku z sytuacją nadzwyczajną na jednolitym rynku	18.11.2022	MRIT	29.12.2022	-
33.	COM(2022) 465	Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady uchylającej dyrektywę Rady 89/629/EWG (w sprawie ograniczenia emisji hałasu z cywilnych poddźwiękowych samolotów odrzutowych)	16.09.2022	MI	05.10.2022	-

34.	COM(2022) 480	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie środków dotyczących przywozu, wywozu i tranzytu broni palnej, jej istotnych komponentów oraz amunicji i wdrażającego art. 10 Protokołu Narodów Zjednoczonych przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (protokół NZ ws. broni palnej) (wersja przekształcona)	03.11.2022	MRIT	02.12.2022	-
35.	COM(2022) 485	Wniosek dotyczący decyzji wykonawczej Rady w sprawie środków ochrony budżetu Unii przed naruszeniami zasad państwa prawnego na Węgrzech	29.09.2022	KPRM	-	23.11.2022
36.	COM(2022) 489	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2009/148/WE w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy	3.10.2022	MRIIPS	14.10.2022	-
37.	COM(2022) 490	Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie	21.10.2022	MRIIPS	-	08.11.2022
38.	COM(2022) 495	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odpowiedzialności za produkty wadliwe	17.10.2022	MS	14.11.2022	-
39.	COM(2022) 496	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dostosowania przepisów dotyczących pozautomowej odpowiedzialności cywilnej do sztucznej inteligencji (dyrektywa w sprawie odpowiedzialności za sztuczną inteligencję)	30.09.2022	MS	21.10.2022	-
40.	COM(2022) 503	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nadzwyczajnych środków handlowych dla krajów i terytoriów uczestniczących lub powiązanych z procesem stabilizacji i stowarzyszenia (tekst jednolity)	04.10.2022	MRIT	17.10.2022	-
41.	COM(2022) 526	Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Umiejętności 2023	19.10.2022	MRIIPS	07.11.2022	-
42.	COM(2022) 539	Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 389/2012 w odniesieniu do wymiany informacji przechowywanych w elektronicznych rejestrach dotyczących podmiotów gospodarczych przemieszczaających wyroby akcyzowe między państwami członkowskimi w celach handlowych	24.10.2022	MF	08.11.2022	-

43.	COM(2022) 546	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 260/2012 i (UE) 2021/1230 w odniesieniu do poleceń natychmiastowego przelewu w euro	10.11.2022	MF	24.11.2022	-
44.	COM(2022) 557	Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie udzielenia Ukrainie wyjątkowej pomocy makrofinansowej, wzmocnienia wspólnego funduszu rezerw w drodze gwarancji ze strony państw członkowskich oraz szczególnego tworzenia rezerw na niektóre zobowiązania finansowe związane z Ukrainą gwarantowane na podstawie decyzji nr 466/2014/UE oraz zmieniającej decyzję (UE) 2022/1201	08.09.2022	MF	14.09.2022	-
45.	COM(2022) 563	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego środki zarządzania, ochrony i kontroli obowiązujące na obszarze objętym Porozumieniem w sprawie połowów na południowym obszarze Oceanu Indyjskiego (SIOFA)	04.11.2022	MRIRW	18.11.2022	-
46.	COM(2022) 571	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie gromadzenia i udostępniania danych dotyczących usług krótkoterminowego najmu lokali mieszkalnych i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2018/1724	17.11.2022	MSIT	06.12.2022	-
47.	COM(2022) 595	Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027	11.11.2022	KPRM	22.11.2022	-
48.	COM(2022) 596	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE, Euratom) 2018/1046 w odniesieniu do ustanowienia zróżnicowanej strategii finansowania jako ogólnej metody zaciągania pożyczek.	11.11.2022	MF	24.11.2022	-
	COM(2022) 597	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego <i>Instrument wsparcia dla Ukrainy na 2023 r.</i> (pomoc makrofinansowa +)	16.11.2022			
49.	COM(2022) 599	Wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie przedłużenia okresu obowiązywania korzyści przyniesionych wspólnemu przedsiębiorstwu <i>Hochtemperatur-Kernkraftwerk GmbH</i>	17.11.2022	MKIŚ	-	29.12.2022
50.	COM(2022) 650	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi (wersja przekształcona)	20.06.2022	MSWiA	05.07.2022	-
51.	COM(2022) 655	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw	20.06.2022	MSWiA	05.07.2022	-

		dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (wersja przekształcona)					
52.	COM(2022) 658	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2008, (WE) nr 810/2009 i (UE) 2017/2226, rozporządzenia Rady (WE) nr 1683/95, (WE) nr 333/2002, (WE) nr 693/2003 i (WE) nr 694/2003 oraz Konwencję wykonawczą do układu z Schengen w zakresie cyfryzacji procedury wizowej	29.04.2022	MSZ	01.07.2022	-	
53.	COM(2022) 659	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie znakowania ekologicznej karmy dla zwierząt domowych	28.11.2022	MRIRW	12.12.2022	-	
54.	COM(2022) 662	Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nieuznawania rosyjskich dokumentów podróży wydawanych w okupowanych regionach zagranicznych	26.09.2022	MSWiA	10.10.2022	-	
55.	COM(2022) 665	Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia środków z Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w celu udzielenia pomocy Niemcom, Belgii, Niderlandom, Austrii, Luksemburgowi, Hiszpanii i Grecji w następstwie klęsk żywiołowych, które miały miejsce w tych państwach w 2021 r.	26.10.2022	MSWiA	-	09.11.2022	
56.	COM(2022) 666	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 6/2002 w sprawie wzorów wspólnotowych i uchylającego rozporządzenie Komisji (WE) nr 2246/2002	28.11.2022	MRIT	21.12.2022	-	
57.	COM(2022) 667	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie prawnej ochrony wzorów (wersja przekształcona)	28.11.2022	MRIT	21.12.2022	-	
58.	COM(2022) 684	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie definicji przestępstw i kar związanych z naruszeniem unijnych środków ograniczających oraz kar za takie przestępstwa	02.12.2022	MS	16.12.2022	-	
59.	COM(2022) 721	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie opłat i należności wnoszonych na rzecz Europejskiej Agencji Leków, zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/745 oraz uchylającego rozporządzenie Rady (UE) nr 297/95 i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 658/2014	13.12.2022	MZ	27.12.2022	-	
60.	2022/0902 (APP)	Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie wyboru posłów do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich, uchylającego decyzję Rady	03.06.2022	MSWiA	18.11.2022	-	

Załącznik nr 4

	76/787/EWWiS, EWG, Euratom oraz Akt dotyczący wyborów przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich załączony do tej decyzji					
--	--	--	--	--	--	--

WYKAZ STANOWISK DO DOKUMENTÓW POZALEGISLACYJNYCH UE, PRZYGOTOWANYCH PRZEZ RZĄD ZGODNIE Z USTAWĄ Z 8 PAŹDZIERNIKA 2010 R. O WSPÓŁPRACY RADY MINISTRÓW Z SEJMEM I SENATEM W SPRAWACH ZWIĄZANYCH Z CZŁONKOSTWEM RP W UE, PRZEKAZANYCH DO SEJMU I SENATU RP W II POŁOWIE 2022 R.

Lp.	Sygnatura COM	Tytuł dokumentu	Data wystąpienia Parlamentu z wnioskiem o przekazanie stanowiska	Instytucja wiodąca	Data przyjęcia stanowiska przez KSE
1.	COM(2022) 138	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - <i>Bezpieczeństwo dostaw i przystępne ceny energii: warianty działań natychmiastowych i przygotowania na najbliższą zimę</i>	15.04.2022	MKIŚ	21.07.2022
2.	COM(2022) 211	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - <i>Plan awaryjny dla transportu</i>	13.06.2022	MI	20.07.2022
3.	COM(2022) 212	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - <i>Cyfrowa dekada dla dzieci i młodzieży: nowa europejska strategia na rzecz lepszego internetu dla dzieci (BIK+)</i>	14.06.2022	MEIN	18.07.2022
4.	COM(2022) 217	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - <i>Plan działań na rzecz korytarzy solidarnościowych między UE a Ukrainą ułatwiających wywóz produktów rolnych z Ukrainy i handel dwustronny między Ukrainą a UE</i>	14.06.2022	MI	21.07.2022
5.	COM(2022) 221	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów UE - <i>Strategia UE na rzecz energii słonecznej</i>	13.06.2022	MKIŚ	21.07.2022
6.	COM(2022) 233	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - <i>Pomoc Ukrainie i odbudowa Ukrainy</i>	13.06.2022	MSZ	25.07.2022
7.	COM(2022) 236	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - <i>Krótkoterminowe interwencje</i>	13.06.2022	MKIŚ	05.12.2022

		na rynku energii i długoterminowe udoskonalenia struktury rynku energii elektrycznej – kierunek działania			
8.	COM(2022) 249	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady - W kierunku dyrektywy w sprawie sankcji karnych za naruszenie unijnych środków ograniczających	17.06.2022	MS	14.07.2022
9.	COM(2022) 253	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady - W kierunku bardziej zrównoważonego rybołówstwa w UE: aktualna sytuacja i kierunki na 2023 r.	24.06.2022	MRIRW	25.08.2022
10.	COM(2022) 344	Sprawozdanie Komisji - Kontrola stosowania prawa Unii Europejskiej. Sprawozdanie roczne za 2021 r.	05.08.2022	KPRM	05.09.2022
11.	COM(2022) 383	Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady - Sprawozdanie z przeglądu wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	29.08.2022	MFIPR	28.09.2022
12.	COM(2022) 405	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady - Opinia Komisji w sprawie wniosku Gruzji o członkostwo w Unii Europejskiej	11.07.2022	MSZ	18.08.2022
13.	COM(2022) 406	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady - Opinia Komisji w sprawie wniosku Republiki Mołdawii o członkostwo w Unii Europejskiej	11.07.2022	MSZ	18.08.2022
14.	COM(2022) 407	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady - Opinia Komisji w sprawie wniosku Ukrainy o członkostwo w Unii Europejskiej	11.07.2022	MSZ	18.08.2022
15.	COM(2022) 438	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - Przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska w 2022 r. Odwrócenie tendencji dzięki przestrzeganiu prawa ochrony środowiska	30.09.2022	MKIŚ	16.11.2022
16.	COM(2022) 440	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie europejskiej strategii w dziedzinie opieki	30.09.2022	MRIPS	02.11.2022
17.	COM(2022) 452	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - Odpowiedź UE na COVID-19: przygotowania do jesieni i zimy 2023 r.	23.09.2022	MZ	02.11.2022

18.	COM(2022) 494	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - <i>Lepsza ocena skutków dystrybucyjnych polityki państw członkowskich</i>	21.10.2022	MRIPS	24.11.2022
19.	COM(2022) 500	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - <i>Sprawozdanie na temat praworządności w 2022 r. Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej</i>	05.08.2022	KPRM	02.09.2022
20.	COM(2022) 528	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – <i>Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2022 r.</i>	07.11.2022	MSZ	07.12.2022
21.	COM(2022) 552	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - <i>Transformacja cyfrowa systemu energetycznego – plan działania UE</i>	07.11.2022	MKIŚ	28.12.2022
22.	COM(2022) 600	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego - <i>Europejski Semestr w 2022 r. – pakiet wiosenny</i>	13.06.2022	MRIT	15.07.2022
23.	COM(2022) 740	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów dotyczący sprawozdania w sprawie migracji i azylu	28.10.2022	MSWiA	30.11.2022

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
